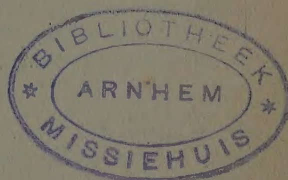
HET MISSIEWERK

TIJDSCHRIFT VOOR MISSIEKENNIS EN MISSIEACTIE

GEREDIGEERD DOOR DE DIOCESANE MISSIECOMITÉ'S IN SAMENWERKING MET LEDEN VAN MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

ELFDE JAARGANG

Naaml. Venn. C. N. TEULINGS' KON. DRUKKERIJEN — DEN BOSCH

BIJ DEN AANVANG VAN HET DERDE LUSTRUM

Tien jaargangen van ons Tijdschrift zijn thans verschenen, en met de eerste aflevering van den elfden vangt ons derde lustrum aan.

Wij kunnen God niet dankbaar genoeg zijn voor den grooten zegen in die jaren genoten. Wij hebben naar best vermogen getracht onder onze mede-priesters en onder onze leeken-lezers meerdere missiekennis bij te brengen en duidelijker inzicht in de eischen eener werkelijk-katholieke missie-actie. Uit de vele blijken van instemming en aan de herhaalde waardeering, welke wij ontvangen mochten, meenen wij te mogen afleiden, dat wij niet tevergeefs hebben gearbeid.

Dat ons werk als alle menschenwerk onvolmaakt is, weten wij zeer goed; dat er onder verschillend opzicht meer kan worden gegeven, erkennen wij gaarne; mogen onze lezers ook onze verzekering aanvaarden, dat wij het mogelijke doen om het peil van ons tijdschrift steeds hooger op te voeren, zoodat het aan de gerechtvaardigde verlangens van ontwikkelden kan voldoen.

Onder de blijken van waardeering tellen wij ook de talrijke aanvragen van supplementen en van volledige reeksen van onze jaargangen, en daaruit leiden wij ook af, dat wij moeten doen wat wij kunnen om de reeks onzer tien jaargangen meer bruikbaar te maken. Wij achten ons gelukkig bij deze aan onze lezers te kunnen aankondigen, dat zij — dank zij de hulp van een gewaardeerden medewerker — in staat zijn in den loop van dit jaar een **volledig en uitgebreid register** aan te bieden. Het zal gratis bij een der volgende afleveringen worden gevoegd.

En mogen wij nu ook iets vragen?

Het aantal van onze leeken-abonnees kan nog veel grooter worden. Welnu, trouwe lezers en lezeressen, helpt ons dit aantal uit te breiden! Indien U zelf niet een of eenige nieuwe abonnees kunt aanbrengen, zend ons dan inliggende kaart terug, ingevuld met adressen van een tiental ontwikkelden, die volgens Uw meening niet ongenegen zullen zijn, een abonnement te nemen. Onze administratie zal dan gaarne de zorg op zich nemen bij deze een abonnement te plaatsen.

Indien wij op deze wijze uw medewerking mogen ondervinden, zal dit voor ons een prikkel zijn tot hooger inspanning.

Met Gods zegen gaat dan ons tijdschrift in de komende jaren nog meer vooruit.

DE REDACTIE VAN HET MISSIEWERK.

ONZE ZILVEREN JUBILARIS

Het is een gewoonte, van den beginne af aangenomen door de Redactie van „Het Missiewerk", iedere aflevering te openen met het portret van een missiebisschop, Apostolisch Vicaris of Prefect, uit Nederland geboortig en in de missielanden resideerend. Een gewoonte die echter uitzonderingen toelaat, zij het dan dat er een gravis causa moet aanwezig zijn.

Welnu die gravis causa is er, want het Augustusnummer mag niet verschijnen zonder het portret van den Rector uit Voorschoten, die hoewel zelf geen missionaris, in de laatste jaren in Nederland de groote promotor geweest is van de Missie-actie.

Toen de Rijsenburgsche Hoogleeraar, Prof. Dr. Jan Smit, in 1922 als bisschop naar Noorwegen moest vertrekken, zag Mgr. Hermus zich zijn krachtigsten steun ontnomen in de leiding en propageering van „Het Missiewerk". De Nederlandsche Missieactie verloor tegelijkertijd in hem een harer beste krachten en gedenkt nog altijd met dankbaarheid den pioniersarbeid door hem verricht. De man die bij de wieg had gestaan, het kind ten doop had gehouden en de eerste schreden had geleid, moest heengaan. Maar als goed bestuurder had Mgr. Smit ook de gave zijn menschen te kiezen en 't is aan hem te danken dat wij in zijn plaats Rector Th. M. P. Bekkers zagen optreden.

Nog eenigszins onbekend, d.w.z. in de interdiocesane missie-actie, — want zijn vruchtbare arbeid in de P. C., in het Haarlemsch diocees, voor St. Bavo, voor de Zusters en leerlingen van Huize Bijdorp, blijve hier buiten bespreking, — trad hij reeds heel spoedig op den voorgrond, ondanks het feit dat zelfs de schijn van ambitieus te zijn, den Rector geheel vreemd is. Waardoor trad hij dan op den voorgrond ? Hierdoor, dat zijn liefde voor de wereldmissioneering, gepaard aan een buitengewoon orga-

RECTOR TH. M. P. BEKKERS

nisatietalent en onvermoeiden arbeidszin, hem op den voorgrond *moesten* dringen.

Want dit zijn de kenmerkende eigenschappen van den jubileerenden Rector : een buitengewone liefde tot de volken die nog bekeerd moeten worden en tot hen die tot directe verwezenlijking van dit plan zijn geroepen, een organisatietalent als aan weinigen gegeven is en dat hem in staat stelt als rector van een pensionaat tegelijkertijd de belangen te behartigen van meer dan 700 studenten over heel de wereld verspreid, en ten slotte een arbeidslust die hem ondanks zijn niet te sterke gezondheid de kracht geeft werk te verzetten, dat normaal meerdere persoonlijkheden zou vorderen.

Als Redacteur van Het Missiewerk is hij sinds zeven jaren aan onze lezers bekend en zijn artikelen, statistieken en grafieken toonen duidelijk, dat hij meer dan één op de hoogte is met de missieactie in Nederland, dat hij de gave ook bezit van het zijne mede te deelen, d.w.z. anderen te bezielen voor het heilig en hem zoo dierbaar ideaal.

Het is nu twee jaar geleden dat de Rector zijn intrede deed in het Centraal Bestuur van den Priester-Missiebond in Nederland, toen een kleine uitbreiding van het Dagelijksche Bestuur had plaats gegrepen en de Nationale Directeuren der drie Centrale Genootschappen ex officio van toen af zouden zitting nemen in het Centraal Bestuur van den P. M. B.

Toen Mgr. Hermus Vice-Voorzitter werd en daardoor het Secretariaat vacant kwam, werd onmiddellijk Rector Bekkers, pas lid geworden, door Mgr. den Aartsbisschop belast met het Secretariaat.

Ook hier heeft zijn organisatietalent den diversen penningmeesters veel last en de kas veel geld gespaard.

Meer echter dan in deze beide functies is onze jubilaris bekend als Nationaal Directeur van S. P. L. in Nederland.

Wat hij in de zeven jaren die nu achter ons liggen daarvoor gepresteerd heeft, zal ik niet trachten te beschrijven, ik zal alleen enkele cijfers releveeren.

Eind 1922 telde S. P. L. in ons land circa 80 inlandsche Priesterstudenten, thans meer dan 700. Wat dit zeggen wil ? Dat voor die 700 de financiëele bijdragen door Rector Bekkers moeten beheerd worden, hetzij deze voortkomen uit gestichte beurzen, hetzij uit jaarlijks terugkeerende weldoeners-bijdragen.

Dat hij daarvoor correspondentie moet voeren met de missie-oversten, seminarie-directeuren over heel de wereld verspreid, en tegelijkertijd het contact moet onderhouden met de vijf diocesane directeuren in Nederland, die als giro-kantoorbeheerders fungeeren.

Iedere student vraagt jaarlijks zijn zorg. De Weldoeners en Stichters hebben recht op een portret van hun student en op een jaarlijksch schrijven. De Rector zorgt er voor.

Behalve dat is hij beheerder van een leeningsfonds (1½ millioen werd in korten tijd in Nederland geleend), waaruit op aanwijzing van Rome de nieuwe seminaries gesubsidieerd moeten worden.

Dat dit een geweldig administratief werk vordert begrijpt ieder, maar dat dit alles in de Rectorale kamer te Voorschoten tip top geregeld wordt, is niet zoo gemakkelijk te begrijpen, ook al weet men dat hij sinds eenige jaren een bekwame hulp heeft voor het administratieve werk.

Dat men hiervan ook in Rome overtuigd is, moge blijken uit het feit dat de Rector al meerdere malen naar Rome ontboden is en zijn wijze van werken model is geworden voor het internationaal beheer.

Er is dus alle reden om op den 15 Augustus e.k. niet alleen God te danken voor de gaven den Jubilaris gegeven, maar Hem ook te smeeken hem in lengte van jaren te behouden voor de Nederlandsche Missieactie, tot heil van de actie in ons Vaderland zelf, tot heil van de inheemsche seminaries en seminaristen.

ANT. DE WIT,
Alg. Penningm. P. M. B.
Dioc. Dir. S.P.L.

Arnhem, 12/7 '29.

DE BRAHMAAN BHAWANI CHARAN BENERJI UPADYAYA OF UPADHYAYA BRAHMABANDHAR

Den 27sten October 1907 stierf in het ziekenhuis van Calcutta de brahmaan Upadhyaya Brahmabandhar zooals hij zich in de laatste 13 jaar van zijn leven noemde. Hij was beschuldigd van oproer en zou van het ziekenhuis naar de gevangenis zijn verhuisd, had een hoogere Macht hem niet voor haar rechterstoel geroepen. De man, die hier zoo tragisch zijn leven beëindigde, behoorde tot de grootste geesten van Indië. En hij was eens een christen, die zijn Kerk met vurige liefde beminde en haar met de wapenen des geestes tegen een wereld van tegenstanders glanzend verdedigde. Hij had zich tot levenstaak gesteld den katholieken godsdienst dichter tot de beschaafde Indiërs te brengen en in zijn gloeiende geestdrift beoogde hij niets minder dan de bekeering van het geheele indische volk. Het is daarom diep te betreuren, dat de edele, rijkbegaafde man in zijn laatste jaren steeds meer van de Kerk vervreemdde en wederom sterk naar het heidendom overhelde, ofschoon wij mogen aannemen, dat hij zich voor zijn geweten, tot het laatst toe als kind zijner Kerk voelde.

Het is daarom, dat wij hier in aansluiting aan een artikel over het Hindoeisme [1]) eenige plaats aan den zeldzaam begaafden man wijden, omdat hij, — al hebben zijn pogingen ook gefaald — den weg heeft gewezen bij het moeilijke vraagstuk, hoe de hoogere standen van Indië voor het Christendom te winnen. Een gestrand schip kan een baken zijn.

Dertig jaar stond Upadhyaya onder de betoovering van het Hindoeisme. Toen gelukte het hem de betoovering te bezweren en hij trachtte door zijn diepere kennis en met indische wapenen

---

[1]) Zie „Het Missiewerk" Afl. 4 van den vorigen jaargang.

des geestes ook zijn landgenooten aan de hindoeistische toover-wereld te onttrekken. Het pleit voor de macht van het Hindoeisme, dat het ook in dezen strijd zegevierend weerstand bood en hem zelfs, naar het schijnt, weder in zijn netten verstrikte.

Upadhyaya werd den 2en Februari 1861 in het dorp Knanyan, 55 K.M. ten Noorden van Calcutta geboren. Na de dorpsschool van Knanyan bezocht te hebben, werd hij leerling van de Hindoeschool in Chinsurah (vroeger Nederlandsch bezit). Op negenjarigen leeftijd verhuisde hij naar Calcutta, waar hij de schoolafdeeling van het College der Schotsche Kerk bezocht. Hier sloot hij vriendschap met den lateren Swami Vivekananda, den hoofdvertegenwoordiger van het Theopanisme in het Nieuw-Hindoeisme, met Keshub Chandra Sen, den grooten leider van de nieuw-hindoeistische secte Brahma-Samay en Ramkrishna, den niet geletterden leider van de nieuwe richting in het Hindoeisme. Het vage Theopanisme der indische mystiek stond hem spoedig tegen. Op 13-jarigen leeftijd keert hij terug naar de stad Chinsurah om zijn intrede te doen in de Hugli-Collegiate-school der Schotten. In dien tijd legde hij zich vooral toe op het sanskrit. Op 18-jarigen ouderdom werd hij leerling van het Metropolitaan-College van Calcutta en besloot daar zijn universiteitsstudies, zonder een graad behaald te hebben.

Ziehier enkele kleine bijzonderheden, uit zijn school- en college-jaren.

Een verleider, die hem in Chinsurah tot een onreine daad verleiden wilde, wees hij door een beslist neen terug. Wijl eenige Armeniërs meermalen badende Hindoevrouwen lastig vielen en vermaningen niets hielpen, grepen Upadhyaya en eenige gezellen de lafaards aan en straften hen zoodanig af, dat het geval een gerechtelijk naspel had, dat echter met een vergelijk afliep. Verschillende medestudenten waren overgegeven aan wijn, brandewijn en siddhi. Bhawani was geheel-onthouder. In alle sport muntte hij uit, turnen, boksen, zwemmen, voetbal en vooral cricketten.

Na beeindiging zijner universiteitsstudies was hij eerst een jaar lang als leeraar verbonden aan de school der Schotsche Vrije Kerk in Calcutta. Dan werkte hij, zonder een bepaalde betrekking te hebben en zonder lid te zijn van de club der aanhangers van Keshub,

die een soort monnikenleven leidden, mee aan verschillende tijdschriften: The Young Man en The Concord. In 1888 vinden wij Bhawani te Haiderabad in Sindh als leeraar aan een bijzondere instelling der gebroeders Schaukiram, maar na anderhalf jaar nam hij zijn ontslag, wijl hij christen was geworden en afzag van allen wereldschen arbeid om alleen voor zijn godsdienst werkzaam te zijn.

Onder Keshubs invloed was hij er toe gekomen den bijbel en christelijke boeken te bestudeeren. Hij moest toegeven, dat Christus meer was dan een gewoon mensch en dat Hij als Goddelijk Leeraar der menschen gezonden was. Den 26sten Februari 1891 werd hij door den anglikaanschen geestelijke Heaton gedoopt. Hij dacht er niet aan zich bij het anglikaansche of eenig ander genootschap aan te sluiten. Als onafhankelijk christen, als brahmaan wilde hij Christus dienen. Een diepen indruk maakte op hem de eerbiedwaardige verschijning van den pastoor van Haiderabad P. Salinger. S.J., die, wanneer hij over het lijden van Christus preekte, steeds in tranen uitbrak. Door hem kwam hij — na welken inwendigen strijd weten wij niet — tot de Katholieke Kerk.

Door P. Theophile Perrig S.J. werd hij voorbereid en door den rector der kerk te Carachi, P. Bruder S.J. sub conditione gedoopt. Bij die gelegenheid verwisselde hij den naam Bahwani Charan Banerji in Brahmabandhar d.w.z. Theophilus Gottlieb.

Hij kende nu slechts één verlangen, Indië winnen voor de katholieke Kerk.

De eerste jaren dienden tot voorbereiding op de geweldige taak der verdediging en verkondiging van het katholieke geloof. Het katholicisme is rijk aan apologetische geschriften in de Engelsche taal. Vooral de in Stonyhurst verschenen philosophische leerboeken bestudeerde hij grondig en tot den Aquiner blikte hij als zijn grooten leermeester op.

Allereerst opende hij een volksbibliotheek voor zijn naaste omgeving.

Op edele zielen moest aldus het verkeer onder vier oogen met den beminnelijken en geestdriftigen man indruk maken. Hier stuitte hij spoedig op fellen tegenstand, die zich uitte in lawaai maken en steenen werpen. Met geduld verdroeg hij alles. Wij hooren nog, dat hij veel bad en streng vastte en zijn lichaam,

dat hij zijn ezel noemde, streng met den geeselriem tuchtigde.

In Haiderabad, zijn woonplaats, won hij ras zeven jonge sindhis. De beide eerste veroveringen van Upadhyaya waren Parmanand Mewaram en Khemchand Amritrai; de eerste Felix gedoopt, gaf spoedig een boek uit over O. L. Vrouw van Lourdes in de Sindhitaal.

Het bestuur der Missie zond P. Aloysius Hegglin S.J. van Bombay naar Sindh. Als Sanskritprofessor en kenner van den inlandschen godsdienst en wijsbegeerte, als meester in de welsprekendheid en niet het minst als een man van uiterst minzaam en innemend karakter, scheen hij het best geschikt om den ijverigen bekeerling met raad en daad bij te staan en om nieuwe hooger beschaafden te winnen. Reeds in Carachi hadden zij vriendschap gesloten, samen hielden zij lezingen, werkten samen aan het door Upadhyaya opgerichte tijdschrift: *Sophia* en aan pater Hegglin is het te danken, dat den leekenpropagandist werd toegestaan het aanvankelijk nog al opspraak makende saffraan-gele Sannyasi-gewaad te dragen, ook zelfs in de kerk.

In het jaar 1894 verscheen te Haiderabad de eerste aflevering van het maandschrift *Sophia* onder redactie van Upadhyaya. De tweede bladzijde verkondigt telkens den lof der eeuwige Wijsheid: met een aanhaling van het boek der Wijsheid VII, 7, en volgende. Ziehier het program:

1. Het grondvraagstuk van het doel van den mensch en van de wegen, die tot het doel leiden, oplossen.

2. De grondgedachten der Veda, der Upanishaden, der Darsana's, der Samhitas en Puranas aan den indischen lezerskring getrouw voorleggen.

3. De leer der door Christus gestichte katholieke Kerk weergeven.

4. De vergelijkende studie der verschillende godsdiensten, voor alles de oud-indische religieuse systemen, het moderne Theisme, den christelijken en vooral den katholieken godsdienst door eenvoudige, duidelijke voorstelling van zijn karakteristieke trekken te vergemakkelijken.

5. Sociale en ethische vraagstukken, die de welvaart van het indische volk betreffen, bespreken. Politiek blijft uitgesloten.

In een uitgewerkt program vinden wij nog: het bewijs leveren, dat het Theisme de oorspronkelijke godsdienst is en dat fetischdienst,

natuurvergoding, veelgodendom, pantheïsme vormen van later tijd zijn ; dat de leer der zielsverhuizing een wijsgeerige dwaling is, dat verzoening van de zonde slechts kan gebracht worden door het lijden van den God-mensch Jesus Christus, dat Jesus Christus de eenige God-mensch is en niet Krishna, dat de katholieke Kerk met den apostolischen Stoel te Rome als middenpunt de ware Kerk is door Christus gesticht en dat daarbuiten geen zaligheid is te vinden en tot besluit : De waarheden der hindoeïstische philosophie doopen en deze tot trappen naar het katholieke geloof opbouwen.

Klaarheid en scherpte van geest, meesterschap over den vorm, een gloeiende liefde voor Zijn God, en tot de Kerk en Zijn buitengewone wijsgeerige aanleg waren de gaven, waardoor dit tijdschrift van Upadhyaya, opgericht om zijn volk uit de dwalingen naar het geluk en de waarheid te leiden, alle andere overtrof.

De in schitterenden stijl geschreven artikelen vertoonden slechts één gebrek ; zij openbaarden de karakterfout van Upadyaya, de ongedurigheid ; vandaar dat slechts zelden een onderwerp systematisch naar alle zijden belicht werd ; het waren meer korte essays, die aan een ingeving van het oogenblik hun ontstaan dankten.

Erger fout werd later, dat langzamerhand meer ruimte werd toegestaan aan polemiek, die zich niet wist te vrijwaren van ironie, sarcasme en bijtenden spot. Zijn voornaamste medewerker was P. Hegglin S.J. met enkele andere paters Jezuieten.

Hoofdzakelijk was de uiteenzetting der waarheden van het katholieke christendom en vervolgens het bestrijden in geschrift en redevoering der dwalingen van het Hindoeisme.

„Als Indië zich bekeert, kan het alleen door de Katholieke Kerk gebeuren. Werd het bloed van den menschgeworden God niet voor Indië, het heerlijke land der Ariërs vergoten ?" Zoo iemand, dan was Upadhyaya voor die taak berekend. Hij bezat de kennis der verschillende leerstelsels en godsdienstige stroomingen. Als Europeesch gevormd godsdienstig wijsgeer was hij ook in de logica van Aristoteles geschoold en het bezit der waarheid vergemakkelijkte hem de beoordeeling en bestrijding der dwaling. Hij concentreerde al zijn kracht op de hoofddwalingen van het groote systeem, voor alles de Vedanta en de theosophie.

In den strijd tegen het Hindoeïsme wil hij allereerst aantoonen, dat hij een afval van het oorspronkelijke theisme bedoelt. Onder theisme verstaat hij den natuurlijken godsdienst, dat 1e. het geloof aan het bestaan van God. 2e. het bewustzijn van de zedelijke verantwoordelijkheid in den mensch en 3e. het geloof aan de wet der vergelding naar ieders verdienste en schuld, in zich sluit.

Wij kunnen niet altijd dit theisme terugvinden wat Upadhyaya in de Rigveda of in de Upanishaden ontdekt; te sterk zijn ze door het Theopanisme overwoekerd.

„Met diepen weemoed klaagt Upadahyaya over dat verval. Die Hindoegoden worden in hun volle naaktheid aan de kaak gesteld. Brahma, hun hoogste god, is een dief en bedrijft ontucht. Shiva een gewoonte drinker wordt voorgesteld, hoe hij in blinden wellust ten aanschouwen der verzamelde goden een vrouw najaagt. Indra beging echtbreuk, met de vrouw van zijn guru. Vooral Krishna, de lievelingsgod, is de liefhebber van 16000 melkmeisjes, die verslingerd was op Radha. Eenige secten zijn levende voorbeelden van ontucht van de ergste soort." Verder wijst hij op de ontelbare schaar uitgelaten vrouwen, die den Hindoehemel bevolken, maar de zonen van Indië zijn beter dan hun godsdienst. Zij hebben hun aangeboren godsdienstzin bewaard en hun verlangen naar den oneindigen God. Wij zullen ze brengen tot den waren, drieeenigen God, den Schepper, den Verlosser en den Heiligmaker.

De zielsverhuizing noemt hij een belachelijke leer, een leer vol vertwijfeling en tegenspraak, die berust op valsche hypothesen evenals de hindoeistische voorstelling van de natuur van het kwaad.

Op geheel bijzondere wijze rekent hij af met de theosophie en haar hoofdvertegenwoordigster mevrouw Annie Besant. Hij wilde zijn dierbaar vaderland van deze „pest" die in zijn tijd gevaarlijk dreigde te worden, bevrijden. Tegen haar gebruikt hij zijn scherpste wapens en doet ze vergezeld gaan door bijtenden spot. Wijselijk trok Annie Besant zich terug, toen Upadhyaya haar in naam van den levenden God en in naam van zijn dierbaar vaderland bezworen had de uitnoodiging aan te nemen en ofschoon hij haar beloofd had met achting en hoffelijkheid te behandelen, wijl zij een vrouw en wel een zeer begaafde vrouw was, en wijl zij Engelsche was en niettegenstaande dit zijn verdrukt vaderland liefhad.

Wat betreft het karakter van den man in het saffraangele gewaad met het ebbenhouten kruis, die ook 's winters barrevoets ging en slechts zelfbereid plantenvoedsel at, hij reikt de helpende hand aan de gevallenen en geeft zijn liefde aan diep gezonkenen. Hij is vriendelijk voor zijn minderen en geeft al zijn bezittingen aan de armen. Vol vertrouwen op de Voorzienigheid vreest hij de scorpioenen niet en reist barvoets in den nacht, terwijl zijn vreesachtige gezellen schoenen dragen. Dezen worden gestoken ; hem geschiedt geen leed.

Bij het uitbreken der pest in Bombay vergeet hij zich zelf voor de arme lijders, wijzend op den Meester, die aan het kruis stierf voor de lijdende menschheid.

Wijzen de heerlijke woorden die hij wijdt aan de edelste der vrouwen niet op teerheid van gemoed, die men in Indië nauwelijks zou verwachten.

Eenige der fijnste bloemen, die het altaar des Allerhoogsten in de Kerk sieren, zijn vrouwen. Stijgen wij hooger dan zien wij, dat de schoonste bloem, die den geurenden bloementuin des hemels siert, een maagd is. Zij is volgens katholieke leer niet slechts de koningin der aarde, maar ook des hemels, niet alleen van de menschen, maar evenzeer van de engelen. Alle voorrechten, die een schepsel verleend kunnen worden, zijn haar deel. Zij is de schrijn, waarin God met innige vreugde woont. Zij straalt van het licht, dat van Gods Aanschijn schittert. Zij glanst als de maan bij het ingaan van den nacht. Zij heeft de zon tot kroon, de sterren tot diadeem, de maan aan haar voeten. Zij is gekleed in bovenaardschen luister en gloriepracht. Ik wenschte, dat ik haar mijn hart kon openen en de innigheid mijner kinderlijke overgave aan haar toonen. O, moederschap verheven en hemelsch, o onbevlekt moederschap ! Openbaar uw grootheid en schoonheid aan mijn Indië, opdat haar zonen met eerbied voor de vrouwenwereld vervuld worden !"

Indië heeft de vrouw verlaagd. Haar kinderweduwen strekken haar tot eeuwige schande." Ondanks den adeldom van geest en hart, die uit dergelijke woorden spreekt, zijn wij toch niet blind voor zijn gebreken. Zijn groote karakterfout teekent zijn vriend Khemchand en ook het oordeel van P. Hegglin stemt daarmee overeen : „Zijn ijver roofde hem de gemoedsrust en de standvas-

tigheid. Bij het oordeelen en plannen maken ging hij haastig en zonder overleg te werk. Snel was een grootsch plan opgezet en even zoo snel weder los gelaten. Hij begreep en eerbiedigde het beginsel van gehoorzaamheid aan de kerkelijke Overheid. Wijl hij echter als Brahma opgegroeid was, viel het hem dikwijls zwaar zich te onderwerpen. Hij wilde met geweld zijn plannen doordrijven en ging van bisschop tot bisschop om zijn doel te bereiken."

Zijn optimisme is onbegrijpelijk. In korten tijd rekent hij er op door de nieuwe leermethode zijn volk onder het juk van Christus te brengen.

Door zijn nieuwe ideeën aanstonds op de spits te drijven en in den scherpst denkbaren vorm voor te leggen stootte hij de europeesche missionarissen, die der last en de hitte van den dag gedragen hadden en niet zonder vrucht in 's Heeren wijngaard gewerkt hadden, voor het hoofd. Allereerst wat betreft het behoud van het kastenstelsel. 't Is waar dat haar natuur en oorsprong niets met den godsdienst hebben uit te staan, maar in het tegenwoordige Indië gelden ze als godsdienstige hindoeistische gebruiken.

Ook in het idee van een indisch monnikenwezen, katholieke, trekkende monniken, straatpredikers, die zoowel in de Vedanta als in de philosophie van Sint Thomas bedreven waren, die alle wereldlijk bezit hadden prijsgegeven om Jesus Christus, om Indië voor Christus te winnen steekt veel goeds. Hij zelf trok zich ter voorbereiding gedurende den Vastentijd 40 dagen terug op een heuvel. 's Morgens stilde hij zijn dorst aan een bron, 's avonds nam hij alleen een weinig rijst. Knielend bracht hij den nacht van Witten Donderdag op Goeden Vrijdag in de kerk door, maar allereerst was kerkelijke toestemming voor zulk een orde noodig. Voorzichtigheid, matigheid en geduld waren vereischt in een ordestichter en dàt alles ontbrak hem. Wat zijn tijdschrift ,,Sophia" aangaat werd dit sinds zijn kloosterplannen opmerkelijk verwaarloosd, de inhoud werd minder aan innerlijke waarde, het verschijnt onregelmatig en wisselt voortdurend van uitgever, drukker en plaats van verschijnen.

Wat erger was, ook de leer kwam in het gedrang. Terwijl het Westen 1000 jaar noodig had gehad om de leer van Aristoteles te ,,doopen" wilde hij in een handomdraai de Vedanta verchriste-

lijken en helaas luidt het, dat de Vedanta van Shankara en de christelijke wereldbeschouwing in het wezenlijke overeenstemmen en dat tusschen Thomas en Shankara slechts een gering verschil bestaat. Zoo werd langzamerhand het vertrouwen in den grooten strijd voor de katholieke Kerk geschokt, te meer toen langzamerhand het apologetisch doel van „Sophia" verdrongen werd door de politiek. De hoofdtegenstander is voortaan het Europaeisme in Indië en bijzonder tegen Engeland gaat hij te keer. Natuurlijk kiest hij de partij der Boeren en heftige aanvallen slingert hij naar de regeeringen der blanke volkeren om de vervolgingen der Boxers in China en niet minder heftige aan het adres der missionarissen. Het bestuur der missie mocht het niet langer dulden, dat de Regeering van Engeland, die de Kerk haar volle vrijheid gunde in een katholiek blad zoo verguisd werd. Ook begonnen hooggeplaatste kerkelijke waardigheidsbekleeders zich ernstig bezorgd te maken over zijn eigenaardige kloosterstichting en de dogmatische afwijkingen in Upadhyaya's stellingen werden bedenkelijk. De eerste waarschuwing in den vorm van een schrijven van den apostolischen Delegaat aan den Aartsbisschop van Madras in 1900 was het gevolg: „Ik acht het noodzakelijk de katholieken mijner Delegatuur voor samenwerking met het tijdschrift *Sophia* en voor de lezing te waarschuwen." Toen reeds had P. Hegglin de mildste en goedhartigste man, dien wij kennen, zijn vriend opgegeven. „Als getrouwe zoon der Kerk" belooft Upadyaya zich te onderwerpen, maar innerlijk onderwierp hij zich niet. De talenten van den genialen man waren voor de Kerk verloren. Niet de man zelf echter was veroordeeld, slechts zijn tijdschrift. Zijn rechtgeloovigheid heeft niemand in twijfel getrokken. „Sophia" staakte, maar spoedig daarop verscheen: „The Twentieth Century" waarvan het hoofddoel was de bevrijding van het Europaeisme en de versterking van de Hindoegedachte. De mislukking om de christelijke waarheid in de taal van de Vedanta te kleeden, bezorgde haar hetzelfde vonnis van den Apostolischen Delegaat als haar voorgangster.

In dien zelfden tijd is Upadhyaya als leeraar verbonden geweest aan een school, die het eigendom was van en bestuurd werd door den beroemden dichter *Rabindranath Tagore*, den vreedzamen

dichter van liefde en schoonheid, opgaande in zijn dweepzieke overgave aan de verafgode natuur, waarmee hij zich een voelt, den vijand van alle uitersten, die ijvert voor een broederlijk samengaan van Oost en West. Het ware te wenschen geweest, dat de vriendschap tusschen beide begaafde mannen langen tijd had bestaan; veel hadden zij elkander wederkeerig kunnen schenken. Lang kon bij Upadhyaya niets duren. Tagore's school is tot een internationale universiteit uitgebouwd, waar Oost en West elkaar ontmoeten en telt 200 leeraren en leerlingen.

In 1902 is Upadhyaya nog christen, maar tegenover het Hindoeisme staat hij reeds als welwillend beschouwer. In de herfst van dat jaar onderneemt hij een reis naar Europa. De aartsbisschop van Calcutta gaf hem deze latijnsche aanbeveling mede: „Wij verklaren, dat Brahmabandhar Upadhyaya, een brahmaan uit Calcutta, een katholiek van voortreffelijk karakter is, en van ijver voor de bekeering zijner landgenooten ontvlamd is." Aanstonds begeeft hij zich naar Rome. In de Sint Pieter hoort hij de heilige Mis en is vol enthousiasme over dat machtig gebouw.

Den Paus treft geen enkel verwijt, dat Upadhyaya tot hem niet is toegelaten, want daartoe is geen enkele poging aangewend. In Londen bezocht hij het graf van Newman, wiens rustig en deemoedig karakter hem helaas ontbrak. De sociale ellende in de wereldstad, waar het nijpendst gebrek naast de grofste weelde huisde, versterkte zijn afschuw van de goddelooze beschaving. Met toestemming van den kardinaal publiceerde hij in de *Tablet* een uitvoerig rooskleurig artikel over het christendom in Indië, dat door P. Hegglin tot zijn juiste waarde werd teruggebracht. In Cambridge kreeg hij de vereerende opdracht een Indiër aan te wijzen voor een leerstoel der indische philosophie, doch nimmer is daaraan uitvoering gegeven. De algemeene indruk van Europa, was niet gunstig voor zijn nadere ontwikkeling. Hij was nu nog meer doordrongen van het bewustzijn der meerderheid van het indische karakter en levensdoel, van de indische wijsheid en maatschappelijke inrichting.

Na zijn terugkeer uit Europa stichtte Upadhyaya eerst een kostelooze school. „Een Hindoe mag zijn kennis niet verkoopen." Waar de leerlingen allereerst de voorschriften hunner kasten moes-

ten onderhouden." Dan puntte hij zijn scherpe pen weer om zijn ideeën te verspreiden, zoowel in Sandhya (Avondblad) voor het gewone volk, als in het weekblad : „*Swarayj*" voor de ontwikkelde klasse. De gedachte als katholiek leider zijn volk voor het geloof te winnen is opgegeven ; hoogstens wil hij het volk in hun oorspronkelijken godsdienst en cultuur behouden, langzamerhand dien godsdienst zelf zuiverend. Hoofdzaak was bestrijding van het Europaeisme, wat hem om zijn opruiende taal, zoo de Opperste Rechter niet door den dood had ingegrepen, een langdurige gevangenisschap zou bereid hebben. Naar zijn uiterlijk doen en laten zijn optreden voor het Hindoeisme, ook nopens den godsdienstigen kant, kan hij bezwaarlijk nog christen genoemd worden. Zijn heidensche leerlingen bracht hij tot de vereering der heidensche godin Saravasti en tot den Krishnadienst en in 1906 beval hij de vereering „der groote godin" (Durga) aan. Ongelooflijk lijkt ook, wat Animanda van Upadhyaya's uitingen omtrent de zielsverhuizing meedeelt, tegen welke hij tot dusver zoo hevig gestreden had. Het viel ten slotte op, dat hij uitsluitend met Hindoes verkeerde en wekenlang de kerk niet bezocht. Maar den ergsten indruk vestigde hij, dat hij twee maanden vóór zijn dood ten overstaan van een heidenschen Pandit zich aan de zuiveringsceremonie der Prayaschitta onderwierp, die bestaat in het eten van koemest, al verklaarde hij ook zich daarmee van den omgang met de Europeanen te willen zuiveren. Uiterlijk heeft zich hij van de Kerk afgescheiden, al verklaart hij zich ook telkens in de warmste bewoordingen christen, al hield hij tot het laatst toe een kinderlijke vereering voor de Moedermaagd, al vierde hij het Kerstfeest en de goede Week zooals hij dit de laatste jaren steeds gevierd had. Arm en versmaad stierf hij in het ziekenhuis te Calcutta, zonder geestelijke hulp, de man, wiens hartstochtelijke vaderlandsliefde het helder verstand verblind had.

Toen P. Bergmans S.J. in het ziekenhuis kwam, werd hij juist door de Hindoes uitgedragen om verbrand te worden. Toch mogen wij hopen, dat de man, die eens al zijn kracht en talent wijdde aan de verbreiding van het katholiek geloof, die Christus en Maria zoo innig liefhad, die ook in zijn laatste ziekte zijn smarten aan God opofferde, voor zijn geweten als katholiek stierf en vergeving heeft gevonden voor de afdwalingen der laatste jaren.

J. O. MERCATOR.

VAN HEIDENSCH BOEDDHIST TOT KATHOLIEK IN BRAZILIË

Door C. KOLFSCHOTEN S.J., Rome

Volgens de nieuwste berichten willen wij de wonderbare geschiedenis beschrijven, hoe in den tijd van ruim 2 jaar als door een tooverslag der genade meer dan duizend Japaneezen bekeerd zijn, kinderen van een volk, dat tot nu toe zooveel weerstand bood aan de gave des geloofs.

De eerste aanleiding.

Op de eilandenreeks, die het keizerrijk Japan vormen, wonen 60 millioen menschen, een aantal, veel te groot, om daar te kunnen leven. De bevolkingscijfers stijgen steeds, zooals in geen enkel ander land ter wereld ; in 5 jaar tijd, van 1921—1926, was de toename 3 millioen. Wat is daarvan het gevolg ? Dat velen buiten hun vaderland hun tenten moeten opslaan. Een onophoudelijke stroom van landverhuizers verbreidt zich over de aarde, bijzonder naar de Philippijnen, China en Korea, doch sinds eenige jaren in nog sterker aantal naar Zuid-Amerika. Tot aan 1924 vonden velen een onderkomen in de Vereenigde Staten ; door de emigratiewet van datzelfde jaar werd hun aantal tot groote ontevredenheid der Japanners zeer beperkt. Toen is de vlucht naar Zuid-Amerika voor goed begonnen ; het grenzenloos groote en rijke Brazilië, in oppervlakte gelijk aan Europa zonder Rusland, doch met nauwelijks 40 millioen inwoners, zette zijn poorten open voor een half millioen Japaneezen, dat geleidelijk aan mocht binnenkomen, wanneer ze aan eenige voorwaarden voldeden. Dit was een groote verlichting voor de Japansche regeering, die er al haar krachten op zette en grooten financiëelen steun verleende, om de emigratie naar Brazilië te doen slagen. Er was voor haar echter een groote moeilijkheid : Brazilië was een grootendeels katholiek land; zouden de Boeddhistische Japanners er in slagen, zich te midden van die katholieken te vestigen en zich zóó aan te passen, dat zij nooit meer terugkeerden ? Terugkeeren naar Japan mocht in géén geval ; ze moesten voor goed hun vaderland vergeten. Anderzijds kende zij de sterke gehechtheid van den Japanner aan zijn geboorteland ; door zijn boeddhisme, dat de vereering der voorvaderen op de eerste plaats stelt, bestond er een dreigend gevaar voor mislukking.

Dit bracht de regeering tot de gevolgtrekking, dat het boeddhisme bij de landverhuizers zoo min mogelijk en de godsdienst van het land zooveel

mogelijk bevorderd moesten worden. Consequent verbood zij aan iederen bonze (Japansche priester) de reis naar Brazilië te maken en weigerde hun elke pas; terwijl zij een verzoek van een christelijken Missionaris loyaal trachtte in te willigen.

De kans der Methodisten.

Van die omstandigheden profiteerden op de eerste plaats de protestantsche sekte der Methodisten. Jarenlang hadden zij in Japan gearbeid, om hun invloed te vergrooten en volgelingen te winnen, doch ook in Zuid-Amerika waren zij volop bezig onder de katholieken en ook daar helaas niet zonder succes. Men kan dit eenigszins verklaren, als men weet, dat zij moreel en financiëel krachtig gesteund worden door talrijke geldmagnaten uit de Vereenigde Staten, die niets liever zouden zien, dan een toename van hun invloed in Zuid-Amerika. ,,Amerika aan de Amerikanen'' beteekent immers ook: ,,Zuid-Amerika aan Noord-Amerika!''

Zoo spoedig de immigratie in Brazilië begon, zonden zij eenige Japansche zendelingen daarheen, die door een jarenlange studie in de V.S. diep van den Noord-Amerikaanschen geest doordrenkt waren. Deze begonnen een verwoede propaganda onder de landverhuizers, richtten spoedig een convict op voor de Japansche jeugd van de hoogere standen en zonden zelfs al eenige jonge Japaneezen voor de opleiding van zendeling naar hun machtig centrum te Mackenzie.

Katholieke kinderen met een apostelhart.

De Propaganda te Rome — wellicht in den aanvang eenigszins twijfelachtig gestemd over de mogelijke resultaten — zond in 1923 2 Japansche priesters naar den Staat San Paolo, waar de Japanners zich bijna uitsluitend neerzetten; een dezer heeft nimmer Brazilië bereikt en moest onderweg wegens ziekte terugkeeren; de andere, de Eerw. Heer Nakamure, begon er aanstonds te arbeiden, doch reeds betrekkelijk op jaren, had hij aanvankelijk geen overweldigend succes.

Eerst in April 1926 had de kleine gebeurtenis plaats, die tot groote gevolgen zou leiden. Pater Guido del Toro, Italiaansch Jezuiet en missionaris in de millioenenstad San Paolo (hoofdstad van den gelijknamigen Staat), gaf dagelijks zijn catechismuslessen in de kerk van San Gonsalo [1]; hij had voor een paar jaar onder zijn catechismus-kinderen een afdeeling van de E. K., de Eucharistische kruistocht opgericht, die prachtig bloeide. ,,Pater'', vroegen hem op een Junidag een paar van zijn ijverigste E. K.-kinderen, ,,er zijn zooveel van die heidensche Japansche kindertjes in de stad, mogen we ze niet eens meebrengen naar den catechismus?'' ,,Laat ze maar komen'' zeide de Pater; en den volgenden keer zat er met verlegen gezichtjes een heel rijtje van alleraardigste Japansche kinderkopjes in de groote kerk; ze luisterden aandachtig, en deden hun uiterste best, om alles te begrijpen,

[1]) San Gonsalo is een Portugeesche Heilige, in onze streken weinig bekend; zijn Latijnsche naam is Gundiselous.

want ze kenden de Portugeesche taal nog maar half. Den keer daarop kwam er een rijtje bij, toen nog meer en tenslotte waren het er wel 50, die met grooten ernst de lessen volgden. Pater del Toro begon de kinderen apart te nemen, onderrichtte ze goed en bereidde ze voor tot het Doopsel.

Lina Laprega.

Men begrijpt, wat een enthousiasme bij de E. K. kinderen opleefde; ze waren niet meer te houden van geluk en deden wat ze konden om den Pater behulpzaam te zijn. Een van de diensten, die hij hun had opgedragen, was, de Japansche kinderen op bepaalde punten van de stad te verzamelen en in groepjes naar de kerk voor den catechismus te brengen.

't Was den 8en Augustus, Zondagmiddag om 2 uur ; zooals elken Zondag ging de 12-jarige Lina Laprega, ijverig E. K. kind, naar het punt, waar ze de Japaneesjes treffen zou. Maar tot haar groote verbazing en schrik staat er niet één ditmaal .Waar zijn ze gebleven ? Bezorgd vraagt Lina aan voorbijgangers en anderen, of ze de Japansche kinderen niet gezien hebben. O ja, nog geen 10 minuten geleden was er een methodistische zendeling met een groote auto gekomen en had alle Japannertjes ingepakt. Wel hadden ze zich verzet, door te zeggen, dat ze naar den catechismus moesten gaan en dat ze wachtten op de catechiste en dat ze gedoopt moesten worden. „Dat doe ik allemaal ook" had de zendeling geantwoord, „ik leg ook de christelijke leer uit en kan heel goed doopen. Komt jullie maar mee." En hij had ze eenvoudig ingeladen en was met groote vaart naar de Methodisten-kerk gereden. Lina wist niet wat ze hoorde en was bijna radeloos van ontzetting. Daar gingen nu haar kinderen, haar bekeerlingen ! Voor altijd verloren wellicht ! Ze nam een kloek besluit en vroeg, waar de Methodisten-kerk lag ; toen 't haar uitgeduid was, zette zij 't op een loopen, zoo hard ze maar kon, in de gloeiende middaghitte. Bij de kerk aangekomen, stapte ze zonder aarzelen naar binnen en zag de kerk stampvol met menschen en vooral veel kinderen, die naar de preek van den zendeling zaten te luisteren. Daar ontdekte ze gelukkig haar Japaneesjes, die, dicht op elkaar als musschen in het nest, zich allesbehalve thuis voelden en onrustig in de banken zaten te draaien. Lina rent op haar kleintjes toe en roept hardop : „Komt mee, weg, hiervandaan !" Met een gejuich en een ontzettend kabaal springt klein Japan uit de banken. De zendeling houdt op met zijn preek : „Wat is er te doen ? Breng dat meisje de kerk uit ! Wat een brutaliteit ! Stilte daar !" Het lawaai houdt aan en Lina roept boven alles uit : „Ik ga niet ! Ik wil niet, als ik de kinderen niet meekrijg !"

„Wat heb jij met die kinderen te maken ?" „Dat zijn mijn Japannertjes !" „Jou Japannertjes ?" „Ja, mijn Japannertjes ; ik breng ze elken Zondag naar de catechismus bij de Jezuieten." „Vandaag heb *ik* ze gehaald ; die kinderen blijven hier." „Je hebt ze van mij gestolen." Zoo bleef het op en neer gaan en telkens verklaarde Lina onverschrokken : „Ik ga niet zonder de kinderen."

Daar komt een andere zendeling op het tooneel en spreekt het kind ruw

toe; de eerste verlaat nu den preekstoel en samen zullen ze het meisje de kerk uitzetten. Doch nu raakt de heele goe-gemeente in opstand, alles loopt en schreeuwt door elkaar; van schrik laten de beide zendelingen Lina los; een loopt er naar de politie.... en eenige oogenblikken later stapt plechtig en statig een groote agent de kerk binnen, die nu in een chaotische toestand verkeert.

„Kijk eens hier, politie, wat een brutaal blaag van een katholiek meisje; dat loopt me zoo maar tijdens den dienst de kerk binnen en probeert een heel troepje kinderen mee te lokken. Heeft u ooit zoo iets gezien!" „Het zijn *mijn* kinderen, die ik elken Zondag naar de Jezuieten breng; hij heeft ze me gestolen" protesteerde Lina. De man van rust en goede orde weet zijn kalmte te bewaren, beveelt stilte en richt zich waardig tot de kleine Japanners: „Waar hoort jullie thuis, kinderen? Wilt jullie hier blijven of met het meisje meegaan?" „Wij willen met Lina .Wij gaan met Lina mee!" schreeuwt alles dooreen. „Dan" zeide de zoon van Hermandad beslist en zonder aarzelen, „dan — kun je ze meenemen, meisje." Triompheerend trok de heele troep de kerk uit; het zelfbestemmingsrecht der volkeren had een overwinning behaald.

Maar nu moest die opgewonden bende veilig en wel naar de Jezuietenkerk worden gevoerd, een uur ver, door een onbeschrijfelijke drukte van trams en auto's. Juist op dien tijd van den Zondagmiddag trekken talrijke rijke Brazilianen met hun auto's naar buiten, om de hitte te ontvluchten; volgens berekeningen vliegen er dan ongeveer 50.000 auto's door de stad. 't Was er levensgevaarlijk; hoe krijgt zoo'n 12-jarig meisje dat klaar? Lina voelde zich moedig en liet de kinderstoet — 2 aan 2 in de rij — dicht bijeen voor zich uit trekken. Moest er een straat worden overgestoken, dan beval zij alle kinderen, elkaar bij de hand te nemen, wenkte de auto's levendig toe, stil te houden en bracht de geheele trein zonder ongelukken in de kerk, waar de Pater al lang aan den gang was. Lina wilde eerst niets zeggen van wat er gebeurd was; eerst toen P. del Toro bleef aandringen, verhaalde zij eenvoudig de heele geschiedenis; de Pater mocht haar niet prijzen, want „dat zou immers ieder kind van de E. K. gedaan hebben!"

Acht dagen later op 15 Aug. werden de eerste kleine Japaneezen, de beste leerlingen van P. del Toro, gedoopt; er zullen wel verschillende pupillen van Lina bij geweest zijn! Al werd het feest ook in alle stilte gevierd, diep moet de vreugde van den Missionaris zijn geweest, jubelend de harten van al de E. K. kinderen, die zoo ijverig hadden meegewerkt, en vreemd te moede zullen de boeddhistische ouders gestemd geweest zijn, toen zij het geloof in de oogen hunner kleinen zagen stralen, waarvan zij zelf nog zoo weinig of niets begrepen.

Ook Japansche kinderen apostelen.

Op 15 November werden al de kinderen van de eerste groep gedoopt, die niet bij de eerste uitgelezenen behoord hadden. Tevens ontvingen allen de eerste H. Communie. Bij deze gelegenheid sprak P. del Toro alle kinderen toe en zeide hun o.a., dat ze veel en vurig moesten bidden voor hun

ouders en landgenooten. Dit woord sloeg in. Spoedig waren er verschillenden, die dagelijks ter H. Communie gingen — zonder ooit over te slaan — voor de bekeering hunner ouders. Anderen legden aan dezen de eerste waarheden des geloofs uit of leerden ze het H. Kruisteeken maken. Wat anders moeders aan hun kinderen zeggen, zeiden nu kinderen van denzelfden leeftijd aan hun ouders.

Yukiko en Mineko.

Onder de eerstgedoopten was een jongen van 13 jaar, Yukiko, d.i. zoon der sneeuw genaamd en zijn zusje Mineko een kind van 7. Elken morgen stapten ze samen — als het nog donker was — naar de Jezuietenkerk, om er de H. Communie te ontvangen ; keerden dan naar huis terug en haastten zich naar school. Al gauw werd de jongen misdienaar in de kerk en als hij dan na het Lof weer thuis was, dan vertelde hij aan zijn heidensche ouders, hoe mooi het in de katholieke kerk was en hoe heerlijk om zelf katholiek te zijn. ,,Waarom laat u zich toch niet doopen, Moeder ?" De vrouw trok haar schouders op, ze wist het niet ; dan wist ook Yukiko niet meer, wat hij zeggen moest en keek heel droevig. 't Deed de moeder wee aan 't hart. Na eenigen tijd werd de moeder ziek en Yukiko ging naar den Pater : ,,Pater, het gaat niet goed met moeder, maar ze wil zich niet laten doopen." ,,Bidden, vent !" ,,Pater, zegt u me eens, hoe moet men doopen ? ; als ze sterven zou, zou ik het niet kunnen." Pater del Toro legde hem alles uit : wat hij zeggen moest en hoe het water het hoofd moest bevochtigen.

Eenige dagen later kwam zijn zusje Maria Mineko : ,,Heeft U al gehoord, wat Louis (zijn Christennaam) gedaan heeft ?" ,,Neen." ,,Er was in de buurt een kindje aan 't sterven en toen is Louis met een volle beker water daar het huis binnengeloopen en heeft aan de ouders gezegd : ,,'t Mag niet ongedoopt dood gaan." De ouders begrepen er niets van en toen heeft hij den heelen beker over het hoofdje gegoten en de doopwoorden gezegd. Daarna liep hij weer weg, den ouders nog toeroepend : ,,Nu gaat het regelrecht den Hemel in !" Twee uur later is het gestorven."

Een paar dagen later kwam er een onbekende Japaneesche dame in de spreekkamer der Paters Jezuieten en vroeg P. del Toro te spreken : ,,Pater, ik heet Ineba en ben de moeder van het kleine meisje, dat Yukiko gedoopt heeft. Hij heeft ons gezegd, dat het kind naar het paradijs gegaan is en dat men, om er te komen, gedoopt moet zijn. Wilt u mij ook doopen ?" Zij werd onderricht en gedoopt en is nu vurig katholiek.

Weer een paar weken later stormt Maria Mineko opnieuw bij den Pater binnen, in juichende vreugde.

,,Weet u 't al, Pater ? Louis heeft Vader bekeerd."

,,Is het heusch waar ? Hoe heeft ie dat klaargespeeld ?"

,,Hij huilde. Hij had gezegd : ,,Moeder, ik ga elken dag te Communie, ik dien bij de H. Mis en U en vader zijt heidenen en bidt tot Boeddha.... ! Dat zeide hij en toen begon hij te huilen.... Toen zei gisteren-avond vader tot Yukiko : ,,Yukiko, ik wil me laten doopen ! Maar ik weet niet, wat ik in de kerk doen moet, ik weet niet, hoe ik bidden moet, ik weet niet, hoe

ik met den Pater moet spreken, ik weet niets." „Dat is niet noodig, vader! Dat zal ik U wel zeggen." En toen moeder zag, dat vader zich wilde laten doopen zeide zij ook: „Luister eens, Yukiko, ik laat me ook doopen."

Den volgenden avond kwam de vader moe van zijn werk thuis; Yukiko stond hem op te wachten, greep hem zwijgend bij de hand en trok hem zachtjes mee naar de kerk; in diepe ontroering kwamen ze er beiden aan.... Toen legde de Pater uit, wat de arme man doen moest, om katholiek te worden. Hij aanvaardde alle offers, liet zich onderrichten en doopen, te zamen met zijn vrouw. 't Werd een van de eerste Katholieke Japansche huishoudens in het groote Braziliaansche rijk!

Bij het verlaten van het vaderland.

Om zooveel mogelijk den loop der gebeurtenissen geschiedkundig weer te geven, zooals ze hebben plaats gehad, keeren wij in Januari 1927 terug naar de Japansche havenstad Kobe, vanwaaruit de booten met landverhuizers naar Brazilië vertrekken. Reeds op het einde van 1926 was er een brief bij den Rector der Katholieke Universiteit van Tokio gekomen, met de mededeeling, dat de H. Vader uitdrukkelijk wenschte, dat een der Professoren zich bemoeide met de landverhuizers. P. Rector stelde — hoewel met een bezorgd gezicht — Pater Herman Heuvers S.J. beschikbaar. Deze bracht zich zooveel mogelijk op de hoogte en begon aanstonds te zamen met een dichterlijken Japanschen vriend een brochure voor de landverhuizers te schrijven, liet deze drukken en trok met een heel pak ervan den 20en Januari naar Kobe. Daar wachtten reeds honderden om met de eerst komende boot te vertrekken. P. Heuvers begaf zich eerst naar de herbergen om met het volkje kennis te maken en liet dan in een van de grootere logementen voor den avond een vergadering beleggen, waarin hij spreken zou. In het logement aangekomen, vond hij er een 12-tal families bijeen, van zuigeling tot grijsaard, alles te samen een 50 à 60 man.

Met kloppend hart, omdat hij zich niet zeker voelde van de taal en nog minder van wat hij tegen die heidenen zeggen moest, sprak hij over de katholieke kerk in Brazilië, over de betrekkingen van Haar met de Japanners en tenslotte over den Paus, die, terwijl Hij aan zooveel dingen over de heele wereld te denken had, toch ook zijn aandacht op hen had gevestigd. Tenslotte vroeg hij zijn Japanschen vriend, eraan toe te voegen, wat ontbroken had. Deze sprak zoo roerend, dat er verschillenden begonnen te weenen. Na verloop van een uur was er zoo reeds een band ontstaan tusschen den priester en de Japanners. Dan trok hij naar de andere logementen, waar ongeveer hetzelfde gebeurde met hetzelfde succes. Den volgenden avond hield hij opnieuw in de verschillende logementen een redevoering, nu over de verborgen kracht van het geloof aan den éénen God. Zoo bleef hij werkzaam tot het uur van vertrek, deelde hun dan ieder zijn boekje uit over de materieele en katholieke toestanden in Brazilië, gaf aan de kinderen ieder een stuk speelgoed en nam hartelijk afscheid. De Japanners waren enthousiast en wuifden hem toe van de boot af. Het eerste goede zaad was uit-

gestrooid in hun harten ; P. Heuvers, die achterbleef, kon slechts bidden, dat God het mocht laten gedijen in rijke vruchtbaarheid.

Sinds die Januaridagen reist hij eens- of twee-maal in de maand van Tokio naar Kobe, 13 uur met den trein, waar hij er telkens weer 600 vindt die den overtocht naar het andere werelddeel in hoop van zegen gaan volbrengen. In 1928 is hij er in geslaagd met de hulp der kortgeleden opgerichte Japansch-Braziliaansche vereeniging een machtig landverhuizers-verblijf op te richten, een reusachtig gebouw met 5 verdiepingen, waar er 600 geplaatst kunnen worden en waarin ruime zalen zijn, die zijn aanvankelijken arbeid in de logementen veel hebben vereenvoudigd.

Ontvangen door P. del Toro.

Eenige weken later had te San Paolo de ontvangst plaats van de in Januari van Kobe afgereisde Japanners. Met grooten eerbied en zelfs met vreugde begroetten de ballingen den medebroeder van P. Heuvers, P. del Toro ; door middel van tolken sprak deze hen gedurende 2 uur toe ; velen van hen waren bereid, zich verder in de leer van het Katholicisme te laten onderrichten, maar.... volgens de Braziliaansche immigratie-wet mocht geen der pas aangekomenen gedurende het eerste jaar van hun verblijf in de steden wonen, daar de bedoeling van de regeering van Brazilië voornamelijk is, om het platteland geleidelijk en gelijkmatig te bevolken.

Het gevolg hiervan was, dat een der volgende dagen al die families zich gingen verspreiden over de dorpen en de koffieplåntages, waar nooit een katholieke priester kwam, doch waar sinds enkele jaren Methodistische zendelingen het heft in handen hadden. Met schrijnende pijn in het hart liet P. del Toro hen dien keer en daarna elken keer naar hun nieuwe woonplaatsen vertrekken. Als er maar méér priesters waren! Doch hij staat alléén voor al die Japanners, die maand in maand uit met 600 of 1000 aangroeien.

Zijn zij eenmaal een vol jaar in Brazilië en hebben zij in dien tijd op het land niet kunnen slagen, dan mogen zij terugkeeren naar de stad. In San Paolo wonen thans een 400 Japansche families en vormen een kolonie op zich zelf ; al hun huizen staan in een zelfde stadskwartier. In April 1927 kwam er een uitnoodiging voor P. del Toro ; uitgaande van 2 leiders der kolonie van San Paolo en van enkele Japansche doctoren, om een rede te houden over het katholicisme, Met graagte werd zij door den vurigen apostel aanvaard en toen hij in de zaal aankwam, vond hij er 200 mannen bijeen, allen gezinshoofden, zonder uitzondering heidenen. Dan sprak hij over den godsdienst en het Roomsche leven, over de Japansche martelaren, die in het vaderland hun bloed voor hen vergoten hadden en drukte hun vooral één ding op 't hart, dat zij nimmer hun kinderen naar de Protestanten zouden zenden. Herhaaldelijk werd de rede met applaus onderbroken ; na afloop sprong een Japanees op het spreekgestoelte, een oud-secretaris van de Japaneesche legatie, en herhaalde in zijn moedertaal nog eens met klem, wat de Pater in het Portugeesch had gezegd en waarvan zij wellicht niet alles mochten begrepen hebben.

Een jubeldag.

Den 12en Juni van hetzelfde jaar had andermaal een gebeurtenis plaats, die van vèrstrekkende beteekenis kon worden voor de beginnende Missie onder de Japanners.

Na een langdurige en zorgvuldige voorbereiding werden in de Jezuietenkerk 120 Japanners gedoopt, ditmaal voor het meerendeel volwassenen, waaronder verscheidene ouders van kinderen, in Nov. katholiek geworden. Met groote feestelijkheden ging het ditmaal gepaard; een ontzaglijke menschenmenigte drong bij de kerkdeur op, om de plechtigheid bij te wonen. Ook de geheele Japansche kolonie van San Paolo was bijna zonder uitzondering tegenwoordig. Het werd een ware triomph voor het geloof: meer dan een uur lang duurden de doopplechtigheden, die verricht werden door 4 priesters aan verschillende altaren.

Een dier priesters was de Vicaris-Generaal van het Aartsbisdom San aolo zelf, die aan de mannen het H. Doopsel toediende, een andere Monseigneur nam de vrouwen voor zijn rekening en twee pastoors der stad zorgden voor de jongeren en de kinderen.

Heel de aanwezige menigte was diep ontroerd, maar het gejubel in de harten kende geen grenzen meer, toen P. del Toro op het einde der ceremonies een telegram van den Paus voorlas van den volgenden inhoud: De H. Vader verleent aan Zijn geliefde kinderen, de 120 nieuwgedoopte Japaneezen, van ganscher harte Zijn apostolischen zegen en wenscht hun en hun vaderland de rijkste genaden des Hemels.

Den volgenden dag stonden alle couranten van Brazilië, goede en slechte, vol met beschrijvingen van de indrukwekkende gebeurtenissen; de aandacht van heel het land was op de Japaneezen gevestigd. In de beide Japansche kranten, die ofschoon in heidensche handen, zich reeds meermalen ten gunste der katholieke Kerk hadden uitgesproken, deelden de blijde tijding tot in de kleinste bijzonderheden mede aan de overal verspreid wonende Japanners op de dorpen.

Onverwacht was de weerslag; van alle zijden kwamen er berichten: „Ook wij willen Katholiek worden." P. del Toro ontving talrijke brieven: „Als de Japanners in de steden zich laten doopen, dan willen wij ook volgen." Velen zochten naar een katholieken priester in hun omgeving en als zij er een gevonden hadden — de priesters zijn daar veel te weinig in aantal, er heerscht een ongeloofelijk tekort — dan verzochten zij dezen om onderricht in de katholieke leer. „Hoe moeten wij het aanleggen ?" vroegen de priesters aan P. del Toro. „Drie voorname punten", antwoordde deze, „ten eerste bidden en laten bidden, ten tweede terstond beginnen met de vorming van catechisten, die Japansch en Portugeesch verstaan, ten derde boeken uitdeelen, vooral Japansche catechismussen."

Van dien dag af kon men spreken van een katholieke beweging onder de Japanners, die zelfs in het keizerrijk der eilanden haar weerklank vonden. Meer dan één bekeerling, schrijvend naar ouders of familieleden in het vaderland, sprak van den katholieken godsdienst en van de heerlijkheid,

dezen aan te hangen.... en uit Japan werd geantwoord, dat men zoeken zou naar een katholieke kerk en naar een katholieken priester, om zeker kennis te maken met dat wonderbare geloof. Helaas, er staan nog zoo weinig kerken, en het priesteraantal is ook dáár zoo ontzettend schaarsch!

De edele advocaat.

Den 30en Augustus vervoegde zich bij P. del Toro een deftige Japansche advocaat, uit de stad Pirscicoba, die het lange traject naar San Paolo had afgelegd, om eens met den Pater, over wien hij zooveel in de dagbladen gelezen had, te spreken. ,,Ik kom u bedanken, Pater, voor al het goede, wat U, vooral naar de ziel, voor mijn landgenooten met zooveel liefde hebt verricht." ,,Bent u ook katholiek, meneer?" ,,Ik? neen, ik ben niet katholiek, ik ben heiden, boeddhist. Een paar jaar geleden, spoedig na mijn doctoraat aan de nationale Universiteit van Tokio, ben ik naar Brazilië getrokken, niet om me rijk te maken, doch eigenlijk vooral om goed te doen aan de Japansche kolonisten. Toen ik echter alles over de bekeering van mijn landgenooten gelezen had, ben ik tot de overtuiging gekomen, dat de voornaamste, de ware rijkdom, die de Japanners hier in Brazilië kunnen vinden het katholieke geloof is. Tot nu toe bent U, Pater, de eenige, die dezen schat aan mijn volk hebt willen geven, doch na rijp beraad kom ik u zeggen, dat ik u van heden af helpen wil; ik wil worden, wat gij zijt en doen, wat gij doet. Maak van mij een katholiek en priester!" Diep getroffen, luisterde de Missionaris zwijgend toe; toen de advocaat had uitgesproken, stamelde hij eenige woorden van bewondering over zooveel adeldom van ziel; dan tot de practische werkelijkheid terugkeerend: ,,Mag ik u even vragen, meneer, u bent toch niet getrouwd?" ,,Ja zeker, ik ben getrouwd, ik heb een vrouw en 7 kleine kinderen. Doch dat hoeft geen beletsel te zijn." Arme stakker, wat een ontgoocheling moest er op die woorden volgen! P. del Toro legde hem uit, hoe het wèl een beletsel was, een onoverkomelijk beletsel, om priester te worden. Hard was de slag voor den edelen advocaat; hij was er kapot van: ,,Maar kan ik dan niets doen, om mijn landgenooten katholiek te maken? In de plaats, waar ik woon zijn 75 Japansche families, die alle verlangen om Christen te worden; ik had ze zoo graag onderricht en het doopsel toegediend." ,,Hen onderrichten kunt u nog. Hier hebt u eenige boeken, waardoor u het geloof kunt leeren kennen; bestudeer ze goed, en na uw doopsel kunt ge dan de katholieke leer aan uw landgenooten uitleggen." En hij gaf hem eenige katholieke werken en een groot pak catechismusboekjes voor de 75 families. ,,Nu nog iets, Pater, als ik niet kan doopen, dan volgt daaruit, dat u bij ons moet komen. Zonder u is het onmogelijk, er goede katholieken van te maken. Komt u dan spoedig bij ons?" Er moest een nieuwe teleurstelling volgen, die hem nog dieper aangreep dan de eerste: Pater del Toro kòn niet weggaan uit die stad, waar zijn priesterarbeid zich dagelijks opstapelde tot een haast onbereikbare hoogte; hij troostte hem echter met te zeggen, dat hij, als ze allen over enkele maanden de catechismus kenden, zijn uiterste best zou doen, om althans een 14 dagen over te komen. Slechts half voldaan

nam de advocaat afscheid. Doch op hetzelfde oogenblik is er wellicht door Gods genade een roeping geboren in een onbekende jongensziel, om daar eenmaal die plaats als priester te bezetten....

Het geval van dezen nobelen Japanner stond niet alleen; herhaaldelijk kwamen er afgezanten naar P. del Toro, nu eens van 20, dan van 40, 50 families, om hem te verzoeken, bij hen te komen, omdat ze het doopsel wilden ontvangen. P. del Toro moest blijven weigeren, elken nieuwen keer met een zwaarder hart. Zou God het toelaten, dat al deze zielen met een open oog voor de waarheid het slachtoffer van een — zij 't christelijke — dwaling werden?

Verbazing der zendelingen.

Door den buitensporigen arbeid van den katholieken missionaris, die door goddelijke hulp een daaraan evenredig succes had, nam althans voor het oogenblik de invloed der zendelingen in de stad San Paolo merkbaar af. Hoe de toestand in de dorpen en plantages was, bleef onzeker; men meende echter ook daar vermindering van Methodisten-actie te kunnen constateeren. De zendelingen zelf, die aanvankelijk meenden door hun geld vrij spel te hebben, stonden verbaasd, onthutst zelfs. Velen, waarop zij hun hoop gebouwd hadden en enkelen, die zij al tot de Methodistenleer hadden doen overloopen, maakten rechtsomkeert naar het katholicisme. Het moet gezegd, dat zij tegenover den priester geen unfaire middelen aanwendden, ja zelfs dezen hun achting en eerbied ruim bleven schenken. En hiermede hielden zij niet op, ondanks het feit, dat de Braziliaansche bevolking hartelijke belangstelling en liefde toonde aan de pas bekeerde katholieken, terwijl zij de Methodisten ronduit links lieten liggen. Hard ook was het voor hen, dat de Pater in eenige maanden reeds meer christenen gemaakt had, dan zij, met drie man sterk en van Japansche afkomst, in verscheidene jaren.

In den aanvang had de priester wegens hun loyale houding eenige stille hoop, ook hen in den waren schaapstal te mogen binnenleiden, doch reeds spoedig liet hij ze varen: de dollar had hen te veel betooverd.

Ontwikkeling van het katholiek leven.

Ondertusschen nam het ondernomen werk van P. del Toro steeds breederen omvang, want Christenen doopen is niet genoeg, men moet ze ook vooruitgang doen maken in het Roomsche leven. Gelukkig had hij tijdig voor eenige Catechisten gezorgd, aan wie hij na hun opleiding althans een gedeelte van zijn reuzentaak met gerust hart kon overdragen. Dagelijks trokken deze naar de buurten, waar de meeste Japanners woonden en gaven hun godsdienstonderricht. Een prachtige oplossing was ook het ijverig-katholieke Japansche driemanschap, dat hij opdroeg voor de pas aangekomen landverhuizers te zorgen; ze kweten zich schitterend van hun taak en droegen er het hunne toe bij, de belangstelling voor het katholieke geloof te vermeerderen en de ballingen van den Methodisten-tempel verre te houden.

In October 1927 kwam de tijding uit Rome, dat een Japanner, Mgr. Hayasaka, benoemd was tot bisschop van Nagasaki. Uitbundig was de vreugde hierover in de kleine Katholieke Japansche kolonie ; zij voelden zich innig gelukkig in het bewustzijn van de belangstelling, die Z. H. de Paus aan het Japansche volk toonde. En op den 12en October had er voor meer dan 150 hunner een plechtige H. Mis van dankbaarheid plaats, waaronder allen met heilige godsvrucht te Communie gingen.

In dienzelfden tijd begon P. del Toro met de toewijding hunner huisgezinnen aan het H. Hart ; op de plaats, waar nog geen jaar geleden het „Kamidane", het kleine altaartje van den boeddhistischen huisgod stond, kwam nu een prachtig beeld of schilderij van het Goddelijk Hart te staan. Overal verrichtte P. del Toro de toewijding zelf ; ze ging vergezeld van eenige feestelijkheden, waarbij de pater en meteen al hun Japansche vrienden werden uitgenoodigd.

Nieuwe bekeerlingen.

Den 20en November had in tegenwoordigheid van alle officiëele Japansche personen, en van tal van Braziliaansche hooge persoonlijkheden en van een nog grootere menigte als in Juni de doopplechtigheid plaats van 140 Japanners van allen ouderdom uit alle klassen en standen. Nieuwe bekeeringen waren er het gevolg van ; hiertoe behoorde een heele Japansche familie, die al 20 jaar in Brazilië woonde en den katholieken godsdienst door eigen studie volledig in zich had opgenomen.

Toen zij in de couranten van den laatsten doop gehoord hadden, besloten zij den stap te doen en maakten de reis van 10 uur per trein en 4 uur per auto ; ze konden spoedig als lid der katholieke Kerk worden opgenomen.

Maar ook onder de Brazilianen was de indruk overweldigend ; verschillenden, die jaren lang hun geloof verwaarloosd hadden, keerden terug tot hun godsdienstplichten ; een niet-gedoopte, die met een katholieke vrouw getrouwd was, kwam zich laten doopen en zijn huwelijk in orde maken ; een ongeloovige Zwitsersche dame vroeg diep ontroerd katholiek te mogen worden ; een rijke Braziliaan, die er niets meer aan deed, las het feit in de courant, liep terstond naar den Pater en zeide hem : „Pater, ook ik wil me bekeeren, breng me naar de kerk en hoor m'n biecht."

Eenige dagen later legde de Pater eenige bezoeken af bij Japaneezen, die in de kerk geweest waren tijdens het doopsel ; beladen met afgodsbeeldjes van Boeddha keerde hij 's avonds huiswaarts.

In dien tijd kwam de edele advocaat opnieuw bij den Pater en zeide hem : „Pater, ik heb zelf gestudeerd en mijn heele kolonie leert den catechismus, kom nu toch bij ons, onderricht ons verder en doop ons allen ?" En den dag daarop kwam er een andere, een bekeerling met de boodschap : „Pater, ik neem op mij, om 50 Japaneesche families te bekeeren. Komt u slechts een paar weken bij ons." Zoo ging het voort ; de Pater bleef weigeren; hij moest ; hij wist, hoe wreed het was, maar voor zijn eigen hart was het het ergst.

Het jaar 1928.

Gelukkig zou het niet lang meer duren, dat de zorg voor de Japanners hem zoo zwaar en eenzaam drukte. Vol hoopvolle verwachtingen opende zich het nieuwe jaar.

De eerste gebeurtenis van belang was het nieuwe College voor Japansche jongens.

Maandenlang had P. del Toro gebeden en gewerkt voor het tot stand komen ervan, en steeds had hij het klaarder ingezien: de katholieke Japansche jongens moeten met bijzondere zorg worden opgevoed. Levend met en voor de Japansche bannelingen, was zijn apostolisch hart gaan kloppen, ook voor het heidensch vaderland. Als een toekomstdroom was in hem de gedachte gegroeid, dat hier in Brazilië de wieg moest staan, en de generatie moest worden opgeleid van een groot, heldhaftig leger van Japansche missionarissen, die zouden terugkeeren naar „het land van de rijzende zon," om er Christus, het eeuwige licht in volle glorie bekend te maken, daarbij begeleid door het gebed en de liefde van hun tweede vaderland, het Braziliaansche millioenenvolk.

Eerst deelde hij zijn gedachten mede aan zijn vertrouwden Japanschen Catechist, Aoki, die onmiddellijk enthousiast, verzocht er met de andere Japanners over te mogen spreken.

Spoedig was het onder zijn katholieken bekend en werd allerwegen met buitengewone instemming begroet. Allen wilden bijdragen, om de stichting mogelijk te maken; Aoki trok rond en verzamelde in zeer korten tijd meer dan 50.000 lires. Daarna werden zes Katholieke Brazilianen aangezochteen vereeniging op te richten, die de stichting ook voor het gouvernement waarborgen zou.

En den 6en Januari 1928 werd het allereerst begin van P. del Toro's toekomstideaal verwezenlijkt: in het centrum der stad werd een ruim gebouw gehuurd, in welks gevel met groote letters werd aangebracht: Katholiek Japansch College Sint Franciscus Xaverius.

Het huis was leeg, hoe kreeg men het zonder groote kosten gemeubeld? P. del Toro liet zijn Japanners bidden.... en in minder dan 14 dagen kwamen er overal weldadige personen naar voren, die verzochten het nieuwe College gratis met nieuwe meubelen te mogen voorzien. Binnen een ongeloofelijk korten tijd was er alles; 't was volmaakt; er ontbrak letterlijk niets meer. Alléén leerlingen. Opnieuw liet P. del Toro ze allen bidden, thans met nog meer vertrouwen dan de eerste keer. Opnieuw werd het gebed in een oogwenk verhoord: uit alle deelen van den Staat San Paolo kwamen de aanvragen; in Maart waren er reeds 20 internen en 30 externen, en altijd nam hun aantal toe. Alle jongens worden kosteloos opgevoed.

Den 18en Maart werd het College onder groote belangstelling plechtig geopend. Aanstonds werd er met les geven begonnen. Aoki, die met zooveel succes de propaganda had gevoerd, werd tot directeur der school benoemd. Omdat het wegens gebrek aan leerkrachten voorloopig nog niet mogelijk is, er het Gymnasium te vestigen, volgen de oudere Japannertjes de lessen aan het Jesuieten-College. Het Japansche College herbergt dus voorloopig alleen de lagere school.

Eindelijk nieuwe arbeiders des Heeren.

Zooals wij verhaald hebben, had P. del Toro bijtijds de noodzakelijkheid ingezien, zoo gauw mogelijk nieuwe Catechisten te vormen, bijzonder onder de katholieke Japanners. Dit was hem uitstekend gelukt en meer en meer kon hij aan dezen overlaten. Doch de beweging nam zulk een uitbreiding en liet een nog zóó veel grootere voorspellen, dat hij niet ophield in al zijn brieven naar Rome, te bidden en te smeeken om hulpkrachten. „Maar vroolijk moeten ze zijn, dat is noodig voor het Japansche karakter" voegde hij er telkens bij.

Begin 1928 kwam een Duitsche Pater van Steyl, P. Rosenhuber, die jarenlang in Japan had gearbeid, een uitstekend kenner van de Japansche taal. Blij werd hij overal ontvangen en katholiek en niet katholiek noodigden hem uit, tot het houden van voordrachten.

In April vertrok uit Yokohama de Spaansche Jezuietenpater P. Guasch, oud-professor der katholieke Japansche Universiteit, tot voor kort werkzaam op de eilanden in de Zuidzee. Daar had hij over den arbeid van P. del Toro gelezen; 't maakte zoo'n indruk op hem, dat hij onmiddellijk een brief naar Rome schreef, waarin hij zeide, dat hij weliswaar vruchtbaar en aangenaam werkte op zijn tegenwoordige standplaats, doch gaarne bereid was, zoo noodig, dit nieuwe werk te beginnen. Er volgde een telegram: Reis terstond af. Hij nam de eerste boot en vertrok.

In Juli volgde hem P. Kircher S.J., tot dan toe pastoor in Okayama. Met een blij gezicht verliet hij zijn dierbaar Japan en reisde met de boot der landverhuizers mee naar hun nieuwe vaderland. Tenslotte voegde zich nog een Japansche wereldpriester bij deze apostelenschaar.

Intusschen zetten elke maand 600 of meer Japanners voet aan wal in het verre Brazilië; als men berekent, dat dit zoo door zal gaan tot het half millioen bereikt is, dan duurt het nog 40 jaar, eer de stroom der land-ver huizers naar het katholieke land zal ophouden. De Braziliaansche regeering heeft uitgebreide maatregelen genomen, dat ze zich zooveel mogelijk verspreiden. Moge dit nuttig zijn, om al te groote Boeddhistische centra te vermijden, voor de missionarissen wordt de moeilijkheid, om hen te bekeeren, des te zwaarder. Men berekent, dat er nu op de ruim 80 duizend Japanners een 2000 katholieken zijn [1]) een groot aantal van de anderen is vol waardeering voor het katholieke geloof; met Gods genade en veel opofferenden menschenarbeid zullen van hen ook talrijken gedoopt kunnen worden, doch het aantal van waardeerenden groeit steeds en daardoor zonder ophouden tevens de arbeid der missieapostelen!

Als wij voor het welslagen dezer missie willen medehelpen, dan moeten wij veel en dikwijls bidden voor een allerovervloedigsten Godszegen op dit veelbelovend Japannersvolk.

---

[1]) Uit de berichten, die van andere missionarissen binnenkomen blijkt, dat er thans niet enkel in San Paolo bij P. del Toro, doch overal elders bekeeringen plaats hebben; het aantal door P. del Toro gedoopt, — tot wiens apostolaat wij ons in onze beschrijving beperkten — bedraagt ongeveer 1000.

DE PROTESTANTSCHE ZENDING TE MIDDEN DER CHINEESCHE VERWIKKELINGEN [1])

Moeielijk kunnen wij ons een duidelijk beeld vormen van de actie der Protestantsche zending in China in den tijd, dat wij haar als ,,gevestigd" kunnen beschouwen, indien wij niet eerst spreken over den politieken toestand in China en wel bijzonder over de T'ai-ping revolutie en de Engelsch-Chineesche oorlogen van 1856—1859.

In deze periode, die wij nu gaan bespreken, leefde een zekere Hung-tsui-tchuen, [2]) een eenvoudige boerenzoon, geboren in 1813. Hij studeerde te Kanton en ging later naar Peking, om daar te promoveeren. Doch, helaas, fortuna was niet met hem. Hij werd tengevolge van het mislukken van het examen ziek en zag zich genoodzaakt, om na zijn genezing zonder doktershoed terug te keeren. Thuis gekomen werd hij wederom ziek en nu had hij een visioen, geraakte in extase en ontving van God de geboden en nadere inlichtingen omtrent hetgeen hem te doen stond. Nu was zijn roeping hem duidelijk geworden, hij sneed zich zijn haarvlecht af en liet het haar voortaan groeien als protest tegen de Mandschu-regeering ! [3]) Van nu af aan deed hij alles om China los te maken van de Mandschu-dynastie. Aanvankelijk gering groeide deze beweging spoedig tot een machtige organisatie, die eerst na jarenlangen strijd en met behulp van de Europeanen onderdrukt worden zou. Hun-tsin-tchuen wilde een hervorming en wel een religieuze, politieke en sociale hervorming.

Een religieuze hervorming : ,,Hij wilde breken met het oude Confucianisme en overtuigd van zijn bovennatuurlijke roeping stichtte hij een godsdienst, die één God aannam, Christus beschouwde als den ouderen broeder en Hunsin-tchuen als den jongeren broeder.

De T'aiping hadden een eigen ritueel, waarin men veel uit het Oude

---

[1]) Dit artikel sluit aan bij het artikel van blz. 186 van den vorigen jaargang : ,,De aanvang der Protestantsche zending in China."

[2]) Voor verdere bijzonderheden van Hung-tsin-tchuen zie Dr. C. Spielmann Die T'aiping Revolution in China 1850—1864 bldz. 34 vv. ; over zijn godsdienst idem bldz. 63 vv., over zijn hervorming bldz. 64 ; verder Oehler l.c. p. 154—161.

[3]) De Mandschu vaardigden in de 17de eeuw een bevel uit volgens hetwelk alle Chineezen het hoofd moesten laten scheren en enkel 'n haarvlecht laten groeien, gelijk de Mandschu gewoon waren te doen.

Verbond terug vinden kon; zij kenden sacramenteele handelingen als het doopsel en 'n soort avondmaal. Bovendien hadden de T'ai-ping hun klassieke boeken b.v. de trimetrische canon, [1]) het boek van de religieuse voorschriften van de T'ai-ping, het boek Genesis, het nieuwe Testament en de Ode aan de jeugd. [2])

Een politiek sociale hervorming ging met de religieuse gepaard. De T'ai-ping hadden vijf ministeries, die samen een soort parlement vormden. Alles, wat het parlement besloot, moest door Tien-wang, aldus noemde zich Hun-tsui-tchuen, nadat hij den nieuwen staat uitgeroepen had — goedgekeurd worden. Te Nanking bevond zich het justitiepaleis. Het oordeel was kort en krachtig en terwijl alle andere folteringen afgeschaft werden, bleef de doodstraf bestaan.

Ook op sociaal en economisch gebied wilde Hun-tsiu-tchuen een hervorming invoeren. Polygamie bleef met 'n beroep op den Bijbel bestaan doch in andere opzichten werd het lot van de vrouw verbeterd. Prostitutie werd streng verboden, de vrouwen moesten ofwel getrouwd zijn of in vrouwenconvicten samenwonen. Vrouwen- en kindermoord en ook het ten vondeling leggen van kinderen was onder doodstraf verboden. De vrouw mocht deelnemen aan het openbare leven, kreeg onderricht in handwerk en muziek. De slavernij werd afgeschaft en het patriarchale systeem, dat sinds eeuwen in China bestond, werd in eere hersteld. Het lot van den werkman werd verbeterd, scholen en academiën werden opgericht en er heerschte onder de Taiping 'n soort Communisme. Zoo wilde Tien-wang overal 'n hervorming invoeren en hij deed het schijnbaar met veel succes. Men erkent in deze beweging reeds het vooruitstrevend karakter van Tien-wang en ook den invloed, dien het Protestantisme door de bijbelverspreiding uitoefende. Dank aan hun organisatie, hun militaire discipline, hun verdraagzaamheid en orde, wisten de Tai-ping zich staande te houden, totdat zij eindelijk na jarenlangen strijd, door de vereenigde strijdkrachten van Mandschoe en Engelschen overwonnen werden. [3])

Men begrijpt, dat deze religieus-sociaal-politieke hervorming niet onbekend bleef aan de missionarissen, temeer daar Tien-wang persoonlijk de grootste verdraagzaamheid tenopzichte van de Europeanen aan den dag legde. Niettegenstaande dit alles, waren de gevoelens van de missionarissen zeer verdeeld. Terwijl de katholieken voor 'n groot gedeelte sceptisch tegenover deze hervorming stonden, meenden de protestanten hier hun slag te kunnen slaan. Zijn eerste onderricht ontving Hung-tsiu-chuen van den

[1]) De Trimetrische Canon is een gedicht, waarvan ieder vers uit drie woorden en ieder couplet uit vier verzen bestaat. Inhoud: Beschrijving van het Christendom en de Tai-ping; de schepping, het leven en de dood van Jesus; het Chineesche rijk en de dynastie der Tartaren tot aan Hung. (Liebman l.c. bldz. 67).

[2]) Een gedicht van 34 coupletten, waarin de moraal der Tai-ping behandeld wordt.

[3]) Zie verder Dr. Liebmann l.c. bldz. 68 vv.

protestant Roberts, van wien hij ook 'n uitgave van den bijbel gekregen had. De verhouding tusschen Taiping en missionaris bleef ook later, toen de Europeesche mogendheden de Tai-ping tegenwerkten, altijd dragelijk. Maar op den duur bemerkte men ook bij de protestanten verschil van meening. Sommigen maakten van de gelegenheid gebruik en wilden hun missie overplanten naar het gebied van de Tai-ping, anderen daarentegen trachten Hung zooveel mogelijk van zijn valsche principen af te brengen. [1]) Anderen o.a. de Amerikaansche Baptisten en de Engelsch High-Church verzetten zich tegen de Tai-ping. Deze laatsten zouden later in vereeniging met de Baptisten en van katholieke zijde de Jesuieten de grootste tegenstanders van Tienwang worden. Maar dat neemt niet weg, dat de protestanten in 't algemeen veel van de Tai-ping verwachtten, en de Europeanen trachtten over te halen, om zich bij deze aan te sluiten. In 1864 verloren de Tai-ping de stad Nanking en enkele jaren later werden zij geheel en al overwonnen. Er was dan een einde gemaakt, aan het rijk van Tienwang, dien Dr. Spielmann in zijn al te groote sympathie voor de Tai-ping de „genialste und edelste Erscheinung unter den Führern der Pai-ping-tien-kouw" noemt. [2]) Zeker, daar zat veel goeds in hun streven, maar op den duur was er m.i. niets ànders van terecht gekomen, dan 'n nationale Chineesche kerk met 'n confuciaansch-christelijk getinte leer.

***

Terwijl de Tai-ping hun actie voerden vanaf 1822 waren er nog drie andere oorlogen in China geweest namelijk de opium-oorlog (1840—1842) waar ik reeds voldoende over gesproken heb en de Engelsch-Fransche oorlog tegen China (1856—1858) en van 1859—1860, die eindigde met het verdrag van Peking in 1860. Reeds in 1858 was de vrede te Tien-tsin tot stand gekomen. Aan de Europeanen werd volle vrijheid gegeven ; het verkeer op den Yang-tse-kiang kwam vrij en art. 8 bevatte een tolerantie-edict voor

---

[1]) Hun-tsiu-tchuen meende namelijk aanspraak te kunnen maken op goddelijke eerbewijzen, stelde zich naast Christus, dien hij als zijn anderen broeder beschouwde. Daar hij geheel en al nog onder den invloed stond van het keizerrijk, meende hij geen afstand te mogen doen van zijn harem en hij verlangde ook van de hem onderdanige vorsten, meerdere vrouwen te nemen. (Oehler l.c. p. 159).

[2]) Dr. Spielmann l.c. p. 154.

katholieken en protestanten.[1]) De Chineezen, die zich tot alles bereid verklaard hadden, weigerden later deze bepalingen te bekrachtigen en een nieuwe oorlog (1858—1860) was onvermijdelijk. In 1860 werd dan wederom vrede gesloten en wel te Peking, waarin o.a. bepaald werd dat alle aan de kerk ontroofde kerken en scholen moesten worden teruggegeven. 25 October van hetzelfde jaar werd het Fransche verdrag gesloten, dat substantieel identiek is met het Engelsche. Toch bevatte het een bijzondere bepaling voor de katholieke Missie, namelijk, dat de katholieke missionarissen in het binnenland huizen bouwen en grond aankoopen mochten.

Over het laatste is hevig getwist geworden, want de protestanten willen de authenticiteit van den text niet erkennen. Oehler b.v. zegt: Wij hebben hier te doen met bedrog. Bovengenoemde bepaling ontbreekt in den Franschen, terwijl hij wel gevonden word in den Chineeschen text. De vertaler heeft zich waarschijnlijk laten omkoopen en tengunste van de katholieke Missie deze bepaling er bijgevoegd. Op deze vervalsching berust het recht van de katholieke Missie, om in China te werken, en ook van de protestantsche Missie, want de Engelsche gezant verklaarde, wat aan de Franschen geoorloofd is, moet ook aan de Engelschen toegestaan worden.[2])

Het zal wel 'n onopgeloste vraag blijven, op welke wijze deze passus in den text gekomen is, maar een feit is, dat de Fransche gezant Barthémy in 1865 dezen passus door de Chineesche regeering heeft laten goedkeuren en bekrachtigen, echter met deze restrictie, dat het recht, om huizen te bouwen en grond te koopen niet aan den missionaris als privaatpersoon, maar aan de kerk als zoodanig gegeven werd,[3]) Vervolgens berust het recht van de Katholieke Kerk om in China te mogen missioneeren niet enkel op het verdrag van Peking, maar dit recht hebben de katholieken al lang voor 1860 gekregen.

Maar hoe het ook zijn moge, vanaf 1860 zou de protestantsche Missie zich geweldig ontwikkelen. Terwijl de Barmer en Basler Missionsgesellschaften hoofdzakelijk in de provincie Kanton onder de Hubbna en Punti werkten, hetzij door scholen, hospitalen enz. te bouwen, hetzij door de bijbel overal te verspreiden,[4]) werd in

[1]) Oehler l.c. bldz. 161; Gaeng. Summarum Hist. Sin. bldz. 88; Schüler Geschichte Chinas—Berlin 1912 bldz. 180 vv. L. Kervijn. Methodes de l'apostolat etc. Hongkong.

[2]) Oehler l.c. bldz. 162—163.

[3]) Gaeng l.c. bldz. 90; ,,Conventis Barthémy, quod jus adhuc hodie viget pro omnibus missionarüs catholicis. Protestantes anno 1887 simile privilegium abtinuerunt.'' Hetzelfde houdt ook ,,Schüler'' in zijn werk: Abrisz der neueren Geschichte Chinas u.f.w., die op zijn beurt citeert M. v. Brandt ,,33 Jahre in China''. Schüler l.c. 182—184; Kervijn: Methode de l'apostolat moderne en Chine. Hongkong 1911 bldz. 34—35.

[4]) Over de missie-actie van de Barmer en Basler Mission zie Oehler l.c. passim en van de Basler Mission bldz. 250—268.

England een nieuwe vereeniging gesticht de „China-Inland-Mission," [1]) die missionarissen tot in de uiterste hoeken van China zenden zou. Hierover iets meer.

De stichter van de „China-Inland-Mission" was Hudson Taylor [2]) een man met 'n rotsvast geloof en groot vertrouwen, en tevens 'n ijverige missionaris, die verlangde naar het geluk van de millioenen heidenen. Aan zijn diep geloof ging gepaard een groote omzichtigheid en belangeloosheid. Niets ondernam hij zonder zich vooraf op de hoogte te stellen van het voor en tegen, en de groote ontwikkeling, die zijn werk ondervonden heeft legt getuigenis af van het talent en het organisatievermogen van den stichter, zoodat hij niet ten onrechte de apostel der Chineezen genoemd wordt. Hudson Taylor werd in 1853 naar China gezonden, waar hij in Ningpo, een van de in 1842 voor de Europeanen opengestelde havens, zijn arbeid begon. In 1860 keerde hij naar England terug en hier wist hij zich velen tot vrienden te maken, en vele missionarissen te winnen, van wie hij niets anders verlangde als het geloof aan de inspiratie van den Bijbel, en dit geloof moesten zij toonen, door gaarne en bereidwillig in de binnenlanden van China te gaan „allein mit den Garantien, die sie innerhalb der Deckel ihrer Taschenbibel trugen." [3])

De karakteristieke eigenschappen van de China-Inland-Mission zijn de volgende:

1. zij is „pan-denominational and international" d.w.z. de leden der China-Inland Mission behooren tot alle mogelijke evangelische sekten, en komen uit alle landen der wereld uit Engeland, Duitschland, Zwitserland, Noord-Amerika, Australië enz.

2. de leden hebben geen vast salaris, hun kracht en steun is het geloof in Christus.

3. fundaties en fondsen zijn niet geoorloofd, slechts vrijwillige gaven, aalmoezen mogen worden aangenomen.

4. de leiding van het werk berust bij het Comité in Engeland, maar ligt in handen van een directeur in de missie, die naast zich heeft een raad van ouderen uit verschillende provincies.

5. Hun missiearbeid moet systematisch en methodisch zijn.

[1]) Over de China-Inland Mission leze men Oehler l.c. bldz. 196—203. China Mission handbook bldz. 111—150.
[2]) Over Hudson Taylor Oehler l.c. bldz. 196—198.
[3]) Oehler l.v. p. 198.

Het doel van de missie is niet, om in korten tijd een groot aantal bekeerlingen te hebben uit een bepaalde provincie, maar om zoo spoedig mogelijk de evangelisatie van het geheele rijk te bevorderen. [1]) Wat de methode betreft geven zij de voorkeur aan een missiestatie in de hoofdsteden, om van daaruit kleine staties in de meest belangrijke plaatsen op te richten. [2]) In 1813 hadden zij reeds 123 staties in 14 provincies bestuurd door missionarissen der ,,China-Inland-Mission" en 105 waarvan de leiding in handen was van inlandsche helpers. (native helper). In de eerste periode was hun missiearbeid voornamelijk extensief, in de tweede periode bleef zij extensief, ofschoon ook reeds in hoogere mate de intensieve methode toegepast werd, terwijl de methode in de derde periode overwegend intensief was. [3])

Tegen het einde van het jaar 1862 had de China-Inland-Mission nederzettingen in Shansi, Shensi, Kansu, Setchuan, Junnan, in de hoofdstad van Kwei-chow, en van daaruit bezochten zij Kuangsi. [4]) In 1875 hadden zij in Shekiang 12 hoofdstaties en 21 nevenstaties, in Kiangsi 6 staties en Kangwei 8 en in Kuangsi 2, die zij echter later weer opgegeven heeft. [5])

Tot nog toe bestond de ,,China-Inland-Mission" hoofdzakelijk in Engeland. Spoedig echter verbonden zich andere missie-genootschappen in Amerika, Zweden, Noorwegen, Duitschland enz. met haar, die de zoogenaamde ,,Allianzmissionen" of ,,Associations"

---

[1]) Men ziet hier, hoe de ,,China Inland Mission" het volk te bekeeren zocht, en niet zoozeer het individu. Ook bij ons is tenslotte het doel van de Missie de bekeering van het geheel. Feitelijk beoogden ook de middeleeuwsche missionarissen meer de bekeering van geheel het volk dan wel van het individu.

[2]) In navolging van St. Paulus. Men leze: China-Mission Handbook bldz. 111—112. Zie ook een volgend artikel, waar gesproken zal worden over de organisatie der protestantsche missie.

[3]) "Each of the three decades has its own distinctive features. In the first the mission struck its roots in China, and gained experience by opening and beginning to work stations impreviously under occupied districts of the nearer provinces."

"The 2nd decade was the one of widespread itineration and exploration, of the more distant province, during which the first stations were opened in all the unaccupied provinces, excepting one kwangsi."

"The 3d decade, still incomplete has been marked by development and consolidation; widespread itineration has been exchanged for methodical visitation of smaller districts around established centres, in many of which Churches has been organized, and in others the fruit is beginning to appear."

China Mission Handbook bldz. 113.

[4]) China Mission Handbook bldz. 114 en 113 voetnoot.

[5]) Idem. bldz. 116.

vormden. [1]) Enkele van deze zouden zich later geheel onafhankelijk van de China-Inland-Mission maken o.a. de Siebenzeller Mission. [2]) Ondanks alle moeilijkheden, die de ,,China Inland Mission'' gedurende den wereldoorlog wegens het verschil van nationaliteit harer leden, ondervond, zijn de missionarissen dank aan hun krachtige en energieke leiding één groot corps gebleven, dat nu nog met veel ijver zich toelegt op de bekeering van China. Hun middelen zijn hoofdzakelijk de bijbel, de school en de pers.

Alhoewel Hudson Taylor in 't begin meer dacht aan het getal der missionarissen, zag hij later zeer goed in, dat een degelijke opleiding slechts plaats hebben kon in China, om de missionarissen bekwaam te maken voor het zware missiewerk. Vandaar, dat hij er op aandrong, dat scholen gebouwd werden voor de opleiding van de missionarissen. Men kan gerust, wat de opleiding van missionarissen betreft, de China-Inland-Mission als voorbeeld stellen voor alle andere missies.

Zoo was dan de protestantsche missie ook in het binnenland gevestigd, en begon altijd meer en meer te bloeien. Overal werden scholen gebouwd, hospitalen opgericht, bijbels verspreid, hetzij door de predikanten zelf, hetzij door kolporteurs, en poliklinieken geopend.

Ook erkenden zij de noodzakelijkheid van de vrouw in de missie, die immers meer invloed uitoefent op de Chineesche vrouw. Zoo deed dan de eerste vrouw haar intrede in de missie, waarover wij later nog meer zeggen zullen, wanneer er gesproken wordt over de protestantsche missiemethode.

* * *

---

[1]) Oehler l.c. bldz. 200. China Mission Handbook bldz. 122—123.

[2]) ,,Nun gab es aber auch Kreise in Deutschland, die ebenfalls von Hudson Taylor angeregt waren aber eine vorsichtigere Auswahl und Vorbereitung der Sendboten wollten. als es bei der Allianz üblich war, und diese schlossen sich unmittelbar an die China Inland Mission an, zumal und schon da und dort einzelne Deutsche in dieselbe eingetreten waren, und gründeten eine eigene Gruppe der Ch. I. M. Der Gründer war Pastor Witt, der als Missionar nach China ging sich aber von der Ch. I. M. trennte und eine eigene ,,Kieler Mission'' schuf, die nur eine kleine Missions station in Pakhoi in der Kantonprovinz hat, wo nun die Breklinner Mission eingetreten ist. Nach dieser Trennung kam die Leitung des deutschen Zweignes nach Hamburg, wo sie Pastor Cörper übernahm, der 1902 den Sitz nach Liebenzell. (Schwaben) verlegte.... .... wo es kräftig gedeiten konnte, ohne freilich immer den Grundsatz Taylors zu befolgen, auch in der Heimat neue Kreise für die Mission zu gewinnen.... Heute ist die Siebenzeller Mission, die auszerdem vom American Board eine Arbeit auf den Karolinen übernommen hat, ziemlich unabhängig von der Ch. I. M. Ihr Arbeitsfeld ist die Hunanprovinz, die letzte der 18 Provinzen, die sich der Mission entschlossen hat.'' Oehler l.c. bldz. 202.

De volgende jaren van 1860—1911 waren voor China jaren van belangrijke politieke gebeurtenissen. [1])

Terwijl van den eenen kant de oppositie van de Chineezen tegen de Mandschu-dynastie altijd meer aangroeide, trad van den anderen kant, en wel voornamelijk na 1895 de Europeesche wereldpolitiek in China altijd meer op den voorgrond. De opstand van de Mahomedanen in het jaar 1869 en verschillende kleinere onrusten hadden de macht van de regeering zeer verminderd. In 1876 ontstond er 'n strijd om Korea, die echter in 1885 door het verdrag van Tient'sin voorloopig bijgelegd werd. Ik zeg voorloopig, want dezelfde vraag aangaande de betrekkingen van China en Japan met Korea, zou later de aanleiding worden tot den oorlog van 1894. Frankrijk wist in die jaren zijn invloed tot groote ergernis van de Chineesche staatslieden altijd meer en meer te doen gelden. Het verkreeg achtereenvolgens in 1864 het protectoraat over Cambodja, in 1874 over Tongking, in 1883 over Annam. China, dat zijn souvereiniteitsrechten over Annam niet opgeven wilde, verklaarde nu aan Frankrijk den oorlog, doch moest 1885 te Tien-tsin het protectoraat van Frankrijk over Annam, Cochin-China en Cambodja erkennen. In 1894 eindelijk werd China verwikkeld in een oorlog met Japan, die eindigde met den vrede van Simo-no-saki in 1895. Behalve dat China de onafhankelijkheid van Korea erkennen moest, had deze oorlog ook invloed op de verhouding tusschen China en de buitenlandsche politiek. Krause wijst er heel juist op, dat de gebeurtenissen van de eerstvolgende jaren — die dus nog in nauw verband staan met den oorlog van 1894 — niets anders zijn dan het begin van de Europeesche wereldpolitiek in het Oosten. De buitenlandsche politiek van China kwam nu in het tijdperk „der Pachtgebiete und Interessensphäre, wobei es dem Drucke Europa's in allen Punkten nachzugeben hatte. [2])

Doch ook in ander opzicht heeft de oorlog van 1894 zijn invloed doen gelden: de beweging tot algemeene hervorming kwam nu in een nieuw stadium. Reeds keizer Kuang-su wilde een hervorming invoeren. Hierbij werd hij gesteund door den protestantschen missionaris W. A. P. Martin sinds 1850 in China.

Kuang-su zelf kende Engelsch, had het nieuwe Testament gelezen en in vereeniging met verschillende geleerden trachtte hij de hervorming in te voeren. Doch hij wilde China behouden voor

---

[1]) Over de geschiedenis van China leze men o.a Krause, Geschichte Ostasies. Bd. I en II.

[2]) „Die Frage der Pachtgebiete und Bahnbau-Projecte ergab die Notwendigkeit einer Festlegung von Interessensphären. Zuerst garantierten sich England und Russland in 1899 gegenseitig ihren Einflusz auf das Yang-tse Tal und auf die Mandschurei; Deutschland beanspruchte Shan-tung, Frankreich die an seinem Besitze in Tongking grenzenden Südprovinzen als ihr Einfluszgebiet. Amerika, das damals durch den Krieg mit Spanien in Anspruch genommen war, konnte der Lage in Ostasien noch keine Aufmerksamkeit schenken." Krause l.c. bldz. 404 vv.

de Chineezen en een hervorming invoeren wel is waar naar de moderne opvattingen van zijn tijd, maar toch ook met 'n overwegend Chineesch cachet. Op aanraden van Kuai-yu-wai, de raadsman van Kuang-su verschenen meerdere edicten o.a. een boek met 580 opstellen, waarin de hervormingsplannen uiteengezet werden. Omdat nu een groot aantal van deze artikelen door de protestantsche „Litteraturgesellschaften" geschreven waren, is het te begrijpen, dat ook op de verhouding van christendom en staat gewezen werd. Doch de hervorming bleef — omdat men even nog te veel vasthield aan het oude conservatisme — een utopie totdat China, door den oorlog van 1894 en door den lateren bokseropstand „eines Besseren belehrt" werd.

Door den oorlog met Japan had men in China ingezien, dat slechts aanpassing aan de moderne methode de verdediging van nationale rechten waarborgen kon. Bijgevolg deed zich de wensch naar vooruitgang in Europeeschen zin, hoe langer hoe meer gelden. De Mandschu dynastie zag in deze moderne strooming een gevaar en zeer terecht [1]). Om verschillende redenen — die hier niet uiteengezet kunnen worden — was het volk tegen de dynastie. Geen wonder, dat de regeering al haar best deed, om het oude systeem te behouden. Ook keizerin Tsen-hi bleef principieel het reactionaire standpunt verdedigen, alhoewel zij later tengevolge van de politieke gebeurtenissen enkele concessies aan de reformatoren toestond.

Haar politiek was en bleef altijd de zorg voor het behoud van de Mandschu-Dynastie. „Tsen-hi Kämpfte für ein Princip, das damals schon halb verloren war und sie führte den Kampf um die Macht mit verzweifelter Methode."

In 1900 brak er een nieuwe alhoewel plaatselijke [2]) opstand uit, de alom bekende boksersopstand, die volgens een protestantsche missionaris een uiting was van toenemend nationalisme, [3]) maar tevens de vernietiging van de Mandschu-dynastie tot doel had. Doch nu ging de „antidynastische Tendenz" samen met 'n onverbiddelijke haat tegen de vreemdelingen en hun godsdienst. De keizerin zag het gevaar, dat de regeering dreigde zeer

---

[1]) „Die Opposition gegen das Kaiserhaus war der Grundgedanke an dem sich alle Bestrebungen der modernen Umwälzungen anknüpften. An allen Schäden und übelstanden gab man der Mandschu-Herrschaft die Schuld. Mit der Befreiung von ihr sollte China im nationalen Sinne rehabilitiert und erneuert werden." (Krause l.c.).

[2]) De redenen, waarom deze opstand slechts plaatselijk was zijn volgens Gaeng

1.) Nonnuli mandarini ejus scientes, eam deceptam esse a reactionariis xenophobis, documenta edita unitaverunt, inserentes voluntatem esse, ut extraneos non exstinguerent, sed protegerent.

2.) Provinciae centrales et meridionales totum bellum tamquam antidynasticum considerantes, thronum adjuvare recusabant l. c. bldz 102.

[3]) Chinese Recorder 1927.

goed in en, sluw en politiek als zij was, wist zij op ongemerkte wijze aan de heele beweging 'n andere richting te geven, zoodat het leek, als of de revolutie enkel en alleen tegen de vreemdelingen gericht was. Vandaar, dat zij haar goedkeuring hechtte aan de maatregelen tegen de Europeanen genomen, vandaar ook haar voortdurende relaties met de boksers.

Doch het verlangen naar zelfstandigheid, naar nationale grootheid, naar vermoderniseering, naar — en daarop hebben m.i. de anglo-Amerikaansche missionarissen en in 't algemeen de vreemde mogendheden niet genoeg gelet — een vermoderniseering met behoud van het nationaal karakter, deed zich in China altijd meer gevoelen. Is het wonder, dat juist de missionarissen en wel bijzonder de protestantsche — doch ook wel eens de katholieke — het eerst het slachtoffer van de bokseropstand werden, omdat zij naast missionarissen ook nog politici zijn wilden. Het Protestantisme, voornamelijk het Amerikaansche Protestantisme heeft, om het hier vast te zeggen, een enormen invloed uitgeoefend op de hervorming, die China in de volgende 25 jaren zou ondergaan. De bokseropstand heeft aan 163 protestantsche missionarissen, afgezien nog van de verwoesting van scholen, hospitalen en kerken, het leven gekost. Toen in 1901 Peking aan de Boksers ontnomen werd, kwam de vrede tot stand, en China moest groote sommen aan schadevergoeding betalen. Verschillende Amerikaansche missiegenootschappen wilden echter dit geld niet aannemen en in 1907 deed Amerika afstand van zijn rechten, mits het geld besteed werd voor de Chineesche studenten in Amerika. [1])

***

Wij zijn nu gekomen tot het jaar 1905. Nu begint de hervorming in China. In bovengenoemd jaar werd het schoolwezen hervormd, een nieuwe methode voor de examens ingevoerd, de studenten naar buitenlandsche universiteiten gestuurd, het militairwezen, het strafrecht en het rijksbestuur herzien m.a.w. er werd of beter gezegd er zou een nieuw China gevormd worden. Dit alles speelde zich af met medewerking van Amerika, waarbij natuurlijk ook de protestanten een belangrijke rol speelden.

Vooral heeft op deze hervorming grooten invloed uitgeoefend de Young-Men-Christian-Association, die in 1902 te Shanghai

[1]) Oehler l.c. bldz. 208; Gaeng l.c. bldz. 102—103.

tot stand kwam. Deze vereeniging, bestaande uit studenten, kooplieden enz., is als het ware het ruggemerg van de Amerikaansche Missie en heeft zich tot doel gesteld naar het voorbeeld der Vereenigde Staten en door middel van scholen, vereenigingen, ,,bible classes'' en conferenties de toekomstige leiders van China op te leiden en China tot een groote Democratie te maken. [1]) ,,Sie sind'', schrijft Oehler, ,,aber auch heute noch einer der tüchtigsten Faktoren für die Evangelisation Chinas. Ihre Sekretäre, die auch zum Teil in glänzendem, modernen Stil zu schreiben verstehen, sind gerade zum Typus des Führers der chinesischen Christenheit geworden. Hier ist das chinesische Element das herrschende, und das abendländische nur das unterstützende. Neben 361 chinesischen Sekretären stehen 104 abendländische, meist von dem New-Yorker internationalen Comittee der Young-Men Christian Association entsandt.'' [2]) Naast de Y. M. C. A. bestaat er ook nog 'n Young-Women-Christian Association (Y. W. C. A.), die voor de emancipatie van de Chineesche vrouw werkt. [3])

In 1907 werd een edikt uitgevaardigd, waardoor gelijkstelling van Mandchu en Chineezen afgekondigd werd, zoodat voortaan de Chineezen ook de hoogere ambten bekleeden konden. In 1908 stierf keizerin Tsen-hi met de woorden : ,,Ne unquam mulieres et eunuchi se in gubernium immisceant.'' Zij was wel is waar een bekwame heerscheres, maar had een wreed karakter en bedorven zeden. Alhoewel over haar door sommigen met veel lof gesproken wordt, neemt P. Wieger zich toch de vrijheid haar een ,,monstre exécrable'' te noemen. [4])

In 1911 brak de revolutie uit, die een strijd was tegen de Mandschu en voor herstel van orde en wet. Deze revolutie voerde spoedig tot den val van de Mandschu-dynastie. 12 Februari 1912 had de proclamatie van de Chineesche republiek plaats, wier eerste president Yuan-tche-kai was. De revolutie is van het grootste belang geweest voor de ontwikkeling van China. Het is niet enkel een strijd van partij tegen partij, maar de grootste problemen staan hier tegenover elkander. Het is een strijd van de Westersche beschaving tegen de Oostersche, van het heidendom tegen het Christendom, van het oude conservatisme van het Chineesche volk tegen de moderne vooruitstrevende richting van Jong-China. Hier gaat het, om de hoogste

---

[1]) Völling : Der Protestantismus in China. Kath. Miss. 1922—1923, bldz. 294.

[2]) Oehler l.c. bldz. 219.

[3]) Over de Y. M. C. A. en de Y. W. C. A. zie Oehler bldz. 218.
In haar opvoedingssysteem is de Y. M. C. A. niet geheel en al vrij van 'n soort ,,Practicisme''.

[4]) Gaeng l.c. bldz. 105 ; Wieger : La Chine à travers les âges. Hien-Hien 1924 bldz. 259.

belangen van een volk, en van de goede of slechte uitkomst hangt volgens menschelijke berekening voor een groot gedeelte, de toekomst van China af. Zooals de toestand in 1911 was, kon hij niet blijven, keizerrijk en republiek konden niet naast elkander staan, omdat zij in princiep tegenover elkander stonden. Reeds was de actie van Jong-China te ver doorgedrongen, de studenten die uit Europa terugkwamen vereenigden zich, om de denkbeelden, die zij, beinvloed als zij waren, van Amerika en Europa, van het moderne China opgevat hadden, ook practisch door te voeren. China werd wel is waar bedreigd door den strijd van partijen en groepen, maar een grooter gevaar dreigde voor China te ontstaan in het Rationalisme en Atheisme, waarbij zich in 1918 nog het Bolschewisme voegde. In de Chineesche scholen, op de meetings, die de studenten hielden, in de dagbladen, overal kwam deze moderne geest tot uiting en niet zelden waren de scholen brandpunten van revolutionaire ideeën.

Er was slechts een man noodig, die den moed had zich aan het hoofd van de moderne beweging [1]) te stellen. De christelijke Sun-Yat-tsen wierp zich als leider op van de revolutionairen en nu zou er een storm losbreken, die nu nog loeit en het oude China tracht weg te vagen, om er een nieuw modern China voor in de plaats te stellen, het was de revolutie van 1921 en 1924. Maar wat voor een China ? De revolutie van 1911 heeft China gelaten wat het was en de moderne beweging, wat zal zij van China maken ? Wij weten het nu nog niet. . . . en wanneer zullen wij het weten ? Maar laat ik niet vooruit loopen. Ik wil hier nog even wijzen op de gevolgen van de revolutie van 1911; het ontstaan en haar verloop valt buiten het bestek van mijn werk.

De revolutie van 1911 had voor China goede en kwade gevolgen. De eersten bestonden vooral in den strijd tegen de prostitutie en het concubinaat, in de sociale en moreele verbetering van het lot van de vrouw, in de poging, om het volk van het bijgeloof en de vrees voor geesten te bevrijden, en in den strijd tegen de afgoderij en polygamie. Tegenover deze staan echter andere gevolgen, die nadeelig zijn voor den staat. Op de eerste plaats werd China een strijdperk van politieke partijen, waarvan velen het princiep der vrije liefde en vrije pers verkondigden, ten tweede begon de eerbied voor het gezag, de pieteit voor de ouders te kwijnen, het socialisme werd gepropageerd, de politieke emancipatie van de vrouw nagestreefd, het atheisme en andere verderfelijke „ismen" deden haar intrede in China. Vele beloften werden aan het volk gedaan, maar praktisch gebeurde er niets voor het wel-

[1]) Over de ontwikkeling en de ideëen van Jong China, over de diepere oorzaken van den vreemdelingenhaat, over de moreele en economische toestand van China vergelijk de verschillende artikelen van P. Väth. S.J. in de Katholische Missionen Jg. 1922—1926. Lezenswaardig is ook het boek „China: De draak ontwaakt" door Aage Krarup Nielsen. 1928 Amsterdam.

zijn van het Chineesche volk, zoodat van een verbetering weinig sprake zijn kan. [1])

Voor de uitbreiding van het Evangelie was het van groot belang, dat de Chineesche regeering een tolerantie-edikt uitvaardigde, waarin o.a. gezegd werd in:

§ 5. De burgers van de Chineesche Republiek zijn allen gelijk. Er bestaat geen verschil in ras, stand en godsdienst.

§ 6. Aan de burgers wordt volkomen godsdienstvrijheid gegeven. [2])

Men begrijpt, dat de protestanten thans nog meer er op bedacht waren, om hun leer te verkondigen, maar helaas deden zij dit niet zonder de republiek te begunstigen of tenminste hun sympathie voor de nieuwe moderne strooming te betuigen.

Een groot aandeel aan de verspreiding van het Evangelie in China heeft de Young-Men-Christian Association gehad. Op 'n vergadering te Nanking sprak de voorzitter van het politieke partijbureau als volgt: „De nationalistische partij heeft een fout bedreven door den godsdienst te veroordeelen. Een volk kan zonder zedenleer niet leven. Het doel van de Y. M. C. A. is het christelijk karakter te ontwikkelen. Daarom moeten wij alles, wat in onze macht is beproeven, om deze vereeniging te ondersteunen." [3]) De Y. M. C. A. maakt zich verdienstelijk door het verspreiden van de bijbel en godsdienstige geschriften, door geven van onderwijs aan scholen en in pensionaten, door het beoefenen van sport. In hun voordrachten spreken zij over het nut van het Christendom voor den staat, waarbij wel eens Christendom en Democratie of Socialisme en Christendom gelijk gesteld worden. [4]) Ook Young-China dweept met de Amerikaansche opvoeding. De Chinees wil, wel is waar, zelfstandig en onafhankelijk zijn, maar zich toch ook vormen naar den modernen mensch. In zijn inaugurale redevoering gehouden aan de universiteit van Soochow, wees prof.

[1]) Voor het verloop van de revolutie, haar gevolgen en den indruk dien zij op de Chineesche bevolking gemaakt heeft, verwijs ik naar het interessante boekje van W. Lutschewitz „China und das neue Christentum" Berlin 1913.

[2]) Lutschewitz l.c. p. 72.

[3]) Chinese Recorder 1928 aflev. Febr.

[4]) Oehler l.c. bldz. 220. „Gerade die starke Betonung des Socialen im Christentum, wie es von Seiten amerikanischer Missionen geschieht rückt die Mission immer mehr von der von ihr gewollten Zweckbestimmung ab. Die Sünde selbst wird als socialer Problem gestempelt und die Gründung von Raiffeisenkassen begründet mit den Worten: Raiffeisen hat das Christentum so gut verkündet wie je eine Predigt, obwohl er selbst ein Prediger war." Aldus P. Joh. Thauren Zeitschrift für Missionswissenschaft 1926 bldz. 52.

Dr. C. J. Yang er op, dat de overheerschende idee is : de ontwikkeling van het karakter naar het voorbeeld van den model-mensch en het aankweeken van 'n geest van eenheid en samenwerking onder hen, die met de opvoeding belast zijn, om dit ideaal te bereiken. [1]) Zou men uit deze aanhaling tot een zekeren graad van afhankelijkheid besluiten, wijst van den anderen kant alles er op, dat China's ideaal is onafhankelijkheid en zelfstandigheid, wat Dr. Kilpper zeer juist gezien heeft. Hij noemt drie dingen op, die de Chineezen vragen, namelijk:

1. een meer Chineesche formuleering van de christelijke waarheden en ,,eine grosze Ausgleichung an chinesische Kultur und überlieferung;
2. de macht zich zelf te regeeren en te onderhouden ;
3. eene eigene nationale kerk.

Deze drie zaken eischen zij, omdat zij de verdeeldheid, die in het protestantsche leger heerscht niet langer willen dulden. [2])

Ook volgens Aufhauser bestaat het meest karakteristieke kenteeken van de moderne Chineesche toestand in hun streven naar 'n eigene nationale onafhankelijkheid. Zij haten de vreemdelingen niet als zoodanig, maar omdat zij aan China zijn vrijheid ontnemen. ,,Das Schlagwort lautet : der nationale Staat Chinas wolle nichts anderes als wieder Herr im eigenen Lande sein, was ja auch die Europäischen Völker für sich in Anspruch nähmen." [3]) De protestanten trachten nu zooveel mogelijk er toe bij te dragen, om de Chineezen tot hun doel te brengen, wat wel weer gebleken is op het ,,National Christian Council" te Shang-hai. Op een der vergaderingen werd een boodschap gezonden aan de kerken en missies van China, om de gemoederen tot bedaren te brengen. Maar deze boodschap is zooals Dr. Thauren opmerkt, ,,mehr auf einen pacifistischen als christlichen Tone abgestimmt." [4])

[1]) Chinese Recorder Jg. 1928 bldz. 71.

[2]) Aldus G. Kilpper in der ,,Neuen Allgemeinen Missionszeitschrift" in een artikel : ,,Vom Werden der chinesischen Nationalkirche" geciteerd in de ,,Katholische Missionen" Jg. 1926 bldz. 246.

[3]) ,,Wer wie ich vielfach Gelegenheit hat mit chinesischen Studenten zu verkehren, wird diese Meldung (vom Anwachsen des fremden feindlichen Haszes und der bolschewistischen Einflusses) etwas zurückhaltend annehmen. Das Urteil der Chinesen lautet anders : Nicht Abneigung gegen die Fremden als solche und bolschewistische Einflüsse seien gegenwärtig in China die treibenden Faktoren. Vielmehr durchfluhe eine starke nationale Welle, starker nationales Selbstbewustsein Jung-Chinas das ganze Land."

Dr. Aufhauser : Das Chinesische Rätsel. Kath. Miss. 1926 bldz. 129.

[4]) Zeitschrift für Missionswissenschaft Jg. 1926 bldz. 52.

Maar al te duidelijk erkent men een tendenz, om een christendom te stichten maar overeenkomstig de belangen der Chineezen.

De christelijke Kerk, schrijft een missionaris, is grootelijks beinvloed door de revolutionaire beweging, de christelijke beweging is de moeder van de tegenwoordige revolutie. [1]) Juist voor zijn dood zeide Sun-Jat-sen: ,,Ik heb veertig jaren hard gewerkt voor de revolutie, haar doel is, vrijheid en gelijkheid voor de Chineesche natie. De christelijke kerk, te midden van deze beweging en geleid in haar loopbaan door de leer van den bijbel zal ijverig werken voor het bereiken van deze drie doeleinden ,,selfsupport, selfgovernment and selfpropagation. [2]) Ook Don Ricaldo, de overste der Salesianen, kreeg bij de visitatie van de missie, den indruk, dat het nationalisme de drijfveer was tot de tegenwoordige omwenteling. De studenten willen China een eereplaats veroveren onder de naties, maar daar hun de kracht ontbreekt en bij gebrek aan autoriteit of gezag, is het onmogelijk te zeggen, hoe deze toestand eindigen zal. [3]) In het christendom zien zij een gevaar voor de nationale zelfstandigheid. ,,Sein Interesse gilt auch der atheistisch-materialistischen Weltanschauung. Das Christentum betrachten *diese* Kreise wegen seiner inneren Zerrissenheit, als selbst für Europa veraltet und bar aller Lebenskräfte zur Lösung der heutigen Menschheitsfragen. Zudem sehen sie im Christentum als Fremdenreligion immer wieder eine Gefahr für die nationale Selbständigkeit." [4]) Niettegenstaande de protestanten de moderne cultuurbeweging in de hand werken, zien wij toch, dat juist hun missie, veel te lijden heeft door de revolutie. Waar moeten wij de oorzaak van dit verschijnsel zoeken?

P. Vath S. J. zegt: de strijd van de studenten tegen de protestanten gaat vooral tegen de hoogere en middelbare school, waar de opvoeding te anglo-amerikaansch is, [5]) wat bevestigd wordt

[1]) Chinese Recorder Jg. 1927 bldz. 437.
[2]) Chinese Recorder Jg. 1927 bldz. 437.
[3]) ,,Piu logico e cosciente appare il nazionalismo capeggiato dall elemento intelettuale, e specialmente dagli studenti; il quale vuole portare la Cina nel un posto onorevole tra le Nazione. Ma manca anche qui il coordinamente delle forze e degli sforzi, manca il principio di autorità. Da quando fu proclamata la Republica, e speci in questi ultimi tempi, la Cina appare piuche mai come una Nazione senza gcverno.... Impossibile per ora, poter dire quale sera la fine di questo immane e singolarissimo fenomeno politico sociale. (Osservatore Romano 24 II '28.
[4]) Kath. Miss. 1926 bldz. 131.
[5]) Vath. S.J. Das antichristliche und das Katholische Studententum, Kath. Miss. 1926 bldz. 144.

door Dr. Tibesar, hoogleeraar aan de Universiteit van Tokio, in een artikel „De ondergang der protestantsche missie in China." [1])

Als tweede reden haalt Dr. Tibesar aan de onstandvastigheid der protestantsche missionarissen, die hun missie, nu de toestand in China steeds hachelijker wordt, verlaten. Een protestantsche missionaris schrijft hierover als volgt: „De terugtocht van de missionarissen uit verschillende missiegebieden heeft een groote verwarring teweeggebracht in het christelijk bekeeringswerk, maar heeft ook een goed effect gehad, namelijk een groote verantwoordelijkheid op de schouders der Chineesche Christenen gelegd. [2]) Hij staat er dus vrijwel optimistisch, maar hij vergeet ten eerste, dat de Chineesche protestantsche kerk nog lange niet zoo ver is, dat ze zelfstandig bestaan kan, en ten tweede, dat de protestanten door deze maatregelen hun eigen graf graven. Doch over deze zaak later nog iets meer. Gezien den tegenwoordigen toestand in China heeft ook de protestantsche kerk een harden strijd te strijden, en of zij stand houden zal moet de toekomst uitwijzen.

***

Geven wij tenslotte nog een kort overzicht van de Missie der Protestanten in China in onze dagen. Volgens den Missionary Atlas Newyork 1925 bedroeg het aantal missiegenootschappen (societies) 138 wat zij noemen foreign staff en 124 native staff societies. [3]) Op 31 Mei 1928 was het aantal missionarissen gestegen tot 4000 en wel verdeeld als volgt: Kiangsu meer dan 700 waarvan er 600 in Shanghai waren, Shantung 417, Fukien 279, Kanton 262, Tschili 894 en in de andere provincie in elk ± 150. [4]) Het aantal missionarissen bedraagt nu nog meer dan 'n derde van hetgeen er was, vóórdat zij zich terugtrokken. Degenen, die hun gebied verlaten hebben zijn voor 'n groot gedeelte in de havensteden gebleven vanwaar zij hun missieveld nu en dan eens opzoeken.

Aan scholen bezitten de protestanten ± 7114 elementaire scholen; 333 hoogere en middelbare scholen; 18 nijverheidscholen; 24 Colleges en Universiteiten. Daarbij komen nog de catechisten, hulpcatechisten, dan de bijbel- en bewaarscholen, de scholen voor

[1]) De Tijd 18 Febr. 1928.
[2]) Chinese Recorder Jg. 1927. Afl. Juli.
[3]) In de foreign staff societies vindt men alleen buitenlandsche krachten, terwijl de native staff soc. overwegend bestaan uit inlandsch personeel.
[4]) Neue Allgemeine Missionszeitschrift 5 (1928) October bldz. 317.

de opleiding van catechisten en onderwijzers. Ook de medische missie-actie bloeit bij de protestanten. Naast het ontzettend groote aantal medici, staan meer dan 300 hospitalen en 496 poliklinieken en armenapotheken (dispensaries). De bekende milliardair Rockefeller heeft in Peking en Shanghai naast de universiteitsklinieken nog twee medische scholen laten bouwen. [1]) Voegt men hierbij de Amerikaansche clubs voor Universiteitsstudenten, het groot aantal bijbels en tractaten (Tracts) die zij verspreid hebben, dan ziet men met hoeveel ijver en toewijding zij arbeiden. Het grootste gedeelte is belast met de opvoeding van de jeugd, terwijl ongeveer 20 % met de direkte zielzorg belast zijn. Vergelijkt men eens de statistieken van 1896 met die van de laatste 25 jaren, dan ziet men, dat het Protestantisme, ondanks alle moeilijkheden in den korten tijd van 1807—1928 — dus ruim één eeuw — ontzettenden vooruitgang gemaakt heeft in China. En de moeilijkheden, waarover wij spraken, zijn talrijk, zooals wij later zullen zien. Doch al te optimistisch is m.i. W. Lutschewitz, wanneer hij schrijft : ,,Das Evangelium und die Evangelische Mission werden siegreich voranschreiten, wenn auch noch manche Rückschläge zu erwarten sein sollten.'' [2]) Dit werd geschreven in 1913. Geheel anders klinkt, wat de Tijd in 1928 schrijft : ,,De zendelingen, die hun post verlaten hebben, hebben een ernstige fout bedreven, alle perspectief in de toekomst is weg. Wanneer zij weder naar China willen terugkeeren, mogen zij slechts werkzaam zijn, voorzoover de Chineesch het wenscht en onder toezicht van het eigen inheemsch kerkbestuur. De Engelsche en Amerikaansche cultuur-missie is een mislukking geworden. De droom van de verovering van China voor het Protestantisme is in 1927 geen werkelijkheid geworden. [3]) Deze auteur vervalt in het andere uiterste. Laten wij de zaak eens nuchter beschouwen. Al ziet het er voor de protestanten niet zoo rooskleurig uit, als men wel denkt, zij zijn en blijven toch altijd nog 'n sterke concurrent van ons. Of China veroverd zal worden door Atheisme, Bolschewisme, Materialisme of Protestantisme weten wij niet, maar onze leus moet zijn ,,China voor Christus'' en ons devies is en blijft *Ora et labora.*

Fr. ERICUS UPPENKAMP. O.F.M.

---

[1]) P. Arn. Völling Kath. Miss. 1922 bldz. 294.
[2]) Lutschewitz. l.c. bldz. 78.
[3]) De Tijd, Februari 1928.

OVER „KNIK-CHINEEZEN"...... EN NOG WAT

Een hooggeleerd missioloog, die door zijn tegenwoordigheid het wetenschappelijk peil der Wurzburgsche Missieconferentie meende te moeten verhoogen, doet in Het Missiewerk van Februari j.l. een aanval op de knikchineezen, de steeds vaardige, steeds dankbare, onbaatzuchtige collectanten der missiegelden.

Ik heb de eer niet, ooit met een dezer knikkende sujetten kennis te hebben gemaakt, maar ik kan me heel goed voorstellen, dat het, zoowel uit artistiek als uit ethnologisch oogpunt beschouwd, wangedrochten zijn. Dat is noch hun schuld, noch die van hun scheppers. De bedoeling was immers, niet een natuurgetrouwe weergave te geven van het Chineesch uiterlijk, maar de groote massa te trekken, daarom moest speciaal het karakteristiek-Chineesche, datgene waardoor het Chineesche type verschilt van den Europeesche, worden uitgebeeld en liefst nog wat aangedikt. Dat een fabrikant van reclame-poppetjes in ethnologische kennis te kort schiet om dit probleem op waardige wijze op te lossen, ligt voor de hand.

Maar de protesteerende missievriend brengt deze onschuldige monstertjes in verband met niets minder dan het ingewikkelde accommodatievraagstuk. Men moet daarboven in Wurzburg wel bar zwaar geboomd hebben, men schijnt daar echt-Duitsch, degelijk diep de kwestie te hebben doorwroet, en zoozeer de nuchtere kijk op het leven te hebben verloren, dat men met knikchineezen in het krijt is getreden.

Nogmaals die knikchineezen ken ik niet, maar uit dagelijksch verkeer ken ik echte Chineezen van vleesch en bloed, en ik verzeker u, dat geen een weldenkend Chinees, die het levensdoel en de bestemming van zijn monsterachtig konterfeitsel begrijpt, er door geërgerd zal zijn. Ik spreek hier niet van den modernen van zelfvoldaanheid opgeblazen chauvinist: met zulk slag volk valt niet te praten; die beschouwen alle missiegiften a priori als spionnengeld.

Ik wil mij hier niet opwerpen als verdediger van de ,,knikchineezen," (daar lijkt mij de kwestie te onbelangrijk voor), maar ik wil alleen maar eens wijzen op de eigenaardige bewijsvoering van een missioloog.

Voor een oogenblik wil ik mij eens met den knikchineezenvijand op louter Europeesch standpunt plaatsen. Maken wij, Hollanders, ons niet aan dezelfde fout schuldig ten onzen eigen nadeele, door ieder jaar bespottelijk uitgedoste poppetjes te exporteeren als misleidende voorstellingen van het Hollandsch nationaal costuum ? En hoeveel Hollanders zijn er, die zich daaraan ergeren ?

Maar het is juist de groote, onbegrijpelijke fout van den schrijver, dat hij zich op Europeesch standpunt plaatst. Ziet hij niet in, aan welk een ,,contradictio in terminis" hij zich schuldig maakt door bij een vraagstuk van aanpassing te komen aandragen met het overigens al zoo afgesleten argument : Wat zouden wij, Europeanen er van denken ? ,,Zouden wij Europeanen het zoo leuk vinden ?" etc. Waar blijft hier de logica ? Vurige apostel der accommodatie, waar is Uw aanpassing ? U spreekt prachtig van aanpassing aan de Chineesche mentaliteit.... en tien regels verder stelt U

de Europeesche denkwijze en opvatting als maatstaf, wat een Chinees leuk of niet leuk zal vinden. Medice, cura teipsum.

En bovendien, als wij in de missieactie met zulke gevoelsargumenten zouden gaan schermen, dan zouden we heel de prachtige Hollandsche missiebeweging wel kunnen opzouten.

B.v. Zouden wij Europeanen het soms leuk vinden als er in alle werelddeelen geld zou worden bijeengebracht, om de door ons verstooten kinderen te redden ? Dus weg met de vereeniging der H. Kindsheid, terwille van de accommodatie ?

Of zouden wij Europeanen het zoo leuk vinden als de portretten van onze jongens in de Chineesche kranten zouden verschijnen, om zoo geld te bedelen, ter bekostiging van hun studie ? Dus weg met het St. Petrus-Liefdewerk, ter wille van het alleenzalig makend accommodatieprinciep ?

En ligt in iedere gift, geschonken met het doel, om iemand te helpen niet een vernedering voor dengene die de aalmoes aanneemt, en aldus zijn afhankelijkheid moet erkennen.

Argumenten aan het accommodatieprinciep ontleend, dienen dus met zeer groote voorzichtigheid te worden aangewend.

Het scheen mij vooral noodig deze wijze van bestrijding der knikchineezen eens op de keper te beschouwen, niet omdat de zaak zelf van zoo groot gewicht is, maar omdat de zaak belangrijk is als uiting van een kritiek, die tegenwoordig nog al eens erg onvoorzichtig wordt publiek gemaakt.

Er is een zeer groot gevaar verbonden aan het openlijk afkeuren van sommige praktijken in de missieactie ; een gevaar voor averechtsche gevolgen.

Om bij het geval der knikchineezen te blijven : een weldenkend Chinees zal zich niet aanstonds ergeren aan die goedbedoelde missiereclame, ten minste, zoolang hij niet door anderen attent wordt gemaakt dat zulk een voorstelling toch niet erg „leuk" voor hem moet zijn. Vraagt u eens de meening van een Chinees aangaande deze kwestie, en laat u eens doorschemeren, dat volgens uw zienswijze, zoo iets stootend voor hem is : tien tegen een, dat hij het ook stootend en ergerlijk gaat vinden. Vooral bij den student zal dit het geval zijn, omdat hij, in het belang van zijn studie er steeds op gespitst is, de Westersche denkwijze over te nemen.

Zoo zult u hem de oogen hebben geopend, nieuwe verbittering in zijn hart hebben gezaaid, en zoo het een niet-katholiek is, hem een stap verder hebben gebracht van de Kerk.

Zoo kan door goedbedoelde, maar onvoorzichtig geuite kritiek ontzettend veel kwaad worden gesticht.

Aldus : heel de moeilijke kwestie der accommodatie is alleen op te lossen door een innig, veel inniger contact tusschen de werkers in het vaderland en de strijders aan het front : en het eerste punt van het gemeenschappelijk werkprogram zij : voorzichtigheid in kritiek en afkeuring juist ter wille der accommodatie.

Fr. PACIANUS TEEPE O.F.M.
Miss. Ap.

Luanfu, 15 Maart 1929.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

HET GOUDEN PRIESTERJUBILEUM VAN Z.E. KARD. VAN ROSSUM

Dit jubilee, dat op 17 October valt, zal ook in ons land luisterrijk worden gevierd. Een comité is daarvoor gevormd, waartoe al wat eenigszins den katholieken-naam in Nederland hoog houdt, is uitgenoodigd ; het uitvoerend comité bestaat uit Jhr. Mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck, voorzitter, Mgr. Dr. A. C. M. Schaepman, Mgr. Dr. B. J. Eras, Mgr. Prof. Dr. J. Hoogveld, Dr. Th. Verhoeven, Secretaris-penningmeester, en de WelEdelgeb. Heer Dreesmann. Besloten is den Nederlandschen Kardinaal bij de herdenking van zijn gouden Priesterfeest een geschenk aan te bieden, dat Zijne Eminentie zou aanvaarden voor de opleiding van inlandsche priesters in missies naar zijne keuze.

In de week van 1—8 September zal Z. E. naar Amsterdam komen, om daar 4 Sept. een Pontificale H. Mis van dankzegging op te dragen, en de huldiging in ontvangst te nemen.

HET AANTAL LEDEN VAN DEN PRIESTER-MISSIEBOND op 31 Juli 1929.

De cijfers tusschen haakjes geven het aantal aan op 31 *Juli* 1928.

	gewone leden	theol. stud.	eere leden	leden miss.	TOTAAL
Seculieren :					
Aartsbisdom Utrecht	594 (587)	112 (102)	1		707 (690)
Bisdom Breda	305 (298)	79 (78)	1		385 (377)
„ Haarlem	640 (626)	107 (81)	1		748 (708)
„ 's-Hertogenb.	607 (606)	115 (111)	1		723 (718)
„ Roermond	520 (524)	95 (75)	1		616 (600)
Regulieren :	1492 (1448)		34 (80)	707 (673)	2233 (2151)
Totaal	4158 (4089)	508 (447)	39 (80)	707 (673)	5364 (5244)

Het aantal reguliere leden is aldus over de verschillende orden verdeeld.

	Totaal.	Contribueerende leden.	Eereleden.	Leden Missionarissen.
Assumptionisten	2	2		
Augustijnen	54	54		
Benedictijnen	10	9		1
Capucijnen	88	44	2	42
Carmelieten	82	74	1	7
„ Ongeschoeid	3	1		2
Cisterciënsers	8	8		
Conventueelen	9	9		
Dominicanen	209	157	2	50
Franciscanen	328	281	2	45
Gez. Godd. Woord	53	16	1	36
Jezuieten	253	180	1	72
Kruisheeren	52	40		12
Lazaristen	97	71	4	22
Maristen	8	6		2
Mill Hill	190	49	4	137
Mission. Afrik. Missie	60	25		35
„ der H. Familie	41	37		4
„ van het H. Hart	76	27	3	46
Montfortanen	54	45		9
Noorsche Missie	8	8		
Norbertijnen	46	46		
Oblaten v. d. H. Fr. v. Sales	1	1		
Passionisten	24	17	1	6
Paters v. d. Geest	27	18		9
„ der H.H. Harten (Picpus)	69	56	2	11
Priesters v. h. H. Hart	111	71	2	38
Redemptoristen	56	21	1	34
Salesianen	2	2		
Scheutisten	56	11	5	40
Trappisten	58	58		
Varia	7	5	1	1
Witte Paters	91	43	2	46
Totaal	2233	1492	34	707 [1]

[1]) Dit getal stemt niet overeen met het aantal Nederl. priesters werkzaam in de missies, omdat de missionarissen, die vrijwillig contributie betalen, begrepen zijn onder de groep: contribueerende leden.

Belangrijke Pauselijke voorschriften aangaande de organisatie der Pauselijke Missiegenootschappen. — Het Juli-nummer der Acta Apostolicae Sedis brengt twee „Motu propio" gedateerd van 24 Juni 1929, waarbij de onderlinge verhouding der Pauselijke Missiegenootschappen nader worden geregeld en de definitieve Statuten van het S. P. L. worden vastgesteld.

Het eerste besluit „Decessor Noster" herinnert aan de aanbeveling der drie Pauselijke Missiegenootschappen en aan den voorrang deze toegekend door vorige beslissingen, en zet dan als beginsel voorop:

> „Dit alles overwegende en de nooden der missies voor oogen hebbend, achten Wij het nuttig ten bate dier zelfde missiën, eenige regelen vast te stellen, opdat de onderlinge verhouding der Pauselijke Missiegenootschappen worde geordend, zonder dat zij tot een en hetzelfde samensmelten; want wij willen dat elk van deze Genootschappen zijn eigen rechten en zijn eigen wetten hebbe, en overeenkomstig het eigen doel groeie."

Om de juiste orde te bevorderen, stelt de Paus dan aan het hoofd van de Voortplanting èn van S. P. L. denzelfden persoon, n.l. de secretaris-generaal der Congregatie de Propaganda Fide (thans Mgr. Marchetti).

Om de zelfstandigheid der beide werken te verzekeren, krijgt ieder een eigen secretaris-generaal en een eigen Centralen Raad, samengesteld uit vertegenwoordigers der verschillende naties, waar deze Genootschappen bestaan.

Om het noodige contact te verkrijgen en te bewaren krijgt de secretaris-generaal der Voortplanting rechtens zitting in den Centralen Raad van S. P. L. en vice-versa de secretaris-generaal van S. P. L. in den Centralen Raad van de Voortplanting.

Daarenboven wordt ingesteld een Summum Consilium, of Comitatus Supremus, in het Nederlandsch het best te noemen een *Opperste Raad* der Pauselijke Missiegenootschappen. Deze is samengesteld uit den President bovengenoemd, uit de twee Algemeene Secretarissen en uit twee raadslieden, n.l. uit iederen Centralen Raad één. Deze Opperste Raad, die naar omstandigheden door den President wordt bijeengeroepen, heeft tot taak alles zóó te regelen, dat elk Genootschap ordelijk zijn actie kan ontplooien, en eventueele moeilijkheden, tusschen de Genootschappen onderling onstaan, bij te leggen.

De verschillende nationale afdeelingen worden op gelijke wijze georganiseerd: de beide Genootschappen hebben een gemeenschappelijke nationale directeur, ieder een eigen nationale secretaris en nationale raad, waarin wederkeerig de beide secretarissen zitting hebben.

Ook voor iedere natie wordt een Nationaal Comité der Pauselijke Missie-Genootschappen opgericht, bestaande uit den nationalen directeur, de twee nationale secretarissen, en twee raadslieden, uit elke raad één.

Tenslotte wordt de eenheid en het onderling contact bevorderd door het inrichten van één gemeenschappelijk tijdschrift voor de Pauselijke Missie-Genootschappen, zoowel voor het Centraal-Bestuur, als voor ieder land. Terwijl echter de organisatie der centrale en nationale besturen zich alleen

bemoeit met de Voortplanting en S. P. L., omdat tot dusver alleen deze twee instellingen en niet de Kindsheid hun zetel in Rome hebben, wordt het gemeenschappelijk tijdschrift bestemd voor alle *drie*, die elk een bepaalde ruimte in de gemeenschappelijke Annalen ter beschikking hebben. Buiten de gemeenschappelijke Annalen mogen ook andere publicaties uitgegeven worden om bijzondere redenen, doch alleen met verlof van den Oppersten Raad of van het Nationaal Comité.

Tegelijk met deze regeling krijgt dan in het Motu proprio „Vix ad Summi Pontificatus" S. P. L. zijn definitief statuut. Tot dusverre bestond nog alleen de voorloopige regeling in 1920 tijdelijk goedgekeurd, die absoluut niet meer paste op het buitengewoon voorspoedig ontwikkeld werk.

De inrichting van het Algemeene en Nationale Bestuur kan worden afgeleid uit hetgeen boven is uiteengezet; als werkwijze wordt de tegenwoordige indeeling in contributies, weldoeners-bijdragen en studiebeurzen gehandhaafd; terwijl ook het beheer en de uitdeeling der gelden geschiedt als thans: in het algemeen genomen alleen door den Centralen Raad, die echter het beheer gedeeltelijk kan opdragen aan de nationale directies.

Tenslotte benoemt de Paus voor ditmaal zelf den algemeenen Secretaris en stelt als zoodanig aan Mgr. Coffano, totdusver nationaal directeur der Voortplanting in Italië. Deze treedt daarmede in de plaats van onzen landgenoot pater Drehmans, den secretaris van Kardinaal van Rossum, die hiermede een tienjarige roemrijke werkzaamheid afsluit, welke door den Paus als een der fundamenten van het nieuwe S. P. L. wordt gehuldigd:

„Wij willen hier den verdienden lof brengen aan hen, die niet opgehouden hebben tot nu toe ieder met zijn eigen ijvervolle toewijding het Liefdewerk te bevorderen; wij brengen van harte onzen verschuldigden dank met name aan...... den religieus uit de Congregatie van den Allerheiligsten Verlosser pater Joseph Drehmans, die in het eerste tijdperk van dit Liefdewerk als algemeen secretaris optrad en in die taak moeitevol gewerkt heeft."

Met groote vreugde drukken wij deze lofspraak hier af, daar de ondervinding ons heeft geleerd, dat S. P. L., wat het thans is, geworden is voor een groot deel door hem en voor het overige niet zonder hem. Moge God hem zijn ijver vergelden.

En moge de nieuwe regeling tot verhoogden bloei der missieactie strekken.

TH. M. P. BEKKERS.

Van het Diocesaan Missie-Comité van 's-Hertogenbosch.

1e. Op Woensdag 10 Juli is te Boxtel, mede onder leiding van het D. M. C., in de parochie van den H. Petrus een missiedag gehouden met een vergadering van de Directeurs en Zelatricen van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en van het St. Petrus-Liefdewerk uit het heele bisdom. Omtrent 100 parochie-geestelijken en ruim 700 zelatricen namen daaraan deel. Ook werd hij bijgewoond door Z. D. H. Mgr. C. v. d. Ven, een priester uit het Bossche bisdom, thans 25 jaar bisschop van Alexandria, alsmede door

Mgr. B. Eras, Procureur der Nederl. Bisschoppen en lid van den Centralen Raad van de Voortplanting te Rome, die een treffende voordracht hield.

In 1930, bij gelegenheid van het 75-jarig bestaan der H. Kindsheid zal aldaar eene algemeene vergadering worden gehouden van de zelatricen der H. Kindsheid en der Missie-Naaikringen.

2e. De vergadering van de Leden van den Priester-Missiebond, die volgens de statuten van het D. M. C. dit jaar moet plaats hebben, zal in de maand October gehouden worden bij gelegenheid van den Dioc. Katholiekendag te Tilburg.

3e. De Missie-bibliotheek van het D. M. C. is thans gecatalogiseerd. De catalogus wordt aan de leden van den P. M. B. op aanvraag aan het Secretariaat (Instituut voor Doofstommen te St. M.-Gestel) gratis toegezonden.

4e. Vijf missie-naaikringen sloten zich in 1928 bij de Federatie aan, n.l. die van *Made, Moergestel, Cromvoirt, Overloon en Goirle.*

Het getal aangesloten naaikringen bedraagt thans 43. Mogen alle andere in 1929 volgen, of althans de bisschoppelijke voorschriften omtrent de opgave der vervaardigde goederen en hun uitdeeling gaan uitvoeren.

7e. Naar aanleiding van een schrijven van Z. D. H. Mgr. Sweens aan zijn confraters in Nederland, hebben de Witte Paters zich bereid verklaard voor het D. M. C. en het Dioc. Bestuur der Voortplanting *als propagandisten voor het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs te gaan optreden.*

Van het Diocesaan Missie-Comité van Haarlem. — Tijdens de ,,Hamat'' te 's-Gravenhage zal op Donderdag 26 Sept. te 11 uur het tweejaarlijksch Congres der leden van den P. M. B. in het bisdom Haarlem worden gehouden. De vergadering heeft plaats in een der zalen van het Kurhaus, waar ook de Missie-tentoonstelling gehouden wordt.

— Tot lid van het Dioc. Missie-Comité is door Z. D. H. de Bisschop van Haarlem, in plaats van wijlen Mgr. P. Stroomer, benoemd de zeereerw. heer Th. Winkelman, pastoor van ,,De Duif'' te Amsterdam, voorzitter van het Genootschap der H. Kindsheid in het bisdom Haarlem.

Van het Diocesaan Missie-Comité van Utrecht. — Op 15 October, een der misiedagen, welke van 13—17 Oct. te Hilversum gehouden worden, zal de algemeene ledenvergadering van het Utrechtsche D. M. C. worden gehouden, des morgens om 11 uur in het Gerardus-Majellahuis bij de kerk van O.L.V. aan den Koninginneweg.

In Memoriam Pater Mathias Geurts S. V. D. — Na een langdurig lijden overleed den 2en Juni in het Missiehuis St. Franciscus Xaverius te Teteringen de zeereerw. pater Dr. Mathias Geurts, tot voor kort rector van dit Missiehuis. Wij vragen voor dezen overledene een extra gebedje van den leden van onzen Priestermissiebond, wijl hij verschillende jaren als lid van ons bestuur mede heeft gewerkt aan deszelfs bloei en daardoor naar de mate zijner krachten voortzette de medewerking en de steun, die hij in gezonder

jaren met vreugde en toewijding gegeven heeft aan de opbloeiende missie-actie in ons vaderland. R. I. P.

De M.A.M.IJ. — Te Heerlen wordt 11—18 Aug. a.s. een **groote Missie-week** gehouden. Het is (gelijk haar naam zegt: M.A.M.IJ.=Missie-Actie-MIJn-streek) een week, waaraan de Mijnstreek, althans voor het grootste gedeelte meedoet. Alle parochies der drie Dekenaten Heerlen, Kerkrade en Schinnen hebben zich daartoe bereid verklaard.

De hoofdmomenten der week zijn een prachttentoonstelling, waaraan 24 missioneerende Orden en Congregaties meedoen, een historische Missie-optocht, en een kinderdag met kinderhulde.

Iederen dag meerdere filmvertooningen en Missie-vergaderingen. Ook de Medische Missie heeft haar stand en een aparten avond om door woord en beeld propaganda te maken voor haar schoone doel.

De tentoonstelling en de hoofd-vergaderingen vinden plaats in de ruime en schitterende gebouwen van de R.K. H. B. S. (Akerstraat), welwillend daartoe afgestaan door de Paters Franciscanen.

Het Dag. Bestuur wordt gevormd door: Deken P. P. J. Nicolaye, Voorzitter, Prof. Dr. Feron, President van het Bissch. Missie-comité, ondervoorzitter, J. H. Dupont, Penningmeester, P. H. Kruytzer, eerste Secretaris (Tempsplein 5) en Pater Ir. Teepe, O.F.M., tweede Secretaris (H.B.S. Akerstraat).

Aan de Missie week is verbonden een groote loterij, welke haar loten over het heele land tracht te plaatsen. Voorzitter van het loterij-comité is Pastoor Kusters, Schandelen, Heerlen.

Missiedagen te Arnhem. — Van 8 tot en met 11 September zullen, onder de auspiciën van het Utrechtsch Missie-comité, te Arnhem, missiefeesten worden gehouden.

In de Concertzaal van Musis Sacrum zal een groote Missietentoonstelling zijn, waarvoor een 10-tal der voornaamste missie-congregaties medewerking heeft toegezegd. Ook zal de Medische Missie-actie een stand innemen.

Priester-jubilee's. — Onze Nederlandsche Missie-actie mag wel met een oprechte gelukwensch deelnemen aan het onlangs gevierde 40-jarig priesterfeest van „Père de Louw. W. P." (21 Juli) en aan de zilveren jubilea van de paters Provinciaal en Vice-Provinciaal der Missionarissen van Bemelen H. Paulissen en Dr. J. Mouren (12 Juni).

Ook aan Pastoor G. Voskuilen, den nijveren Secretaris van het Utrechtsch D.M.C. en de krachtigen propagandist van de Voortplanting en van alle missie-actie in het Aartsbidsom tegen 15 Aug., onze hulde bij zijn 25-jarig priesterschap.

Prijsvragen. — Door den senaat der R.K. Universiteit te Nijmegen zijn twee gewone prijsvragen uitgeschreven, daartoe in staat gesteld door het Dr. Ariënsfonds.

1e. Door de *Faculteit der Godgeleerdheid:* Rekening houdend met de

Katholieke opvatting en de traditioneele houding van het kerkelijk gezag tegenover het aanpassingsvraagstuk, trachte men aan te toonen, welke elementen der Javaansche cultuur in een uiteenzetting der Christelijke leer aan Javanen benuttigd kunnen worden.

Men mag ook een punt der Christelijke leer kiezen, b.v. de Godsleer.

De beantwoording dezer prijsvraag staat open voor de studeerenden aan alle inrichtingen van Hooger Onderwijs in Nederland, Ned. Indië en het buitenland. De antwoorden moeten gesteld zijn in het Nederlandsch, Duitsch, Engelsch Fransch of Latijn.

2e. Door de *Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte :* Ontwikkeling der Missiegedachte in Nederland sedert de Hervorming. De beantwoording dezer prijsvraag staat open voor de studeerenden aan alle inrichtingen van Hooger Onderwijs in Nederland, en Ned. Indië. De antwoorden moeten gesteld zijn in het Nederlandsch.

Algemeene voorwaarden : De antwoorden moeten, met de schrijfmachine geschreven, voor of op 31 December 1930 worden toegezonden aan den Secretaris van den Senaat. Zij moeten geteekend zijn met een kernspreuk, en daarbij moet gevoegd worden een verzegeld briefje, dat dezelfde kernspreuk tot opschrift heeft, en den naam, de Universiteit, Hoogeschool of andere inrichting van Hooger Onderwijs en het adres van den schrijver bevat.

Bij de Rectoraatsoverdracht in September 1931 wordt het oordeel der betrokken Faculteiten over de ingekomen antwoorden in het openbaar medegedeeld en aan de schrijvers van de antwoorden, die door deze Faculteiten de bekroning zijn waardig gekeurd, de Gouden eerepenning uitgereikt.

Medisch-hygiënische cursus voor Missionarissen. — Van 10 September tot 26 October zal te Rotterdam de vierde medisch-hygiënische cursus voor missionarissen (Paters, Zusters en Broeders) worden gehouden.

In het vorig jaar namen niet minder dan 25 cursisten van 12 verschillende Orden aan de lessen deel.

Voor deelname aan den cursus wordt geen honorarium gevraagd. Ook het onderdak brengen van de cursisten geschiedt door de zorg van het comité zooveel mogelijk gratis. Na afgelegd examen wordt het algemeen geldend diploma van het Nederlandsch Medisch Missie-comité uitgereikt.

MEDISCHE MISSIE-ACTIE

Het Medisch Missie-personeel.

Voor eenigen tijd werd door het Nederlandsch Medisch Missie-Comité te Rotterdam, dat de bekende medisch-hygiënische cursussen voor missionarissen heeft georganiseerd, ook in studie genomen het probleem van het leeken-medisch-missie-personeel. Nadat de voorbereidende werkzaamheden beëindigd waren en men zich ook ingevolge op de gehouden enquête ontvangen antwoorden een voorstelling kon vormen omtrent de in ons land over deze kwestie heerschende meeningen, achtte men het oogenblik gekomen om een vergadering van alle belanghebbenden te beleggen.

Deze bijeenkomst vond onlangs plaats in het gebouw der St. Laurensscholen, aan den Goudschesingel te Rotterdam.

Behalve de leden van het Ned. Medisch Missie-Comité waren daar aanwezig afgevaardigden van de R. K. Artsenvereeniging, van de R. K. ziekenverpleegsters, de R. K. Kraamverzorgsters, R. K. Vroedvrouwen, R. K. Studenten, de Vrouwen van Nazareth, de Indische Missie-vereeniging, de Inter-Academiale Missieclub, het St. Melania-werk en de vertegenwoordigers van de Missiehuizen en de Missioneerende Orden en Congregaties.

De vraag hoe op korten termijn te voorzien in het nijpend tekort aan missie-artsen werd ingeleid door dr. E. H. Hermans, een der technische leiders van het medisch missie-comité.

Men zou ons kunnen verwijten, aldus spr. dat wij de kwestie van 't leeken missie-personeel pas zoo laat aan de orde stellen en wel veel later dan verschillende andere medische missiewerken, zooals de cursussen voor missionarissen, de behandeling van ziek terugkeerende missionarissen, den keuringsraad voor missie-personeel, het advies-bureau en het bureau voor verstrekken van geneesmiddelen en instrumenten, het medisch missie-maandblad, enz. Dat heeft echter zijn bijzondere reden en zou genoemd kunnen worden een uiting van voorzichtigheid.

Het leeken medisch missie-personeel-vraagstuk is een uiterst moeilijk probleem en wij zijn overtuigd, dat iedere poging om te hooi en te gras zoo eens iets te probeeren het medisch missiewerk slechts in discrediet kan brengen. Er zijn trouwens voorbeelden te over om dit te bewijzen. Wij wilden pas deze taak op ons nemen, nadat gebleken was, dat er van de zijde der daarvoor in aanmerking komende personen voor een organisatie

voldoende belangstelling was om een aan de orde stellen van deze kwestie vruchtbaar te doen zijn.

Wij hebben ons verheugd over het groot aantal studenten, dat zich na onzen oproep aanmeldde. Wij hebben met de grootste belangstelling geluisterd naar de uitvoerige brieven en rapporten, die wij zoowel van missie-oversten hier, als in de missie-landen ontvingen en wij hebben gemeend, deze helpende hand niet beter te kunnen waardeeren, dan door ook zoo spoedig mogelijk onze handen beide uit te steken om door samenwerking tot een fraai resultaat te komen.

In den kring van missievrienden en missiekenners behoeft niet meer te worden uiteengezet, dat het medisch missiewerk een absolute noodzakelijkheid is. Het medisch missiewerk begint nu allerzijds de belangstelling te krijgen, die het stellig verdient.

Zelfs al zou men alle ideëele waarde aan de medische missie willen ontzeggen, dan nog blijft het uit nuchter oogpunt beschouwd een dringende eisch deze nieuwe beweging te steunen. Wil men eens nagaan, wat de missioneerende Orden al verloren hebben en nog verliezen, zoowel aan personeel als op financieel gebied door ziekte en dood onder het missie-personeel ? Hoeveel missionarissen worden uitgestuurd waarvan men zeggen kan, dat dit uitzenden op een debâcle moet uitloopen tot groot nadeel, zoowel van den persoon in kwestie als van de Orde ? Hoeveel missionarissen sterven er in de missielanden, terwijl we er vast van overtuigd zijn, dat eenige kennis van hygiënische of medische zaken en zeer zeker hulp van een missie-arts hen in het leven hadden kunnen houden ?

Het Nederl. Medisch Missie-comité heeft er reeds in zijn publicaties meermalen op gewezen, dat ook voor Nederlandsche Orden de tijd voorbij moet zijn, waarin zij de missionarissen maar hebben laten trekken naar landen, waar talrijke onbekende vreeselijke ziekten heerschen en het menschdom decimeeren. Toen wij nog in een periode leefden, waarin ook de geneeskunde machteloos stond tegenover de aanstormende ziekten, moest men het lijdelijk aanvaarden, dat de missiekrachten veelal spoedig na aankomst in de missielanden ten gronde gingen. Maar nu we de kennis bezitten, die ons de macht geeft om de ziekten aan te vallen en ze met succes te bestrijden, mag het niet langer geoorloofd worden geacht den missionaris te laten gaan zonder dat wij hem de helpende hand reiken.

Althans op die plaatsen waar de nood het grootst is, doch vooral ook daar waar het meeste nuttig werk kan worden gedaan, moeten medische centra worden geschapen. Natuurlijk moet dit steeds in enge samenwerking met de missioneerende Orden geschieden en zelfs alleen dan, indien de missionarissen het absoluut gewenscht achten.

Maar dan kan de missie-arts, de missie-verpleegster of vroedvrouw ook schitterend werk doen en zal weldra blijken, dat deze medische hulp van zoo groote beteekenis zal zijn, dat men ze steeds meer en meer uitbreiden wil en dat er steeds meer gebieden zullen gevonden worden, waar de medische leekenhulp voor den missionaris onmisbaar blijkt.

Als wij willen nagaan, wat reeds op leeken-medisch-missie-terrein gedaan

is, mag als eerste land Duitschland genoemd worden. De eer dit werk tot stand te hebben gebracht komt geheel en al toe aan Prof. Becker, oud-apostolisch prefect van Assam, thans directeur van het groote nieuwe medische missie-instituut te Würzburg.

Ook België is bezig missie-artsen, missie-verpleegsters en missie-vroedvrouwen te vormen door de ,,fondation médicale de l'université de Louvain au Congo'' en de ,,Aide médicale aux missions, een stichting van de R. K. Artsen-vereeniging van België''.

Bijzonder actief is ook Amerika, waár in 1924 de ,,medical mission board'' is gesticht. Ook in Engeland zijn reeds van Katholieke zijde verschillende pogingen gedaan tot het uitzenden van medische hulpcolonnes en zijn verschillende verdere plannen in voorbereiding.

Als men nu vraagt: hoe moet het Hollandsch medisch missiepersoneel worden en in welke banen moet hier het probleem worden geleid, dan moet het antwoord in twee gedeelten worden gesplitst.

Wat betreft de kwaliteiten op medisch gebied moet het zonder eenigen twijfel all round berekend zijn voor de geweldig veel omvattende taak, die het op zijn arbeidsveld wacht.

En als we het bezien van den kant als mensch, dan zal het duidelijk zijn, dat het medisch missiepersoneel moet bezield zijn met diepen godsdienstzin, met machtige liefde voor den grooten Heelmeester en zijn evennaaste.

Dr. Becker drukt dit zoo duidelijk uit, waar hij zegt:

Es ist gut für den Missionsmediziner, der einmal schwere Pioniersarbeit leisten soll, wenn er eine harte Schule durchmacht und sich möglichst durch eigene Arbeit und Fleiss das Nötige zusammen schafft, wo von Haus aus die Mittel nicht reichen''.

,,Nur solche, die ihrerseits mithelfen wollen an dem grossen Missionswerk Christi, sollen in seine Reihen treten: der beste Prüfstein für ihre reine Absicht wird es auch sein, wenn ihnen keine irdischen Vorteile winken''. De missiearts is dus niet eenvoudig een arts, die toevallig in de missie werkt, maar hij moet ook zelf geboren missionaris, vol opoffering toewijding en liefde zijn.

De missie heeft niet zoo spoedig mogelijk honderd tweede handsch missie-artsen, missie-verpleegsters of missie-vroedvrouwen noodig, maar wel enkelen van de allerbeste kwaliteit. Iedere faillure op dit gebied doet de medische missie-beweging groote schade lijden en daarom: geen avonturiers, geen bevliegingen en geen tijdelijke neigingen.

De man moet er rekening mee houden, dat hij zich een loopbaan kiest, die het geheele verdere leven binnen bepaalde grenzen vastlegt.

Voor eenigen tijd is de eerste Katholieke missiearts gevallen op het veld van eer. In China stierf na een korte ongesteldheid Dr. Anna Roggen, een leerlinge van het Duitsche medische missie-instituut. In een brief aan Dr. Becker schreef zij bij het begin harer opleiding:

,,Ich will meine ganze Kraft, mein ganzes Können in den Dienst der ärzlichen Mission stellen. Dass ich diese Arbeit ganz von der idealen Seite auffasse und keinen irdischen Lohn erwarte, das is mir ganz selbst-

verständlich, ebenso liegt es mir ausserhalb jeden Zweifel dass ich immer in Dienste der Mission bleibe".

Dat is de ware medische missie-geest, die op den duur zeker de overwinning moet behalen.

Bij de gedachtenwisseling, waaraan velen deelnamen, werden o.a. door Father Schoenmaker van Mill-Hill eenige opmerkingen overgebracht van Mgr. Biermans. Vooreerst moet groot onderscheid gemaakt worden tusschen de medici voor de groote steden en die voor de wildernis. Dan : het is niet altijd practisch, dat de missie-artsen leven op den missie-post. Zij hebben interessen, die dikwijls veel verschillen van onze missionarissen en missiezusters. Vervolgens : het is noodig eerste klas, ja allereerste klas personeel uit te zenden. Ook moet men goed in het oog houden de gevaren voor ongehuwden. In Afrika moeten dan eerst gezonden mannelijke krachten. Overigens wees hij er op, dat de missie-zusters meer medische kennis moeten meebrengen. Daarom acht spr. een opleidingsschool als in Würzburg, waar scholing plaats vindt, wel het beste.

Ook werd gewezen op het nut van medische scholing der inheemsche intellectueelen en van voortbouwen op de missie-hospitalen. Alsmede op de kwestie van het materieele onderhoud.

Als practisch besluit der besprekingen werd besloten een Studie-commissie in te stellen. In deze studie-commissie zullen zitting hebben : de voorzitter en de twee technische leiders van het medisch missie-comité, een vertegenwoordiger van de R. K. Artsenvereeniging, een van de R. K. Ziekenverpleegsters, een van de R. K. Kraamverzorgsters, een van den Bond van R. K. Vroedvrouwen, een van de de Unie van Studentenvereenigingen, vier van de missionarissen, een van de Indische Missie-vereeniging, een van Melania, vier studenten (van iedere universiteit een), verder Prof. P. Groenen, Rector Th. Bekkers en eenige Zusters.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEEL

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Vertrokken :			
Pr. H. Oorsprong (3e keer)	O. P.	16 Mei '29	Porto Rico
Br. Sebastianus Polten [1])	O. F. M.	20 Mrt. '29	Brazilië
Pr. Rembertus Graman (2e keer) vic. deleg.	O. F. M.	21 April '29	Luanfu
Prs. Hub. Limpens (2e keer) en A. Cuipers (1e keer)........	Montfortaan	14 Mei '29	Columbia (Vaupez.)
Pr. J. van Driel (2e keer)	S. J.	1 Mei '29	Batavia
Pr. A. van Odijk (2e keer)	M. S. C.	24 Apr. '29	Philippijnen
Pr. P. Sterk (2e keer)	C. ss. R.	17 Juli '29	Brazilië
Pr. J. Tertoogen (2e keer)	O. S. Cr.	Juni '29	Minesota (U. Am.)
Pr. G. van Dijk..............	Miss. v. Afr. (Bemelen)	1 Juni '29	Ivoorkust
Br. Johannes Bergmans [2])	,,	1 Aug. '29	Goudkust
Pr. H. Smets	,,	April '29	Goudkust
Frs. Vedastus Bleys, Arnoldus van Zoest, Bernardinus Leman	Frs. v. Tilburg	Juni '29	Curaçao
Frs. Silvester van Casteren, Monulf Wayers................	,,	Juni '29	Padang
Frs. Edmond Grauwmans......	,,	Juni '29	Celebes
Brs. Alfred A. Heineman, Conradus A. v. d. Meer, Rodriguez	Brs. v. Oudenbosch	10 Mei '29	Batavia
Brs. Christophorus, Frumentius en Vincentius	Brs. O.L.V. v. Sm. Voorhout	31 Aug. '29	Yungpingfu
Zrs. Angela E. Nuyens, St. Bruno A. van Amstel, Cassilda A. Mohrsmann (1e keer)........	Witte Zrs.	14 Mei '29	Afrika

[1]) Met dezelfde gelegenheid vertrok de Hoogeerw. Pater Provinciaal ter visitatie naar Brazilië. [2]) Deze Broeder keerde terug uit Egypte.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Zrs. Henriette Verhoeven, Jeanne Françoise Poels, Aurelia Calis, Lucia Koolen, Reginaldis Heessels (1e keer) [1])	Zrs. van Schijndel	9 Mei '29	Padang
Zrs. Petronina Peters, Adriëtto v. d. Laak, Adriana van Amstel (1e keer)	Zrs. J. M. J.	9 Mei '29	Celebes
Zrs. I. Oosterman en H. van der Meulen (1e keer)............	S. Fr. Xav. Zr	Juni '29	Noorwegen
Zrs. Alberta Foesir en Bonaventura Aarts..................	Drs. O.L.V. H. Hart	31 Mei '29	Batavia
Zrs. Salesia E. Kramer, Rosa A. Körver, Romana J. Backhaus, Emiliana A. Kanzia, Basilissa J. Schmitz, Eligia C. Cruijen (1e keer)	Franc. v. Schin op Geulle	Mei '29	Brazilië
Zrs. M. Plautilla Dolphijn en M. Honorée Daalmeyer (1e keer)	Franc. v. Roosendaal	28 Juni '29	Suriname
Zr. M. Gemma Adr. Willemen (1e keer)	Franc. v. Mill Hill	25 Apr. '29	Kavirondo
Zrs. M. Teresa Hurkman, M. Feliciana Theeuwes, M. Valenta Neulen, M. Humilia van Delft (1e keer) [2])	Franc. v. Oirschot	20 Mrt. '29	Brazilië
Zrs. Josepha Lemmens, Agatha van Wegen, Blanda Gubbels, Willibrorda Scholten, Clementine van der Geest..........	Franc. v. Heythuizen	10 Mei '29	Batavia
Zrs. Leocadia de Brabander, en Servatina 't Hoen	Franc. v. Oudenbosch	28 Juni '29	Suriname
Zrs. Canisius Holten, Alberte de Vries, Luca van Proemeren, Nevelona Floris, Olga Polis, Nicolette van der Valk [3])....	Zrs. v. d. H. Car. Borr.	20 Juni '29	Batavia
Zrs. Leontine Behrend, Chrysostoma Scheb, Alfonsine Hofbauer, Georgis Ruths........	Zrs. v. h. Kostb. Bloed	18 Juni '29	Mariannhill

---

[1]) Deze Zusters openen de tweede nederzetting dezer Congr. in de Prefectuur van Padang.

[2]) Met haar gingen de Alg. Overste M. Clementine Anssems en Zr. Antonia van der Valk ter visitatie.

[3]) Deze Zusters zijn bestemd voor Weltevreden, Bandoeng en voor het nieuwe Ziekenhuis te Djogja.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Teruggekeerd :			
Prs. Melchior Schilte en Winfridus Janssen	O. F. M.	17. Mrt '29	Luanfu
Pr. Optatus van Oirschot, Adolphus Thoonssen, Vigilius Hoogenboom en Serenus Teerenstra	O. F. M.	6 Mei '29	Brazilië
Pr. N. v. d. Windt	S. V. D.	Mei '29	Kl. Soenda Ei.
Br. Conradus Ramaekers	O. Carm. Disc.	8 Mei '29	Mesopotamië
Prs. Laurentius van Rooy en Paulus Delgeur	O. P.	Apr.-Juni'29	Curaçao
Pr. Chrysostomus Hoff	„	Apr. '29	Porto Rico
Prs. L. ten Brink	„	Juni '29	Trinidad
Br. A. Lansbergen	M. S. C.	27 Mrt. '29	Brazilië
Prs. J. van Hagen en J. Mees	„	10 Juni '29	Philippijnen
Ew. Hr. W. Vaessen, J. Vaessen	C. M.	1 Juni '29	Brazilië
Ew. Hr. H. Vonken en S. Maassen	„	10 Juni '29	China
Pr. Fr. Kemps	C. ss. R.	16 Juni '29	Suriname
Pr. Fr. Elshof	S. C. J.	Mei '29	Nrd. Brazilië
Pr. Th. Schoemaker	„	16 Juni '29	Finland
Br. Augustinus Stalhern	„	April '29	Stanley Falls
Pr. M. Ronden	Montfortaan	16 Mei '29	V. S. Amerika
Prs. J. en E. Vaessen	„	Juli '29	„
Pr. Marinus F. Spangers	O. M. Cap.	18 Mei '29	Padang
Pr. F. Groot	Miss. S. F.	30 Juni '29	Ned. O. Born.
Br. Nicolaas Rubie	Miss. v. Afr. (Bemelen)	Mei '29	Togo
Pr. Paulinus Peters	O. Carm.	30 Mei '29	Brazilië
Pr. B. Drost en *Br.* Majella J. Oude Elfrink	W. P.	Mei '29	Uganda
Br. Joseph Neijs	Scheutist	26 April '29	Congo
Brs. Tarcisius de Leeuw en Felix C. Vermeulen	Brs. v. Oudenbosch	Juni '29	Batavia
Brs. Augustus Urselman en Euph. Otten	Brs. OO. Maastr.	Juni '29	„
Fr. Franciscus van de Vaart	Frs. v. Tilb.	Juni '29	Padang
Frs. Pancratius van Beers, Otgerus Zeegers, Lucas Simonis, Lucius Elbers en Gerebernus van Geel	„	Juni '29	Curaçao
Zr. Villanova Geertr. Arkesteyn	Arme Zrs. v. h. Godd. K.		Bangka
Zr. Agatha Emans	Dominic. v. Voorsch.	Mei '29	Curaçao

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Zrs. M. de la Providence J. Staal	Witte Zrs.	7 Mei '29	Ruanda
Zrs. Philippe de Néri, J. Mulder, Martinus C. v. d. Vlugt, Quodvultdeus A. Wösten	Witte Zrs.	14 Mei—4 Jun' '29	Nrd. Afrika
Zrs. Charitina Schouten, Judoca van Doren en Gemma van Wichen	Zrs. v. d. H. Car. Borr.	Juni '29	Batavia
Overleden :			
Ew. Hr. L. Hoefnagels, geb. 1870, Missie 1896	C. M.	19 Juli '29	Chentingfu
Pr. Eduard Engbers	S. J.	27 Mei '29	Batavia
Pr. A. van Woesik, geb. 1892, pr. gew. 1925, Missie 1916....	M. S. C.	Mei '29	Brazilië
Pr. Th. Keysers, geb. 1889, Missie 1919	Montfortaan	Juli '29	Columbia
Pr. Franciscus X. A. Boshouwers, geb. 1883	Montfortaan	21 April '29	Vancouver
Pr. Ed. van Kan, geb. 1874..	Scheutist.	Juli '29	Soei-Yuan
Fr. Crescentius van Noort, geb. 1864, geprof. 1893, Missie 1897	Frs. v. Tilb.	April '29	Curaçao
Zr. M. Clara Kleppe	Zrs. v. h. kostbaar Bloed	23 Jan. '29	Zuid Afrika
Zr. M. Thesselina Schneider....	,,	26 Apr. '29	,,
Zr. Edeltrude M. v. d. Linden, geb. 1853, geprof. 1876, Missie 1888	Franc. v. Roosendaal	28 April '29	Curaçao
Zr. M. Marteline Meys, geb. 1852, Missie 1889	,,	15 Mei '29	,,
Zr. Gemma Galgani M. Le Brun	S.Fr.Xav.Zrs.	30 Mei '29	Noorwegen
Mere Theodora Agatha Kaayk..	Ursuline	21 Juni '29	Batavia
Zr. M. Theobalda A. W. Oprins, geb. 1899, Missie 1926	Franc. v. Dongen	24 Apr. '29	Padang

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

Mgr. W. J. A. Bouter. — Wederom is aan een onzer landgenooten de herderstaf toevertrouwd.

Tot Bisschop van het nieuwe bisdom Nellore (afgescheiden van Madras) in Br.-Indië, is nl. benoemd Father W. J. A. Bouter, van de St. Joseph Congregatie van Mill Hill, thans pastoor te Guntur.

Wilhelmus Josephus Antonius Bouter, werd 25 Juli 1895 te Amsterdam geboren. Hij bezocht daar de ,,Sancta Maria"-school voor L. O. aan de Prinsengracht en ging in 1908 naar het Klein Seminarie ,,Hageveld."

Na hier alle klassen doorloopen te hebben gevoelde de jonge seminarist zich aangetrokken tot het Missiewerk en vertrok naar het St. Joseph Missiehuis te Roosendaal om vervolgens zijn hoogere studiën te maken in Mill Hill. Daar werd hij 17 Juli 1921 priester gewijd. Zijn eerste plechtige H. Mis droeg Father Bouter 24 Juli d.a.v. op in de Posthoorn-kerk te Amsterdam (O. L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen, Haarlemmerstraat). Hetzelfde jaar nog werd hij bestemd voor de missie van Madras, waar hij aanvankelijk werkzaam was in de St. Andreaskerk te Vespery. Mgr. Aelen benoemde den jongen missionaris tot zijn secretaris. Later verplaatst naar Bellary bereidde Father Bouter hier met Father Koperdraat de stichting voor van het seminarie voor inlandsche priesters dat later werd overgebracht naar Nellore: Father Bouter behield de directie. In deze functie maakte hij de geweldige stormramp van 1927 mee, toen het nieuwe gebouw nagenoeg geheel verwoest werd. Kort daarna volgde zijn benoeming tot pastoor te Guntur. En thans reeds volgt zijn verheffing tot bisschop: waarschijnlijk de jongste titularis van het katholieke episcopaat.

De ouders van den nieuw benoemden bisschop zijn nog in leven.

Een andere zoon is eveneens missionaris en werkzaam op de Filippijnen in de Congregatie van de Paters van het H. Hart uit Tilburg.

Ad multos annos!

Een nieuwe Missie der Paters Carmelieten in Brazilië. — Z. H. de Paus heeft in Brazilië het gewest Paracatù in het bisdom Diamantina in den staat Minas Geraes tot een afzonderlijk missiegebied, een eigen „Praelatura" verheven en de bediening daarvan toevertrouwd aan de Nederlandsche Paters Carmelieten. Tot eersten Administrator Apostolicus is benoemd de Hoogeerw. Pater mgr. Eliseus van de Weijer, O. Carm. geboren te Harderwijk in het jaar 1880, reeds sinds 20 jaar in de Missie der Paters Carmelieten in Brazilië werkzaam.

De instelling van een eigen „Praelatuur" en de benoeming van een Administrator Apostolicus in landen, zooals Brazilië, die niet aan de rechtsmacht van de Congregatie de Propaganda Fide maar rechtstreeks aan den Paus onderworpen zijn, kan worden vergeleken bij de instelling van een Apostolische Prefectuur en de benoeming van een Praefectus Apostolicus in de missielanden. Gewoonlijk wordt eerst later de bisschoppelijke waardigheid met die van Administrator verbonden en de Praelatuur definitief tot diocees verheven.

Reeds vroeger hadden de Nederlandsche Paters Carmelieten in Brazilië, naast hun werkzaamheden in de kuststeden Rio de Janeiro, Santos, Sao Paulo, Itu, Mogy das Cruzes en Angra dos Reys de bediening van een missiegebied in het binnenland, nl. van Matto Groso op de grenzen van Bolivia. Reorganisatie van dit gebied en de uitbreiding van hun werkzaamheden in de kuststeden deden de Paters besluiten, de bediening van Matto Groso aan anderen over te dragen. Herhaaldelijk werd sindsdien hun medewerking aan de zielzorg in het binnenland gevraagd. Nu het aantal roepingen tot de Orde en tot den Missiearbeid der Orde in Nederland

op zoo verheugende wijze is toegenomen, heeft de Orde gemeend niet langer te mogen weigeren en dankbaar de bediening van het nieuw toegewezen gebied in het binnenland op zich genomen. Behalve eenige Nederlandsche Paters en Broeders zal om de vele Italianen, die naar het genoemde gewest emigreerden, ook een Italiaansch priester der Orde voor de nieuwe missie worden aangewezen.

Nog een ander nieuw Missie-gebied is aan Nederlanders toevertrouwd nl. aan de Norbertijnen der abdij Berne te Heeswijk. Aan de Maasbode werd nl. van uit Rome geseind:

De Congregatie de Propaganda Fide heeft de nieuw opgerichte missie van Jubbulpore opgedragen aan de Norbertijnen der abdij te Heeswijk. De nieuwe missie is een deel van het diocees Nagpur in Engelsch Indië en zal weldra tot nieuw bisdom verheven worden.

Zooals men weet zijn de Norbertijnen van Berne reeds in Engelsch-Indië werkzaam en wel in het bisdom Nellore (vroeger Madras), waar zij o.a. het klein-seminarie te Phirangipuram bedienen.

Paters Franciscanen naar Batavia. — De Paters Minderbroeders der Nederlandsche Provincie, die reeds hun missionarissen uitzenden naar China, Brazilië, Noorwegen en het H. Land, zullen hun missiewerk ook aanvangen in Indië. Zij gaan zich vestigen te Batavia om aldaar op verzoek der Paters Jesuieten een tweetal parochies te bedienen. Nadere bijzonderheden kunnen eerst worden gepubliceerd als de hoogeerw. pater provinciaal Regalatus Hasebroek van zijn visitatiereis naar Brazilië zal zijn teruggekomen.

IJsland. — dat gemissioneerd wordt door de Nederlandsche Provincie der Montfortanen — is van Apostolische Prefectuur verheven tot Apostolisch Vicariaat; Mgr. Meulenberg, die bij de reis van Kard. van Rossum naar het Noorden in 1924 tot Prefect is benoemd, is nu verkozen tot bisschop. De bisschopswijding werd hem door Kard. van Rossum toegediend, die daarvoor einde Juli naar IJsland reisde en daar tevens de nieuwe kathedraal inwijdde.

Wat getalsterkte betreft is de nog jonge missie nog zeer klein; de vooruitzichten schijnen echter zeer schoon.

Een Inlandsche Jesuieten-Provincie in Engelsch-Indië. — Naar de „Examiner" van Bombay meldt, wacht Indië weer een belangrijk feit op kerkelijk gebied, dat weer een nieuw getuigenis aflegt hoe de organisatie der Kerk groeit. De missie van Madoera, door de paters Jesuieten van de Fransche provincie Toulouse bediend, zal in een inlandsche provincie worden omgezet.

Pater Willekens, secretaris van de Nederlandsche provincie die zich als visitator naar Trichinopoly begeven heeft, zal, volgens dit bericht dat wij uit de Msb. overnemen, de verheffing van het missiegebied tot subprovincie inleiden.

Nieuwe Nederlandsche Congregatie naar het missie-gebied van Java. — Met den Hoogeerw. Pater Dr. Cyprianus Verbeek, Provinciaal der Carmelieten, voor een inspectiereis naar Malang vertrokken, hebben de reis naar Indië aanvaard de Algemeene Overste van de Zusters der Christelijke Scholen en der Barmhartigheid, uit het Moederhuis te Boxmeer en de Eerw. Overste uit het klooster van Hengelo. Het ligt n.l. in de bedoeling dat genoemde Zusters in het Javaansche Missiegebied der Paters Carmelieten, de Prefectuur van Malang, een klooster zullen vestigen. De zusters zullen zich dan wijden aan het onderwijs en de verzorging van zieken en ouden van dagen. Van dit eerste klooster, dat deze Zusters in de Missie gaan stichten, zal de Overste uit Hengelo met de leiding worden belast.

Nieuw Nederlandsch Missiehuis. — De Sociëteit der Afrikaansche Missiën van Cadier-en-Keer zal haar Nederlandsch Groot-Seminarie (theologie) van Bemelen (Limb.) verplaatsen naar Hastings, bij Douvres, (Engeland). Deze verplaatsing, die met 15 September a.s. zal geschieden, heeft tot doel om de Hollandsche Missionarissen, aan wie de Engelsche Kolonies, Goudkust en Engelsch Togoland toegewezen werden, in de gelegenheid te stellen, om op practische en grondige wijze de Engelsche taal te leeren, en zich met de Engelsche mentaliteit eigen te maken. Dat is zeker van het grootste nut vooral voor Goudkust met zijn tallooze Engelsch-sprekende Protestantsche zendelingen.

Vooruitgang der Missies onder Pius XI. — Van Maart 1922 tot Maart 1929 zijn door den Paus 78 nieuwe missies gesticht. Nog nooit is in de geschiedenis een zoo snelle vermeerdering gekend: In de 7 jaren van Zijn Pontificaat zijn in Azië, Afrika en Oceanië op 4 oude missies één nieuwe opgericht.

De H. Congregatie der Propaganda heeft thans het bestuur over 435 kerkelijke gebieden inplaats van de 357 van 7 jaar geleden.

Meer dan 60 van deze missiegebieden in Europa en Australië zijn geen missielanden in den eigenlijken zin ; en tevens blijkt, dat in sommige missies van Zuid-Afrika het katholiek apostolaat slechts kan worden uitgeoefend ten gunste van de Europeesche koloniën.

De missiestreken in volstrekten zin strekken zich over ongeveer 360 gebieden uit, inplaats van 280 van 7 jaar geleden.

Dat de Propaganda zooveel nieuwe missies in het leven heeft geroepen, is vooral gedaan omdat ze het zoo noodzakelijk en urgent acht, streken die tot dan toe aan een enkelen bisschop waren toevertrouwd, hoewel ze millioenen inwoners telden, te verdeelen in stukken die gemakkelijker te besturen waren. Vele van deze gebieden waren zoo uitgestrekt en bevolkt dat de missionarissen zich in de absolute noodzakelijkheid bevonden hun actie te beperken tot een enkel deel van het land en de bevolking. Zoo telden bijvoorbeeld in China, in 1923, drie vicariaten meer dan 25 millioen zielen, en 11 vicariaten hadden 10 tot 25 millioen bewoners. In Japan telden 2 vicariaten elk meer dan 10 millioen zielen. Het vicariaat Batavia, dat toen nog het heele eiland Java omvatte, had 36 millioen inwoners. In En-

gelsch Indië waren de cijfers, door een merkwaardig samenvallen, precies dezelfde als in China: 3 gebieden telden meer dan 25 millioen inwoners, terwijl in de 11 andere dat aantal van 10 tot 25 millioen beliep.

In Afrika is de bevolkingsdichtheid veel kleiner. Toch telden 40 % van de 92 missiegebieden ieder meer dan een millioen zielen. De groote verspreidheid van deze bevolking, gevoegd bij de moeilijkheid en de langzame manier van reizen, maakten den apostolischen arbeid voor de missionarissen van deze streken even moeitevol als die der missionarissen in de bovenvermelde landen, waar toch de bevolking veel talrijker is.

Van het beginsel uitgaand, dat betrekkelijk niet zoo omvangrijke missiegebieden, zelfs met een bijna gelijk personeel, dikwijls gemakkelijker te kerstenen zijn dan uitgestrekte landen, heeft de H. Congregatie der Propaganda een zeker aantal vicariaten verdeeld, vooral in China, in Indië en in Afrika. China heeft thans 22 nieuwe missies, en het geheele aantal bedraagt daar thans 85. Indië telt een vermeerdering van 11 nieuwe gebieden, zoodat het thans 46 kerkelijke gebieden inplaats van 35 telt. Afrika geeft een winst aan van 23 gebieden, waardoor het aantal missies daar van 92 op 115 is gebracht. Bovendien zijn er in andere streken 22 nieuwe gebieden gevormd, terwijl de voornaamste nieuwe indeeling die is van het eiland Java, dat zeer langen tijd een enkel vicariaat heeft uitgemaakt, toevertrouwd aan de Hollandsche Jesuieten, doch thans 5 kerkelijke indeelingen kent.

Een treffend blijk van den arbeid, die in deze laatste 7 jaren is voltooid is de oprichting van 10 gewesten die aan de inlandsche geestelijkheid zijn toevertrouwd. nl. 7 in China, 1 in Japan en 2 in Indië. Het zijn de eerste kerkelijke gebieden die op die wijze in de missielanden zijn gesticht.

Een tabel van de missielanden volgt hieronder:

	1922	1929	vermeerdering
Europa en het naaste Oosten	39	40	1
Indië	35	46	11
Indo China	14	14	—
China	63	85	22
Japan	13	18	5
Afrika	92	115	23
N. en Z. Amerika	47	56	9
Australië	29	29	—
Oceanië	25	32	7
Totaal	357	435	78

UIT ANDERE TIJDSCHRIFTEN

Dank zij de toewijding van eenige missie-ijveraars zijn wij in staat in een nieuwe rubriek onder de aandacht onzer lezers te brengen, wat er in andere missie-tijdschriften in het Binnen- en in het Buitenland voor bijzonder merkwaardigs wordt gepubliceerd.

Het zal ons aangenaam zijn, indien lezers, die aangaande deze (of ook aangaande andere rubrieken) wenschen of opmerkingen hebben, deze onder onze aandacht brengen.

Onze medewerkers, die ons tot het openen van deze rubriek in staat stelden, reëds nù onzen dank.

Redactie H. M.

Het Koloniaal Missie-tijdschrift. — Afl. April 1929 wijst op het gevaar, dat het *bizonder onderwijs* in Indië loopt. De regeering wil nl. het in zijn ontwikkelingsvermogen beperken. Het moest haar echter van groote waarde zijn, dat een deel der bevolking wordt opgevoed in de erkenning van het wettig gezag, te meer omdat op de gouvernementsscholen geen plaats is voor het bijbrengen van dat besef. Te verbazingwekkender is dit optreden van de regeering, waar zij te kennen geeft zich in beginselconflicten niet te willen mengen.

Na de afschaffing van het *concubinaat in de kazerne* in Indië doen zich juist dientengevolge nieuwe gevaren voor, nl. het ziekte-gevaar van den kampong, waar de hollandsche jongen het indisch meisje zal gaan zoeken. Veel moet er daarom gedaan worden voor den militair in Indië, waartoe de indische regeering ook moet medewerken.

In een uit de Maasbode 30, 3, '29 overgenomen artikel door den indischen correspondent van dat blad wordt de noodzakelijkheid van de aanwezigheid en de *werkzaamheid van den Europeaan* aangetoond. Ofschoon er veel ontwikkelde en talentvolle Javanen zijn, zijn zij niet voldoende thuis in handel en industrie, welke noodig zijn, om hongersnood te voorkomen en om niet tot emigratie behoeven over te gaan.

In de Mei-aflevering wordt een artikel overgenomen van den parlementairen redacteur van de Maasbode 11, 5, '29 over het *Bijzonder Onderwijs in Suriname :* ofschoon daar de bijzondere scholen het dubbel aantal leerlingen hebben van de openbare, wordt toch de gouverneur, geheel handelend volgens het regeeringsreglement, in zijn streven naar gelijkstelling vooral door de vrijzinnige pers tegengewerkt.

Kerk en Missie. — (Brussel) April 1929. In zijn artikel: „*Hoe Protestanten en Katholieken de Missie steunen*" verklaart M. Spitz de geweldige financieele middelen der Protestanten uit den steun van de Engelsche en Amerikaansche handelswereld, die in den protestantschen zendeling hun besten bondgenoot zien.

Xaveriana. — Juni 1929 No. 66. *Missie en Nationalisme* door A. Vaeth. S. J. Van de tot zelfbewustheid gekomen oostersche volken verwerpt een deel het Christendom geheel, een ander deel wil een soort syncretisme van christelijken en nationalen geest. Het is de taak der Missie door een verstandige aanpassing aan hun rechtmatige nationale verlangens te gemoet te komen. Schr. wijst echter een aanpassing op het gebied van kerkelijke wijsbegeerte, theologie en kerkelijke taal af en bepleit voor de kunst slechts een gematigde aanpassing.

Bulletin des Missions. (Abbaye St. André Lophem lez Bruges). — Mars-Avril 1929. Een inlandsch katholiek uit Annam geeft een inzicht in het bloeiende religieuze en karakteristiek *parochieleven in Annam.* Onder den missionaris bestaat een soort leeken-hierarchie, die onder zijn opperste leiding het geheele parochieele leven leidt. Deze toestand is ontstaan uit den vervolgingstijd, toen de parochies genoodzaakt waren zonder priesterlijke hulp hun godsdienstig leven te leiden.

Naar aanleiding van twee nieuw-verschenen werken van O. Leroy en J. van Eerde komt Paul Aviat op tegen de aprioristische theorie van Levy-Bruhl over de *primitieven.* Het verschil tusschen primitieve en beschaafde volken is geen essentieel verschil. De primitieven bezitten wel degelijk ervaringskennis en men kan niet zeggen, dat hun geheugen abnormaal, maar slechts dat het speciaal ontwikkeld is.

Revue d'Histoire des Missions. (Paris). — Mars 1929. A. Villanueva O. S. B. geeft een artikel over de *missie-actie in Spanje.* Het bloeitijdperk van de Spaansche Missie-actie na de ontdekking van Amerika werd verstoord door het optreden der Spaansche encyclopedisten, die de missionarissen uit de Spaansche koloniën verdreven. Maar in de 19e eeuw leefde de missiegeest weer op, en nu bestaat een bloeiend missieleven, dat zich uit behalve door de talrijke missionarissen, door een Priester-Missiebond, een Missie-vereeniging onder de Seminaristen, een uitgebreide missie-pers, missie-actie onder de kinderen, terwijl ook de pauselijke Genootschappen bloeien.

Zeitschrift für Missionswissenschaft. (Münster). — 1929 2e Heft. Dit tijdschrift opent een nieuwe rubriek: Voor en uit de missiepraktijk. P. Thomas O. S. B. bespreekt de vraag of de missionarissen in preeken, onderricht en geschriften het heidendom rechtstreeks moeten aanvallen. Schr. heeft vooral Japan op het oog. Schr. beantwoordt zijn vraag bevestigend. Immers de geschiedenis van de Missie leert, dat men het vroeger altijd gedaan heeft. Het

zal bovendien op den ontwikkelden heiden niet veel indruk maken, als de missionaris zijn godsdienst als den eenig waren voorhoudt, als hij geen blijk geeft den heidenschen te kennen. Bovendien de bekeering is ook een afkeer van het heidendom, waarmee de bekeerling moet breken. Als de missionaris het christendom hem wil voorstellen als bevrijding van zijn gebreken en vervulling van zijn idealen, moet hij stelling nemen tegen het heidendom. Het bezwaar, dat het volk het heidendom door de bestrijding zal leeren kennen, terwijl zij het eerst niet kenden, gaat niet op, want het volk kent over het algemeen zijn heidenschen godsdienst wel. Natuurlijk moet het goede in het heidendom erkend worden, de waarheid moet gediend worden en de bestrijding moet met de noodige kennis en onbevangenheid geschieden.

BOEKBESPREKING

Titel : Het Apostel-Hart van Jesus.
Schrijver : V. van den Bosch. W.P.
Uitgever : Prokure der Witte Paters, Keizerstraat 21-25, Antwerpen.
Prijs : 6.— Bg. frs. 8⁰, — 206 blz.

„Zie ik verkoos U, om uit te gaan en vruchten voort te brengen, en opdat Uwe vrucht blijve", sprak Jesus tot zijn apostelen en gaf aldus op een karakteristieke wijze zijn zending aan hen over. Dat hun arbeid het karakter moest dragen van Jesus' arbeid, volgde uit die woorden vanzelf. Daarom is het voor alle priesters, ja zelfs voor alle geloovigen nuttig en stichtend, het karakter van Jesus' arbeid tot uitdeeling van de vruchten van zijn verlossingswerk te overwegen, en juist onder dit oogpunt zijn goddelijk Hart te vereeren.

Daaruit toch volgt van zelf de ijver om zich met Jesus daadwerkelijk te vereenigen, en aldus aan den arbeid voor de zielen dat bovennatuurlijk karakter en die bovennatuurlijke kracht te verzekeren, die alles overwinnen en blijvende vruchten telen.

Pater van den Bosch doet dit schoon en leert ons ons vormen naar Jesus' Hart, en ons inwendig leven richten op datgene wat Jesus' Hart van zorg vervulde : de bekeering der geheele wereld.

In een uitvoerige uiteenzetting van de noodzakelijkheid en de praktijk van het gebed voor de uitbreiding des Geloofs worden de besluiten der overwegingen tot een praktischen leidraad verwerkt.

Een schoon en vruchtdragend boek. Th. B.

Titel : Gethsemané. H. Uur-gebeden.
Schrijver : L. Lammertijn, Redemptorist.
Uitgave : Sint Alfonsusdrukkerij, Leuven (20e duizendtal). In 16⁰, blz. 562.

Dit keurig uitgevoerde geïllustreerde gebedenboek, dat geheel in den geest van het voorgaande, een reeks oefeningen en gebeden biedt voor het devote

en vruchtbaar houden van het H. Uur ter eere van Jesus' lijden, mag ook uit missionair oogpunt een bijzondere vermelding ontvangen. Vooral de 7e, 10e en 12e oefening zijn geheel op het missie-gebed gericht.

Ook bij mej. M. L. Michielsen, Zijlweg 171, is het mooie werkje te verkrijgen.

Th. B.

Titel : De blakende Oogst. N⁰. 2 : Congoleesche verhalen.
Schrijver : A. de Leest, S. C. J.
Uitgave : Priesters van het H. Hart, Bergen-op-Zoom.
Prijs : Ingenaaid f 0,90, gebonden 1,45. 8⁰. — 136 blz.

Uit de publicaties der Priesters van het H. Hart kent men de welversneden pen van den missionaris A. de Leest. Dit boek geeft een bundel verhalen uit de Congomissie, en is bedoeld als missielectuur voor huis en school. Zij zullen door hun aantrekkelijken vorm en leerrijken inhoud een kostelijk middel blijken om missiekennis te verspreiden en missiebelangstelling te vergrooten.

Th. B.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 27 Julii 1929. J. POMPEN, Vic.-Gen.

DE
NEDERLANDSCHE
MISSIE-ACTIE
AAN DE
LEIDERS DER MISSIËN
OP HUN
GOUDEN JUBELFEEST
EERBIED,
HULDE EN
DANK.
IS M

PIUS XI EN KARDINAAL VAN ROSSUM

Bij groote bewegingen in de H. Kerk zorgt de Voorzienigheid, die over de Kerk waakt, voor groote leiders. De grootsche Missiebeweging, waarvan wij in onze dagen gelukkig getuigen zijn, ontving van den H. Geest twee groote leiders, die de Missiebeweging zooal niet deden ontstaan, haar toch in banen leiden, die tot hare ontwikkeling en bloei en uitbouw moeten voeren en steunen. Wij behoeven ze eigenlijk niet te noemen ; 't zijn de groote Missiepaus Pius XI, en zijn trouwe medehelper en voorlichter Kardinaal v. Rossum.

Den 28en Februari 1926 verscheen een Missie-Encycliek, die als een bazuin over de wereld schalde. Het machtige woord van den Plaatsbekleeder van Christus schudde de Christen geloovigen wakker en wees hun den weg, dien zij op Missiegebied te volgen hadden. Maar wie nauwer toeziet, vindt in die Missie-encycliek de gedachten terug, reeds jaren door Kardinaal van Rossum gekoesterd, verkondigd en toegepast.

Vol bewondering voor hetgeen reeds op Missiegebied tot stand gebracht was, en vol eerbied voor de groote mannen, die in den loop der eeuwen hunne schouders gezet hebben onder het uitbouwen der H. Kerk in heidensche landen, zooals een H. Franciscus Xaverius, een Joannes a Monte Corvino en duizend anderen, meent toch de Paus, dat in onze tijden van buitengewonen nood der Missiën, ook buitengewone middelen moeten aangewend worden.

Reeds Benedictus XV, de Vredes-Paus, had in zijn Encycliek *Maximum illud* op die nooden gewezen en de lijnen uitgestippeld, waarin de Missie-actie zich bewegen moest. Pius XI heeft die lijnen aangevuld en, daarin voorgelicht door den Prefect der Propaganda, Kardinaal v. Rossum, tot in de kleinste bijzonderheden het bestek door Benedictus XV aangegeven, uitgewerkt

tot in de minste onderdeelen, gelijk een architect het algemeene plan van een gebouw opmaakt, maar door den dood weggerukt, genoodzaakt is de afzonderlijke deelen ter uitwerking over te laten aan zijn opvolger. Zoo daalt Pius XI, voortbouwend op de plannen van Benedictus XV, tot in de kleinste bijzonderheden af en geeft ons een afgewerkt bestek, dat zijn naam draagt, zijn gezag en zijn zegen.

Dit werk der beide Pausen kunnen wij niet los maken van den arbeid van dien anderen gouden jubilaris, kardinaal van Rossum, die zoowel onder Benedictus als onder Pius de leider der Propaganda, de rechterhand des Pausen was, hen voorlichtte en hun inzichten uitvoerde. De ,,H. Stoel" is voor de wereld een organisme : het werk der personen gaat op in het geheel en het is alleen de Paus, die zijn naam aan alles geeft en in wiens naam de anderen handelen.

Maar is het feit dat zoolang en met zóóveel succes twee mannen innig samen werken niet een lofspraak voor beide ?

Zoo looft de arbeid, waaraan wij herinneren, gelijkelijk beide mannen en drukt op hen het stempel eener geestelijke grootheid.

Terwijl overal in de wereld een sterke neiging tot nationalisme zich openbaart (wel te onderscheiden van echte, geregelde vaderlandsliefde), een neiging, die dreigt te ontaarden en uit te groeien tot verafgoding van het vaderland, alsof er geen hoogere belangen bestaan dan de grootheid van het vaderland, waarvoor zelfs de grootheid van den Schepper der wereld moet wijken, wijst Z.H. vooral op de universaliteit der Kerk, die geen grenzen of nationaliteiten of gelaatskleuren kent, doch alleen zielen wil winnen voor Christus, die de Koning is der geheele wereld. Daarom geeft Z.H. drie voorname middelen aan, die in drie woorden kunnen worden saamgevat : *Gebed*, *personen* en *geld*.

In zijne Missie-Encycliek roept Z.H. alle Katholieken op tot een echten kruistocht. Gelijk in de Middeleeuwen de scharen geestdriftig optrokken tot bevrijding van het H. Graf des Heeren, zóó moeten in onze dagen de geloovigen door hun gebed den hemel bestormen, om door gezamenlijke en vurige gebeden den bloei en de uitbreiding van het Rijk Gods op aarde te verkrijgen. Daarom voegde Z.H. een nieuwe aanroeping bij de Litanie van Alle Heiligen; Hij dringt bij de Bisschoppen der geheele wereld er

op aan, dat bij de openbare gebeden in de Kerken op hun bevel een gebed gevoegd worde voor de bekeering der ongeloovigen. Vooral dringt Z.H. er op aan, dat uit weeshuizen, pensionaten, kloosters dagelijks een gebed opstijge voor de bekeering der heidensche volkeren. Het gebed blijft voor Z.H. het groote middel om de genade der bekeering af te trekken en de harten te treffen. Zonder de genade is het woord van den welsprekendsten en ijveristen Missionaris slechts een rinkelende bel, die wel het oor, maar niet de ziel bereikt.

Er is wel eens gezegd: „Geheel de quaestie der Missie is een quaestie van geld." De H. Vader is van een geheel ander gevoelen. En de groote H. Teresia, wier naamgenoote door Z. H. tot patrones der Missiën is uitgeroepen, zou dien geldman uit alle macht tegenspreken. Men beweert van haar, dat zij door haar gebed evenveel zielen heeft bekeerd, als de H. Franciscus Xaverius door zijne wonderbare prediking.

Z.H. verleende aflaten aan gebeden voor de Missiën en bepaalde een Zondag in het jaar, die uitsluitend aan de Missiën gewijd zou zijn.

Dit is nog slechts een gering gedeelte van hetgeen Z. H. deed, om de gebeds-actie te bevorderen en aan te wakkeren.

Ook de hulp van *personen* heeft de aandacht van Z.H. Hij dringt er bij de Missiebisschoppen op aan, dat zij zich toeleggen op de vorming van een inheemsche geestelijkheid. Niet alleen Europa en Amerika hebben den plicht personeel voor de Missiën te recruteeren, maar Afrika zelf moet op den duur Afrika kunnen bekeeren, Azië zelf Azië, Oceanië zelf Oceanië. Wij behoeven hier de voordeelen, die daaruit voortvloeien, niet aan te halen; zij liggen voor de hand, vooral in tijden van vervolging. Het St. Petrus-Liefdewerk, dat in vollen bloei staat, bewijst, hoezeer het Christenvolk de gedachte van Z.H. begrijpt en aanvoelt.

Ook Bisschoppen moeten er gevormd worden, om alzoo de heidenlanden met een volledige Hierarchie te verrijken. De H. Vader gaf zelf het voorbeeld door persoonlijk aan zes Chineesche priesters de handen op te leggen en hen tot Bisschoppen der H. Roomsche Kerk te wijden. Ook een Japansche priester ontving te Rome deze wijding.

Ook de opleiding van Missionarissen ligt den Paus na aan het hart. Dat toonde Hij door zijne bijzondere belangstelling en vrijgevigheid jegens het Collegium Urbanum te Rome, dat hij geheel en al vernieuwde, zoodat men hem met alle recht den tweeden Stichter van dat eeuwenoude Collegium kan noemen.

Op de derde plaats komt de *geldelijke steun.* Zeker met millioenen dollars, ponden of guldens bekeert men geen heidenen. Hoogstens kan men daarmede een schijnchristendom koopen, dat echter als een lastig keurslijf, wordt afgeschud en weggeworpen zoodra de wetten van het Evangelie beginnen te knellen. Maar toch, ook de Missie-actie moet door *menschen* gedreven worden. Die menschen moeten leven, gevoed worden, kostbare reizen doen, scholen, kerken, weeshuizen bouwen. Dat alles doet men niet zonder stoffelijke middelen.

Met klaren blik doorzag Pius XI in de na-oorlogsjaren den droevigen toestand. Wel waren sommige enkelingen verrijkt door den oorlog, maar de groote menigte was verarmd en uitgeput. Het nationalisme deed het zijne er nog bij, om den toestand te verergeren. Er moest naar middelen gezocht worden, om althans eenigszins in den noodtoestand hulp te verleenen aan de Missiën.

De eerste daad in deze richting was de verlegging van den Hoofdzetel van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs naar Rome. Dit geschiedde bij Pauselijk schrijven van 3 Mei 1922. Wie zal ons de moeilijkheden beschrijven, die Kardinaal v. Rossum door die verlegging moest doormaken? Maar hij had den Paus achter zich, en overwon.

De H. Kindsheid wacht slechts op de verdwijning van enkele bezwaren om een zelfde verlegging te beleven.

Het St. Petrus' Liefdewerk is opgebloeid als een krachtige boom, wiens vruchten vooral de oprichting van Seminariën in heidensche landen moeten bevorderen.

Deze drie Genootschappen zijn door Z.H. op aandringen van Kard. v. Rossum verheven tot *Pauselijke* werken, waardoor hun, volgens de uitdrukking van Pius XI het „Romeinsche Burgerrecht" werd verleend, en werden zij geënt op den onuitroeibaren boom der H. Kerk, aan wie de onvergankelijkheid door Christus zelf

verzekerd is. 't Was daarbij niet de bedoeling van den H. Vader de bijzondere, particuliere Missie-actie aan banden te leggen. Ook deze is noodig. De pauselijke werken krijgen wel het privilegie en den voorrang, dat in den naam is opgesloten, een monopolie is echter door Z.H. niet bedoeld. Maar wat de Paus wèl bedoelde is de groote versnippering met daarbij behoorende uitwassen, tegen te gaan. Hij heeft als 't ware den geldelijken steun gekanaliseerd in drie kanalen, opdat de stroom van gaven en giften geregeld zou worden naarmate de behoeften en de verschillende Orden en Congregatiën eenigermate bevrijd zouden worden van de zorg voor de tijdelijke en stoffelijke middelen. De particuliere actie wordt, naar de ondervinding leert, daardoor niet geschaad. Integendeel.

Nog vele voorbeelden van het wijs beleid des H. Vaders, ook wat de stoffelijke hulpmiddelen betreft, zouden kunnen aangehaald worden als b.v. de steeds verder voortgaande verdeeling en betere indeeling der missiegebieden, het roepen van telkens nieuwe medewerkers op het missieveld; de Vaticaansche Missietentoonstelling, het Missie-Museum van Lateranen enz. Doch waar zouden wij eindigen?

Eéne zaak staat vast als een *monumentum aere perennius*, dat in de geschiedenis der uitbreiding des Geloofs twee namen met buitengewonen, onuitwischbaren luister zullen schitteren nl. Pius XI en Kardinaal van Rossum.

C. J. ZWIJSEN, r.

DE EVOLUTIES DER GODSDIENSTEN OP JAVA EN IN UGANDA EN HUNNE RESULTATEN

De treffende analoga in de godsdiensten in twee verschillende landen, met totaal verschillende bewoners, die slechts een loodrecht brandende zon gemeen hebben, zijn belangrijk genoeg om, geanalyseerd, naar voren gebracht te worden. Java is hier dan niet een aan alle kanten door zeeën omsloten eiland, noch Uganda een door geographische grenzen afgeperkt gebied, doch beide landen zijn de centra dier streken, waar we de godsdienstige evolutie zullen nagaan.

Het is niet de bedoeling te wijzen op de groote paradoxen tusschen zwart en bruin, tusschen kraal en dessa, of tusschen Javaan- en Muganda-psyche, doch we zullen trachten de ziel van Javaan en van Muganda te ontdoen van de dekkleeden van schijngodsdiensten en bijgeloof, van de flarden en halfvergane overblijfselen van vroegere onware godsdiensten en van 't slijk van een zedeloosheid met zich voerend paganisme, om dan in de zuivere, primitief-natuurlijke ziel van Javaan en Muganda, met zilverblanke letters gestempeld te zien, eenzelfde waardevol heilmerk : ,,Anima naturaliter Christiana".

't Is een bekend feit : ,,Waar menschen zijn vindt men ook godsdienst". Laat dit zijn een belachelijk pantheïsme of een eenvoudige doodencultus, laat dit zijn een uiting van angst voor de natuurkrachten of een vleierij van begeesterde geheimzinnigheden, steeds vinden we een kern, nu eens oppervlakkig, dan weer dieper gelegen, die wijst op 't bestaan en 't zich bewust zijn van iederen mensch, van een eeuwigen strijd tusschen goed en kwaad, tusschen ziel en lichaam ; een kern, die een blijvend protest is tegen het atheïsme ; een kern tenslotte, die voor den dieperen denker is, de in den gloed der waarheid schitterende woorden van den Franschen psycholoog en dichter, Paul Claudel : ,,De mensch is verplicht gelukkig te zijn !"

De onrechtvaardigheden in 't leven, de eeuwige wet van den dood, die zonder uitzondering is en 't aangeboren gevoel voor strijd tegen het kwade, dat ons bewustzijn als natuurwet erkent, zijn voor de meest primitieve volken, zij 't hun dan ook niet bewust, drie oorzaken van een spontane erkenning van een godheid. Hiervan uitgaande dus, dat, waar menschen zijn, er ook godsdienst is, kan men de resultaten beschouwen van de invloeden, die hebben ingewerkt op Java en Oeganda en hun bevolking. We zullen analoga aantreffen, waar we te doen hebben met overtuigingen, die geen invloed van buiten vermocht omver te werpen, we zullen verschillen aantreffen, als gevolg van 't verschil van invloeden, die op de oergodsdiensten in den loop der eeuwen hebben ingewerkt.

De komst van den missionaris op Java heeft gebracht de finale van een pijnlijk proces. Na een tijd van bloei, die culmineerde in den triomph van 's menschen zelfvertrouwen, den triomph, die hier tot uiting kwam in de litteraire beweging van '80, die op Java een verklaring was van de houding der Europeanen tegenover den inlander, die zijn hoogtepunt bereikte in een bijna rechtstreeksche proclamatie der mensch-goddelijkheid, zag ook de Europeaan op Java, den weg naar dien mooien droom van een materialistische hoogcultuur, waarin een volgend geslacht, geluk of troost moest zoeken, gebarricadeerd, door de naakte waarheid van 's menschen nietigheid. De Europeesche cultuur zonder geloof, de groote schijncultuur had gefaald; het hart der Javanen was leeg en zonder overtuiging van hoogere orde. Zóó vond de missionaris Java, in geheel zijn wanhopige leegheid, de overblijfselen van een materialistischen schijntriomph, terwijl hij, de missionaris, kende: de ideale maatschappij, zooals God die heeft gewild, door den kruisdood van Zijn Zoon. Zoo zou en zal hij goedmaken de misdaad, die zijn materialistische stamgenoot tegenover den Javaan en zijn anima naturaliter Christiana heeft begaan.

De komst van den missionaris op Java heeft gebracht de finale van een pijnlijk proces, maar al klinkt het paradoxaal, die finale van dat pijnlijk proces, was tevens 't begin van een lachende toekomst voor Java, van een toekomst, die den Javaan beloofde en belooft een energie geput uit hoogere drijfveeren, een levensblijheid door meer ideale levensopvattingen, een zich richten naar

een hooger levensdoel, die den Javaan belooft de oprichting van een grootsch en geweldig monument op de ruïnen van 't neerliggende materialisme, een monument, dat zijn schaduw werpen zal op den Boro-Boedoer, een monument, dat heeten zal „Katholieke geloofsbeleving" en dat als opschrift dragen zal „Java aan Christus".

Wanneer men den Javaan naar zijn godsdienst vraagt, zal hij antwoorden, dat hij Mohammedaan is. Bij onderzoek echter zal blijken, dat zijn godsdienst, dien we met eenige bekeerde Javanen, 't Javanisme zullen noemen, slechts gedeeltelijk Mohamed's leer is. Het Javanisme bevat n.l. bij analyse drie constitueerende factoren, Islam, Hindoeisme en Animisme. Alle drie deze godsdiensten zijn in 't Javanisme ook duidelijk te herkennen en te onderscheiden. 't Animisme is 't oudst, en we zouden dit den oer-godsdienst van Java kunnen noemen. Het erkent een legioen van geesten van lager en hooger rang, die de geheele omgeving van den Javaan bezielen, aan wie 't bestuur over allerlei natuurverschijnselen is opgedragen. Zoo'n onzichtbare bewaker heerscht volgens de animistische wereldbeschouwing over elk deel der natuur, over bergen en dalen, over bosschen en rivieren, over sawah's en kampongs, over huizen, steenen, kortom over alles in 't heelal.

't Groote bloeitijdperk onder 't Mohammedanisme heeft grooten invloed gehad op de plaats, die de Islam thans in 't Javanisme inneemt. Officieel is het Mohammedanisme *de* godsdienst en de Javaan is in naam Mohammedaan, omdat dit hem ontegenzeggelijk een voorsprong geeft in 't commercieele leven. De ascese van 't Hindoeisme is nooit geheel uit 't Javaansche hart kunnen verdrongen worden. De bloeitijd van 't Hindoeisme heeft blijvende monumenten opgericht in de Javaansche godsdienstige kunst, waarvan de vele verzen uit dien tijd en de Boro-Boedoer getuigenis afleggen.

Een essentieel bestanddeel van 't Javanisme als zoodanig is verder het offeren ter eere der afgestorvenen. De „slametan" of offermaaltijd is een gemeenschappelijke factor van de drie constitueerende religies. En meer dan dat. De doodencultus, want dezen vinden we hier toch onmiddellijk terug, was er reeds voordat 't Javanisme er zich uit heeft ontwikkeld.

Intusschen is 't Javanisme niet in staat de zieleleegte van den Javaan te vullen, noch 't animisme met zijn lossen grondslag, noch

't Pantheïsme van Boeddha, noch de oppervlakte van 't Mohammedanisme, dat wel misschien deze leegte weet te bedekken. Neen, deze grootsche taak is aan onze katholieke missionarissen weggelegd. Zij kunnen met Gods hulp de vrees, 't bijgeloof en de twijfelzucht uit 't Javaansche hart bannen, en daarvoor in de plaats stellen: het voldoening brengende Katholicisme, onder het motto: Java aan Christus.

Zoo ook zal 't hun verheven taak zijn, goed te maken wat de Europeanen, wat onze eigen landgenooten misdeden aan de ziel van 't Javaansche volk; zoo mag de missionaris eerherstel brengen en voldoening geven voor de om wraak roepende en ten hemel schreiende zonden van den blanke met zijn zwarte ziel, ter redding van den zwarte met zijn blanke ziel.

't Waren een Stanley en een Livingstone, die de groote bergketens van Afrika overwonnen en hen dwongen te toonen wat zij schuil hielden. En toen bleek het, dat daar, tusschen de boorden van 't Nyanza- en Albert-meer, een volk woonde, schrander en weetgierig, dat door den roep alleen van zijn ellende, het hart en daarmede 't leven aan zich verbond van een missieheld als kardinaal Lavigerie.

Wederom het materialisme, in Afrika gepaard gaande met een onmenschelijke wreedheid, had hier de schuld op zich geladen van den slavenhandel. Ook in Midden-Afrika dus heeft de blanke goed te maken, wat zijn niet katholieke stamgenoot er misdeed. Het martelaarschap van 't zwarte volk, tezamen met 't meer feitelijke martelaarschap van de Gelukzalige martelaren van Uganda en de resultaten der missionneering, die momenteel meer dan een half millioen katholieken en meer dan twee honderdduizend catechumenen telt, alleen al in 't gebied der Witte Paters van Lavigerie, zijn weer eens te meer een evident bewijs voor Tertuliaan's woord: „Sanguis martyrum, semen Christianorum", d.i. „'t Bloed der martelaren is 't zaad der Christenen".

Ook in Oeganda is de oer-godsdienstige gedachte een doodenvereering. Ook hier ontwikkelt zich hieruit een animisme, dat nu echter niet door invloeden van buiten wordt verdrongen, doch dat zich in Oeganda kan gaan ontwikkelen en differentieeren. Dat is dan ook geschied.

De Muganda leeft ook te midden van een begeesten cosmos. Ook hier vinden we elk natuurverschijnsel veroorzaakt door een geest. Er is echter differentiatie. Groote waarheden zijn verpersoonlijkt en zoo vinden we geesten van hooger rang, dan de bezielers van de omgeving. Zoo is Rufu de personificatie van den dood, Ruremba, de duivel, die van 't kwade. De opperste der gewone booze geesten is Kiranga.

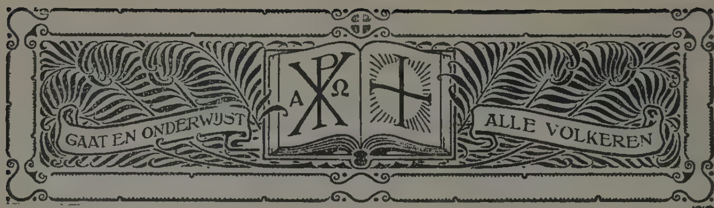
Doch één is er, die veel machtiger is, dan alle andere, Imana, de opperste. Hij is werkelijk hun god. Terwijl van de overige tweede- en derderangsgeesten, de macht die zij bezitten een soort godheid maakt, is Imana een godheid omdat hij de Almacht van begin af aan heeft bezeten. Eenige epitheta van Imana, als de schepper, de maker, de vuurgever, de redder, de ziener, de verlosser, die redt uit den nood, de wonderbare, de schoone, de beminner, de bestuurder, de toevoeger, de kinderzegengever, de alles voorgaande, de witte, die aanbiedt, die tabak geeft, die geeft wat hij wil, die alles ziet, die overal is, die alles te boven gaat, enz. bewijzen wel voldoende, dat de Bagandi in hem, *het* opperwezen zien.

Paulus vond op den Areopaag te Athene een altaar, waarop stond: Ιγνοτῳ Θεῳ d.i. Aan een onbekenden God" en hij maakte Hem bekend, doch in Uganda vindt de missionaris een bekenden God, met al Zijn eigenschappen, en 't is zijn heerlijke taak, dien God een waardig altaar op te richten.

Dat Javaan en Muganda van doodencultus gekomen zijn tot animisme is zeer logisch, wanneer men weet, dat zij zich dachten, dat bij den dood de uitgetreden ziel zich opnieuw moest belichamen. Ook zij hielden dus de ziel voor onsterfelijk. Een verregaand bijgeloof, een vast gelooven aan tooverij en hekserij zijn de directe gevolgen van de wereldbeschouwing en animisme in Uganda.

Tal van legenden en verhalen verder vertoonen groote analoga tusschen Java en Uganda, die telkens en telkens weer wijzen naar dat éëne ware : „Anima naturaliter Christiana". En laten we dan nu een vrije vertaling geven : „De ziel is van nature van Christus". Moge dan de Rechtmatige Eigenaar spoedig bezit nemen van Zijn eigendom, van Z'n Javaan, van Zijn Muganda.

FR. VAN SPAANDONK,
med. stud.

MARTINUS DUNCANUS ALS MISSIE-APOLOGEET [1])

Martinus Donk, of zooals hij zichzelf meestal noemde, Duncanus is in de kerkelijke geschiedenis van ons land een bekende figuur. Als pastoor te Wormer, Delft, Amsterdam deed hij veel voor het behoud des geloofs en de bestrijding der ketters ; zeer verdienstelijk zijn vooral zijn polemische geschriften tegen de Mennonisten en Calvinisten. Voor de jonge missiewetenschap echter bleef Donk tot nu toe een onbekende. Zelfs onze groote missie-bibliograaf P. Robert Streit kent hem niet. En toch had deze hollandsche met recht een plaatsje in de Bibliotheca Missionum [2]) verdiend. 't Is daarom hoog tijd, dat deze leemte wordt aangevuld.

In het jaar 1567 verscheen bij Dierick Gerridt Horst te Leiden het volgende werkje : ,,*Die vruchten der ecclesie Christi.... door Martinum Duncanum Quempensem* (van Kempen) *Pastor in de oude kerck te Delf....*" [3])

Dit geschrift bevat een aantal missiebrieven, die Donk uit het latijn vertaalde. Zooals Donk zelf in het voorwoord te kennen geeft, was het oorspronkelijk bedoeld als derde deel van een ander werk over de ware kerk van Christus. In dit laatste wilde hij argumenteeren uit de H. Schrift, in het eerste ,,bewijese ickt by die mirakeloose wercken ende vruchten...." [4])

---

[1]) Over het begrip missieapologie handelt *Schmidlin* in : Einführung in die Missionswissenschaft [2]). (Münster i. W. 1925) 120 vv.

[2]) *Robert Streit* O. *M. I.*, Bibliotheca Missionum I—IV (Münster/Aachen 1916—1928). Wij citeeren het als : BM.

[3]) Vgl. *Dr. Felix Rütten*, Martin Donk (Münster i.W. 1906) 48 vv. — P. Bonaventura Kruitwagen maakte ons op dit werkje van Duncanus opmerkzaam. Slechts enkele exemplaren zijn nog voorhanden, b.v. in de Württembergsche Landesbibliothek te Stuttgart. Wij benutten een exemplaar uit het Stedelijk Museum te Alkmaar.

[4]) Het tweede geschrift verscheen te Antwerpen 1566 onder den titel ,,Van die warachtighe ghemeinde Christi...." Vgl. *Rütten* t.a.p. 51 v.

De vier eerste brieven handelen over de franciscaansche missies in Amerika. Ze werden geschreven resp. door Herborn, Peter van Gent, Martin de Valencia en Zumárraga. (BMT n. 27 ; II nn. 229, 275, 274). Na eenig onderzoek blijkt, dat Donk den eersten, derden en vierden brief heeft gevonden in de 5de uitgave van Grynaens' Novus Orbis (BMI n. 73). Den tweeden brief vond hij waarschijnlijk in de kroniek van Amandus van Zierikzee O.F.M. (BMI n. 32). Den brief van Herborn heeft Donk, zooals hij zelf aangeeft, ingekort ; de drie anderen heeft hij bijna geheel opgenomen.

Daarna volgen een aantal brieven van Jezuieten-missionarissen over Indië en Japan, of beter uittreksels uit die brieven. Men kan ze in dezelfde volgorde — en voorzien van dezelfde drukfouten ! — vinden in de beruchte uitgave der Epistolae Indicae van Leuven 1566. [1]) Alleen het slotwoord van Ammonius heeft Donk weggelaten. Daarentegen geeft hij eerst een uittreksel uit een werkje van Dr. Jacobus Payua over de Societeit van Jezus, dat tegelijk met de Epistolae Indicae werd uitgegeven.

Als slot vertaalt Donk dan nog enkele passages uit de geschriften van Ludovico di Varthena, (ook genaamd : Ludovicus Patritius Romanus), Marco Polo (Paulus Venctus) en Cortez, die Duncanus allen bekend waren uit de *Novus Orbis* van Grynaeus. Ook noemt hij eenmaal een zekeren Johannes Aubanus, over wien wij verder niets hebben kunnen vinden.

Het is duidelijk, dat dit werk van Donk voor de geschiedschrijving zonder waarde is. Afgezien van de vertaling, biedt het niets nieuws. De brieven waren reeds bekend genoeg, en daarbij is de vertaling niet zoo heel nauwkeurig, de tekst is meermalen ingekort enz. Daarbij komt dan nog dat zijn bronnen niet alle even vertrouwbaar waren. We hebben daarom de waarde van dit werkje ergens anders te zoeken, nl. in het doel dat Donk voor oogen had, en dat hij duidelijk aangeeft in het voorwoord, in enkele commentaren die hij tusschen de brieven voegde, in de randbemerkingen, in de opschriften ook al, en niet het minst in de keuze der verschillende fragmenten. Door dit alles nl. kreeg het geschrift het karakter eener missie-apologie. Hierbij houde men het volgende in het oog : vooreerst dat de 16de eeuw een bloeitijdperk was voor de missie, welks providentieel karakter duidelijk blijkt, wanneer men de verliezen der H. Kerk door de Hervorming be-

[1]) Deze uitgave en vertaling werd bezorgd door een niet-Jezuiet, die het niet zoo nauw nam met de juiste weergave van het origineel, en daarbij zeer slecht latijn schreef. Nadal en de H. Canisius probeerden deze uitgave te supprimeeren. Desondanks verscheen nog in hetzelfde jaar een vermeerderde uitgave. Streit (BM. IV No. 915) noemt alleen de eerste uitgave, die waarschijnlijk ook door Donk werd gebruikt. Over de tweede uitgave vgl. *Carlos Sommervogel S.J.*, Bibliothèque de la Compagnie de Jésus V (Bruxelles—Paris 1894) 294, en *Henri Cordier* Bibliotheca Japonica (Paris 1912) 49 vv.

schouwt; verder dat de Voorzienigheid in beide hemispheren, Oost- en W.-Indië, mannen geplaatst had, die uitblonken door heiligheid en deugd. Niet geheel ten onrechte wordt Martin de Valencia wel eens de Xaverius van Mexico en ommelanden genoemd. Tegenover een Gaspar Berse, een de Beira, een Criminale staan in het Westen een Las Casas, Zumárraga, Peter van Gent. Tenslotte vergete men ook niet dat de Hervormers er voorloopig niet aan dachten heidenen te bekeeren, veeleer stonden ze afwijzend tegenover het missiewerk; hun werk was negatief en afbrekend. Deze laatste gedachte is voor een groot gedeelte het leitmotiv bij Donk, zonder dat hij het uitdrukkelijk vermeldt. Aan de vruchten kent men den boom, kent men ook „de ecclesie Christi."

Maar laten we liever Donk zelf eens zeggen, wat hij eigenlijk wil.

Het is de taak der Kerk, zoo schrijft hij in het voorwoord, de macht der duisternis te overwinnen, het evangelie over geheel de wereld te verkondigen, zieken te genezen en dooden op te wekken, dit laatste echter meer in geestelijken als in letterlijken zin. — Alsulckx is dofficie ende de oprechte vrucht der heyliger kercken, by alsulcke daeden ende mirakelen mach (kan) men se bekennen (erkennen). — Welnu zulke „daeden ende mirakelen" gebeuren ten overvloede in Indië en Amerika, door de dienaren der Katholieke Kerk. Wat in die vreemde landen in de laatste dertig, veertig jaren is gebeurd, is enkel mogelijk door „Gods wonderlicke gratie ende bystant te geschien." Zoo een afschuwelijke afgoderij, zooveel veschillende talen, zooveel moeilijkheden, zoo weinig missionarissen, en dan in zoo korten tijd zooveel bekeeringen, „certeyn Godt heeftet selve gewrocht deur den dienst der Roomscher kercken." Als een bijzonder bewijs gelden ook nog de verschillende martelaren, die in die landen voor het geloof gestorven zijn. Donk legt er verder den nadruk op, dat de Kerk en de missionarissen door Christus gezonden zijn, niet door zichzelf. Klaarblijkelijk is dit tegen de Hervormers bedoeld. Om dezelfde reden veranderde Donk de volgorde der brieven, en stelde aan het begin zoowel der amerikaansche als der indische berichten een betoog (van Herborn en Payva) over het begrip der zending: „Hoe ende deur wiens beueel dat die Christelijcke predicanten uut onse Roomscher kercken ghesonden sijn...." — Dat al die berichten waarheid bevatten, daarvoor beroept hij zich o.a. op iemand, die in Delft woont, en vele jaren in die landen verkeerd heeft.

Nu somt Donk één voor één de lessen op, die men uit „zijn boeckxen" kan leeren. 1. God zendt dienaars der Kath. Kerk tot de heidenen. Door de wonderbare en talrijke bekeeringen, die zij bewerken, wil God duidelijk aantoonen, dat de katholieke kerk de ware kerk van Christus is. 2. God begint nu zijn belofte te vervullen, dat de heidenen Hem zullen aanbidden. 3. Maar de jongste dag is nog verre, want er is nog veel te doen. 4. Ook schijnt de tijd voor de bekeering der Joden nog niet aangebroken te zijn. 5. Het

hangt niet zoozeer van ons af, of de beloften in vervulling gaan, maar van God zelf. 6. Het Evangelie is nog niet over de geheele wereld gepredikt. „Het blijckt oock, want hier in Hollant, in Brabant, in Zeelant, in Duyeslant, in Ingelant en hebben die Apostelen selfs niet gheweest." Hier verliest Donk een oogenblik den draad. In het volgende punt verbetert hij zijn vergissing. 7. 't Is niet noodig, dat Christus en de Apostelen zelf overal prediken. Zij zetten hun werk voort door de dienaren der kerk. 8. Vele zijn geroepen, weinige uitverkoren. Hiermee bedoelt Donk vooral, dat al de boetplegingen, vasten en gebeden der heidenen, zooals deze in de brieven vermeld worden, weinig baten zonder het geloof en de genade Gods. 9. „Nu wy swijgen ende Godt niet en loeven.... nu roopen die Heijdensche steenen.... Men laet Godt met sijn hemel betrecken", en zorgt alleen maar voor zijn stoffelijk welzijn. Het lijkt wel, meent Donk, alsof de duivelen, die de missionarissen bij de heidenen hebben uitgedreven, onder ons gevaren zijn. De heidenen in hun ijver voor de afgoderij, en nog veel meer de ijver der bekeerden moesten ons een voorbeeld en prikkel zijn. Donk spaart zijn Nederlanders niet. Dit zal ook wel de reden zijn, waarom hij uit den brief, dien de H. Franciscus Xaverius 9 April 1552 [1]) aan Sint Ignatius schreef, ook de passage weg laat, waar Xaverius de Nederlanders (en Duitschers) zeer geschikt noemt voor het missiewerk. 10. Het is veel moeilijker een afgevallen Christen, dan duizende heidenen te bekeeren. 11. Bijna terzelfder tijd stortte God over Indië de genade der bekeering uit en onttrok Hij ons Zijn bijstand. 12. Het is kortzichtigheid alleen de zonden en het kwaad onder de katholieken te willen zien, en de oogen te sluiten voor de „verburghen vruchten der ecclesie.... het contoor des schats en staet nyet open voor alle man, maar die privaet, die schuercamer, ende dat waschhuys staet wel open.... Also in decclesie alle die glorie des conincks dochter is van binnen. Psal. XLIIII." — Tenslotte weerlegt hij de verkeerde opvatting van hen, die meenen, dat God de heidenen en de ter goeder trouw dwalende christenen wel zonder meer in genade zal opnemen. Uit de H. Schrift blijkt duidelijk, dat het ware geloof ter zaligheid noodig is. — Deze bewijsvoering van Donk dient men natuurlijk goed te verstaan.

Na deze inleiding volgen de vier brieven over de missie in Amerika. Daarna schrijft Donk een kort woordje ter inleiding op de brieven over Oost-Indië. Hij wijst erop, dat vroeger in die landen het christendom reeds schijnt te hebben bestaan, maar door de slechtheid der menschen was het geheel ten onder gegaan. Dat zij voor ons eene waarschuwing, besluit hij.

Na den tienden brief — het bericht van Anjiro over Japan — neemt Donk zelf weer het woord. Al het goede, schoone, edele,

[1]) Vgl. BM. IV No. 696. Donk laat dezen brief dateeren uit 1553, evenals zijn bron, de Epistolae Indicae. De H. Franciscus Xaverius was reeds het jaar tevoren gestorven.

dat wij in Japan vinden, baat den armen heidenen niets, wijl zij Christus niet kennen. Ja, al zouden ze naakt over duizend scheermessen gaan, voegt hij er drastisch aan toe, en kruipen honderd jaar, het geeft niets zonder het geloof en de genade Gods.

Langzamerhand echter vergeet Donk zijn hoofddoel en is alleen nog maar bezorgd voor de zwakke en afgedwaalde schapen zijner eigen kudde. Boven de berichten uit Romanus Patricius schrijft hij : ,,.... een korte vertellinghe opdat de Christenen alsulcke grouwelickheyden (der heidenen) hoorende, souden veroorsaeckt worden haeren warachtighen Godt meer te dancken, ende trouwelicker te dienen omdat sy van alsulcke blinde verdomtheyden verlost sijn."

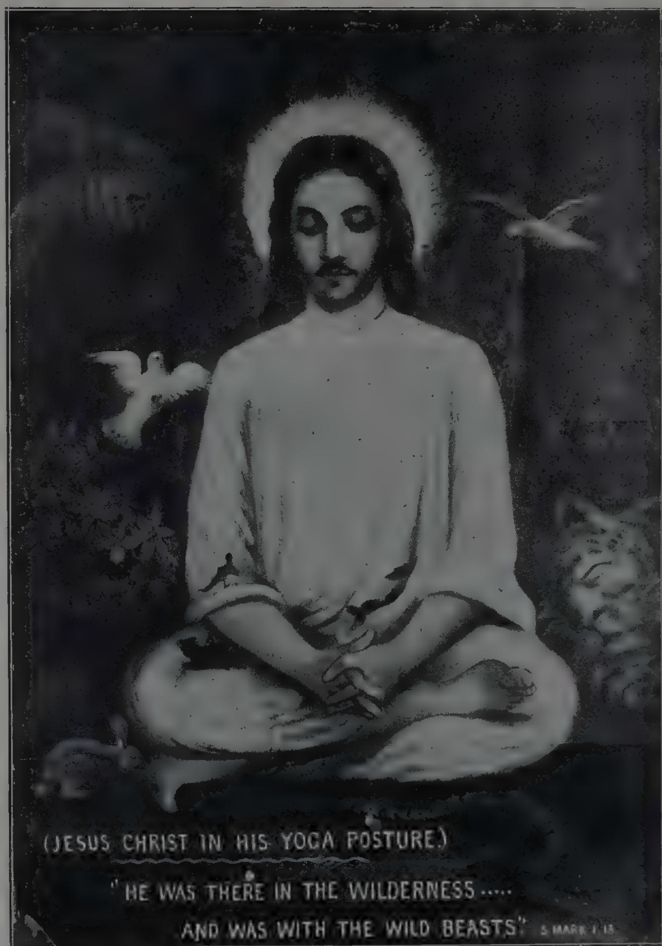
In ,,het slot van dit boeckxen" trekt hij dan nog eens danig van leer tegen de ,,Christenen hier in dese verdorven landen." Ze moesten zich schamen zoo traag en lauw te zijn, in den dienst van den waren God, terwijl de heidenen veel meer ijver aan den dag leggen in den dienst van den Satan. Vooral echter moesten ze een voorbeeld nemen aan ,,die nieuwe vierige Christenen in Indien."

Zeker, er zijn nog wel goede christenen, maar de meesten denken meer aan hun koeien en paarden (dat ick swijch van haer kinderen, daer sy haer afgodtkens af maeken), hun geld en hun goed, als aan God. De heele week zijn ze in de weer, en Zondags hebben ze nauwelijks twee, drie uurtjes voor O. L. Heer over. Daarin kunnen ze van de heidenen nog veel leeren ,,om Godt met lijf ende siel, met goet ende bloet, gans ende al te dienen, ende nyet croepel ende manck te gaen aan beydens zijden, dat hij het meeste deyl soude gheven den Mammon : ende het minste ende verrotste deyl Godt sijnen salichmaeker. Och al so nyet."

Zoo loopt deze missieapologie uit op een krachtig sermoen aan de beminde geloovigen van ons lieve vaderland. Men mag het Donk niet kwalijk nemen, omdat hij geen systematisch streng-doorgevoerd en wetenschappelijk afgewerkt tractaat wilde geven. Toch blijft er nog genoeg over, om onzen Martinus Duncanus als missieapologeet te huldigen.

Fr. ODULPHUS VAN DER VAT, O.F.M.

Münster i. W.

Hoe het Neo-Hinduisme zich van de Christus-figuur meester maakt.

EEN BRITSCH-INDISCHE CHRISTUS-VOORSTELLING

De foto, waarvan dit artikel vergezeld gaat, is er een van groot belang voor eenieder, die zich interesseert voor het groote mysterieuze Oostersche land. Zij stelt voor Christus in Yoga-houding. Het origineel is een schilderstuk van een Indisch artist, een volgeling van den Hindu-godsdienst, welke in Indië over de 260.000.000 aanhangers telt. Om deze foto te waardeeren zooals ze verdient, zijn een paar woorden ter uitleg over Yogam en Yogi noodzakelijk.

Vaak hooren en lezen we over de bekende Indische monniken, de Sannyasis, Sadhy's of Yogi's. Dit zijn mannen (en somtijds vrouwen) die volgens Indische methode naar de volmaaktheid streven. De volmaaktheid is voor hen het middel om de eeuwige gelukzaligheid te bereiken. Het Hindu-idee van het hiernamaals is een vereeniging van de ziel met het opperwezen, waarvan de ziel haar oorsprong nam. Het eeuwig geluk bestaat in een vereeniging met de Godheid, volgens hen een totale absorptie door het Opperwezen, zoo volmaakt en zoo volledig, dat de aldus met God vereenigde ziel haar persoonlijkheid en individualiteit geheel verliest. Het spreekt vanzelf, dat een onzuivere ziel niet aldus met God vereenigd zou kunnen worden, en daarom is volmaaktheid beslist noodzakelijkheid. Om deze staat van volmaaktheid en zielszuiverheid te bereiken moet men boete en versterving betrachten en zich meer en meer onthechten van aardsche zaken, genoegens en bezittingen. Doch ook dit is nog niet voldoende. Men moet zich bovendien met hart en ziel toeleggen op meditatie en contemplatie van de Godheid, hetwelk des te gemakkelijker zal zijn naar gelang de ziel meer afstand doet van aardsche genoegens en gemakken. Al de beschikbare tijd van zoo iemand moet in beschouwingen worden doorgebracht. Dit betrachten van meditatie

en de zuiverende en vergeestelijkende uitwerkselen daarvan op de ziel, noemt men in een woord Yogam, en de persoon, die zulks betracht, heet Yogi, ofwel Sannyasi, of Sadhy.

Zulke meditatie is de schaduw en de voorafbeelding van de toekomstige vereeniging van de ziel met God; doch meditatie, volgens hen, bestaat niet in het maken van acten van geloof, hoop, liefde en berouw, zooals wij Katholieken gelooven en houden moeten. Het is meer het totaal vergeten van zichzelf, van zijn bestaan, van zijn omgeving, het is het niets-doen, het denken aan niets, of liever nog het niet denken, het in 't geheel niet denken. Volgens hen daarom is meditatie iets dat het kettersche en door de Kerk veroordeelde Quietisme zeer nabij komt. De voornaamste punten waarin deze Hindu-leer dus verschilt van de onze zijn deze, dat de Hindu meent dat hij in den hemel zijn persoonlijkheid zal verliezen, en dat hij meditatie beschouwt als totale werkeloosheid van verstand en wil.

Een menschenleven is niet voldoende om deze volmaaktheid te bereiken. Daarvoor zijn noodig meerdere re-incarnaties of zielsverhuizingen, zoodat de ziel bij elke verhuizing in een ander wezen meer en meer gezuiverd moge worden. Ook hier dus een groot verschil met de Leer der Ware Kerk, die aan een menschenziel slechts één aardsch bestaan toekent.

De Sannyasi draagt gewoonlijk een lang dun kleed, oranje gekleurd; en wrijft asch op het lichaam, vooral op de armen en voorhoofd; rond den hals een krans van kralen of vruchten-pitten, waaraan hij het tooverachtig mysterisch woord ,,Om'' herhaalt. Dit woord ,,Om'' schijnt te zijn een symbolische naam van God, en men zegt dat alleen de echte Yogi de ware beteekenis ervan verstaat. Een stok in de eene en een tinnen schaaltje in de andere hand maken zijn costuum en uitzet volledig. Hij leeft van aalmoezen in geld en goed. Meestal brengen hem de menschen een handvol rijst, die hij dan in zijn schaaltje opbergt. Hij reist te voet van plaats naar plaats, heeft meestal geen vast verblijf, en vertrouwt op andermans gastvrijheid. Gedurende zijn vaakherhaalde meditatie zit hij op den grond, met de beenen gekruist voor zich. Somtijds pleegt hij openbare boete, zooals zich bijna ongekleed uitstrekken op doornige takken, ofwel de vingernagelen in het vleesch laten groeien, ofwel eene hand omhoog houden.

totdat de zenuwen en spieren verlamd zijn, en de arm geheel verdroogt....

Het is een welbekend feit, dat vele onder de Yogi's beroepsbedelaars zijn en bedriegers, die te lui om te werken onder de heete zon, op deze manier trachten zich rijkdommen te verzamelen, om zich daarna terug te trekken van hun leven van voorgegeven vroomheid; andere zijn er, die de verkregen aalmoezen besteden voor drank.

Maar ook kan niet worden ontkend, dat er verscheidene zijn, die het oprecht meenen, en zulk een gestreng en hard leven leiden, niet om door de menschen geprezen en bewonderd te worden, doch uitsluitend om God te behagen, en met Hem vereenigd te worden. Zelf heb ik eens den zoon van den Maharaja van Cochin, een bloeiende Indische staat, ontmoet, die zijn schatten en rijkdommen had vaarwel gezegd om zich aldus op de volmaaktheid toe te leggen.

De foto nu stelt Christus voor, mediteerend in Yoga-houding. Zittend in de schaduw van wuivende palmen, is Hij zoo volkomen in beschouwing verdiept, dat Hij de dieren rondom Hem, zooals haas, konijn, slang, hagedis en vogels, niet bemerkt, zelfs niet den tijger, die zich naast Hem slapend heeft neergevlijd. Aldus heeft Hij, volgens den Hindu, de veertig dagen in de woestijn doorgebracht. De macht van den echten Yogi is groot, de schepping is hem onderdanig, en zelfs de goden vreezen zijn invloed met den Almachtige.

Ziedaar de beschrijving van de foto.

Doch wat zegt ons deze wonderlijke voorstelling ? In hoofdzaak twee dingen. Dat Indië haar toegangen en bergpassen geopend heeft voor de leer en idealen van Christus; maar ook dat Indië tracht Hem als het ware op te zwelgen, in zich op te nemen, om Zijn idealen te ontvangen zonder Zijn Kerk, om Zijn Leer aan te nemen en toch Hindu te blijven. De oude taktiek.

Wij moeten ons zeker verheugen als Christus in Indië niet langer wordt gehaat en veracht, als weleer. De Evangeliën zijn een open boek voor velen, en er is nauwelijks een opgevoed mensch in Indië, die niet tot op zekere hoogte ermee bekend is. In hun publieke toespraken halen zij Evangelie-teksten aan. Hindu-publicaties bevatten spreuken en gezegden van Christus naast aanhalingen van de Hindu-heilige boeken. Sommige zelfs doen hun

uiterste best te bewijzen dat Christus een zoon was niet van Palestina, maar van Zuid-Indië. In het zomer-paleis van den Maharaja van den Mysore-staat, op den Chamundi-heuvel te Mysore zijn op de muren in lijsten uitgelezen teksten aangebracht, genomen van de verschillende heilige boeken van diverse religies, zooals de Koran, de Veda's, maar ook uit het Evangelie. De Maharaja zelf heeft ze gekozen, opdat bezoekers ze zouden overwegen. Zonder twijfel: in Indië wordt Christus, Zijn Leer en de deugden die Hij predikte bewonderd. Zulks moet op de natie een weldoenden invloed hebben. Doch als zulks het geval is, waarom omhelzen dan zoo weinigen onder de betere klassen en standen van Indië den Christus-godsdienst, waarom aanvaarden ze ook de Kerk van Christus niet tegelijk met de Christelijke beginselen en idealen?

Zij moeten hebben gevoeld, dat zulks de logische conclusie zou zijn van hun Christus-bewondering. Zij moeten hebben ingezien, dat er een dag zou kunnen komen, waarop Indië aan de voeten van Christus zou neerknielen, en alle andere goden en gelooven zou verwerpen. Doch dat is niet in overeenstemming met hun verlangens en belangen. Toch kunnen zij de verspreiding van Christuskennis en -invloed niet stuiten. Een oplossing zochten zij, en meenden zij te vinden, en de foto zegt ons, welke hun oplossing is. Christus, zeggen zij, is waarlijk een Zaligmaker, doch niet de Alleenzaligmaker, ook Rama en Krishna waren Zaligmakers, zij het op andere tijden. Christus zeggen zij, is waarlijk een incarnatie van de Godheid, maar niet de eenige incarnatie, niet de eerste, noch de laatste. Ook Rama en Krishna zijn incarnaties van het Opperwezen, zij het op andere tijden. Zijn leer, zoo zeggen zij, is waarlijk de goddelijke, en we moeten ze aanvaarden; doch zij is niet de eenige Goddelijke Leer, ook die van Rama en Khrisna moeten we aannemen.

Christus kwam om een tijding te brengen aan het menschdom, vooral een van naastenliefde, maar Hij wilde geen nieuwen Godsdienst oprichten. Hij kwam slechts om 's menschen hart te hervormen.

Verscheidene malen in de geschiedenis werd de Hindu-godsdienst met ondergang bedreigd. En de Hindu-priesters wisten telkens het gevaar af te wenden, en het Hinduïsme te redden. Toen Indië werd veroverd door de Ariërs, werd de Hindu-godsdienst, de godsdienst van den veroveraar, niet opgedrongen aan de over-

wonnenen; de goden van den verslagene werden niet verworpen, maar ze kregen een plaats in het Hinduïsme, ze werden in de Hinduleer opgenomen en Indië werd Hindu. Op dezelfde wijze hebben ze het Budhisme, dat dreigde, opgezwolgen, en hebben ze de verspreiding van het Mohamedanisme gestuit. Want de Hindugodsdienst heeft een wonderlijke elasticiteit, en past zich gemakkelijk aan andere geloofs-opvattingen aan, beter nog dan het Protestantisme. En wijl nu de Christelijke Godsdienst hun wordt aangeboden, en wel zóó, dat hij de oorzaak zou kunnen worden van den ondergang van den Hindu-godsdienst, zijn zij bereid hetzelfde te doen. Want zeggen zij, Christus is een van de vele incarnaties of manifestaties van de Godheid. Zij zijn bereid Hem een plaats en een beeld te geven in hun tempels naast dat van Rama, Krishna en Vishnu; zij schrikken niet terug Zijn Beeltenis daar te vereeren, zelfs willen ze Zijn geboorte-feest vieren met allen mogelijken luister. In plaats van opname te zoeken onder de kudde van Christus, nemen ze Hem op onder hun goden, om Hem aldus te berooven van zijn kudde. De tijd zal komen, is nabij, dat de Hindu zal zeggen tot de Katholieke Kerk: „Wat hebt gij ons aan te bieden wat we nog niet bezitten?" De verspreiding van het Islamisme is in Indië tot stilstand gekomen. Het Buddhisme is niet meer in eigenlijk Indië. Met het Christendom zal het eveneens zoo gaan. Is dit geen reden tot groote bezorgdheid?

Daarom: Nu of nooit. Als Indië niet spoedig wordt bekeerd tot het Katholiek Geloof zal het voor immer te laat zijn.

B. VLASVELD, S.S.J.

CHINEESCH-CHRISTELIJKE KUNST

Een ingewikkeld vraagstuk.

Bij de ontwikkeling der missie onder de z.g. cultuurvolkeren is het zeker van het hoogste belang, dat het vraagstuk grondig bestudeerd wordt van de aanpassing aan de kunst en de cultuur van het betrokken volk. Theoretisch is dit vraagstuk heel eenvoudig of liever gezegd, bestaat er in 't geheel geen vraagstuk. Er zal immers niemand zijn, die niet met volle overtuiging de conclusie onderschrijft, dat aanpassing aan de bestaande volkskunst in een missiegebied, niet slechts nuttig maar noodzakelijk is voor een vruchtbare duurzame missioneering. Ten overvloede is deze stelling voor eenige jaren op meesterlijke wijze uiteengezet en bewezen, terwijl met den meesten nadruk werd gewaarschuwd voor de noodlottige gevolgen van de methode : de Europeesche cultuur als een onafscheidelijk bestanddeel te verbinden aan de christelijke leer.

Menigeen zal zich verwonderd afvragen, wat de reden is, dat nadien over zulk een interessant en gewichtig onderwerp zoo weinig meer is gehoord. Dit is te verklaren uit het feit, dat in dezen — zeer terecht — het laatste woord aan de missionarissen werd gegeven : zij moesten de princiepen, die zoo eenvoudige, duidelijke, dringende onweerlegbare grondbeginselen in praktijk brengen. Uit den aard der zaak konden zij slechts tastend en langzaam voortgaan. Er was hier geen traditie, die den weg aangaf, en dan bij het groote gebrek aan priesters in de meeste missielanden, kon van zelf niet de aandacht aan kerkelijke kunst gewijd worden, die zij verdiende : éérst de levende tempels van den H. Geest, daarna de versiering der steenen Godshuizen.

Maar hoe staat het nu met de praktijk ? Wij denken natuurlijk op de eerste plaats aan China, waar bij het streven naar emancipatie en verlossing van de buitenlandsche verdrukking of bescherming (het ligt er maar aan van welken kant men de zaak beschouwt) het vraagstuk bijzonder actueel is.

Even urgent als de kwestie is, even bezwaarlijk is de oplossing. Kort en goed : we staan hier voor zoo'n berg moeilijkheden, zulk een oceaan van bezwaren, dat het onbegonnen werk zou zijn ook maar een globale opsomming te geven van de factoren, die het probleem zoo ingewikkeld maken.

Reeds a priori is dit te bewijzen. B.v. Bij de toepassing der aanpassingsprinciepen, dient men zich eerst af te vragen : in hoever leent zich de Chineesche kunst voor aanpassing aan de Christelijke idees ? De oude Chineesche kunst is meer dan een andere religieuze kunst, aldus vastgeworteld in en gegroeid uit de oude bijgeloovige traditie. Iedere lijn, iedere kleur, ieder symbool, heel de opvatting, de bepaalde manier van weergave alles bevat, ten minste in oorsprong, een kern van superstitie. Men denke hier b.v. aan de overal voorkomende letter „hi", die in de eerste beteekenis als „wellust" wordt vertaald ; aan de bekende afbeelding van Boedha, die op zijn kwabberige ontbloote hangbuik wijst, als de grootste belooning van de deugd ; aan de thans overal nog in praktijk gebrachte „fongchoei" het in bepaalde richting bouwen van een huis enz., om de kwade geesten te weren en de goede te lokken.

Er moet dus een scheidingslijn getrokken worden, maar waar ? Waar houdt nu in ieder geval afzonderlijk het religieus motief op, waar begint de louter menschelijke drang naar versiering en schoonheid zich te uiten ? Ieder, die een beetje op de hoogte is van de Chineesche missiegeschiedenis der 16—17e eeuw voelt aanstonds, op welk gevaarlijk, glibberig terrein wij hier geraken. Sapienti sat.

Een tweede nog veel grooter bezwaar biedt de beantwoording van de vraag : wat verstaan we tegenwoordig onder Chineesche kunst ? De oude religie is in discrediet, en waar de kunst geheel op de religieuze traditie berustte, volgt er van zelf een kentering in de opvattingen aangaande kunst. De „san-ming-tchou-i" van Suen-Wen is de alleenzaligmakende leer. Heel dit systeem berust op materialisme. En dat de revolutionaire principen nu juist ook niet met een hoog en heilig idealisme zijn verspreid weet iedereen, die de kenschetsende beschrijving uit de dagen van de burgeroorlog begrijpt : „Er is weer met dollars geschoten." Kortom de nieuwe beweging levert geen vruchtbare bodem voor de ontluiking van een nieuwe kunst. Wat zien we dus. De oude kunst wordt alleen nog maar beoefend als studievak, kunstvoorwerpen zijn antiquiteiten, winstgevende koopwaar voor Amerikaansche millionairs. Ondanks de vreemdelingenhaat wordt op alle gebied aanpassing gezocht aan de Westersche kunst en beschaving (uitgenomen wellicht op het tooneel). Architectuur, schilderkunst, poezie alles is min of meer goed geslaagd plagiaat van Amerikaansch of Euro-

peesch model. Het statige sierlijke, lange kleed raakt langzaamaan in discrediet, want de officieele dracht van de Kwomingtang is naar de snit van een Westersch sportcostuum. Het kostbare nieuw gebouwde mausoleum van Suen Wen doet denken aan een kolossale blokkendoos, of aan de uitstalling van een sigarenwinkel bij gelegenheid van een étalagewedstrijd. Zeker onder de academischgeschoolden worden er nog heel wat gevonden, die het opnemen voor de oude kunst, maar zij zijn als roependen in de woestijn, zij zijn veel te bezadigd en bescheiden om invloed te kunnen uitoefenen tegen de fanatieke modernen met hun brallende leuzen. Zoo wordt de smaak van het volk met geweld in Westersche richting gedreven. 't Is jammer, doodjammer, maar we hebben rekening te houden met dit onloochenbare feit.

Dit is maar een korte, oppervlakkige uiteenzetting van de factoren, die reeds a priori de oplossing der kwestie buitengewoon bemoeilijken. Een grondige uiteenzetting zou een heel boekdeel eischen. 't Is echter voldoende, om te begrijpen, hoe uiterst ingewikkeld de praktijk der aanpassingskwestie is voor de missionarissen in China.

Des te meer is het te bewonderen en te waardeeren, dat er toch in deze richting pogingen zijn gewaagd en proeven genomen. Deze proeven zijn des te merkwaardiger, naarmate hier a posteriori de moeilijkheden nog duidelijker tot uiting komen.

Naar aanleiding van een bericht der ,,Agentia Fides'' in verschillende Hollandsche bladen over de Chineesche kunst en haar toepassing op den katholieken eeredienst, volgen hier eenige voorbeelden. Behalve eenige pogingen van aanpassing van kerkbouw aan de Chineesche architectuur, die ik niet mag beoordeelen, daar deze mij alleen uit de afbeeldingen bekend zijn, bestaan er drie merkwaardige proeven van Madonnafiguren, die in dit verband zeer interessant en leerzaam zijn.

De eerste is de z.g. Maria van Tungliu, waar het schilderij als middenstuk boven het hoogaltaar een eereplaats heeft in de parochiekerk. In 1924 werd door de Vaderen van het Concilie van Changhai deze beeltenis officiëel aangenomen om Maria af te beelden onder den nieuwen titel van ,,Koningin van China.'' Deze voorstelling is geheel geinspireerd door een bekend geschilderd portret van keizerin Tse-Hi, gekleed als Boudha, door een Ameri-

kaansche artiste. Of liever gezegd, de gelijkenis is zóó sterk, dat men eerder kan spreken van een licht geretoucheerde copie. Alleen het hoofd van Maria en het Kindje Jezus zijn genomen naar een ander bekend schilderij. Verder zijn nog schepter en kroon in China onbekend, er bij gevoegd, om de koninklijke waardigheid uit te drukken. Het geheel maakt werkelijk een treffenden indruk, ondanks het ongewone. Er heerscht werkelijk een Oostersche sfeer, terwijl aan de religieuze stemming geen afbreuk is gedaan. Een gelukkig geslaagde proef, zoo meende ik eenigen tijd. Totdat op een goeden dag mijn illusie wreed verstoord werd, toen ik de geschiedenis der voorstelling vernam. De overeenstemming in kleeding en houding is zoo treffend, dat de voorstelling aanstonds aan het origineel keizerin Tse-Hi doet denken. Welnu, wie was deze Tse-Hi ? Een van de meest afgrijselijkste monsters uit de eeuwenoude geschiedenis van China. Een baarlijke duivelin, die door haar cynische zedeloosheid zelfs de meest verwijfde heidenen afstootte. Een der wreedste kerkvervolgsters, die in verfijnde wreedheid niet voor Nero onderdeed, en o.a. de boevenbenden der Boksers op de weerlooze christenen losliet. De keuze van voorbeeld, om de Maagd der Maagden en de Moeder der Barmhartigheid uit te beelden was dus niet juist gelukkig. De stemming wordt aanstonds verstoord, door de vreeselijke en weerzinwekkende herinneringen, welke deze beeltenis noodzakelijk bij ieder eenigszins ontwikkeld Chinees oproept. Men kan zich het best voorstellen, welk een indruk deze afbeelding moet maken op hem die de geschiedenis kent, wanneer men zich een Christusfiguur verbeeldt, gecopieerd naar een bekende schilderij van Nero.

Nog een andere omstandigheid maakt deze voorstelling tot een mislukte proeve, hoewel geheel buiten de schuld van den kunstenaar. De schilderij dateert uit het jaar 1909, toen niemand nog kon voorzien, dat de democratische beweging binnen eenige tientallen jaren zulk een totalen ommekeer in de mentaliteit der Chineezen zou teweegbrengen. Deze afbeelding nu past geheel niet meer in het kader van dezen fel democratischen tijd. Om dit te begrijpen moet men eenigszins de eigenaardigheden van het Chineesche volk kennen, dat o.a. bijzonder hooge waarde hecht aan het uiterlijke. Op alle straten en stadspoorten door heel China vindt men in kolossale letters het parool het ideaal van den „Kwo-ming-tang"

gekalkt: „Ta tao Ti kwo tchou i", Weg met het imperialisme. Kan men zich nu een grooter en gevaarlijker gebrek aan tact voorstellen door in deze dagen een Madonnavoorstelling te gaan verbreiden, in het oude ceremoniegewaad der zoo gehate keizers, een afbeelding, die bovendien aanstonds de herinnering wekt aan een van de meest verafschuwde wezens van het oude regime? Vandaar dan ook dat vooral in de kringen der jongeren, overigens voorbeeldige katholieken, maar vurige bewonderaars der nieuwe richting heel weinig geestdrift bestaat voor deze afbeelding. Dit is wellicht ook de reden, dat de afbeelding van O.L.V. van China die eenigen tijd lang den omslag sierde van het „Bulletin de la Jeunesse Catholique Chinoise" tegenwoordig ter plaatse door een inhoudsopgave is vervangen.

Een andere veel beter geslaagde poging van aanpassing aan den Chineeschen volksaard waagde P. v. Dijck door zijn uitgave van 40 cathechismusplaten. Als middel, om de Waarheden van het H. Geloof op een duidelijke en voor Chineesche hersenen begrijpelijke wijze te verklaren, door voorstellingen, geheel ontdaan van Westersche bijkomstigheden, schijnt mij deze poging schitterend geslaagd. Het succes is dan ook verzekerd, getuige het feit, dat al zeer spoedig een tweede uitgave noodig was. 't Is echter een heel andere kwestie of deze uitgave ook genoemd kan worden: een proeve van aanpassing van Chineesche kunst aan christelijke idees. Bij oplettende beschouwing komt men tot de conclusie, dat hier eerder moet gesproken worden van Europeesche kunst, aangepast aan den Chineeschen volksaard. Het zijn voorstellingen in een Chineesch milieu, maar gezien door Europeesche oogen en weergegeven naar Europeesche opvatting. De kunstenaar heeft blijkbaar heel juist het gevaar aangevoeld van profanatie, wanneer hij Chineesch model zou gebruiken voor strikt religieuze voorstellingen, daarom heeft hij, op een enkele uitzondering na, de traditioneele Westersche afbeelding met een lichte wijziging overgenomen; dit is m.i. een van de voornaamste redenen van zijn succes.

Nemen wij als voorbeeld weer de Madonna afbeelding, een der best geslaagde der serie. Het afgebeelde is zuiver Chinees. Chineesche mannen en vrouwen, jongens en meisjes knielen voor een versierd Maria-altaar tijdens de Meimaand. De twee geslachten zijn naar loffelijken Chineeschen trant gescheiden met een pas-

sende tusschenruimte. De Chineesche letters op het altaartje en de voorhang van Maria's troon, de Chineesche dakversiering waarmee boven het altaartje is afgesloten, de blauwe bloemvazen, de stijve driestekkige kandelaars, alles schept een Chineesche sfeer. En toch aanstonds merkt men dat hier een ordenende geest is aan 't werk geweest, een Europeesch nuchter verstand met zin voor orde en regelmaat. Een Chineesch kunstenaar had er een heel wat fleuriger en kleuriger tafereeltje van gemaakt: hij had de biddende menigte niet met den rug naar ons toegekeerd. Hij had de fel rood-blozende wangetjes der kinderen laten zien en de oude vrouwengezichtjes vol zorgrimpels en de oude mannen hadden vast een baard gehad en gesteund op een stok. Hij had de kleeren der kinderen bespikkeld met bonte bloemetjes en felle sterretjes, dat alles natuurlijk met groot gevaar de aandacht van de Mariafiguur af te trekken. En zie de voorstelling der H. Maagd eens. In zulk een houding en kleeding zult u nooit een Chineesche vrouw aantreffen, alleen de zwarte hoofdsluier doet denken aan de hoofdbedekking der vrouwen in Noord China, wanneer zij de H.H. Sacramenten ontvangen. Maar waar de Chineesche kunstenaar een echt Chineesch-rommelig, ordeloos, geheel had gevormd, hoewel trillend van leven, heeft de Europeesche artiest een werk geleverd zuiver Chineesch van opvatting maar niet minder stemmig waardig en Christelijk van uitvoering. Men zou kunnen opwerpen, dat schrijver dezes zelf met Europeesche oogen deze plaat heeft bekeken, maar daartegenover kan ik mij beroepen op het feit, dat deze platen over het algemeen veel meer in den smaak vallen, dan de foeileelijke ouderwetsche kunstgewrochten van Chineesche kladderaars, wier kunst veel onzer kerken heet te versieren. En toch.... en toch ondanks de minutieuze weergave der Chineesche toestanden, ondanks het merkwaardig aanvoelen van de Chineesche mentalititeit, waarvan P. v. Dijck in iedere plaat duidelijke bewijzen geeft, ondanks zijn bewonderenswaardig aanpassingsvermogen, is hij er toch niet in geslaagd, algemeene instemming te verwerven. Als bewijs hiervan diende de merkwaardige uitspraak van een Chineesch katholiek paedagoog, wiens oordeel ik had gevraagd. „De plaatsing van jeugdige personen van verschillend geslacht in deze religieuze voorstellingen acht ik minder gelukkig, en daarom vind ik het niet geraden deze

platen aan schoolkinderen in handen te geven." De juistheid van deze meening kan ik onmogelijk inzien, ik geef deze alleen maar weer als een treffend bewijs voor welk een uiterst moeilijk probleem de kunstenaar stond bij de bewerking van zijn platenserie.

Er is nog een Mariavoorstelling, die des te meer onze aandacht verdient, naarmate zij meer origineel is, meer logisch volgt uit de grondprinciepen, en meer afwijkt van de boven besproken voorbeelden. 't Is een werk van een Hollandschen kunstenaar in Indië, als ik mij niet vergis, den Heer Peltenburger. In tegenstelling met P. v. Dijck heeft deze zooveel mogelijk aanknoopingspunten gezocht aan de traditioneele Chineesch-religieuze kunst. En heel natuurlijk werd toen zijn aandacht gericht op Kwang-Ying, de Chineesche „Moeder van Barmhartigheid", een verschijning in de Chineesche mythologie, die ten minste een heel vage gelijkenis toont met O. L. Vrouw. Het Kwang-Ying-type is zoo zuiver mogelijk bewaard, slechts onbeteekenende veranderingen werden aangebracht. Ik was enthousiast, toen ik de voorstelling voor het eerst zag. Eureka, eindelijk is dan het probleem opgelost. Het zwevende wijd overhangende kleed, de waardige ingetogen houding gaf de figuur iets bovenaardsch. Een devote stemmingsvolle voorstelling en bovendien echt Oostersch. Helaas, maar al te spoedig volgde een ontnuchtering. Om de proef op de som te hebben vroeg ik het oordeel van een Chineesch priester, die er voor bekend stond steeds ronduit voor zijn meening uit te komen. „Een heel aardige Kwang-Ying voorstelling" meende hij. Toen trok ik mijn hand weg van het onderschrift „Tchong-hoa-Cheng Mou", O. L. V. van China. En ineens veranderde heel zijn gezicht, met oogen groot van verbazing en ongeloof, zag hij mij aan en vroeg : „Wat ! is dat een Madonna ? Wie heeft zoo iets geteekend !" „Een Europeaan," antwoordde ik schuchter, „aanpassing aan Chineesche kunst." En trillend van verontwaardiging roept hij uit : „Foei, Maria voorgesteld als Kwang-Ying, 't is profanatie, grove profanatie." En toen met een zucht : „Gaaai-yaaa, zullen de Europeanen ons dan nooit leeren begrijpen."

Later, na eenig nadenken, vond ik de oplossing van dit raadsel, In oorsprong is Kwang-Ying waarlijk een verheven edele figuur. Ook in de meeste voorstellingen komt het idee van moederlijke liefde en barmhartigheid treffend tot uiting. Maar niettemin

spreekt uit deze beeltenis al te duidelijk de oude tijd, de vervaltijd van China. De tijd van het grofste bijgeloof en walgelijkste misbruiken, van vervallen pagoden en vervuilde bonzen, van een verwijfden hemelzoon in Peking en zijn corrupten ambtenarenkliek, een tijd, toen juist de godsdienstige praktijken vrijwel met misdadige gewoonten van moreellaagstaande personen vereenzelvigd werden. Kortom een tijd, waarvoor ieder Chinees met eenig gevoel van eigenwaarde zich nog schaamt. Ook om de heerlijke Kwang-Ying hangt nog die muffe lucht van bederf en verwording, die eerder neerdrukkend dan verheffend werkt op het religieus sentiment.

Ik wil mij in 't geheel niet vleien, met de bespreking dezer voorbeelden deze zoo moeilijke kwestie duidelijk te hebben belicht. Nog minder waag ik het hier een proeve van oplossing te geven. Toch meen ik, dat de voorbeelden, hierboven aangegeven ons iets kunnen leeren. Wellicht geven ons de fouten en vergissingen door anderen begaan in hun zeer te waardeeren pogingen, voldoende aanduiding eenige conclusies te trekken, vage wegwijzers op deze gevaarlijke donkere paden.

1. Over het algemeen schijnt het gewenscht in den kritieken tijd, dien het Chineesche volk doormaakt, een afwachtende houding aan te nemen. Wij moeten geduldig toezien, hoe de toestand zich ontwikkelt niet zoozeer op politiek en economisch, maar vooral op cultureel gebied. Eerst wanneer de ontwikkeling voltooid zal zijn, wanneer de toestand zich gestabiliseerd heeft, wanneer het Chineesche volk zelf weet, wat het wil, dan zal uit de veranderde volkspsyche vanzelf een nieuwe kunst opbloeien, dan zal de Kerk ook gemakkelijk aanknoopingspunten vinden voor de Christelijke Chineesche kunst. Men mag de positie der Katholieke Kerk in het tegenwoordige China niet te hoog aanslaan. De Kerk met haar ruim 2 millioen geloovigen op een bevolking van ruim 400 millioen, met haar leden bijna uitsluitend uit de lagere volksklasse voortgekomen, heeft nog veel te weinig invloed op het openbaar leven, om in dezen leiding te kunnen geven.

2. Gezien de mentaliteit van het jonge China met zijn fanatieke haat tegen het oude, reactionaire, schijnt het voor het oogenblik niet geraden de oplossing te zoeken in accomodatie aan de oude religieuze kunst. Evenmin echter zou het voorzichtig zijn tot

het andere uiterste te vervallen, en te veel waarde te hechten aan de zucht naar Westersche cultuur onder de Chineesche jongeren.

3. Voorhands schijnt de beste methode die van P. v. Dijck; de traditioneele Europeesche religieuze voorstellingen aan te passen aan den Chineeschen smaak en begrip. Het spreekt vanzelf, dat in deze uiterst delicate kwestie, behalve een jarenlange ondervinding, een diep inzicht in het Chineesche volkskarakter, een fijne tact en aanvoelingsvermogen vereischt wordt. Het succes zal voor het grootste deel afhangen van de keuze van het model. B.v. De gemoedelijke Vlaamsche voorstellingen van Maria als in binnenhuisjes of in de origineele plaatselijke dracht, of met als achtergrond een Westersch landschap vallen van zelf buiten beschouwing. Evenzoo de wat te zoetelijke, luchtige renaissance voorstellingen, die misschien ons wel kunnen ontroeren, maar aan den licht ontvlambaren Chinees gauw aanstoot zullen geven. De grillige barokversieringen zijn te exotisch voor den Chineeschen smaak, de moderne gestyleerde voorstellingen te cerebraal voor het kinderlijk Chineesch gemoed. Maar er zijn nog tal van voorstellingen, die zich bijzonder goed voor bewerking leenen. Ik denk hier speciaal aan de Madonna's van Fra Angelico. Dragen deze meesterwerken misschien een uitgesproken Westersch cachet ? Wie denkt er aan nationaliteit bij het bewonderen der ,,Annunziazione." Deze voorstelling is internationaal, of om dit leelijke woord te verbeteren: Katholiek in de eerste beteekenis van het begrip. Zoo onaardsch, zóó hemelsch is hier de figuur der Madonna, dat ieder onbevooroordeeld mensch, bezield met hoogere idealen, er door ontroerd zal worden, waar ter wereld ook. En dit geldt evenzeer voor den Chinees. Maar dit geldt niet voor de massa der nieuw bakken fanatieke chauvinisten. Zij zijn niet onbevooroordeeld, zij hebben geen zin meer voor hoogere idealen, sinds het vaderland of liever de partij tot god is verheven. Maar met psychopaten behoeven we geen rekening te houden, zij zullen blijven brallen over het Westersch imperialisme in de Katholieke Kerk, zoolang de Paus niet in Nanking komt wonen onder controle der Kwo-ming-tang.

fr. PACIANUS TEEPE O.F.M.
Luanfu 9/VII '29. Miss. Ap.

NOGMAALS: DE BOUW VAN MISSIEKERKEN

In het Missiewerk van Mei j.l. werden ontwerpen gereproduceerd van missiekerken, door Nederlandsche architecten ontworpen.

Deze ontwerpen kwamen tot stand, doordat enkele missiepaters zich met architecten hadden verstaan, om in gezamelijk overleg tot een oplossing te komen van het zoo moeilijke vraagstuk, hoe een missiekerk aesthetisch en technisch goed te bouwen.

Immers, naast de aesthetische factoren zijn de eischen van techniek, van het inheemsche materiaal en de gebruiken van het land en het klimaat, telkens weer verschillend. En deze technische eischen zijn voor den bouw van missiekerken juist van een bizonder groot belang, daar zij naast de vorm-behandeling, de absolute voorwaarde van al- of niet bruikbaarheid stellen. Van den missionaris kan in de meeste gevallen niet worden gevergd, dat hij op dit punt zijn eigen weg gaat, daar de technische zijde van den bouw een vakkundige behandeling behoeft. De bovengenoemde ontwerpen zijn dan ook in voortdurend overleg van architect met de missionarissen tot stand gekomen.

Naar aanleiding van deze publicatie in het Mei-nummer van dit tijdschrift, werd door het bestuur van het Ethnologisch en Missiologisch Museum in het Lateraan te Rome het verzoek gedaan, modellen van die missiekerken voor haar museum af te staan. Deze modellen werden op de H. A. M. A. T. te Scheveningen tentoongesteld, als inzending van den Nederlandschen Priester-Missiebond.

Men mag dus zeggen, dat er belangstelling bestaat voor deze zaak.

Moet het nu bij deze enkele gevallen blijven, of moet men ze met nog weêr enkele uitbreiden? De gedachte is opgekomen, naar een weg te zoeken, waardoor op breedere schaal, in samenwerking met de missionarissen, op bouwkundig gebied nuttig werk

voor de missies kan verricht worden. Wanneer namelijk de tot nu gevolgde werkwijze, die blijkbaar succes had, op een meer algemeene basis wordt gebracht, waardoor het voor den missionaris eenvoudiger is geworden, zich van plannen voor kerken en andere gebouwen te voorzien, zal daar wellicht ook meer gebruik van worden gemaakt.

Ook de architecten zullen zich door herhaalde studie, meer en meer in het onderwerp moeten inleven; de missionarissen zullen de eischen van het land, de materialen enz. onderzoeken en tot grondslag voor de ontwerpen aangeven. Een eenvoudige gelegenheid tot contact, zal de samenwerking zeker bevorderen.

Op welke wijze die samenwerking moet geregeld worden, is nog niet vastgesteld. In een bespreking met den Z. E. pater Desiderius O.Cap., werd door de ontwerpers der genoemde missiekerken de gedachte in overweging gegeven een centrum te vormen, waartoe de missionaris zich kan richten en waar architecten, ingenieurs en teekenaars medewerken hun kennis dienstbaar te maken aan de behoeften der missies: missieorden welke een dergelijken arbeid niet kunnen bekostigen, zouden op die wijze van ontwerpen kunnen worden voorzien, zonder finantiëele bezwaren aan hun kant.

Behalve ontwerpen zouden tevens uitgewerkte constructies van bijvoorbeeld betonwerken gemaakt moeten worden, waarbij o.m. gerekend is op aardbeving e.d.

Ook werd weer gedacht aan het oude plan der Delftsche studenten, een handleiding samen te stellen, die de bouwende missiebroeders ten dienste zou staan.

Van de zijde der vakmenschen bestaat er in ieder geval bereidwilligheid hulp te verleenen, waar deze gewenscht en mogelijk is. Het is nu aan de missionarissen om, wanneer zij voor een dergelijk plan belangstelling hebben, hun aanwijzingen of bezwaren naar voren te brengen, om zoodoende in gezamelijk overleg tot een praktisch besluit te komen. Wellicht zal er op een bijeenkomst der samenwerkende missionarissen gelegenheid zijn deze aangelegenheid in te leiden en nader toe te lichten. Mogen belanghebbenden hun aandacht aan deze zaak geven.

* * *

Bovenstaande mededeelingen werden ons ter publicatie in ons tijdschrift aangeboden.

Een der maquetten van missiekerken, uitgevoerd door de Nederlandsche architecten Kropholler, Koldewey en van Moorsel, welke op verzoek van het Lateraansch missiemuseum zijn vervaardigd en in deze internationale missieverzameling een plaats zullen krijgen.

Gaarne voldeden wij aan dit verzoek.

Eerstens omdat het ons eenvoudig een plicht toeschijnt, een eerlijk bedoeld en ernstig overwogen initiatief te steunen. En tweedens ook, omdat wij meenen, dat hier iets heel goeds wordt voorgesteld: de hulp, die aan onze bouwende missionarissen wordt aangeboden, belooft hun niet alleen technischen steun, maar doet hun ook een middel aan de hand, om vormend en opvoedend te werken op de ontwikkeling van de volken, waaronder zij arbeiden. Zooals uit de publicatie in ons Mei-nummer blijkt, begeven de ontwerpers der besproken missiekerkjes zich niet op het netelig terrein der aanpassing aan inlandsche bouwkunst. Hoeveel daar theoretisch ook over en voor te zeggen is, schijnt het toch praktisch een bijna onuitvoerbare opgaaf aan een Europeaan zich zóó in te leven in de opvattingen en behoeften van een ander ras, dat hij er in slaagt werkelijk een voorganger te worden eener inlandsche christelijke kunst, hetzij het dan er om gaat een nieuwe inlandsche kunst te scheppen of een oude en bestaande te kerstenen. De ontwerpers, die hier aan het woord zijn, beproeven niets anders dan de beschikbare materialen van het land naar de eischen van plaats en volk te gebruiken op een redelijke wijze en in een schoonen vorm. Slaan zij hierdoor niet een weg in, die ten slotte tot een natuurlijk-gegroeide volop-eigen kunst moet vöeren ? Indien met de opvoedende kracht van den christelijken godsdienst, dit beginsel ingang vindt en zich ontwikkelt, komt uit het inheemsche volk op den duur noodzakelijk een eigen èn inlandsche èn christelijke bouwkunst op.

Ook in deze richting lijkt het eenvoudige werk, dat hier geboden wordt van groote beteekenis, en achten wij het de moeite waard èn werk èn aanbod te brengen onder de aandacht van belanghebbenden.

TH. M. P. BEKKERS.

HUISVLIJT IN DIENST VAN DE MISSIE

't Is jammer dat de beoefening van de Huisvlijt in ons land zoo in discrediet geraakt is. Want er wordt veel tijd verknoeid met het uitzagen van vogelkooien in den vorm van kathedralen of het namaken van de St. Pieterskerk in carton, die dan liefst met gebruikte postzegels beplakt wordt. De smaak der kinderen wordt helaas op school reeds bedorven door goedbedoeld nonnetjeswerk — zij plakken zoetelijke H. Hart plaatjes op stijf papier en garneeren dat met fluweel. 't Is jammer dat er in ons land een mentaliteit bestaat van afdingen op uitgaven voor devotionaliën en een zoeken naar de allergoedkoopste en tegelijk leelijkste fabrieksrommel wanneer het de vereering van God en Zijn Lieve Heiligen geldt; dat helaas 't slechte voorbeeld gegeven wordt in bijna alle kerken en bijna zonder uitzondering in alle kloosters. Edelmoedige offerzin schijnt stelselmatig op dit gebied verwaarloosd.

Niemand zou van zijn verwanten een beeld durven laten maken in dezelfde leelijke, ergerlijke uitvoering, gelijk zonder protest als gewoon aanvaard worden voor afbeeldingen van het H. Hart, van Maria en de andere Heiligen.

Men zij voorzichtig met het bevorderen van de beoefening van de huisvlijt, doch men weze dubbel voorzichtig, indien men zich gaat zetten tot het maken van voorwerpen voor onzen H. Eeredienst, omdat de eischen welke men aan deze voorwerpen pleegt te stellen zoo geheel beneden de normale eischen van practischen zin en welstand liggen.

Toch kan de Huisvlijt op de goede wijze beoefend worden, als volkskunst namelijk, toch kan uit de vervaardigde voorwerpen de kuntszin van de ontwerpers spreken.

Men zou kunnen wijzen op den arbeid der onbeschaafde wilden, wier werk op de Hamat tentoonstelling ons met beschaming

voor de eigen producten vervullen moest. Doch gelukkig hebben wij in ons eigen land ook goede voorbeelden aan te wijzen.

Mooie resultaten vertoont de huisvlijt in onze visschersdorpen waar 't houtsnijwerk onder de eenvoudige dorpelingen soms echte kunstenaars verraadt.

De huisvlijt is daar een aangenaam en nuttig tijdverdrijf of wel bijverdienste in de dagen dat niet gevischt wordt. Veel voordeelen levert voor den beoefenaar zulke huisvlijt op.

De eigen fantazie wordt aan 't werk gezet, de lust en de volharding noodig om een mooi en goed stuk werk af te leveren helpen 't karakter verstevigen, deze arbeid beloont de moeiten ervoor gedaan met 't genot van den maker, die vol gepaste fierheid in zijn geslaagde werk de inspanning vergeet.

Welk een band van gezelligheid, van meeleven met 't werk van den man of den vader kan zulk een stuk huisvlijt worden ; welk een opwekkend voorbeeld tevens voor de kinderen. Want het feit dat thuis door den kostwinner in zijn vrijen tijd de uren goed besteed worden zal bij de kinderen een trekkend voorbeeld zijn.

Al doende leert men, zegt oud-vaderlandsche wijsheid ; zoo is het ook hier waar de oefening hand en verstand ontwikkelt, en dit ook voor 't eigen vak voordeelen kan afwerpen.

't Groote belang van 't beoefenen van huisvlijt komt nog sterker naar voren, indien deze in dienst gesteld wordt van zoo'n mooi en grootsch ideaal als de Missie.

Niet ieder kan de Missieactie steunen door milde geldelijke bijdragen, doch de huisvlijtbeoefenaar, die zijn talent en werkkracht geeft voor het vervaardigen van voorwerpen ten dienste van de Missie doet meer dan 't brengen van een geldelijk offer : Hij geeft zijn persoon, zijn eigen ik, hij is een missionaris door zijn arbeid.

Ook hij verbreidt de ware leer omdat uit de door hem vervaardigde voorwerpen den heiden in verre streken verhaald wordt van de Christelijke leer. Als hij een kruisbeeld maakt of een bidstoel voorziet van symbolische figuren, dan maakt hij een preek in lijn en vorm, waaruit ook de ongeletterde de groote waarheden kan hooren.

Uit deze voorname taak, uit deze verheven zending welke de voorwerpen te vervullen hebben blijkt reeds dat het lang niet

onverschillig is hoe de voorwerpen eruit zien. Zij moeten den heiden spreken van een cultuur waarop het Christendom eeuwen heeft ingewerkt en deze heiden die rondom zich ziet de kunstschatten van zijn voorgeslacht, zal vergelijkingen maken tusschen de voorwerpen bestemd voor den Christelijken eeredienst en die voor den Heidensche.

En al zal hij bij het aanvoelen van de vormen misschien niet redeneeren, toch zal zijn hart ofwel worden aangetrokken ofwel worden afgestooten indien het voorwerp wat in Europa gemaakt werd door huisvlijtbeoefenaars — die hij Christen weet, schoon of leelijk is. Neen, allerminst mogen voor de Missie bestemd worden die prularia, welke onder den naam huisvlijt doorgaan, doch welke op een ernstig, verstandig mensch als kinderachtige, beuzelachtige tijdverknoeierij worden aangezien. Geen zoetelijke atelierkunst, geen plakwerk van carton met zoogenaamde heiligenplaatjes „versierd", geen zaagwerk waarvan de schoonheidswaarde omgekeerd evenredig is aan de daaraan bestede tijd.

Deze valsche opvatting van huisvlijtkunst, waarvan de proeven nogal eens gedemonstreerd worden op tentoonstellingen en waaraan onze geillustreerde pers soms onverdiende pluimpjes geeft, mag niet de voorwerpen leveren voor onze Missies. 't Zoude een verkeerd gevolg kunnen hebben en degenen die zich tot de Christelijke leer voelen aangetrokken, kunnen afstooten omdat hun natuurlijk schoonheidsgevoel daardoor beleedigd wordt. Zijn redeneering „dat de cultuur van de Christenen het beste moet geven aan hun eigen Eeredienst ; dat zij dat vòòral zullen doen als zij anderen tot hun Eeredienst willen brengen" is toch juist. En als de heiden hier leelijke zaken ziet die 't schoonheidsgevoel kwetsen, dan kan het goed bedoelde werk tot verkeerde gevolgen voeren.

Laat men nu niet de conclusie trekken, dat de voorwerpen welke vervaardigd worden bijzonder rijk bewerkt of kostbaar moeten zijn. Integendeel — rijkdom kan er liggen in eenvoud, dat wil zeggen een rijke schoonheid. In ieder geval moeten de voorwerpen voldoen aan eischen van welstand — beschaafd en goed van lijn, verantwoord in de constructie, overwogen in de samenstelling. Daar zij een missietaak te vervullen krijgen moet de versiering in de officiëele symbolische taak van de Kerk geschieden en vooral niet ingewikkeld noch lastig te begrijpen zijn. Soberheid is hier

vooral gewenscht daar de rijke uitbundigheid van het Oostersch ornament toch niet benaderd kan worden en een vergelijking daarmede stellig in ons nadeel uitvalt.

De vormen kunnen beschaafd zijn en dat moeten zij dan ook zijn.

Als hieraan wordt voldaan en practisch bruikbare kerkmeubelen aan den missionaris worden verzonden is al heel veel gewonnen vergeleken bij de smakelooze ateliervoortbrengselen, welke wij zoo dikwerf onder den naam van kerkelijke kunst zien aangediend.

Van deze gedachten is men dan ook uitgegaan bij het in dienst stellen van de huisvlijt voor de Missie. Een drietal architecten vervaardigden teekeningen, zij werden door een Pater Missionaris voorgelicht, èn organisaties èn huisvlijtbeoefenaars steunden door bijdragen en door het uitvoeren van deze projecten.

De ontwerpers zijn er zich terdege van bewust dat hun pogen nog slechts een zeer bescheiden begin is, dat nog veel te verbeteren valt aan de door hen gegeven ontwerpen — dat opbouwende critiek, op- en aanmerkingen en 't aangeven van verbeteringen door onze „menschen uit de practijk" d.w.z. onze missionarissen noodzakelijk is om tot kerkmeubilair te komen dat voor de missie bruikbaar en practisch is.

Wel werd ernaar gestreefd om te voldoen aan redelijke eischen, om de vormen beschaafd te maken en den huisvlijt beoefenaren modellen te geven, waarnaar zij voor de missie bruikbare voorwerpen konden verwerken.

Het behoeft geen betoog dat deze gegeven ontwerpen alleen voor Missie-doeleinden bestemd zijn ; dat het dus tegen de elementairste eerlijkheid zoude indruischen, indien de goede bedoelingen zouden worden miskend en van deze ontwerpen zouden worden nagemaakt voor gebruik buiten de missie.

Den hemel zij dank bestaat er hier in eigen land gelegenheid te over om zich te wenden tot kundige ontwerpers en vaklieden, die voor elk voorkomend geval de beste oplossing zullen weten te vinden.

In de Missie-gebieden staat het er anders voor. En daarom werd gemeend een goed werk te doen met het bundelen van de teekeningen in niet te groot formaat, zoodat de missionaris in verre streken modellen vindt welke hij door de daar aanwezige werkkrachten kan doen uitvoeren.

Moet het nu bij deze eerste poging blijven ? Als men de resultaten van deze huisvlijt-actie op de Hamat tentoonstelling gezien heeft, zoude men zulks zeker betreuren.

Een blijvende actie in de hierboven geschetste richting kan een groote steun beteekenen voor de Missie. Door onze geestelijkheid kan 't initiatief genomen worden, doch noodzakelijk is dat zij zich laten voorlichten en helpen door daarvoor geschikte kunstenaars.

In de keuze van deze medehelpers moet men zeer kieskeurig zijn. Men werkt hier mede aan de verbreiding van goede Roomsche cultuur — de cultuurbrengers moeten daarom ook de talenten ontvangen hebben om wat te kunnen geven.

Wij moeten de overtuiging hebben dat de beste kunstenaars in ons land nog maar net eventjes goed genoeg zijn om hieraan te kunnen medewerken. Vraagt men hunne medewerking, dan zal men die ook kunnen verkrijgen. 't Zal af en toe wat moeite kosten, want kunstenaars behooren nu eenmaal tot een lastig te benaderen menschentype.

Doch hunne medewerking is noodig, wil niet de huisvlijt-actie voor de missie verloopen in beuzelachtig gedoe.

En wanneer de ontwerpen verzameld worden en geschonken aan de Missiehuizen, dan wordt ten tweede male hulp geboden aan de Missionarissen, die daarin waardevolle aanwijzingen kunnen vinden.

Ir. H. THUNNISSEN.

Wij mogen hierbij opmerken dat de schrijver van dit artikel Ir. H. Thunnissen, Carel van Bylandtlaan, Den Haag, gaarne bereid is, belangstellenden in dezen van advies te dienen. De Commissie tijdens de HAMAT voor deze zaak ingesteld, blijft gaarne diligent.

Red. H. M.

DAT ALLEN ÉÉN ZIJN

Meer dan vroeger wordt er tegenwoordig weer over het werk der hereeniging gesproken en dikwijls met groot optimisme. Bij alle goed werk, dat ter eere van God en tot heil van den naaste ondernomen wordt, mag er optimisme zijn in blij vertrouwen op de genade, die alles kan. Een belofte van bijzondere genaden mogen we zien in nieuwe gunstige omstandigheden. En wederom genade is het, die mannen roept met deugd en takt om de liefde te doen winnen, waar vooroordeel en onwetendheid en zonde haar in den weg staan. Maar optimisme moet nooit berusten op een verkeerde voorstelling.

We weten, dat de geest der Kerk liefde is en dat de eenheid tot haar wezen behoort. De liefde nu is van natuur toegevend en vol inzicht. Daarom verwachten we, dat de Kerk in alle tijden met liefde werkzaam is voor hereeniging evengoed als voor verbreiding. En dat is ook zoo geweest. Een vergissing zou het zijn, indien het uitblijven van wat vrome wenschen al zoo lang afbaden, heel simpeltjes geweten werd aan gemis van begrip voor de Oostersche mentaliteit of aan afstootend optreden.

Daarmede worden menschelijke tekortkomingen niet ontkend. Maar ze blijven iets persoonlijks, iets locaals. Hoe meer een actie tot heil van heidenen of verdoolden onder de leiding van Rome staat, hoe meer de ware geest van de Kerk erin zal uitkomen. De toestand van vroeger moet dus niet bij voorkeur beoordeeld worden naar streken, waar het nationalisme van een of twee kanten den boventoon voerde, maar eer dient men de verhouding van schismatieken en Latijnsche missionarissen na te gaan op plaatsen, waar nationalistische hartstocht er buiten bleef. Daarom kunnen eenige gegevens van een paar eeuwen terug voor een juiste beoordeeling van belang zijn.

Pater Antonius Gonsález, Minderbroeder Recollect van de

provincie van Brabandt, „voor desen guardiaen tot Bethleem, president te Tripoli in Syrien en pastoor in groot Cayro" heeft in zijn „Hierusalemsche Reyse" uitgegeven in 1673 te Antwerpen, ruim gelegenheid om over de schismatieken te spreken. En wat hij meedeelt is veelal gunstig, dikwijls verrassend, al wordt bij de Grieken in Palestina de geïmporteerde antipathie nog versterkt door de zucht naar het bezit der H. Plaatsen, terwijl ook bij de Armeniërs dat laatste niet zonder invloed blijft. Het gunstigst is echter de verstandhouding met de Copten in Egypte.

In den Griekschen Patriarch van Jeruzalem vinden wij den traditioneelen aard. Bij zijn eerste ontmoeting met den nieuwen Overste van de Custodie ontbreekt het niet aan uitwendig betoon van vriendschap. „Den Patriarch . . . . heeft terstond sijnen hofmeester ghesonden . . . . hem noodende ende ons allen om het avondtmael met hem te nemen. Hij en heeft gheen excusatie willen aennemen, segghende dat hij selve soude aen 't convent komen met sijn spijse die nu bereydt ende ghekockt was, soo dat onsen Overste ghelijck ghedwongen is gheweest by den Patriarch te gaen die ons heel vriendelijck heeft ontfanghen. Naer de maeltijdt hebben de Griecksche monicken met luyder stemme beginnen te singhen. Dezen sanck heeft by naer een ure lanck gheduert, dat ons ooren tintelden, want schreeuwden soo luyde als sy konden ende songhen soo seer door den neus, dat sy alle de pelgrims die van S. Jacob komen, souden hebben beschaemt gemaeckt. Den Patriarch heeft uytwendigh een groote affectie getoont tot onsen overste, gheduerigh met de handt vattende ende hem omhelsende. Nochtans hy en was niet te betrouwen, want korte jaeren te voren hadde hij ons te Constantinopelen een swaricheydt aenghedaen, dat luttel heeft ghemanckeert oft onse Paters souden verjaeght hebben gheweest uyt 't gheheel H. Landt . . . . In somma heeft het H. Landt over de twintigh duysent pattacons ghekost om dese plaetsen te moghen behouden." (dl. 1, bl. 228 en vlg.).

Wij krijgen hier echter ook iets anders te hooren, dat allesbehalve geruststellend is, hoe er namelijk toen al op dogmatisch gebied vreemde dingen bij de Grieken waren binnengedrongen. „Want hy houde met de Calvinisten datter maer twee Heylighe Sacramenten sijn : ten anderen dat de sielen soo dat sy uyt het lichaem ghescheiden sijn, haer sententie niet en crijghen, maer sijn op eenighe

plaetse bewaert tot den dagh des oordeels ende meer andere dolinghen".

Over een bezoek aan het Grieksche klooster S. Saba luidt het oordeel zeer gunstig. Het klooster had veel geleden, maar was voor een gedeelte pas gerestaureerd. Nieuw gebouwd waren er „onder andere eenighe schoon kamers voor de vremdelinghen te logeren, seer bequaem, ghelijck wy door experientie hebben bevonden; nietteghenstaende dat wy over de dertigh in 't ghetal waeren, wy sijn nochtans altemael wel gheaccommodeert gheweest ende met groote liefde ende affectie ontfanghen. (1, 558). „Wij syn dien nacht daer ghebleven, ende om gheen onkosten te doen aen de Religieusen soo had onsen Overste provisie van eten ende drincken doen medenemen. Op den avondt quam den Oversten van de Griecksche Religieusen by ons, om onsen Oversten te congratuleren ende ons allen met een droncksken wijn, presenterende logement soo dickwijls als wy daer souden komen, ghelijck wy daertegen van ghelijcken hebben ghedaan, ende met eenen ons afscheedt ghenomen 't savondts met dancksegginghe". (1, 561).

Na nadere kennismaking oordeelt P. Gonsález over de algemeene stemming bij de leeken aldus: „Sy haten ons meer als sy de Turcken haten, ende gheven veel liever haer dochters tot slaven aen de Turcken als tot vrouwen aen de Catholijcken." (1. 257). Op Cyprus vond hij die huwelijken met Turken algemeen in zwang .„In Cypro ist seer ghemeyn dat de Turcken ende de Griecken onder malckanderen trouwen : soo den man een Turck is, alle de sonen sijn Turcken ende volghen de wet, ende de dochters volghen de moeder." (1, 258). Zoo ook omgekeerd. Toch constateert hij tevens, dat de Grieken „in dit rijck niet soo seer van ons sijn afghekeert. In verscheyden plaetsen in 't Rijck van Cypro heb ick by dese ghelogeert."

Met de Armeniërs is de verstandhouding best over heel de lijn. Wel is ook daar soms iets voorgekomen om de goede buurtschap te verstoren, maar 't is vergeven en bijgelegd. Na de kerk van S. Jacobus te hebben beschreven, heeft P. Gonsález het over de Armeniërs en hun klooster: „Hier beneffens is het principael convent van de Armenen daer hunnen Patriarch woont. Op St. Jacobus dagh gaen onse Religieusen daer ende singhen daer seer solemnelijck de misse. Onsen Oversten doet den dienst op sijn Roomsch ende op den middach hebben de Armenen onsen Oversten

daer ghehouden met eenighe religieusen, deselve eerlijck ghetracteert: want sy accorderen passelijck met ons al en sijn sy niet Roomsch Catholijck." (1, 354).

Van het pauselijk verlof om in alle kerken en op alle H. Plaatsen de H. Mis te lezen, werd nog gebruik gemaakt in een andere kerk, die in het bezit der Armeniërs was. „Op den feestdagh van Pincxten placht eertijdts den oversten op deselve plaetse op den bergh Sion den goddelijcken dienst te doen in Pontificalibus, maer naerdat de Turcken ons daer hebben uytghestooten, soo doet hy het officie in de naer by gheleghen kercke, de welcke plaetse de Armenen besitten ende de onse toelaeten aldaer den dienst te doen, den tweeden Pincxten dagh. Aldaer komt op dien dagh de gheheel H. Ghemeynte van S. Salvator, weynigh uytghenomen, die altemael misse doen op den hooghen Autaer." (1, 451).

In Bethlehem zijn de drie kloosters van de Latijnen, Grieken en Armeniërs aan weerszijden en achter de basiliek. Alle drie verrichten ze hun diensten in de gemeenschappelijke kerk. Ook hier wordt ons weer verzekerd: „De Armenen houden seer goede korrespondentie met ons .... ende wy toonen oock alle affectie, die wy konnen, t'selve doen se oock aen de onse. (1, 535).

Van de Copten wordt in het eerste deel al gezegd, dat het menschen zijn van groote abstinentie ende penitentie. Bij het H. Graf was de omgang met den eenigen Copt, die daar verbleef, zoo vriendelijk als maar kon. Over en weer bewees men elkaar dagelijks kleine diensten. In Egypte, waarover het tweede deel handelt, is er meer gelegenheid om met de Copten in aanraking te komen. Zoo wordt een bezoek aan het klooster van S. Antonius beschreven. „Dit clooster is noch bewoont van de Copthen, die daer een seer strengh leven voeren, want en eten noodt vleesch, seer selden visch, maer alleen leven se by den hof, dat is een schotel rijs oft boonen, erten etc. Ende seer miserabel broot ende niet als water dat se drincken. Wy hadden eenen van onse religieusen, eenen pater die daereenighe jaeren heeft ghewoont om perfect de Arabische sprake te leeren, die door sijn ghestichtigh leven ende vriendelijcke conversatie ende penitentiael leven die Cophten Religieusen soo wel ghesticht hadde, dat hy by ons comende tot Cairo in 't jaer 1665 heeft de brieven ghetoont van donatie, dat de Cophten hem hadden absoluet overghedraeghen het clooster van S. Paulus, om van onse Religieu-

sen bewoondt te worden .... Den goeden pater presenteerde sich selve daer alle sijn leven te woonen, ende wy waeren dry te Cairo die daer oock verlanghden voor een jaer te woonen, maer by ghebreck van religieusen heeft dit niet connen gheschieden. (2, 5).

Meer aanpassingsvermogen van den eenen kant en meer toenadering van den anderen is toch niet mogelijk. In Oud-Cairo wordt wel geen klooster of kerk aangeboden, maar ook daar verstaan ze elkander best. „De voornaemste kercke, die van alle pelgrims besoecht wordt, is de kercke daer de plaetse is, daer de H. Maghet Maria met haer kindeken Jesus ende haeren Bruydegom den H. Joseph een langhe wijle ghewoont heeft, doen sy in Egypten ghevlucht was .... Ende ick heb de ghenaede van Godt ghehadt, dat ick daer in diverse reysen heb Misse ghelesen. Dese kercke gaet de Cophten aen, maer laeten ons Misse lesen soo dickmaels als wy daer comen". (2, 53).

„De eerweerdighe Paters Capucinen hebben daer een Broederschap inghestelt van de H. Maghet in dese kercke .... soo dat ze alle maenden daer gaen hun devocie houden, namentlijck op Saterdaghen oft onder de octaven van de H. Maghet, ende soo dickmaels als er iemandt op een nieuw ingheschreven wordt oft professie doet, soo gheschiedt daer een sermoon in de Fransche taele. Ende eenen Sondagh in 't jaer doet men daer solemnelijck den dienst Godts, ende Saterdaeghs worden de Vesperen ghesonghen, daernaer een Sermoon in 't Arabisch, want de kercke comt vol volck. Ende het H. Sacrament wordt onder ghedraeghen in 't H. Huysken alwaer eenighe den gheheelen nacht waecken ende bidden voor het H. Sacrament. Ende op den Sondagh naer de vroegh-Misse, doen se wederom de predicacie in 't Arabisch ende onder de solemnele Misse een ander predicacie in de Fransche taele". (2, 54).

Het allervreemdste is wel, dat de Latijnsche missionarissen op verzoek ook in andere kerken der Copten prediken en dat de Patriarch soms zelf onder hun dankbaar gehoor is. „In mijnen tijdt waeren binnen Cairo eenighe Paters Capucijnen Missionarissen die perfect waeren inde Arabische spraecke, van ghelijcken waeren daer twee van onse Religieusen, die te Roomen de Arabische spraecke gheleerdt hadden ende naer Syrien, Egypten ende andere plaetsen ghesonden worden van de congregacie der Cardinaelen de Propoganda Fide. Dese preken somtijdts in de kercken der Cophten ende

den Patriarch selve comt die somtijdts hooren, ende naer het sermoon bedanckt de Paters van de goede vermaeninghe". (2, 156).

Toch is het onmiddellijk resultaat niet zooals men zou verwachten. „Maer ick en heb nimmermeer ghehoort dat se met prediken eenen Catholijcken hebben ghemaeckt." De huwelijksmisbruiken, bij de Grieken afgekeurd, worden bij de Copten niet aangetroffen. „Sy en sullen niet trouwen met eenighe die van een ander religie sijn, maer trouwen altijdt onder sich, ende dat altijdt in de kercke." Minder stichtend is de voortzetting van het feest binnen de kerk. „Naer dat se ghetrouwt sijn, soo wordt allen het volck met roosenwater besproyt in de kercke, ende met een banquet vereert, dat in de kercke selve ghegheten wordt. Daer nae drincken se sorbet, coffe, toeback, een ieder soo veel als het hem ghelieft, want daer wordt ghenoch aenghebrocht, want sy oordeelen dat het teghen de eere ende respect soude wesen, soo daer iedt quam te ontbreken." (2, 156).

Al gaan de Copten geen huwelijken aan met Muzelmannen, ze hebben soms geen bezwaar het op zijn Muzelmansch te doen en dat slechte voorbeeld vindt nog navolging ook. „Daer sijn der oock vele die op de manier van de Turcken trouwen voor den Cady, om dat se moghen het previlegie ghenieten van hun vrouwen te moghen wegh seynden als se willen. Ick heb oock eenighe Catholijcken ghekent die 't selve wilden in brenghen, die even wel corts daer naer sich ghebetert hebben, beclaeghende hun schandael ende misdaedt." (2, 157).

Tot eer van de Copten moet ik hier zeggen, dat het laatste misbruik niet meer voorkomt evenmin als de smulpartij in de kerk. Wel heerscht er nog dezelfde gulheid, zoodat ook gewone burgermenschen de straat vóór het huis of opzij met tapijten laten overdekken. Het feest wordt dagen achtereen voortgezet en alle vrienden en kennissen zijn er welkom.

Aan de Coptische monniken meent P. Gonsález het volgend getuigenis te moeten uitreiken: „sijn slechte (arme) halsen die qualijck weten wat religie dat se hebben, ghelooven ende moeten ghelooven, doen seer strenghe penitencie". (2, 159). „Dese arme Religieusen hebben ordinaris maer twee slechte portien uyt den hof, een lepel potasie ende een schotel erten oft boonen. Wanneer dat se rijs hebben, dat is recreatie ende drincken het gheheel jaer

door niet als water, ende sijn altijdt even wel te vreden. Het is te beclaeghen dat se gheen ander kennisse en hebben van Godt ende het waerachtigh Gheloof, souden heyligh sijn, als se rechte onderwijsinghe hadden. Sijn soo wel te vreden als wy daer comen en hebben niet liever dan dat men asijn met brenght. Dat gebruycken se in alle spijsen als se dat connen becomen." (2, 160).

Uit alles wat P. Gonsález naar eigen bevinding heeft opgeteekend, mogen we vaststellen 1⁰. dat bij de Armeniërs en vooral bij de Copten groote toenadering is, en als algemeene regel de missionarissen van zijn tijd in Syrië, Palestina en Egypte vol liefde en beleid optreden. 2⁰. dat overal doorklinkt de wensch der Latijnsche missionarissen naar hereeniging en dat er geen zichtbaar resultaat valt te constateeren.

Maar wie zal uitmaken, of er verband ligt tusschen het optreden en streven van die vroegere missiewerkers en het later opbloeien van de geünieerde Kerken met haar eigen hierarchie ? In ieder geval mag het late succes een reden zijn tot optimisme, waar de beste pogingen niet zoo spoedig, als men wenschen zou, tot het verhoopte doel voeren.

Geheel in overeenstemming met de oude traditie werd ook in de laatste helft der vorige eeuw te Cairo de kerk van het H. Land door de geunieerde Copten als parochiekerk benut. Een Coptisch priester kwam er des Zondags en in de week op een vast uur de H. Mis opdragen en diende er ook de Sacramenten toe volgens zijn ritus. Dat heeft zoo geduurd, tot de Franciskaansche prefectuur van Opper-Egypte, die uitsluitend onder de Copten werkt, met bijzonderen steun van keizer Frans Jozef in Cairo een nieuwe kerk bouwde vooral ten gerieve der katholiek geworden Copten. Op verlangen van Rome werd later deze nieuwe kerk afgestaan aan het pas in 1895 ingesteld Coptische Patriarchaat en werd zoo een blijvend monument van den band, die Oosterling en Latijn onder den éénen Vader in Rome vereenigt. [1])

fr. E. VAN KROONENBURG O.F.M.

[1]) Naar aanleiding van dit artikel mogen wij wel met groote waardeering vermelden de brochure van pater E. van Kroonenburg, O.F.M. „De Missie-custodie van het H. Land", voor den prijs van 30 ct. verkrijgbaar in het Minderbroedersklooster te Weert, waar het verscheen als uitgave voor den Franciscaanschen Missiebond. Het geeft een duidelijk inzicht in den roemvollen arbeid der Minderbroeders in Palestina. (Red. H. M.).

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

OPBRENGST DER PAUSELIJKE MISSIEGENOOTSCHAPPEN 1928—1929.

I. *Genootschap tot Voortplanting des Geloofs.*

	Bruto-Opbrengst	Kosten.	Netto-Opbrengst
Utrecht	81.188.64	5.663.64	75.525.—
Breda	25.882.97	2.750.97	23.132.—
Haarlem	74.218.92	5.516.28	68.702.64
's-Hertogenbosch . . .	100.117.27	6.079.51	94.037.76
Roermond	40.219.45	1.456.88	38.762.57
	321.627.25	21.467.28	300.159.97

II. *Genootschap der H. Kindsheid.*

Utrecht	26.714.04	3.214.04	23.500.—
Breda	13.237.29	1.291.19	11.946.10
Haarlem	24.378.—	3.053.—	21.325.—
's-Hertogenbosch . . .	52.967.57	6.275.02	46.692.55
Roermond	46.025.80	2.039.53	43.986.27
	163.322.70	15.872.78	147.449 92

III. *Liefdewerk van den H. Apostel Petrus.*

Utrecht	67.399.16	Over het geheele land.	
Breda	27.713.40		
Haarlem	62.039.45		
's-Hertogenbosch . . .	74.124.94		
Roermond	58.487.—		
Buiten Diocesaan verband	996.60		
	290.760.55	18.098.77	272.661.68
Totaal der drie Genootschappen	775.710.50	55.438.83	720.271.67

SPECIFICATIE DER OPBRENGST VAN DE VOORTPLANTING EN VAN S. P. L. IN CONTRIBUTIES EN GIFTEN OVER DE TWEE LAATSTE JAREN.

Opbrengst van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs.

	Contributies		Giften	
	1927/28	1928/29	1927/28	1928/29
Utrecht	79.221.14	79.062.22	7.050.71	2.126.42
Breda	21.943.52	23.557.97	965.41	2.325.—
Haarlem	66.893.71	65.794.44	2.635.18	8.424.48
's-Hertogenbosch	60.299.20	62.430.02	19.942.41	37.687.25
Roermond	33.070.23	40.219.45	....	... .
	261.527.80	271.064.10	33.721.56	50.563.15

Opbrengst van het Liefdewerk van den H. Apostel Petrus.

	Contributies		Giften	
	1927/28	1928/29	1927/28	1928/29
Utrecht	29.179.27	29.644.41	39.152.—	37.754.75
Breda	9.029.35	9.458.40	32.485.—	18.255.—
Haarlem	25.549.21	28.305.50	30.651.09	33.733.95
's-Hertogenbosch	12.723.56	13.990.82	36.853.25	60.134.12
Roermond	12.906.25	15.776.36	47.512.99	42.710.64
Buiten Diocesaan verband			926.45	996.60
	89.387.64	97.175.49	187.580.78	193.585.06

De totale opbrengst van ieder der drie Pauselijke Genootschappen vertoont een verblijdende vooruitgang. In totaal brachten zij dit jaar f 46.754.45 meer op dan in 1927/28 ; de Voortplanting droeg daartoe bij bijna f 30.000, de Kindsheid ruim f 3000.— ; S. P. L. bijna 14.000.—. Het meest verblijdende is echter dat die vermeerdering voor een deel voortkomt uit den groei der organisatie. In de laatste vijf jaren brachten de contributies van de Voortplanting achtereenvolgens op (in duizende guldens) 247, 244, 254, 261, 271 ; S. P. L. idem achtereenvolgens 55, 61, 76, 89, 97. Dat is een heerlijk feit. En in die richting moet het blijven gaan. Want er is nog lang niet bereikt wat bereikt kan worden. Als men ruim rekening houdt met alle bezwaren kan in Nederland elk dier twee Genootschappen een *millioen* leden tellen ; en de bereikte resultaten laten een schatting toe : (in duizendtallen) voor de Voortplanting achtereenvolgens 190, 188, 195, 200, 208 duizend leden ; voor S. P. L. 110, 120, 150, 180, 195 duizend leden.

Er valt dus nog veel te doen.

Mogen deze cijfers een aansporing zijn overal een systematische aanwerving van leden aan te vatten. De drie Pauselijke Genootschappen moeten het *fundament* der missieactie zijn ; dan moeten ze ook zooveel mogelijk allen bereiken.

Kardinaal van Rossum en de Mivermo. — Het Comité, dat de vorming eener verkeersmiddelen-organisatie beoogt — gelukkig overblijfsel der Amsterdamsche Macta — mocht de volgende eigenhandig-geschreven aanbeveling ontvangen van Z.E. Kard. van Rossum.

Wittem, 20 Sept. 1929.

Zeereerw. Heer,

Met groote voldoening hebben Wij kennis genomen van de plannen en van de uiteenzetting van het doel der „Mivermo". Deze organisatie kan groote diensten bewijzen aan de gewichtigste der hedendaagsche Katholieke kwesties, aan de uitbreiding van ons H. Geloof in de landen, die den invloed der Westersche beschaving juist daarom meer ondergaan, omdat de verkeersmiddelen zulke vlucht hebben genomen.

Wij moedigen U aan krachtig op den ingeslagen weg voort te gaan, en ondanks alle moeilijkheden, welke zullen rijzen niet te rusten, voordat eene soliede en blijvende organisatie is tot stand gebracht.

Wij zegenen dit werk van ganscher harte en roepen over hetzelfde werk en over al degenen, die er zich aan wijden Gods onmisbaren genadebijstand af, opdat het werk tot volle vruchtbaarheid moge komen.

Uwe toegenegene in Christo

(w. get.) W. M. KARDINAAL VAN ROSSUM.

De koloniale Missie-Atlas van Pater Kleijntjens. — Pater Jos. Kleijntjens S.J. de samensteller van den bekenden Ned. Missie-atlas mocht van Zijne Eminentie Kardinaal Gasparri het volgende waardeerend schrijven voor zijn moeizamen arbeid ontvangen :

Vaticaan, 7 September 1929.

Zeer Eerw. Pater !

Het is mij een genoegen u mede te deelen, dat Zijne Heiligheid met bijzonder welgevallen heeft aanvaard den door U vervaardigden „Atlas der R.K. Missie in Nederlandsch Oost- en West-Indië". De H. Vader verheugt zich over deze lofwaardige bijdrage tot de kennis van het werk der Missies, die Hem zoo ter Harte gaan, en betuigt U, Zeer Eerwaarde, door mijn bemiddeling, Zijn verheven dank en verleent U van ganscher harte als teeken van Zijn bijzondere welwillendheid, den Apostolischen Zegen, die U moge sterken in uw studies en uw apostolischen werkkring.

Van U ZeerEerwaarde de toegenegene in den Heer,

P. Card. GASPARRI.

De missiologische leerstoel aan onze Katholieke Universiteit. — De beteekenis van dit instituut, waarvoor onze Priester-Missiebond in trouwe

samenwerking met de theologische faculteit zich reeds eenige jaren beijvert, is bij het bezoek van kard. van Rossum aan de Keizer-Karel-Universiteit door den rector-magnificus Mgr. dr. J. Hoogveld besproken op een wijze, dat het onze redactie een plicht schijnt die woorden te bewaren en onder de aandacht van zeer velen te brengen. Beter kunnen wij deze zaak niet belichten.

Prof. Hoogveld sprak dan :

„Het is ons een voldoening, voor Uwe Eminentie te mogen getuigen, dat ook aan deze, uwe Universiteit het besef leeft, dat onze arbeid tevens apostolisch werk is en dat wij het geestelijk leven in dit land mede hebben te verdiepen en te bevruchten. Sluit dit reeds middellijk in, dat wij ons in dienst gesteld weten van het wereld-apostolaat, wij voelen ook als onze taak, daar meer onmiddellijk toe mee te werken. De edele en breede Ariëns heeft aan deze Universiteit een fonds willen stichten tot bevordering der missiekunde. En zoo hebben wij op bescheiden wijze en naar zwakke krachten door lezingen en prijsvragen reeds iets kunnen bijdragen tot verspreiding van kennis over het missiewezen.

't Is Uwe Eminentie bekend, hoe de missiologie van den beginne af is opgenomen onder de leervakken der theologische faculteit. Moeilijkheden van verschillenden aard hebben een breedere verwerkelijking tot nu toe onmogelijk gemaakt. Maar nog dezer dagen hebben we op het zesde internationale Missiecongres in Oostenrijk door prof. Gemelli nog eens mogen vernemen, welk een dringende eisch de beoefening dier wetenschap voor onze katholieke Universiteiten is. Wij hopen, dat het bezoek van den Kardinaal Prefect der Propaganda Fide moge bijdragen tot een spoedige en juiste realiseering van dit punt van ons program.

Wij weten, dat U geringe resultaten verwacht, als de missiologie opgaat in ethnologisch onderzoek, rassenkunde, godsdienstwetenschap of erger in negatieve kritiek. Wij mogen Uwe Em. de stellige en geruststellende verzekering geven, dat wij de overtuiging hebben, dat de genoemde wetenschappen slechts voorbereiding of hulp kunnen zijn — en dat de missiologie dient te bevorderen : het begrijpen van nooden, het aanwijzen van geschikte werkmethoden van apostolische actie, de oplossing van aanpassingsvraagstukken en zooveel meer. Vooral beseffen wij, dat de missiologie is scientia sacra, omdat, wat de menschelijke zijde van het apostolaat ook aan vraagstukken meebrenge, de missionneering in wezen Godswerk is.

Moge onze Universiteit zich, door aldus bij te dragen tot de voortplanting des Geloofs, den naam van Alma Mater ook in hoogeren zin waardig toonen."

De groote Missietentoonstellingen van het laatste kwartaal. — De missieactie is in de laatste maanden wel levendig geweest : van 11—18 Augustus Heerlen (met alle congregaties), van 8—11 Sept. Arnhem (met 10 congregaties), van 15—29 Sept. Den Haag met alle congregaties ; van 13—17 October Hilversum (met 10 congregaties).

En het succes was schitterend.

Heerlen telde 34000 bezoekers, Den Haag noteerde er 30.000 (schoolkinderen inbegrepen), Arnhem 3000 en Hilversum 4000 betalende bezoekers.

Heerlen trok de aandacht door tweemaal een schitterenden optocht, Den Haag met een — ondanks den mieserigen regen — uitnemend geslaagde kinderdemonstratie, Hilversum eveneens met een optocht.

Van alle kringen kwam er deelname.

In Den Haag bleek vooral hoe gelukkig de regeling werkte, dat een „congres-week" aan de tentoonstellingsweek voorafging. Een heele week lang was er iederen avond op 4 of 5 plaatsen in de stad een succesvolle bijeenkomst.

Den Haag zette ook de lijn van Rotterdam en Amsterdam voort, door iets nieuws onder de aandacht te brengen : liet Rotterdam de medische missieactie na, schonk Amsterdam het leven aan een beweging ten gunste der verkeersmiddelen voor de missie, Den Haag vestigde de aandacht op de huisvlijt als een middel om de missie te steunen.

Nu zal de „nazorg" haar werk nog moeten doen. Met andere woorden : de gewekte sympathie moet tot een blijvend voordeel worden uitgebuit, vooral ten bate der Pauselijke Genootschappen. Dit minimum voor missiesteun moet hiermede der algemeenheid nader worden gebracht. Den Haag zette daartoe een belangrijke stap ; evenals Amsterdam op 11 October zoo werd ook daar op 15 October een bijeenkomst der parochiale directeuren en zelatricen van de Pausel. Genootschappen belegd om te komen tot een systematische bewerking der parochies om het aantal *leden* op te voeren.

In Amsterdam was dit bij de Macta ook geschied en nu nog is het duidelijk te merken aan de opbrengst, dat er voor twee jaren extra gewerkt is. Amsterdam hernieuwt de actie van toen. Den Haag zet ze in. Zouden beiden niet in staat zijn het voorbeeld van Eindhoven te volgen, waar de 12 parochies in één aanval 3000 nieuwe leden der Voortplanting aanbrachten ? En zouden ook de andere drie het voordeel dat de geslaagde missiedagen hun brachten, niet aldus uitbuiten ? Zij zijn dan tevens een trekkend voorbeeld voor weer andere parochies en aldus wordt het fundament der missieactie steeds steviger gelegd, zoodat zonder vrees voor desorganisatie andere liefdewerken een steeds welwillender bodem vinden.

Sint Melania. — Begeleid door een vriendelijk schrijven van het hoofdbestuur belandde op onze schrijftafel een verslag over 1928 van het Sint Melaniawerk in Nederland, en van het Sint Melaniawerk op Java, en een gebonden exemplaar der beide eerste jaargangen van het orgaan. Met stijgende belangstelling hebben wij kennis genomen van de statige folio bladzijden, die getuigen over den arbeid van het Centraal bureau, van de afdeelingen in Nederland en op Java.

Wat een prachtig werk! De zorg voor scholen, het baadjes-werk, het boeken-comité, de prachtige gebedsactie in 37 kerken en kapellen, de verpleging en ziekenzorg op Java zijn alle takken van dienst, die aan de bekeering van Java veel bijdragen.

Waar het werk zooveel levensvatbaarheid toont treft het ons des te meer, dat blz. 5 van het Nederlandsch verslag vermelden moet: „De dalende lijn in de gewone bijdragen en in de buitengewone inkomsten zonder aangegeven bestemming plantte zich dit jaar voort." Al mag als troostende tegenhanger de mededeeling dienen: „Tegenover de nog weinig verontrustende daling der gewone inkomsten staat dit jaar een buitengewone stijging der opbrengsten voor de Melaniascholen", de eerste mededeeling getuigt toch dat dit schoone werk breeder waardeering van noode heeft dan het nu vindt.

Mogen wij daarom de aandacht van onze lezers, geestelijken en leeken het eerst op dit werk en op zijn orgaan vestigen?

Het Centraal-Bureau onder leiding van het echtpaar Ir. E. A. van Arcken zal gaarne inlichtingen geven, de vele plaatselijke afdeelingen ontvingen dankbaar iedere contributie of donatie en mevr. E. Leeuwenberg Staringstraat 7 te Nijmegen (postr. 55942) noteert gaarne abonnementen op het orgaan „Sint Melaniawerk" à f 1.25 per jaar.

Sint Melania zal met meer steun nog meer kunnen doen voor het groote doel: de vorming in de Java-missie van vele, gezonde, ontwikkelde, godsdienstige, Javaansche moeders en vrouwen. Zooals de moeder is wordt het huisgezin, zooals de vrouw is wordt de maatschappij, en daarom is voor de kerstening van Java dit werk van groot belang.

MISSIEACTIE HOOGESCHOOL-STUDENTEN

VERKORT JAARVERSLAG DER MISSIE-INTERACADEMIE 1928—1929

Ondanks het lustrumjaar heeft het bestuur niet meer kunnen doen dan hetgeen op de vorige zomerbijeenkomst is voorgenomen.

De gebedsactie in het R. S. B. is voortgezet. Als onderwerp is gekozen de missiegebieden in Nederlandsch-Indië.

Voor de bibliotheek hebben wij van diverse missiehuizen een aantal boeken en brochures mogen ontvangen, die thans verdeeld zijn over de verschillende universitaire missieclubs. Den congregaties zeggen wij onzen welgemeenden dank.

Op particulier initiatief werden ook dit jaar door sommige leden tijdschriften aan missionarissen verzonden. Moge dit idee een gewoonte der studenten worden !

Een heugelijk feit is, dat wij voor den derden keer de missieprijsvraag hebben mogen uitschrijven. Voor de beoordeeling van afd I hebben Rector Bekkers en Rector Zwijsen, die wij niet genoeg dankbaar kunnen zijn, zich weer bereid verklaard. Ontvangen is één inzending, die voor een eervolle vermelding werd goedgekeurd. De inzender is : P. Hopmans, med. stud. : Over de Missie in de Belgische Congo.

Voor afd. IIA en IIB zijn binnengekomen 11 inzendingen. Bij beoordeeling is tot de conclusie gekomen :

Afd IIA : een prijs voor A. Bakker, VI Gym. St. Willebrordus, Uden, over : De Missie in N.O. Indië in de 19e en 20e eeuw ;

een prijs voor L. Verheyen, VI. Gym St. Willebrordus, Uden, over : Pater Jozef Freidenametz ;

een eervolle vermelding voor : A. Mommersteeg, VI Gym. St. Willibrordus, Uden, over : De H. Willibrordus, Apostel der Friezen ;

een prijs voor J. v. Doormaal, VI Gym. St Willebrordus, Uden over : De Belgische Congo in de 19e en 20e eeuw ;

een eervolle vermelding voor H. v. Zunderen, asp. M. S. C., Missiehuis, Tilburg, over : De Congregatie van Scheut-Sparrendaal ;

een prijs voor J. v. Bergen-Henegauwen, Missiehuis St. Antonius, Kaatsheuvel over Jong Student en Missie.

Afd. IIB : een prijs voor Ph. v. Straaten, IIIde klasse Gym. August, Eindhoven, over : de H. Franciscus Xaverius.

Bij gelegenheid van den 13den R. S. D. te Leiden werd wederom een sectie-vergadering gehouden, waar door den secretaris gesproken werd over: De Student als Leeken-Apostel. Als uitgangspunt werd hierbij genomen, Jo. 15:9-12 en I Cor. 9:20, om de Christelijke liefde te beoefenen onder andersdenkende studenten.

Voeling wordt ook gehouden met het Medisch Missie-comité. In de studiecommissie, die op de vergadering van 18 Juni l.l. te R'dam is gehouden, zullen een 4 à 6-tal studenten mede zitting nemen.

Correspondentie met het buitenland is van het jaar slechts gevoerd met Polen. Aan de Pax Romana is een rapport der werkzaamheden van de M.I. gezonden.

Wat betreft de Universitaire missieclubs. Gewag moet worden gemaakt van de oprichting der Nijmeegsche Studenten Missieclub, die onder de bekwame leiding van Prof. Titus Brandsma O. C. zeker haar Roomsche vitaliteit zal laten blijken.

Behalve de lezingen die te A'dam, Delft en Leiden zijn gehouden moet vooral opgemerkt worden de hernieuwde pogingen van A'dam om het studiefonds voor Indonesische Studenten aan te vullen, dat aan allen kan worden aanbevolen.

Mogen wij dit verslag met den wensch sluiten, dat wij het komende jaar met Gods genade beter dan tot nu toe onze taak kunnen volvoeren ter verhooging van Zijne glorie.

Het bestuur van de Missie Interacademiale is voor de cursus 1929—'30 als volgt samengesteld :

F. J. G. M. v. Spaandonk, praeses.

Mej. N. Peters, vice-praeses.

Lie Giok Tjoan, Secretaris, Nieuwe Rijn 23, Leiden.

TIENDE STUDENTEN-MISSIECURSUS

te Tilburg, van 23—26 Augustus.

Een veertigtal studenten waren weer te Tilburg bij elkaar gekomen voor de jaarlijksche missiecursus. En natuurlijk was father Ahaus de hartelijke en joviale gastheer, die ons in het St. Josephstudiehuis op de welbekende manier verwelkomde.

Ten zeerste werd geapprecieerd de tegenwoordigheid van Mgr. Hoogers C.I.C.M., apostolisch prefect in Tatungfu (Mongolië), van verschillende missionarissen, van Mej. L. Brabants, afgevaardigde van de Vlaamsche Studentenmissiebond te Leuven, Dr. H. Rutgers, Dr. van Doorn en Mej. L. Gallois, alle van de N.C.S.V.

Na het Lof werd vergaderd in de Aula waar na een korte inleiding van praeses van der Sterren het woord werd gevoerd door Pater Venantius

O.C. Aan de hand van een serie lichtbeelden werd een stukje volkenkunde van West-Borneo en de resultaten van de Missie behandeld.

De tweede dag bracht een voordracht van Rev. Father I. Reesink (Mill-Hill) over de ontwikkeling van den Islam in Oeganda en hoe het Christendom er tegen gestreden heeft. Ondanks Mohamedaansche politiek der Britsche regeering, zijn er ± 500.000 Christenen tegenover 60.000 Mohammedanen. Waarschijnlijk ligt dit aan het feit, dat de Katholieke Missie veel zorg draagt voor het onderwijs, waarnaar de neger zoo verlangt, terwijl van den kant der Mohammedanen er niets voor gedaan wordt. Bovendien is de Oegandees afkeerig van de besnijdenis als zijnde een lichaamsverminking. Het gevaar van den Islam is echter, dat hij door zijn groot aanpassingsvermogen en gebrek aan moraal op den neger makkelijk vat kan hebben, zoodat waakzaamheid hier zeer geboden is.

In den middag waren Dr. H. Rutgers en Dr. van Doorn zoo vriendelijk om een kort overzicht te geven over de Protestantsche zending en de Jeugdorganisatie in N.O.-Indië. Voorts deed praeses van der Sterren weer blijken van zijn groote missiekennis door een schema van de Indische Katholieke missie.

Des avonds vertelde Pater Nic. van de Windt S.V.D. in een helder betoog over de ontwikkeling van de Missie op Flores.

Zondag, de derde dag, werd na de Hoogmis een huishoudelijke vergadering gehouden. Besproken werd o.a. de oprichting van een internationale studentenmissiebond. Het algemeen oordeel is dat deze bond als afdeeling van de Pax Romana moet worden ingericht. Gebleken is echter dat Duitschland tegen dit idee gekeerd is. Toch zal worden getracht om het plan door te zetten. Ook werd in overweging genomen de samenstelling van een catalogus van binnenlandsche en buitenlandsche missieliteratuur.

Des middags: uittocht naar „Sparrendaal.” Pater Popelier en pater Van de Veer vervulden de taak van vriendelijke gastheeren. Allereerst werd een bezoek gebracht aan het graf van den onvergeten studentenvriend pater Raaymakers. Father Ahaus ging voor in het gebed.

Onder de hooge beuken werd vervolgens verslag uitgebracht door Käthe van Munster over het missiecongres te Mödling, nabij Weenen.

Na het souper kreeg kapelaan v. d. Vliet, voorzitter van het medisch Missie-Comité te R'dam het woord over de medische missie en wees op de groote noodzakelijkheid van missieartsen.

Dan afscheid van praeses van der Sterren die zijn functie overdroeg aan Fr. v. Spaandonk maar eerst father Ahaus huldigde. Ten slotte een causerie van pater van Vlerken C.I.C.M., die eenige maanden gevangen is geweest bij Chineesche roovers, over zijn wederwaardigheden.

De cursus werd besloten met een voorlezing van het referaat van Pater J. Muyser over den Islam in Egypte. Jammer, dat de tijd hiervoor te kort was.

Deze cursus heeft weer getoond, dat studenten enthousiast kunnen zijn over de missie en dat zij met de missionarissen kunnen meeleven. Mogen dan de gehouden voordrachten den missiegeest in aller harten verstevigen, totdat de tijd ook daar is, dat zij zelve de hand aan den ploeg slaan ter bevordering van Gods Rijk.

NIEUWE PRIJSVRAAG

Met vreugde sturen wij nu onze vierde prijsvraag de wereld in, in de hoop, dat 't voor velen weer een prikkel zal zijn om eens flink aan den arbeid te gaan. De missiekennis en de missieliefde zal er door groeien. Er kunnen aan deelnemen :

In afd. I : de studenten van Universiteiten en Hoogescholen.

Voor 16 Juni 1930 moeten de inzendingen in bezit zijn van Mgr. Th. M. P. Bekkers, Voorschoten, die tevens met Rector Zwijsen de jury zal vormen. Als onderwerp kan men kiezen een der volgende :

1°. De Nederlandsche Missielitteratuur.
2°. De medische Missie.
3°. 't Aanpassingsvraagstuk.
4°. 't Onderwijs, speciaal middelbaar en hooger in de missielanden.

In afd. IIA de studenten aan de missiescholen van Middelbaar onderwijs en in afd. IIB de studenten aan niet-missiescholen van middelbaar onderwijs. De onderwerpen zijn :

1°. De missie in N.O.I. in 19de en 20ste eeuw.
2°. De Congregatie der Lazaristen.
3°. Overzicht over de eerste vijf reeksen der „Xaveriana".
4°. Jong student en Missie.

De inzendingen moeten vóór 16 Juni 1930 in bezit zijn der Studenten-missieactie, Heerengracht 415, Amsterdam C. De jury zal gevormd worden door 't bestuur der Interacademiale missieclub.

Voor de afdeeling IIB, heeft zich een eere-comité gevormd van eenige leeraren, die zich bereid verklaarden onze prijsvraag op een bijzondere manier te bevorderen ; n.l. de Z.E.H. Drs Cramer, Rolduc, Pater Th. v. Riswick, O.E.S.A. ; Gymn. August. Eindhoven, Pater V. v. Spaendonck S.J. Canisius-college, Nijmegen. Pater Laurentius Teepe O.F.M., R.K. H.B.S. Heerlen en de Z.E.H. E. Kruytzer, Bissch.-Coll., Roermond.

De inzendingen moeten voorzien zijn van een motto, opgave van klas en van afdeeling der prijsvraag (IIA of IIB), terwijl in een bijgaande naamlooze enveloppe, dragende 't zelfde motto, naam en adres moeten worden medegedeeld.

Gevraagd worden studiën, ongeveer in den vorm en omvang van een lezing, terwijl opgave der geraadpleegde litteratuur streng verplichtend is. Als prijzen worden eenige boeken beschikbaar gesteld. Alle verdere correspondentie aan Studenten-Missieclub, Heerengracht 415, Amsterdam C.

Het bestuur der Interacademiale Missieclub,
FR. VAN SPAANDONK, Voorz.
Mej. NORA PEETERS, Vice-Voorz.
LIE GIOK TJOAN, Secr., Nieuwe Rijn 23, Leiden.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEEL

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
Vertrokken :			
Pr. J. Quaadvlieg (4e keer)....	Montfortaan	26 Juli '29	Denemarken
Pr. H. Cortenraad (4e keer)...	,,	6 Aug. '29	Denemarken
Pr. J. Hoppers (5e keer)	,,	18 Aug. '29	Denemarken
Pr. W. Cortenraad (3e keer) ...	,,	6 Sept. '29	V. S. Amerika
Pr. M. Ronden (3e keer)	,,	. Sept. '29	V. S. Amerika
Pr. Jos. Kalen (onlangs teruggekeerd)	,,	23 Sept. '29	Santford(U.S.A.)
Pr. Jac. Cox	,,	Oct. '29	Mozambique
Brs. P. F. Ubaghs en Monulphus Pieters (1e keer)..........,	,,	Oct. '29	IJsland
Prs. Elias E. C. Langendam en Gerardus Joh. van Grinsven	O. M. Cap.	2 Oct. '29	Ned. Borneo.
Pr. C. Spaans	C. S. Sp.	5 Sept. '29	Haïti.
H. E. Pr. Jesualdus van Hemert, Comm. Prov. (2e keer)	O. F. M.	4 Sept. '29	Luanfu
Prs. Constans Kramer en Servulus van Rossum (1e keer)..	,,	4 Sept. '29	Luanfu
Pr. Fr. Eppink	W. P.	29 Aug. '29	Oeroendi
Pr. C. Smoor	,,	29 Aug. '29	Tabora
Pr. Fr. Neomagus	,,	10 Sept. '29	Jerusalem
Pr. C. Bakker (2e keer)	,,	12 Sept. '29	Bangweolo
Pr. J. Hendriks	,,	12 Sept. '29	Mwanza
Pr. H. Hofscholte	,,	26 Sept. '29	Roeanda
Brs. Calixte T. Kuypers (3e keer) en Emmanuel J. Keyzers (1e keer)	,,	4 Sept. '29	Algiers
Br. Godefridus G. Strijbosch ..	,,	26 Sept. '29	Bamako
Br. Césaire W. v. d. Ven....	,,	25 Sept. '29	Bobo-Dioulasse
Brs. Alexis J. Hartogs en Jean Gerard, H. van Hees........	,,	26 Sept. '29	Ouagadougou

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
Pr. A. Hilgen en *Br.* Silvester H. van Stralen	C.ss.R.	1 Nov. '29	Suriname
Prs. Ger. Huytink, Jos Niessen en K. van Trier en *Brs.* Ambrosius A. Manders en Marcus M. van Wingerden	S. V. D.	3 Sept. '29	Kl. Soenda eil.
Pr. H. van Vree (2e keer)....	,,	13 Sept. '29	Yenchowfu
Prs. Servatius Heesakkers en Athanasius van Oosterhout en *Br.* Stephanus Meulenbroeks	Norbertijnen	23 Sept. '29	Jubbulpore (Britsch-Indië)
Pr. B. Ponsaert en *Brs.* Ign. Nelissen en Ant. Sanders....	Assumptionisten	12 Sept. '29	Ituri (Afrika)
Br. Franciscus Verhagen (2e keer)	Afr. Miss. v. Cadier en Keer	26 Aug. '29	Egypte
Prs. B. van Leeuwen (2e keer) en P. Fischer (1e keer)......	,,	15 Oct. 1929	Beneden Volta
Prs. L. Moonen, H. Lehaen en F. Vermulst (1e keer)	,,	15 Oct. 1929	Goudkust
Pr. Lambertus Houtepen	M. S. C.	20 Sept. '29	Celebes
Pr. Willem Zeegers	,,	20 Sept. '29	Midden-Java
Pr. Paul Rademakers..........	,,	27 Sept. '29	Celebes
Prs. Herman Tillemans en Petrus Hoeboer	,,	27 Sept. '29	Ned. N.Guinea
Prs. Gerhardus Pelzers, Gaston Melsen en *Brs.* Adrianus Lansbergen (2e k.) en Jacobus Janssen (1e keer)...........	,,	25 Sept. '29	Brazilië
Prs. Felix van de Pol (2e keer) en Willem Mees en *Br.* Adrianus Pennings	,,	9. Oct '29	Philippijnen
E. H. A. Verdonk	,,	11 Sept. '29	Yungpingfu
E. H. W. en J. Vaessen (3e k.) J. van Rijn en J. Janssens, en de *Brs.* P. Broeren en Th. Neessen (1e keer)	,,	Nov. 1929	Brazilië
Pr. Alexius Schoenmakers (in Aug. teruggekeerd)	C. P.	Sept. 1929	Roemenië
Pr. Th. Schoenmaker	S. C. J.	Aug. 1929	Finland
Pr. P. Overschie (in Juli teruggekeerd)	,,	Aug. 1929	Zweden
Prs. W. Meyerink en W. Hovers (beiden in Aug. teruggekeerd)	,,	Sept. 1929	Zweden
Pr. J. Wouters en *Br.* Mattheus Schulte	,,	Sept. 1929	Sumatra

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Pr. Benedictus Bakker	C. ss. C. C.	10 Sept. '29	Bangka
Prs. Robertus Kraakman en Leonardus Driessen	,,	11 Sept. '29	Brazilië
Fr. J. Koning	Mill Hill	2 Juni '29	Boven Nijl
Fr. A. Hazelzet	,,	25 Oct. '29	Nieuw Zeeland
Fr. F. van Agt (4e k.) en W. van Oerle (1e k.)	,,	6 Nov. '29	Boven Nijl
Fr. H. Scholten	,,	6 Nov. '29	Kavirondo
Fr. A. van Dal	,,	6 Nov. '29	Br. Kameroen
Fr. A. de Vos................	,,	8 Nov. '29	Sarawak
Fr. J. Klijn..................	,,	8 Nov. '29	Br. N.-Borneo
Fr. H. van Dooren	,,	8 Nov. '29	Nellore
Fr. C. Koelman..............	,,	30 Nov. '29	Philippijnen
Pr. H. Leenders..............	O. F. M. Conv.	Oct. 1929	China
E. E. H. H. dr. E. Laudy en A. v. Vught................	saec. pr.	Sept. 1929	Noorwegen
Prs. Godefr. Vrijns, Facundus v. Dreumel, Vigilius Hoogeboom en Serenus Teernstra........	O.F.M.	Oct. '29	Brazilië
Prs. P. Ploumen, Joh. Hellings, W. Rietra, A. de Kuyper en J. Schouten en *Frs.* P. v. d. Ven, L. Buys. J. v. Leengoed, Th. v. Peperstraten, P. Bonke en C. Doumen	S. J.	15 Aug. '29	Batavia
Pr. Th. Paimans..............	,,	13 Sept. '29	Batavia
Pr. A. van Hoof	,,	1 Nov. '29	Batavia
Pr. Odo van der Heydt......	O. S. B.	12 Aug. '29	Trinidad
Pr. Bernard Wolters..........	Scheutist	14 Aug. '29	Mongolië
Brs. Will. Schrama en Herm. Slangen (beiden 2e keer), Petr. Hoeben, Will. Pluym en Mar. van den Hurk (1e keer)	,,	27 Aug. '29	Congo
Br. Hermenigild B. Jaspers....	Brs. O. L. V. van Lourdes Dongen.	11 Juli '29	Batavia
Brs. Baudille P. van Hout, Micheas W. Mommers, Crescentius J. Mommers, Gabinus J. Claas en Maturus P. Laans	Brs. van Liefde	20 Sept. '29	Midden-Java
Brs. Constantinus N. A. Poulen en Felix C. Vermeulen (de laatste in Juni teruggekeerd)	Broeders van Oudenbosch	25 Oct. '29	Batavia
Zr. Ma. Brigida W. van Noorwegen		Sept. 1929	Curaçao

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Zr. Mathea L. v. d. Ven......	Urs. R. Unie	22 Oct. '29	Malang
Zr. M. Ambrosia W. Butink ...	Zrs. All. Hart (Moerdijk)	26 Sept. '29	Bengkoelen
Zrs. M. Theresia C. H. Willekens, M. Laurina, A. Lauwerijssen	Francisc. van Veghel	10 Sept. '29	Ned. Borneo
Zrs. M. Edmunda A. C. Buter en M. Josephina H. A. M. v. d. Sterren	Drs. O. L. V. H. Hart	19 Sept. '29	Midden-Java
Zr. Marie St. Blaise R. Kaptein	Witte Zusters	26 Juni '29	Zanguebar
Zrs. Marie Reinalda J. Pijnakker en Marie St. Fernand W. v. d. Eerenbeemt	,,	29 Aug. '29	Tabora
Zr. Anna Maria C. Verbeek....	,,	12 Sept. '29	Oeganda
Zrs. M. Angelica Stolwijk, M. Vincentia Kroets en M. Michaëla Schwab [1]............	Ursulinen v. Halfweg	10 Sept. '29	Weltevreden
Zrs. M. Barbara, E. Emmen, M. Servatia, M. Dielemans, M. Pasedia, P. Lemmens en M. Agnesia, I. van Vooren........	Gasthuis Zrs. Roosendaal	Sept. '29	Sumatra
Zrs. M. Martha A. M. de Wit, M. Benedicto M. P. de Graaf en M. Ludgera M. A. Hampsink	Zusters O.L.V Amersfoort	19 Sept. '29	Malang
Zrs. Perpetua M. de Jong, Walthera A. Rienks en Marcelina C. den Boer................	Gasthuis Zrs. Breda	Sept. 1929	Curaçao
Zr. Bonosia T. Ramaekers....	Missie Zrs. Steyl—Uden	10 Sept. '29	Soerabaya
Zrs. Marg. v. d. Hoeven, M. Xavier Klijn, Aloysia Ostendorf, Mathea van de Ven	Urs. Rom. Unie	22 Oct. '29	Java
Zrs. Gerarda Majella, Catharine de Sienne, Martha Maria, Clara, Clara Maria en Maria Josephine [2]	Zrs. der Chr. Scholen Boxmeer	31 Oct. '29	Malang
Teruggekeerd :			
Mgr. Dr. J. Buckx............	S.C.J.	2 Oct. '29	Finland
Mgr. M. Meulenberg..........	Montfortaan	1 Sept. '29	IJsland
Pr. L. de Vries..............	,,	26 Juli '29	Canada
Pr. P. Janssen	,,	17 Aug. '29	Amerika

[1]) De Zusters Ursulinen van Weltevreden-Halfweg hebben 1 Juli '29 een school geopend te Poerwokerto (Banjoemas).

[2]) Dit is de eerste missiestatie dezer zusters in onze Oost, zij zullen zich voornamelijk wijden aan ziekenverpleging.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
Pr. St. Wevers	Montfortaan	24 Aug. '29	Denemarken
Pr. Jac. Houben	„	30 Aug. '29	Denemarken
Pr. H. Cuypers	O. S. Cr.	Sept. 1929	Congo
Pr. A. Domensino	Afr. Miss. v. Cadier en Keer	15 Aug. '29	Beneden Volta
Pr. J. van Heeswijk	„	2 Sept. '29	Goudkust
Pr. Jozef Klerks	M. S. C.	24 Aug. '29	N. Guinea
Pr. M. Beutener	S. C. J.	Juli 1929	Congo
Pr. C. Bollinger	W.P.	Nov. '29	Nyassa
Pr. Egbert Steenbeek	C. ss. C.C.	Sept. 1929	Nd. Amerika
Fr. J. Thoonen	Mill-Hill	Juni '29	Boven Nijl
Fr. G. van Beek	„	8 Juni '29	Nieuw Zeeland
Fr. A. den Brinker	„	19 Juli '29	Basankusu
Fr. C. v. d. Helm	„	20 Sept. '29	Basankusu
Br. Berchmans Gielen	Montfortaan	28 Aug. '29	Denemarken
Br. Eduard W. van Zutphen	W. P.	Sept. 1929	Birmandreis
Br. Frans Verhagen	Afr. Miss. v. Cadier en Keer	7 Juli '29	Egypte
Br. Tarcisius	Brs. van Oudenbosch	27 Juni '29	Batavia
Zr. Beatrix	Francisc. v. Oirschot	17 Aug. '29	Brazilië
Zr. M. Clemence C. A. M. Opmeer	Francisc. v. Roosendaal	11 Sept. '29	Curaçao.
Zr. M. Borgia A Lensen	Gasthuis Zrs. Roosendaal	14 Juli '29	Curaçao
Overleden :			
Zr. M. Alexia H. Hellings, geb. 1864, geprof. 1883, missie 1906	Francisc. v. Veghel	15 Sept. 29	Oost-Borneo

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

De Missionarissen voor Afrika van Cadier en Keer. — In October opende de Nederl. Provincie dezer Congregatie een groot Seminarie te Hastings, Engeland, waar de theologanten eenige jaren zullen doorbrengen en hunne studies voleinden. Daar aan deze Provincie uitsluitend Engelsche Koloniën als Missievelden zijn geschonken, is het van belang, dat haar seminaristen een eenigszins Engelsche vorming hebben, alvorens naar de Missie te vertrekken. Tevens wordt in een zijvleugel van dat huis het klein-seminarie voor Engelsche studenten overgebracht, ook voorloopig toevertrouwd aan deze Provincie, en tot nu toe gevestigd te Whitson-Court bij Newport.

Nieuwe Norbertijnen-Missie. — De Norbertijnsche missionarissen in Britsch-Indië hebben volgens de beslissing van de Congregatie de Prop. Fide het diocees Nellore (Madras Pres.) verlaten en hun gezegend werk van zes jaren aldaar aan Seminary, High-School te Phirangipuram en Donakonda-Missie aan de Mill-Hill-Fathers overgedragen.

Volgens opdracht door diezelfde H. Congregatie aan de Abdij Berne te Heeswijk hebben de Norbertijnen onmiddellijk de hun toevertrouwde uitgestrekte Missie van Jubbulpore en omliggende provincie's aanvaard, alles in overleg met en volgens instructies van den Bisschop van Nagpur, tot wiens diocees deze missie behoort. De fathers Bazelmans, van Rooyen en Dubbelman hebben zich in de hoofdstatie Jubbulpore (C.P.) en father de Bruin met de twee broeders in Khandwa (Dt. Nimar) gevestigd. Drie nieuwe missionarissen zijn rechtstreeks naar dit nieuwe gebied vertrokken.

De Missionarissen van de H. Familie (Kaatsheuvel) hebben een nieuw arbeidsveld aanvaard onder de Mexicanen in Texas onder jurisdictie van onzen landgenoot Mgr. Arthur Drossaerts, aartsbisschop van San Antonio in Texas. Een drietal missionarissen zijn hiervoor aangewezen, nl. G. van Keeken, W. Ostendorf en Jos. van Son.

De Sint Josephs-Congregatie van Mill-Hill heeft haar missiehuis te Neeritter verplaatst naar Haelen in het voormalig noviciaat der Zrs. Ursulinen. Einde September is daar met de eerste Latijnsche klas het derde Juvenaat dezer Congregatie geopend onder directie van father Wiegerinck.

Naar Haelen zal ook de missieprocuur worden overgebracht uit Roosendaal.

UIT ANDERE TIJDSCHRIFTEN

B. M. Le Bulletin des Missions — *B. U. C. M.* Bulletin de l'Union du Clergé en faveur des Missions — *C. M.* Catholic Missions. — *Ill.* Illuminare. — *De K. M.* De Katholieke Missiën. — *K. M. T.* Koloniaal Missie-Tijschrift. — *R. H. M.* Revue d'Histoire des Missions. — *Z. M. R.* Zeitschrift für Missionswissenschaft und Religionswissenschaft.

Algemeene Missiekunde.

La Politique missionaire de l'empereur Louis le Pieux. R. H. M. Sept. 1929. Het elfde eeuwfeest van den H. Anscharius, den Apostel der Zweden, vestigt onze aandacht op Keizer Lodewijk den Vrome, door wiens toedoen Anscharius naar Zweden gezonden werd. In tegenstelling met Karel den Groote, bij wien de bekeering de bekroning was der overwinning, wil Lodewijk bekeeren zonder veroveren.

Les Statistiques dans les anciennes Missions. R. H. M. Sept. 1929.
Over het algemeen te optimistisch voorgesteld.

La Victoire du Baptême. B. M. Mai-Juin 1929.
Hoe gaan de materialisten te werk tegen de kerk ? Zij willen o.a. van de missionarissen uitbreiders maken van hun machtspositie.

Missie onder de Mohammedanen. De K. M. Juli, Aug. Sept. 1929.
Men kan waarnemen een modernisme, dat contact zoekt met het Westen en het Geloof overboord werpt, naast een conservatief-orthodoxe groep, die terug wil naar de eerste tijden van den Islam. De groote meerderheid wil aanpassing van het Westen met behoud van het geloof.

De Kerken en Liturgiën van het Oosten. De K.M. Aug. 1929.

Kultureele Problemen.

Thougts on Native Art. C. M. Sept. 1929.

La Véritable Tradition Artistique de l'Eglise. B. M. Mai—Juin 1929. Aanpassing in de kunst ; men moet tegelijkertijd volkomen christelijke en volkomen inlandsche kunst scheppen.

De Hoogescholen in de Missielanden. De K. M., Aug, Sept., 1929. Franciscus Xaverius reeds wilde Jezuieten laten komen naar de Japansche universiteiten. De heidensche geest moet doordrongen worden met de Chrislijke gedachte. We hebben op het oogenblik in Azië 14 Universiteiten, waar naast Katholieken, in groote meerderheid ook heidenen tot leiders van hun volk worden gevormd.

Catholic University of Peking. C. M. July 1929.
Ongeveer vijf jaar geleden door Paters Benedictijnen gesticht.

Intellectueelen en Missie. Kerk en Missie, Juli 1929.
Onze intellectueelen moeten deelnemen aan de Missie-actie om de publieke belangstelling gaande te houden, om niet achter te blijven bij de Protestanten. Om een geheel volk te bekeeren, waaraan nu toch onze krachten moeten besteed, moet zijn geesteswereld bestudeerd en vergeleken worden met het Christendom, moeten de intellectueelen van dat volk door onze katholieke ontwikkelden overtuigd worden.

Missie-Orden, Congregaties, enz.

L.Ordre de Saint Benoit et l'Apostolat de l'Eglise. B. U. C. M. Juillet 1929. De eerste geloofsverkondiging in Europa hebben we voor een groot gedeelte aan de Benedictijnen te danken ; denken we slechts aan Augustinus, Bonefacius, Willibrord, Anscharius, e.a. Nu zijn zij als over geheel de wereld verspreid.

Zum „Imperialismus" der französischen Missionäre. Z. M. R. 3 Heft 1929. Volgens Prof Dr. Schmidlin zijn de Fransche missionarissen niet altijd geheel en al vrij geweest van imperialisme.

L'Ancien clergé colonial français. R. H. M. Juin Sept. 1029.

Un Missionaire polonais oublié R. H. M. Sept 1929.
Pater Smoguleski S.J. een der eerste missionarissen in China met Pater Schall en Verbiest.

Afzonderlijke landen.

Abessynië. L'Eglise d'Abessinië. R. H. M. Juin 1929.
De kerk gaat zeer nauw samen met den staat. Ofschoon reeds 1500 jaar van Rome gescheiden, hebben zij de Christelijke leer der eerste tijden bijna ongeschonden bewaard ; de praktijk echter is ontaard.

Australië. Der Gottesgedanke bei den Australiërn.
In tegenstelling met Wundt e.a., komt de schrijver tot de conclusie dat Monotheisme als eerste oorspronkelijke godsdienstvorm, minstens bij de Australiërs de grootste waarschijnlijkheid voor zich heeft.

China. With de Trappist in China. C. M. Sept. 1929.
About chinese Sisters, C. M. Sept. 1929.

Missionsmethoden in China. Z. M. R. 3 Heft 1929.

Indië. Le Nationalisme et l'Inde. B. M., Mai—Juin 1929.

Oost- en West-Indië. Missie der Kleine Soendaeilanden. K. M. T., Juni 1929.

„Indonesië los van Holland", Nu ! K. M. T., Juli—Aug. 1929.
Het zou noodlottig zijn voor Nederland en voor Indonesië.

Artikel 177. N.I., Staatsregeling. K. M. T. Juni 1929.
Onze Staatspartij eischt niet het vervallen van art. 177, maar een mildere toepassing. Afschaffing zou tot allerlei onaangenaamheden kunnen voeren.

Het R.K. Onderwijs in Onze Koloniën. K. M. T., Juli—Aug. 1929.
Nog ver van voldoende rijkssubsidiëering.

Nieuw-Zeeland. Le Catholicisme en N.-Zélande (fin). R. H. M., Juin 1929.

Oeganda. Uganda's Golden Jubilée. C. M. July 1929
50 jaar geleden dat de Witte Paters daar de missie begonnen.

Spanje. Carta Pastoral. I. M. Julio—Agosto 1929.
Een schrijven van den bisschop van Victoria bij gelegenheid van het van 22—29 September te houden Missie-congres in Barcelona, waarin hij o.a. spreekt over de Missie-actie der Pausen sinds Gregorius XV, over de noodzakelijkheid van toeleg op missieologie, enz.

BOEKBESPREKING

Titel: De R. K. Missie in Nederl. Indië, Missie-Almanak 1929.
Uitgever: Drukkerij Canisius, Djokjakarta. In Nederland verkrijgbaar bij St. Claverbond, Nijmegen.
Inhoud en beoordeeling:

Na een opsomming der verschillende missiegebieden met opgave van oprichtingsdatum, namen der respectieve missiebestuurs-mannen, geeft deze almanak 'n gedetailleerd overzicht der dienstverrichtingen in 1927, gelijk de missie-almanak 1928 dit gaf over 1926. Alleen is de statistiek verbeterd bij de opgave van het katholieken-aantal, waarbij nu onderscheid werd gemaakt tusschen Europeanen en niet-Europeanen.

'n Groote verbetering op de uitgave van 't vorig jaar is ook het overzicht, van het Katholiek Onderwijs in Nederlandsch-Indië, gelijk de toestand was op 31 December 1927. Daarna volgt 'n plaatsenlijst, waarin de namen der dienstdoende geestelijken, de katholieke scholen, tijd der godsdienstoefeningen, tevens met vermelding der noodige adressen worden opgegeven. Op de wijze van onzen Pius-Almanak. De dienstreizen worden apart vermeld. De Missie-Orden en Congregaties worden afzonderlijk behandeld, alsook de algemeene vereenigingen tot steunverleening aan de Indische Missies. Volgt nog 'n lijst van alle Missiepriesters, broeders en zusters in de Oost werkzaam. Gelijk deze missie-almanak er uitziet, is hij volstrekt onmisbaar voor degenen, die naar Indië vertrekken willen.

H. J. V.

Titel: „Volksverhalen uit Oost-Indië, II, (416 blz.
Verzameld door: Dr. J. de Vries.
Uitgever: W. J. Thieme en Cie., Zutphen, 1928.
Prijs: Ing. f 4.90; geb. f 6.50.
Inhoud en beoordeeling:

'n Belangwekkende verzameling; keurig verzorgd. De lezing dezer Indische volksverhalen is zeer aanbevelenswaardig voor ieder, die eenig belang stelt in onze Oost en het geestesleven van echt-Indische bevolking. Ja zelfs in zekeren zin noodzakelijk voor hen, die zich aldaar willen vestigen en direct of indirect met de inlandsche bevolking in aanraking moeten komen, vooropgezet, dat ze van hun positie niet uitsluitend 'n geldzaak maken maar ook eenig gevoel voor de mentaliteit dier bevolking daarbij aan den dag willen leggen, en als zoodanig met die menschen willen omgaan, zonder hun prestige prijs te geven. Zij vooral vinden hier 'n schat, 'n inleidings-studie voor hun toekomstige omgeving.

Zooals de schrijver zelf zegt, omvatten z'n nu voltooide werken niet den geheelen volledigen Indischen verhaalschat. Toch geeft dit boek bij aandachtige lezing 'n frisch-gezonden kijk op die aparte vreemde zielegeaardheden der Indische bevolking.

Vooral de rechtstreeks-weergegeven phantastische dorpsvertellingen munten hierin uit. Hier beluistert men 't echte inlandsche hart.

'n Echt Oostersch boek. Met warmte aanbevolen. J. V.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 27 Octobris 1929. J. POMPEN, Vic.-Gen.

ONZE EERSTE VOORZITTER †

Den 18en November verloor de Nederlandsche Kerkprovincie onverwacht haar metropoliet, die 30 jaren lang haar had geleid.

Voor den Priestermissiebond beteekende dit het verlies van zijn eersten voorzitter, die 10 jaren lang hem zijn zorgen had gewijd. Dit sterven te vernemen trof ons diep: nog den 4en November had hij vol levenslust en kracht de vergadering van het hoofdbestuur gepresideerd, en steunend op zijn onbeschadigde gezondheid nog toekomstplannen besproken.

En toch bleek dit zijn laatste daad voor ons te zijn geweest.

Met heel katholiek Nederland stonden wij bij zijn lijkbaar in rouw; in dankbaarheid ook, wegens hetgeen hij ons, wegens hetgeen hij der missiebeweging geweest was. Daar hebben wij herdacht, en wij herhalen het hier, met hoeveel goedheid en zorg hij van den aanvang af — in 1919 was hij President voor Nederland benoemd door de Congregatio de Propaganda Fide — den Priestermissiebond heeft omringd. Hij was zoo diep er van overtuigd dat toewijding aan de zaak der missies voor den clerus meebracht een verhooging van zijn beteekenis voor de vaderlandsche zielzorg, omdat de missieactie het geloofsleven verdiept en verrijkt; daarom vonden wij immer bij hem een open oor en een groote echtvaderlijke welwillendheid, die zooveel meer waarde voor ons had, omdat zij geadeld werd door een groote ondervindingrijke wijsheid, die zorgde dat onze actie paste in het geheel der kerkelijke zielzorg, niet zondigde door een teveel, niet leed onder een te weinig; die ook medehielp, dat — trots aanvankelijke moeilijkheden — het onderling verband bewaard bleef en naar de groote instructies van den H. Stoel de parochiale organisatie van de pauselijke missiegenootschappen de grondslag werd voor de actie onder de geloovigen zonder de bijzondere belangen der verschillende missiewerken te schaden.

In dien geest leidde hij tien jaren lang ons bestuur, van welks vergaderingen hij er niet één verzuimde, in dien geest sprak hij en handelde hij op onze congressen en nationale feesten, sprak hij over ons in het buitenland.

Zoo is hij voor de missiebeweging van Nederland de wijze en goede leidsman geweest, aldus mede verdienend de lofspraak van Kardinaal van Rossum te Amsterdam, dat Nederland zulk een vruchtbaar kerkelijk leven heeft — ook op missiegebied — omdat het steeds zulke uitstekende bisschoppen had.

Moge wat hij deed voor de missieactie in Nederland zijn kroon in den hemel glorierijker maken, gelijk het zijn gedachtenis onder ons in grooter zegening zal doen voortleven.

HET DAGELIJKSCH BESTUUR
VAN DEN PRIESTERMISSIEBOND

MONSEIGNEUR JOS. HOOGERS

Een operatie die dringend noodzakelijk was gebleken, noopte dezen stoeren werker na 33 jaren onafgebroken missiearbeid in Noord-China, naar zijn vaderland terug te keeren. Menschelijke wetenschap heeft onder Gods zegen getriompheerd en op 29 Januari van dit jaar zal Monseigneur Hoogers geheel hersteld, naar zijn missionarissen en Christenen, die verlangend Hem wachten, terugkeeren.

Den 12en December 1867 werd Mgr. Jos. Hoogers te Horst geboren. Hij maakte zijne gymnasiale studiën te Weert op het Bisschoppelijk College en volgde daarna de cursus voor Wijsbegeerte te Rolduc. In 1890 trad Hij in de Missie-Congregatie van Scheut en vertrok na op 31 Dec. 1894 priester te zijn gewijd, den 17en Sept. 1895 als missionaris naar China, met bestemming voor de Missie van Oost-Mongolië, het tegenwoordige Vicariaat Jeholl.

Hier bekleedde hij de gewichtige posten van Directeur van het Seminarie en later die van Districts-Overste.

In 1900 zette de beruchte Boksersopstand vooral Noord-China en Mongolië in vuur en vlam.

Dagen van verschrikking kwamen over Oost-Mongolië.

De christendorpen in het vicariaat gingen het een na het ander in vlammen op ; de bevolking gevlucht of vermoord. Pater Segers, een der missionarissen die met Mgr. Hoogers samen werkte, werd gevangen genomen en na onnoemelijk lijden, levend begraven.

De hoofdpost der missie, waar Monseigneur verbleef, werd maanden lang belegerd en beschoten. De ondergang van dit centrum scheen ten laatste nog slechts een kwestie van eenige dagen te zijn.

Dan gebeurde het providentiëele !

De Sotnia's Kozakken onder hunnen Hetman Elitz verschenen op hunne vlugge steppenpaarden, versloegen in een paar heyige gevechten de belegeraars en ontzetten den hoofdpost der Missie.

MONSEIGNEUR JOS. HOOGERS

Merkwaardig is wel het feit, dat na den Sovjetstorm over Rusland, dezelfde Hetman Elitz, nu een banneling, door ons Moederhuis te Scheut werd opgenomen en een rustigen ouden dag hem nu wordt geschonken, die zoovele der onzen van een ontzettenden dood eens heeft gered.

Ik ga hier zwijgend voorbij de jaren van zorgen die op Mgr. Hoogers hebben gerust, toen hij als Districts-Overste, weer een deel der verwoeste missie moest herstellen. Alleen zij, die zulke toestanden beleefd hebben, kunnen die zorgen, dien arbeid, die tallooze moeilijkheden dan te overkomen, ten volle begrijpen. Met wijze voorzichtigheid, taaie volharding en onuitputtelijk geduld heeft Monseigneur toen nog 9 jaren lang als missionaris gearbeid op de Mongoolsche hoogvlakte.

Dan in 1909 volgde zijne benoeming als Algemeen Procurator onzer Missiën in het verre Oosten te Shanghai. Zijne degelijke administratieve en finantiëele bekwaamheden heeft Hij tot 1918 ten dienste onzer missies gesteld. Vooral tijdens de jaren van den wereldoorlog, jaren van groote zorgen voor het bestaan en instandhouden onzer missies, heeft het finantiëel beleid van onzen Algemeenen Procurator, zijn rusteloos werken voor hulp en steun, deze zorgen weten te verlichten.

Toen in het jaar 1918 onze verre, midden-Aziatische missie in Turkenstan, een beleidvol bestuurder noodig had, vertrok dan ook de Procurator van Shanghai als Missie-Overste op den 26en December, dwars door China naar Turkenstan. Eerst op 1 Mei 1919 arriveerde Mgr. Hoogers in Urumtsi, de hoofdpost der Ili-missie. Hier mocht hij het genoegen smaken zijn tweelingbroeder Pater Frans Hoogers na 28 jaren verblijf in China, voor 't eerst weer te ontmoeten.

In de eenzame oasen der dorre Gobi-steppen heeft Mgr. Hoogers met drie confraters en slechts eenige honderden christenen, vier jaren te midden eener fanatiek-mohammedaansche bevolking geleefd. Daar is door hem en die met hem waren, veel gebeden en veel gearbeid om dit zoo dorre missieveld te bezielen.

Veel geleden ook. — Ik bedoel geen lichamelijk lijden, geen vervolgingen ; maar 't lijden dat den missionaris aangrijpt, die te midden van een groot isolement al zijn werk onvruchtbaar weet en dat jaren lang.

Na vier jaren werden onze Kan-Su en Ili-missie voor gedeelten aan Duitsche Paters Capucijnen en Steylisten afgestaan en vertrokken de gebroeders Hoogers naar de nieuw opgerichte missie van Tatungfu, in Noord-Shansi.

Kort daarop, reeds in Maart 1923, werd Mgr. Jos. Hoogers tot Apostolisch Prefect van dit nieuwe gebied benoemd.

Weer wachtte hem een zware taak.

Weer opnieuw ook heeft Hij deze aangegrepen met de hem eigen energie en 't hem zoo eigen blijde vertrouwen op Gods Voorzienigheid, dat hem heel zijn lang bewogen missieleven nimmer heeft verlaten.

Zegen heeft op zijn arbeid gerust.

In eenige jaren is het aantal Christenen verdubbeld ; negen nieuwe missieposten zijn in dien korten tijd gesticht ; scholen voor lager-, een zelfs voor middelbaar onderwijs werden geopend en het getal catechumenen bedraagt meer dan drie duizend.

Te meer werkt deze arbeid bewondering daar dit alles tot stand kwam in onrustige tijden, te midden van hevige beroeringen, binnenlandsche onlusten, waaraan China ter prooi is geweest.

De jonge missie van Tatungfu heeft zware beproevingen doorgemaakt. Een der ergste waren wel de dagen van April tot einde Augustus 1926 toen in geheel Noord Shansi de burgeroorlog woedde.

Maar te midden der gevechten bleef Mgr. Hoogers op zijn post, hoewel hem van officiëele zijde verzocht was deze te verlaten.

Hij weigerde en bleef te midden zijner Christenen onder een bombardement dat 85 dagen duurde.

Zijne missionarissen bleven met hem.

Eenige jaren heb ik onder zijn bestuur mogen arbeiden.

Dankbare herinnering deed me deze regelen schrijven.

En terwijl ik dezen morgen, hier op Sparrendaal, zijn hand ten afscheid drukte, zie ik hem gaan van ons naar de verre velden van den arbeid en de hitte van den dag.

Een Zaaier, die in Gods vertrouwen gaat om zijn zaad te zaaien.

Moge het neervallen, niet langs den weg, niet verschroeien en verdorren, niet verstikken onder doornen, maar vallen in goede aarde en vruchten dragen, honderdvoudige.

Pater POPELIER,
Missionaris uit Kan-Su en Tatungfu.

'T OFFENSIEF DER NIET-CHRISTELIJKE RELIGIES

DOOR P. DR. JOS. THAUREN S.V.D. (STEIJL)

I.

Sinds meer dan een halve eeuw houdt de Europeesche beschaving nù reeds haar zegetocht door de niet-christelijke wereld. In haar gevolg nam zij, van meet af, overal dien „secularizeerenden" geest mee, die in onze landen al sinds de 18de eeuw dieper en dieper is doorgedrongen en er 't Christendom als geestelijke macht meer en meer heeft uitgeschakeld.

Als een tweede begeleidend verschijnsel openbaarde zich, evenals in 't oude Europa, ook spoedig in de modern-gecultiveerde landen overzee, een spoedig volgende moreele inzinking en verwildering. Juist dit is een symptoom, zóó opvallend en duidelijk, dat 't voor tal van betrekkelijk hoogstaande volken als 't signalement werd van de Europeesche beschaving, die — spottend met al wat tot dan toe aan 't volk heilig was: natuurwetten zoowel als oude, eerbiedwaardige opvattingen en gebruiken — hen had overrompeld en vóór dat zij 't zelf nog wisten, heel hun godsdienstige en zedelijke ideeënwereld plotseling als in een woestijn veranderd had....

Zelfs de sinds dien steeds hooger opgevoerde missiearbeid der christelijke belijdenissen (protestantsche zoowel als katholieke) kon den verderfelijken invloed dezer Europeesche cultuur-emancipatie niet langer tegenhouden.

Inmiddels daagden die beide factoren uit 't Westen — hoe tegenstrijdig ook onder elkaar — de heidensche religies van 't Oosten uit tot een strijd op leven en dood. De oude Aziatische godsdiensten werden zich in-eens bewust van hun inwendige waarde en sluime-

rende kracht en zetten dat bewustzijn plotseling om in een geweldige reactie.

In tal van landen begon 'n soort religieuze hervorming en, als vrucht daarvan, een expansie-beweging, zooals wij aan onzen kant die „missie" noemen. Deze uitbreidingszucht karakterizeert, beter dan wat ook, de laatste periode van den tegenwoordigen geestenstrijd in Oost-Azië en vormt voor de katholieke wereldmissie een feit van vèr-strekkende beteekenis.

Was de Missie tot heden de aggressieve en veroverende macht tegen 't defensieve heidendom: thans gaat zoowaar dat oude heidendom weer over tot den aanval op de christelijke Kerk!

Zeker, we staan nog pas in den aanvang dezer beweging, maar toch voelen wij al de geweldige kracht, waarmee zij zich straks zal gaan ontplooien.

Wat ik nu in 't volgende noemen zal, zijn niet meer dan korte aanduidingen; zij verdienen echter ten zeerste onze aandacht en ernstige overweging.

Begin November '27 werd te Shanghai gehouden 't tweede pan-Aziatische Congres. Gelukkig voor ons, kwam 't daar nog niet tot een volledig politiek program, waarop velen reeds gehoopt hadden; toch werd éénstemmig aangenomen de volgende resolutie: „Azië, als wieg en vaderland aller groote godsdiensten, zal godsdienst-zendelingen sturen naar Europa, Afrika, Amerika en Australië".

Daarmee werd door dit congres aan de Aziatische religies *in optima forma* „missiewerk" voorgeschreven en haar de geheele wereld aangewezen tot arbeidsveld. Reeds lang vóór dat besluit werd echter door de grootere godsdiensten — Islam, Hindoeisme, Boeddhisme — al zendingsarbeid verricht, die (al bleef hij voor 't oog van den gewonen man verborgen) daarom niet minder van beteekenis en invloed was.

De Wereldoorlog had aan den Islam, naar 't scheen, den doodssteek toegebracht. — Turkije, 't ruggegraad van dat geweldige lichaam, was gebroken: de sultan afgezet, 't kalifaat verdwenen. Beteekende dat niet een voorgoed-afzien van de wereldheer schappij, een voor-altijd-prijsgeven van 't voorrecht, een wereld-religie te zijn? Maar, terwijl in Turkije de nationale idee de kosmologische gedachtenwereld onderdrukte, herleeft in Indië 't Islamietisch zelf-

bewustzijn en de propagandazucht steeds meer, zoodat Snouck Hurgronje wel terecht mocht spreken van een „katholiek instinct" van den Islam, die thans met moderne zendingsmiddelen zijn leer als wereldreligie naar Oost en West wil uitbreiden.

Dat die beweging grootendeels als reactie tegen 't Christendom te beschouwen is, zien we duidelijk genoeg aan de voortdurende toespelingen op de werkzaamheid onzer Missionarissen. „Wij moeten de broeders, die tot 't Hindoeisme of Christendom afgevallen zijn, terugvinden en dan verdere kringen veroveren, indien wij zelf niet voorgoed veroverd willen worden!"

Er werden reeds verschillende zendingsvereenigingen gesticht: zoo in 1920 de *Djamiab*, die, behalve de bescherming der Mohammedanen tegen 't gevaar van Hindoeisme en Christendom, de „bekeering der 800 millioen onderdrukten" op haar program schreef. 't Begin werd gemaakt met elf groote centrale staties, die telkens weer omgeven zijn met een krans van buitenposten. Er werden weeshuizen en volksscholen gebouwd — voorheen totaal onbekende propagandamiddelen! — er ontstonden ziekenhuizen, armenapotheken, ja, zelfs een eigen zendings-universiteit voor de Islampredikers-in-voorbereiding.

Als eerste en voornaamste doel werd genoemd: de bestrijding der christelijke Missie.

En hun succes? — Eén enkele statie berichtte reeds van 500 bekeeringen per maand.

Sinds tien jaar werken nu zeven inlandsche genootschappen in *Voor-Indië*; één daarvan ontplooit haar krachten, met 24 ondergeschikte vereenigingen, voornamelijk onder de Hindoe's.

Zelfs wanneer wij in rekening brengen de natuurlijke vermeerdering door geboorte en de vrij aanzienlijke resultaten van de onder de Slammen zoo algemeene persoonlijke propaganda, staan we toch nog verbaasd over 't geweldige cijfer van 9 millioen, waarmee de Islam de laatste 15 jaren is toegenomen — in een tijdvak, dat wij toch beschouwen als gekenmerkt door den hoogsten opbloei onzer R. K. Missie! Geen wonder, dat Rabindranath Tagore de vrees uitsprak, Indië binnenkort weer onder de macht van den Islam te zien vallen....

De grootste impulsie gaat wellicht uit van de *Lahore Anjuman*, die thans werkt met alle (zelfs met de eertijds meest gehate en

verfoeide) middelen, die de katholieke Missies in haar dienst stelde. Op de eerste plaats de pers ! We tellen niet minder dan 202 direct-islamietische tijdschriften, waarvan er maar veertien in 't Engelsch verschijnen.

Welke machtssfeer de Islam zich in *Nederlandsch Oost-Indië* heeft weten te verschaffen, zien we al duidelijk genoeg in 't feit, dat er 90 mohammedaansche tijdschriften verschijnen, waartegenover wij er maar zes christelijke kunnen plaatsen. Wij staan hier voor de diep-treurige waarheid, dat een land met 36 millioen zielen — menschelijk gesproken, onophoudelijk en zeker — voor 'n overgroot gedeelte — naar den Islam overgaat, omdat de katholieke Missie er véél te laat en véél te zwak op 't slagveld verscheen....

De Indische mohammedaansche genootschappen sturen hun zendelingen ook naar *China*. Te Peking richtten zij reeds op een „Algemeene Islamietische Voorwaarts-beweging", die over 't geheele Chineesche rijk een geweldig net gaat spannen van 2—3000 ondergeschikte vereenigingen. Te Shanghai ontstond in '25 de „Internationale Moslem-Vereeniging", met duidelijk omschreven zendings-program. De modernste krantenreclame, 't rondloopen van mannen met reclameborden, waarop de mohammedaansche geloofswaarheden te lezen staan, trekken velen onbewust in de ideeënwereld van den Islam.

De missioneering van *Oostelijk Afrika*, eens door Stanley zoo dringend aanbevolen, werd door Turkije beantwoord met de stichting van een Moslemietisch Zendingsgenootschap voor Oeganda. Wel moest dit ten gevolge van den oorlog weer verdwijnen, maar juist in Oost-Afrika en de Goudkust vinden we tegenwoordig de meest doelbewuste propaganda : de mohammedaansche onderwijzers trekken er van dorp tot dorp en werken en werven er voor de verspreiding hunner leer.

In de overige Afrikaansche landen is de propaganda voor den Islam wellicht niet zoo opvallend, maar daarom niet minder intensief. De voornaamste dragers zijner ideeën zijn de zwarte handelaars, die doordringen tot de verlatenste dorpjes en armzaligste hutjes en daar, tegelijk met hun handel, werken voor de belangen van Mekka en Mohammed. (Van 't Zendingsseminarie ter bekeering van Heidenen en Christenhonden, dat in 1910 te Caïro

werd opgericht en reeds zijn agenten naar Zuid-Afrika had uitgezonden, hoort men sinds verscheidene jaren niets meer).

Sinds 1922 bestaat in *Transvaal* een mohammedaansche zending, gesticht door een tot den Islam afgevallen Europeaan, terwijl een andere in Natal werkzaam is. Dit zijn echter maar op zich zelf staande kleinere ondernemingen. — De eigenlijke „grosszügige" propaganda van de Moslem-idee wordt, zooals we zeiden, voornamelijk gevoerd door de duizenden alom door 't donkere werelddeel rondtrekkende handelaars, die met hun negotie den zendingsarbeid voor Mekka verbinden, waarheen jaarlijks uit alle stammen van Afrika talrijke hadji's optrekken, die dan als geestdriftige aanhangers en propagandisten van Mohammed terugkeeren.

Zeker werken de Slammen in hun zendingscampagnes met geweldige overdrijving van feiten en cijfers, wanneer ze b.v. schrijven over een „leger van derwisjen", dat hun in Afrika ten dienste zou staan; toch is niet te ontkennen, dat dit land allengs het brandpunt en centrum wordt vooral van de literaire propaganda. *Caïro* vooral geniet, als de groote Islamietische boekenmarkt, nu reeds een wereldreputatie. Van hier gaan dagelijks stapels boeken, tijdschriften en propagandablaadjes ter verspreiding van Mohammed's leer de wereld in: naar de kampvuren van de Sahara, naar de markt van Timboektoe en de Kaäba van Mekka. Hier worden de dogmatische en apologetische geschriften voor den Indischen archipel, Burma en Kaapland gedrukt. Uitgeverijen met een afzet van 5000 boeken per maand, zijn in Caïro volstrekt geen zeldzaamheid.

Den geweldigen omvang en onrustbarenden invloed der dagelijksche journalistieke Islam-producten zien we misschien nog 't duidelijkst in 't feit, dat bij 't Koloniaal Instituut te Hamburg, alleen uit Noord-Afrika, niet minder dan 474 *mohammedaansche dagbladen* ter inzage liggen: een cijfer, dat nog aan beteekenis wint, als we denken aan 't voortdurend aangroeiend getal inlanders, die (in tegenstelling met den toestand van eenige jaren geleden) lezen en schrijven kunnen. — En wat de oplaag dezer couranten betreft: er zijn bladen onder, met een geregelde oplaag van pl.m. 40.000, terwijl er 't meest-gelezen Engelsche blad (neutraal) slechts een oplaag van 6000 heeft.

Welke ideeën daar onophoudelijk onder de licht-geloovige menigte

worden verspreid — daarvan maar één staaltje uit *Es Siyasa* van 23 October '23:

„In 13½ eeuw heeft meer dan een vierde van alle menschen gehoor gegeven aan de stem van den Profeet!" (Een schromelijke overdrijving: van de 1700 millioen menschen zijn er slechts 236 mohammedaansche.) — „Op den dag, dien God reeds zeker heeft beloofd, zal deze godsdienst over de geheele wereld zegevieren! Op dien dag zal er een banier wapperen over de landen van Oost en West, en daarop zal geschreven staan: „Er is geen God buiten Allah, en Mohammed is zijn profeet!"

Wanneer wij onwillekeurig glimlachen bij 't hooren van dit trotsche zelfbewustzijn — op de duizenden nog argelooze natuurkinderen werken zulke woorden in, met een onweerstaanbare en suggestieve kracht.

Maar daarmee is de strijd van den Islam om de eer der wereldreligie nog geenszins ten einde. Hij heeft zijn aanval ook reeds begonnen op de oude christelijke cultuur-wereld.

De eerste actie om de Islam-idee in *Amerika* te verspreiden, ging uit van de stad Détroit. Een Syrisch mohammedaan liet aldaar een prachtige moskee bouwen, die thans echter van staatswege weer gesloten is. Te Chicago werd een woning tot moskee ingericht en de „geloovigen" door middel van een fonograaf op de vaste uren van den dag opgeroepen tot gebed. Omstreeks 900 negers, die allen reeds min of meer in connectie hadden gestaan met Methodisten, Baptisten, Presbyterianen zoowel als met de R. K. Missie, traden tot den Islam over. Van de geheele Mohammedaansche leer beviel hun 't meest de gelijkstelling aller rassen: immers een der grondleggende stellingen van den Koran.

Terwijl de laatste jaren vooral, van katholieke zijde veel gedaan werd voor de vorming van Amerikaansche negers tot priesters voor hun stamgenooten in Afrika, stuurt Afrika (met name Madagaskar) mohammedaansche zendelingen naar Amerika om daar den Islam te prediken. Een afzonderlijke vereeniging werd gesticht tot ondersteuning en bevordering van Slammen, die uit 't Christendom „bekeerd" zijn. — Verrassend is ook 't bericht, dat te Youkers bij New York niet minder dan 900 moslems geregeld deelnemen aan de avondoefeningen.

Een begin van soortgelijke actie vinden we ook te St. Louis,

waar zoowel blanken als negers tot den Islam zijn overgegaan en eenige zwarten reeds de waardigheid van moefti bekleeden. — De meest westelijke grens der mohammedaansche zending is Californië ; daar vormen Los Angeles en San Francisco de voornaamste centra.

Behalve den Islam als groote belijdenis, zijn ook verschillende afzonderlijke mohammedaansche *secten* in de nieuwe wereld druk met propagandawerk begonnen. 't *Babisme*, een islamietische godsdienst van eenigszins Perzisch type, heeft onder de Amerikanen reeds eenige duizenden bekeeringen te boeken ; een prachtige tempel werd door zijn aanhangers in de nabijheid van Chicago gebouwd. In tal van steden zijn boekerijen en leeszalen door hen ingericht en hun „diensten" worden in de groote bladen geregeld aangekondigd. — Uit dezelfde bron, die ons deze gegevens verstrekte, vernemen wij van een systematisch georganizeerd propagandawerk van 't z.g. *Soefisme*, met zijn zetel te New York.

Ook in *Europa* is de mohammedaansche zending al begonnen. De voor drie jaar veel genoemde Mirza Ghulam Achmed ondernam hier als eerste zendeling de propageering van zijn geloof. Naar 't voorbeeld van Caïro en Constantinopel bouwde hij moskeeën te Parijs, Londen, Genève, Heidelberg en Berlijn (dat er aanstonds twee ontving). De moskee van Parijs werd zelfs gebouwd met financieelen steun der Fransche regeering ! Voor die van Berlijn droegen rijke Indiërs duizenden ropees bij. 't Resultaat was hier, dat „zeventig mannen en vrouwen van ontwikkeling en aanzien zich bij den Islam aansloten.

De ziel der geheele beweging is hier 't Duitsche „Gesellschaft für Islamkunde" (gevestigd te Berlijn-Dalhem), met de drie organen : „Islam der Gegenwart", „Nachrichten aus dem Islamitischen Orient" en „Die Welt des Islam".

De meest karakteristieke, maar ook meest systematische propaganda ontplooit te Woking bij Londen de secte *Amadije* ; zij groeide allengs uit tot een agitatiecentrum voor geheel Europa. Voor 't behoud dezer stichting heeft Indië zelf de grootste offers gebracht en tienduizenden ropees bijgedragen. De onvermoeide werkzaamheid, vooral door middel van de pers, had reeds tot gevolg, dat de literaire campagne tegen den Islam zoo goed als heelemaal is opgehouden en zijn aanhangers daardoor in staat zijn gesteld,

veel meer dan vroeger, ook positief voor de uitbreiding hunner ideeën te gaan werken. Ruim ,,duizend beschaafde Engelschen" zijn al bekeerd, en de Daily Telegraph maakte voor eenige weken bekend dat Lord Headly, de president van de British Moslem Society, reeds 60.000 pond bijeen had gebracht voor de oprichting van een nieuwe moskee in 't centrum van Londen ; zelfs de Indische vorsten stelden aanzienlijke sommen daarvoor ter beschikking. Men behoeft maar even 't mohammedaansche zendingsblad *The Light* in te zien, om aanstonds tot de overtuiging te komen, dat daar niet alleen met kracht, maar ook doelmatig gewerkt wordt.

Alles samengenomen, hebben we bewijzen te over voor 't feit, dat 't rechtstreeksch propagandawerk van den Islam sedert duizend jaren nooit zoo sterk was als heden ten dage ; maar ook dat de pers nooit zoo actief werkte en dat persoonlijke zoowel als financieele hulpmiddelen nooit zoo ruim en bereidwillig in den dienst dezer propaganda gesteld werden als thans. En dat alles geschiedt zonder dat officiëele lastgevers of waardigheidsbekleeders dit werk voorschrijven en besturen — doch enkel en alleen, omdat de dragers dezer idee zich zonder voorbehoud aan de verspreiding daarvan wijden en geven, omdat invloedrijke en vèrziende mannen onder hen den slag van 't uurwerk der tijden gehoord en de beteekenis daarvan voor hun belijdenis begrepen hebben.

Zelfs 't succes in de moderne wereld is hun niet ontzegd, alhoewel prof. Snouck Hurgronje, voorzeker de beste aller Islam-kenners, van meening is, dat de meest-gemodernizeerde Islam beter past voor middeleeuwsche cultuurkringen dan voor den tegenwoordigen tijd.

II.

't *Confucianisme*, opgevat als zuiver ethisch systeem, heeft tot heden nauwelijks ernstig pogen tot uitbreiding aangewend — behalve in Japan. Wel heeft Koen Hoen Mi, nog gedurende den grooten oorlog, 't opgehemeld als den ,,godsdienst voor goede burgers", als ,,eenige redding" uit den nood van die dagen, doch door den strijd om 't bestaan, dien 't met 't nationalisme — tegenstander van alle godsdiensten — voert, worden zijn pogingen tot uitbreiding van zelf doodgedrukt.

Zoo gaat 't echter niet met 't *Hindoeisme* — de ,,orthodoxe"

richting althans, die haar geloofsinhoud alleen uit de Veda's put. De eerste apostel dezer leer in de landen van 't Westen was de Indiër Swami Kirekananda, die op 't Godsdienst-Congres te Chicago (1893) zoo'n geweldig opzien baarde en daarna drie jaren achtereen in Amerika en Engeland voordrachten over 't Hindoeisme hield. Hij stelde zijn belijdenis voor als de volmaakte kroning van 't Christendom, en hij richtte een propaganda- of missie-genootschap op, dat hij, naar zijn eigen leeraar, *Ram Kristma* noemde. Zijn leerlingen volgden hem en ondernamen, naar zijn voorbeeld, voortdurende zendingsreizen naar 't Westen. Voor ons is 't uiterst moeilijk, de resultaten na te gaan, die zij bereikten, daar hun eigen mededeelingen en opgaven sterk werden overdreven. Maar ongetwijfeld was 't jaren-lang uitzenden van de meest schitterendste vertegenwoordigers van 't Hindoeisme naar Europa en Amerika — te beginnen met Ram Mohan Roi, tot aan Rabindranath Tagore (die met 'n ongelooflijk raffinement de schoonste leeren van 't Christendom met die van 't Hindoeisme wist te vermengen — voor dit laatste een propagandamiddel van heel bizonder soort. De genoemde mannen hebben, vooral in Engeland en Amerika, de wegen gebaand, waarop straks hun volgelingen verder zullen trachten door te dringen.

De Ram Kristma-zending — met haar duidelijk omschreven doel, de leer der Vedanta in de geheele wereld te verspreiden — stuurt hedendaags haar apostelen ook naar alle landen en gewesten van Indië en den Maleischen Archipel. In drie steden van Amerika heeft zij reeds aanzienlijke nederzettingen : te New York, Boston en (verreweg de beduidendste) te San Francisco. Daar verrijst ook de eerste en vooralsnog eenige Hindoe-tempel van 't Westen. Te Boston verschijnt een maandschrift onder den titel van *Message of the East* (Boodschap uit 't Oosten). Met de staties te Boston en San Francisco zijn verbonden zeker soort van eremitages — in menig opzicht te vergelijken met onze retraitehuizen — waar de aanhangers en bekeerlingen (Indische en Amerikaansche) bepaalden tijd kunnen wijden aan de overweging der Hindoewaarheden.

In Indië zelf is deze godsdienst ook al meermalen in 't offensief getreden, doordat hij positieve pogingen aanwendt om „afvalligen" (Christenen of Mohammedanen) terug te winnen. Onder alle

zendingsvereenigingen is zeker de meest actieve de z.g. *Anja Samadsj*; zij organizeert op groote schaal collectes voor de verspreiding van haar leer. — Een ander genootschap te Calcutta beweert, reeds 45.000 bekeeringen te hebben bereikt; haar pers deelde mee, dat ze o.a. reeds 3000 Christenen uit Goa tot haar belijdenis had overgehaald. — Laat hier wellicht wat overdrijving in 't spel zijn en de geheele actie bovendien niet vrij zijn geweest van physieken of moreelen dwang — de feiten zelf hebben overal opzien gebaard en 't aanzien zoowel als den invloed van 't Hindoeisme aanmerkelijk verhoogd.

Een heel eigenaardige verandering ondergaat op 't oogenblik 't Aziatisch *Boeddhisme* [1])

Meer en meer treedt het uit zijn traditioneele afzondering en eenzaamheid naar voren en toont over 't algemeen reeds een heel ander gezicht dan in de wetenschappelijke leerboeken. Zoo is hij (wat ons hier 't meest interesseert) met eigenlijken zendingsarbeid begonnen, volgens Boeddha's bevel: „De leer staat hooger dan de gaven". Dit uitbreidingswerk wordt heelemaal gedragen door 't bewustzijn der Boeddhisten, dat hun geloof hoog boven dat der Christenen staat. Aanhoudend weiden hun boeken en tijdschriften uit over de ontzettende zedenverwildering en den socialen nood in de Christelijke (Europeesche) landen: over de brutale macht van 't kapitalisme, den ontstellenden invloed van 't grofste materialisme en de verwaandheid, waarmee de Europeesche volken desniettemin op alle andere naties en belijdenissen neerzien. En alle practische conclusies en toepassingen worden ten slotte gesteund met het voortdurende dreigement, dat, als er niet flink gewerkt wordt, 't spook van 't zoo gevreesde militairisme straks ook de stille en rustige landen van 't Oosten beheerschen zal .... Alzoo bestaat er voor de toekomst maar de keus tusschen: „*Bajonet of Boeddhisme*!"

Men werkt tegenwoordig volgens een program, dat op 't Boeddhistisch Congres van 1925 te Tokio werd vastgelegd. Dit program gaat uit van de resolutie, dat alle Boeddhisten van Oost-Azië

---

[1]) We spreken hier niet van de geheime boeddhistisch-theosophische genootschappen en vereenigingen in onze landen, die feitelijk van 't ware Boeddhisme vaak niets anders hebben dan den naam ....

moeten samenwerken tot een wereld-omvattende propaganda, opdat spoedig ,,alle natiën zich mogen koesteren in Boeddha's oneindige genade". Tot bereiking van dit doel moeten missionarissen uitgezonden, boeken en tijdschriften in de meestbekende talen uitgegeven en verspreid worden. In Peking en Tokio moeten zendings-instituten worden opgericht, waar Chineesche en Japansche professoren eendrachtig de leer van Boeddha verklaren en bevorderen. Aan de volken van Europa mag voorloopig echter slechts 't gewichtigste en noodzakelijkste zijner leer worden bekend gemaakt.

De zendelingen die Europa zullen bewerken, moeten eerst terdege 't Christendom en den Bijbel — speciaal den persoon van Christus en Paulus — bestudeeren, zooveel mogelijk de overeenkomst der Christelijke leer met die van Boeddha bewijzen, maar dan ook de dwalingen van 't Christelijke geloof aanwijzen en weerleggen. Slechts mannen, volkomen op de hoogte van de ideeën, de vorming en ontwikkeling der Europeanen, kunnen voor Boeddhistisch zendeling in aanmerking komen.

Onlangs was een geheel nummer van *Young East* ('t Jonge Oosten) gewijd aan de bekeering van Europa. — Twee hoofdrichtingen (die elkander intusschen op 't allerfelst bestijden) hebben zich voornamelijk met 't propagandawerk in Europa belast, nl. 't Zuidelijk Boeddhisme, of *Hinayaya*, dat op Ceylon, in Burma en Siam de overheerschende belijdenis vormt, en 't Noordelijke, dat meer de bevolking van Japan, China en Tibet beheerscht.

De geheele Boeddhistische beweging in *Europa* is echter geenszins nieuw. In *Duitschland* dateert ze al sinds de dagen van Schopenhauer, die geheel 't Westen met Boeddhistischen ideeën wilde verlichten. — De eerste rechtstreeksche propaganda door Boeddhisten zelf begon in Europa door de Zuidelijke richting, de Hinayaya. Zij roemt er zich op, mannen van beteekenis als aanhangers te hebben gewonnen, b.v. den Duitscher Strauss, den Schot Mac Gregor (meer bekend geworden onder zijn Boeddhistischen naam Ananda Meitrija), den Engelschman J. F. M. Knechnie of Silacara. In 1903 werd te Leipzig een Boeddhistische vereeniging opgericht, ,,om den waren geest van Boeddha te verspreiden". Weldra ontstonden takken dezer vereeniging te Berlijn, Weenen, Bazel, Breslau, Hamburg.

Door middel van woord en geschrift wil men zijn doel bereiken, zoo b.v. met werken als de „Navolging van Boeddha", „Boeddhistisch Evangelie", „Boeddhistisch Vergeet-mij-niet met spreuken". — Reeds vóór den wereldoorlog bestonden in Duitschland verschillende tijdschriften voor de verspreiding dezer religie: zoo „De Boeddhist" met een geregeld bijvoegsel „De Boeddhistische Wereld" en de „Boeddhistische Wacht". Sommige dier periodieken schitterden, als meteoren, slechts een oogenblik om dan weer voorgoed te verdwijnen. — Na den oorlog ontstonden o.a. de „Neue Buddhistische Zeitschrift", „Buddhistischer Weltspiegel", „Der Pfad", „Die Brockensammlung: Zeitschrift fur angewandten Buddhismus".

't Voornaamste centrum dezer richting is de „gemeente om Boeddah" te Frohnau bij Berlijn, in 1924 gesticht door een Duitsch geneesheer, die jarenlang in Indië werkzaam was geweest. Geregelde Boeddhistische conferenties vereenigen daar aanhangers en belangstellenden in geheel op z'n oostersch gebouwde en ingerichte zalen. De huiselijke orde herinnert aan de kloosters van de strengste observantie. — Stichtingen van dit soort zijn meer dan andere karakteristiek voor den geest en de werkwijze van 't Zuidelijk Boeddhisme, dat over 't algemeen heel wat elementen bevat, die overeenkomen met onze middeleeuwsche orden.

Te Lugano werd door een katholiek uit Wiesbaden, een Hollander en een Zwitser een soortgelijke *Vihara* (klooster) gesticht; eveneens in Lausanne en Londen; toch hadden deze inrichtingen geen langen levensduur.

De Boeddhistische Zending kwam naar *Engeland* in 1907 door de *International Buddhist Society*, een vereeniging van Burmeeschen oorsprong. Aldaar was door een rijke adellijke vrouw (te Rangoon) een Boeddhistisch klooster gesticht voor Europeesche bekeerlingen; een Europeaan, de reeds boven genoemde Mac Gregor, deed aldaar zijn intrede om zich voor te bereiden voor zijn zendingswerk in Engeland. Te Londen liet hij zich de hoogste wijding van Boeddhistisch priester toedienen. De hooge beteekenis van dat feit werd uiteengezet in een redevoering, waarin o.a. uit naam van Boeddha werd gezegd: „Gij hebt heden in Mijn persoon de *Sangha*, de Kerk van 't Westen, gegrondvest en den grondslag van een werk gelegd, dat de geheele wereld veranderen zal". Middelpunt dezer beweging

is de *Buddhist Society of England*, die bij alle politieke en religieuze straatbetooging in Hydepark te Londen geregeld vertegenwoordigd is. Na een tijdelijken achteruitgang schijnt die vereeniging den laatsten tijd weer tot nieuwen bloei te geraken.

Sedert 1927 bestaat er een Boeddhistische loge der Theosophische Vereeniging, met 't tijdschrift: „*Buddhismus in England*". Groote en nieuwe plannen zijn door haar op touw gezet en gedeeltelijk al ten uitvoer gebracht. Drie Boeddhistische monniken uit Ceylon hebben er zich gevestigd om de 500 aanhangers van Boeddha te „pastoreeren" en van hun klooster uit 't propagandawerk uit te oefenen. Met 't doel, deze stichting zoo ruim mogelijk te steunen, werden door verschillende Boeddhistische autoriteiten van Ceylon verzoekschriften om geldelijke bijdragen en moreelen steun gezonden aan de koningen van Siam en Cambodga, de hooge lama's van China, Korea en Japan, aan den president van China en de Tashi Lamas: „In Engeland zijn duizenden menschen bereid, 't Boeddhisme te aanvaarden; er zijn tien-duizenden atheïsten, die wij er kunnen winnen" .... „'t Gebouw zal geheel in Boeddhistischen stijl worden opgetrokken, die bij de Europeanen wel in den smaak valt".

We mogen ons niet laten verblinden door getallen, zoo b.v. wanneer 't „Journal des Débats" spreekt van 30.000 Boeddhisten in *Frankrijk*. Een oppervlakkig onderzoek leert reeds, dat een groot deel daarvan bestaat uit meeloopers, begunstigers, dwepers voor al wat vreemd en exotisch is.

In *Amerika* werkt sinds 1893 de „*Mahabodhi Society*". Daar ontstonden een aantal gemeenten met geregelde wekelijksche gebedsuren en diensten. — Een duurzamer succes schijnt den laatsten tijd bereikt te zijn door de Japansche *Buddhist Mission* van de z.g. *Stin-secte*. Sedert 1899 werkt zij van uit San Francisco en bezit sinds 1906 haar centra te Boston en New York. Reeds sedert 1909 heeft zij zich in veel opzichten ingericht volgens protestantsch schema: met super-intendenten, Reverends, met gewone en Zondagsscholen, mannen-, vrouwen- en jeugdvereenigingen, met gemeentebladen enz. Volgens haar statistiek telt zij 10 zendingsdistricten, elf tempels, 2880 communicanten, 21 zendelingen. Wel was ze oorspronkelijk gesticht voor Japan, begon echter al spoedig haar bekeeringswerk ook onder de Amerikanen. Voor 't werk onder

deze laatstgenoemden verschijnt 't tijdschrift: „*The Light of Dharma*". 't Boeddhisme behoeft, volgens 't program van dit blad, in Amerika 't Christendom niet in getal te overtreffen; integendeel, 't moet de godsdienst der élite worden. En als zoodanig heeft 't daar natuurlijk al van zelf een toekomst!

De Stin-secte heeft alleen in 't Westen van Amerika meer dan 50 boeddhistische tempels. De Generaal-abt, graaf Otani Souju, ondernam een reis van vijf maanden door geheel Amerika. Te Los Angeles wijdde hij o.a. een nieuwen, prachtigen tempel in, hield talrijke propaganda-lezingen aan universiteiten en colleges, stichtte Boeddhistische vereenigingen voor jongelui en organizeerde een millioenen-collecte voor zijn zendingswerk onder de Amerikanen.

Juist deze secte heeft 't meest succes. Haar werkzaamheid strekt zich thans uit tot aan den Stillen Oceaan. In Korea, Formosa, Mandsjoerije, China, Siberië, Hawaii, Vereenigde Staten, Canada — overal telt zij haar zendelingen en agenten. Inderdaad beteekent 't getal van 839 zendelingen op 570 staties voor een Boeddhistische secte nog geen gering succes! En wie zijn meestal deze zendelingen? Grootendeels dezelfde Aziatische studenten, die men alom aan de Europeesche en Amerikaansche universiteiten ziet, die zich hier de wetenschap en ontwikkeling van 't Westen eigen maken, met de studenten onzer hoogescholen doctorgraden behalen, om later met des te meer aanzien in onze landen voor hun ideeën te kunnen werken.

Is 't niet een teeken des tijds, dat de heidensche religies, terwijl zij in eigen land een strijd op leven en dood te voeren hebben, in onze landen zulk een energieke en doelbewuste propaganda komen ondernemen? Juist in den hoogsten nood, dien zij in eigen land verduren, zijn zij tot de overtuiging gekomen, dat men zich-zelf prijsgeeft, als men niet aan uitbreiding denkt.

Kunnen ook wij niet veel hieruit leeren, als we soms — bij 't zien van de veelvuldige behoeften in eigen land — de uitbreiding van Christus' Rijk, de ondersteuning der Missies, willen beschouwen als een zaak van minder beteekenis, als 'n tweede-rangs-werk??

SOCIALE VERZORGING IN DE MISSIES

Naar aanleiding van het Nationaal Congres te Kaapstad (6—8 Februari 1929).

Door Pater JOZEF BOENISCH C.S.Sp. (Kroonstad, Z.-Afrika.)

De schrijver van dit artikel P. J. Boenisch C.S.Sp. heeft zelf aan het Congres deelgenomen; daarom zijn zijne uiteenzettingen van bijzonder belang.

In het verslag van de Zuid-Afrikaansche Bisschopsconferentie, in 1927 te Kimberley gehouden, wordt gezegd: „Tegenwoordig kan een missionaris niet meer zeggen dat hij zijn plicht gedaan heeft, als hij des Zondags voor zijne parochie een preek houdt; hij moet veeleer, zooals dat in Europa gedaan wordt, zijne christelijke kudde organiseeren, vooral de mannenwereld en voor zijne menschen een leider zijn in alle levensvragen". Bij het lezen van zulke woorden zou men meenen een verslag voor te hebben van een diocesane conferentie van zielzorgers van groote Europeesche steden. En inderdaad zal men bij nader onderzoek bevinden, dat, zoowel hier in Afrika als in Europa, de missionaris niet slechts *geestelijke*, maar weesvader, woningbemiddelaar, werkverschaffer, leider van arbeiders, beheerder van een spaarkas, schoolmeester, journalist, uitgever van tijdschriften en wie weet, wat al meer, zijn moet.

De noodzakelijkheid van socialen arbeid in de Zuid-Afrikaansche Missies kan niet ontkend worden. Dezelfde vraagstukken die den Europeeschen industriearbeider kommernis bezorgen, kwellen ook den neger van Afrika. Hij wil zijne kwesties opgelost hebben en de missionaris is er, die zich aanbiedt als leider ten hemel. Zoo hij het hemelsche kent, dan moet hij het aardsche nog veel beter verstaan, zoo denkt de Neger en daarom verwacht hij van den missionaris de oplossing van al zijne levensraadsels. De neger zegt

onomwonden dat hij thans niet meer met een zuiver godsdienstige predicatie tevreden is. Op een missieconferentie zeide eens een protestantsche zwarte predikant: „Het komt mij voor, dat de missionarissen de practische zijde van den missiearbeid veronachtzaamd hebben. De missionaris moet niet zijn geheelen tijd en energie aan de louter geestelijke behoefte van zijne menschen besteden, maar hij moet wel degelijk zeer practische stappen doen om hunnen toestand in sociaal, economisch en industriëel opzicht te verbeteren. Een paar gram belangstelling voor het stoffelijk welzijn zijner inboorlingen zal het missiewerk vaak meer ten goede komen dan tonnen vol mededeelingen naar den zuiver geestelijken zielentoestand." Deze woorden uit den mond van een zwarte brengen het gezegde in levendige herinnering dat de liefde door de maag gaat, in menig opzicht ook de liefde tot God. Ontevreden, hongerige, slecht betaalde, onrechtvaardig behandelde menschen, verbitterd tegen hunne werkgevers en wonend in vuile wijken, zijn ternauwernood ontvankelijk voor de blijde boodschap van het Evangelie, onverschillig of het Europeesche industriearbeiders of Zuid-Afrikaansche negers zijn. Daarentegen ziet de neger aan de „paar gram belangstelling voor zijn stoffelijk welzijn" dat de missionaris zijn vader is. Vooral de mannenwereld en de arbeidende jeugd wordt daardoor voor de Kerk behouden en om deze klassen van menschen in de Kerk op te nemen of te houden is in Afrika even moeilijk als in Europa.

De sociale nooden der Zuid-Afrikaansche negers zijn talrijk.

De neger van Zuid-Afrika is van nature landbouwer, echter het is een feit, dat hij tegenwoordig om menigvuldige redenen, waarover later meer, het platteland vlucht. Ook onder de negers van Zuid-Afrika bestaat het euvel van de *verhuizing der plattelanders* naar de steden; dit is de hoofdkwaal van de sociale orde of wanorde in Zuid-Afrika. Als men de platteland-kwestie kon oplossen, heeft onlangs iemand te Kaapstad in het Parlement gezegd, dan was ook het inboorlingenvraagstuk voor ons opgelost. Het trekken van de plattelanders naar de steden brengt *arbeidsnood*, want hoe zullen zoo vele negers in de steden werk vinden? Er zijn er te veel. En de ondervinding leert, dat, waar vele arbeidskrachten zijn, het loon gering is. Dan kan men lang redeneeren over minimum-loon, een feit is het, dat de arbeidsmarkt in Zuid-

Afrika beheerscht wordt door de verhouding tusschen vraag en aanbod, vandaar lage loonen voor den neger. Op onwelvoegelijke, onwettige wijze moet men zich een „bijverdienste" verschaffen; zoo komt de negervrouw tot kafferbierbrouwen en bierverkoop. Mannen van allerlei slag gaan hare woning in en uit en het beetje zedelijkheid dat de vrouw nog had, wordt in den kafferbierpot verdronken. Om dan niet te spreken van de „bijverdienste," welke de negermeisjes zich verschaffen. Met het trekken naar de steden komt ook de *woningnood*. Op het land had de neger goedkoop bouwmateriaal, namelijk leem en stroo, en hij kon zoovele hutten bouwen, als hij wilde, daar geen huttenbelasting geheven werd. In de stad echter is er woningnood, vooreerst omdat er geen stroo is voor al de daken, en ten tweede omdat de huttenbelasting zoo hoog is. Daarom leeft de geheele familie op een beperkte ruimte te samen, vaak ouders en volwassen kinderen van beiderlei geslacht in één vertrek. Zoo leven en sterven zij. Ondervoeding, ongezonde woningen, onzinnige Europeesche kleerenmodes, dat alles heeft tot een ongehoorde *sterfte* onder de zwarten geleid. De heidenen brandden, en thans op het platteland branden zij nog, na een sterfgeval de hut af, daar zij den geest van den afgestorvene vreesden. Dat was bijgeloof, maar, het is waar, ook de meest radicale desinfectie van alle ziektekiemen. En heden.... is de neger Christen. De missionaris heeft hem gezegd dat hij niet bijgeloovig mag zijn; derhalve laat hij ook na een sterfgeval zijn hut staan: ja, zelfs wanneer hij nog bijgeloovig is, heeft hij niet meer de middelen om zijn bijgeloof te bevredigen en een nieuwe hut te bouwen. Geld voor een chemische desinfectie heeft hij nog veel minder. Geen wonder, dat door dat alles de negersteden een broedplaats van ziekten geworden zijn. Dan komt de dood.... en de begrafenis, ja, daartoe is het geld zelden toereikend. *Sparen* komt den neger gevaarlijk voor. Want veel geld verwekt benijders en benijders kunnen hem betooveren, derhalve moet men niet sparen. „*Begrafenisfondsen*" of spaarkassen van welken aard ook zijn bij den neger niet mogelijk, zonder eerst in kerk en school dit bijgeloof bekampt te hebben.

Wat ten slotte doet de neger met zijn vrijen tijd? Hij moet van het kwaad afgehouden worden. Hoe? Er zijn tegenwoordig negerbioscopen, negerclubs, negerkranten, politieke vereenigingen enz.

Kortweg — bevordering van de volkswelvaart, werklieden-

vereenigingen, leeszalen, kranten en nog vele andere dingen; het klinkt zoo Europeesch in Afrika, en menigeen zal denken, dat daardoor de neger slechts bedorven wordt, maar de bittere ervaring zal velen tot erkenning dwingen dat dit alles voor den neger noodzakelijk is. De neger van Zuid-Afrika heeft het reeds of krijgt het spoedig. De vraag is slechts: van wien zal hij het krijgen? Welke kranten zal hij lezen? In wat voor bioscopen zal hij gaan? Wat voor films zullen hem vertoond worden? Wat voor arbeidersleiders of arbeidersverleiders zullen hem organiseeren? In ieder geval bestaat het gevaar, dat, wanneer de missionaris niet alles met christelijken geest tracht te doordringen, de reeds christelijke mannen de Kerk den rug toekeeren en de heidenen van de Kerk verwijderd blijven.

Zooals bij het missiewerk in het algemeen, zoo moet ook de missionaris bij den socialen arbeid voor alles, van begin af aan, denken aan *de vorming van inlandsche helpers.*

Hij heeft zooveel uitsluitend geestelijken arbeid, dat hij zich op den duur niet tot krantenschrijven en krantenverkoop, of zelfs tot filmen geven kan. Den neger moet men laten medewerken. Anders vergaat het den missionaris spoedig als den zielzorger in het vaderland, die vaak klaagt dat hij meer vereenigingspraeses dan geestelijke is. Zeker kost het veel moeite den neger zoover te brengen en menigeen is geneigd alles zelf te doen en te denken: „Och wat, voordat ik den neger zoover heb, heb ik het zelf driemaal gedaan." Dat kan kloppen, maar op den duur brengt een dergelijke methode een groot tijdverlies met zich mede. Wanneer men zich slechts eenmaal de moeite gegeven heeft, zal men verwonderd staan hoe een zwarte voorzitter het veel beter doet dan de blanke missionaris, en hoe ook een zwarte zeer goed penningmeester of penningmeesteres kan zijn, wanneer de missionaris slechts regelmatig de boeken controleert. Vooral wat het vereenigingswezen betreft, heeft de neger een zeker aangeboren talent. Want deze bijeenkomsten herinneren hem aan den ouden tijd, toen op het dorpsplein onder voorzitting van den oudste de gemeentevergaderingen werden gehouden en ieder vrij zijn meening uiten kon. De neger is nog meer dan de overige menschen een „gezellig wezen."

Hoezeer men zich tegenwoordig in regeerings- en missiekringen

met de oplossing van het sociale vraagstuk onder de negers van Zuid-Afrika bezighoudt, daarvan legt *het Nationaal Congres van Europeanen en inboorlingen van Zuid-Afrika*, gehouden van 6 tot 8 Februari 1929 te Kaapstad, getuigenis af. Bijeengeroepen door den Universiteitsprofessor van Johannesburg, Dr. Jones, kwamen tot een driedaagsche bespreking de vertegenwoordigers van de meest uiteenloopende belijdenissen en wereldbeschouwingen en van de Regeering, kortom allen, die zich om de verheffing van den neger bekommerden, te samen.

Het Congres had geen officiëel karakter, maar had slechts tot doel de openbare meening zoo te beinvloeden, dat een andere wetgeving en een andere behandeling der zwarten kan worden voorbereid. Men heeft het Congres spottenderwijs „schaakbord-congres" genoemd, omdat, zooals op een schaakbord „wit" en „zwart" naast elkander in dezelfde rij zaten. Zoo is tegenwoordig het gebruik, want de ervaring heeft aangetoond, dat het weinig doel heeft over het welzijn van een ander ras te beraadslagen als de vertegenwoordigers van dit ras niet zelf daarbij tegenwoordig zijn. Door dergelijke gemeenschappelijke vergaderingen van blanken en zwarten wordt de wederzijdsche verstandhouding bevorderd en kunnen de blanken eerder op de medewerking der zwarte volksleiders rekenen.

De toespraken werden door deskundigen, zooals universiteitsprofessoren, dokters in de medicijnen, ziekenverpleegsters, rechters, landbouwkundige leeraars enz. gehouden.

Als eerste punt werden *de landbouwtoestanden* onder de inboorlingen van Zuid-Afrika behandeld, welke ongetwijfeld de grondkwestie van het sociale vraagstuk onder de zwarten vormen.

Om vele redenen is tegenwoordig het *verlaten van het platteland* bijna mode geworden bij de Zuid-Afrikaansche negers. Vooreerst heeft hij niet voldoende land. Het landbezit van den neger is aan de zonderlingste, wettelijke beperkingen onderworpen. Vervolgens waar hij land heeft, zijn de landbouwmethoden zoo slecht, dat de grond zijnen bewoner niet meer voeden kan en op zekeren dag moet de oude negervader zijne kinderen naar de stad zenden, opdat zij op de een of andere, geoorloofde of ongeoorloofde wijze zelf hun brood verdienen. Ten derde zijn de blanke farmers zeer hardvochtig tegen den negerarbeider, zoodat de loonarbeid voor

een blanken farmer ongunstig bekend staat. Ten vierde ziet de neger in het landleven niets aantrekkelijks meer: met geweld wordt hij naar de stad getrokken, waar hij zijn geld vlug verdienen kan, waar hij afgemeten arbeidsuren heeft en zich vele gemakken kan verschaffen, die het landleven hem niet biedt. Het landbouwvraagstuk is en een sociaal en een godsdienstig vraagstuk. Want door het wegtrekken naar de steden worden groote hindernissen voor een vruchtbaren missiearbeid gelegd. Zooals in Europa, zoo heeft ook in Afrika de Kerk een beter houvast aan de plattelandsbevolking dan aan de stadsbevolking. Ook de regeering begint in te zien, dat de toekomst van Zuid-Afrika niet ligt in de gouden diamant-mijnen, maar op het platteland, en de inboorling is van nature landbouwer.

De besluiten van het Congres waren als volgt:

„Doordrongen van de noodzakelijkheid van den landbouw voor de inboorlingen, zoowel om de inboorlingen te verheffen, als ook om den socialen en economischen rijkdom van het land te bevorderen, houdt het Congres de volgende maatregelen voor nuttig:

1. uitbreiding van het landbezit der inboorlingen.
2. oprichting van landbouwscholen en ondersteuning van de reeds bestaande.
3. landbouwkundige geographen voor de inboorlingengebieden.
4. oprichting landbouwbanken voor de inboorlingen.
5. coöperatieve credietvereenigingen, coöperatieve landbouw in- en verkoopvereenigingen.
6. verschaffing van goed zaad aan de inboorlingen.
7. landbouwtentoonstellingen voor inboorlingen.

Wij, *katholieken*, staan hier in Zuid-Afrika niet op de laatste maar veeleer op *de eerste plaats*. Vóór allen worden de missionarissen van Mariannhill door de regeeringsvertegenwoordigers als voorbeeldige opvoeders van negers voor het landbouwbedrijf aangezien. Pater Bernhard Husz R.M.M. bereist ieder jaar op kosten en verzoek van de regeering groote uitgestrektheden van Zuid-Afrika om onder de negers coöperatieve landbouw in- en verkoopvereenigingen te stichten en zwarte volksbanken op te richten. Zijn arbeid wordt door vriend en vijand bewonderd en is daar bijna uniek.

Wat de landbouwscholen aangaat, zoo hebben wij een kleine

landbouwschool te *Kroonstad* geopend onder de bekwame leiding van *Broeder Canutus S. C. Sp.* die als beproefde Duitsche landbouwer de leeraarsposten waarneemt.

De industrieele organisatie der inboorlingen werd door den Secretaris van het Ministerie van Arbeid, door den Voorzitter van de staatslooncommissie en door een hoogleerares in de handelswetenschappen uit Dunbar behandeld. De blanke arbeider is door een uitgebreide wetgeving beschermd, maar de zwarte arbeider is door vooroordeel of gewoonte van de vrucht en het genot al dezer voordeelen uitgesloten. Het loon wordt niet bepaald naar de behoefte van een gezin met middelmatig aantal leden, maar men betaalt practisch het een of ander willekeurig loon, daar men een onbeperkten voorraad zwarte arbeidskrachten heeft. De regeering legt het er zelfs openlijk op aan, om de zwarten uit de betere beroepen te verdringen, daar er zoovele arme blanken werkeloos in het land rondloopen. Dat met het oog op al deze misstanden volksleiders van socialistischen en communistischen aard geweldigen aanhang gevonden hebben, is van zelfsprekend. Om deze propaganda krachtig tegen te gaan, werden door het Congres de volgende maatregelen noodzakelijk of nuttig geacht :

1. erkenning van het feit dat in de arbeidswetgeving geen onderscheid moet gemaakt worden tusschen blank en zwart.
2. organisatie van vakvereenigingen voor inboorlingen.
3. vaststelling van minimum-loonen voor ongeschoolde arbeiders.

Hoe gewichtig deze punten zijn in verband met de communistische propaganda in Zuid-Afrika is gemakkelijk te begrijpen. Wij, Katholieken, hebben weliswaar reeds een *Katholieke volksvereeniging* (n.l. de C. A. U. Catholic African Union) voor de negers van Zuid-Afrika opgericht, maar deze vereeniging is nog niet voor de vakbeweging georganiseerd en dat moet het geval zijn wanneer de C. A. U. eenige invloed op de de arbeiders beschermende wetgeving in Zuid-Afrika verkrijgen wil. De I. C. U. (Industrial and Commercial Union) een anti-godsdienstige, bolschewistische vereeniging, heeft van de Schotsche Onafhankelijke Arbeiderspartij een blanken raadgever ontvangen, die nu het land bereist om de I.C.U. tot een door den Staat erkende vakvereeniging uit te breiden. Om godsdienstige redenen mogen de katholieken zich niet bij de

I. C. U. aansluiten. Daarom zullen ook de katholieken aan de oprichting van een vakvereeniging voor de inlanders moeten denken. In Duitschland hebben we *christelijke* vakvereenigingen; deze zijn echter volgens voorschrift der bisschoppen in Zuid-Afrika niet toelaatbaar; de bisschoppen hebben zich voor het *streng katholiek* karakter der katholieke vakvereenigingen verklaard. Niet-katholieken kunnen wel gewoon lid zijn, doch kunnen geen leidende posten bekleeden.

De volksgezondheidsverzorging onder de inboorlingen is tot een der dringendste noodzakelijkheden geworden. De haren rijzen iemand te berge, wanneer hij in officiëele statistieken leest dat b.v. in Transvaal 90 % der zwarte schoolkinderen geslachtsziek zijn, dat in Kroonstad 60 % der negerzuigelingen in het eerste levensjaar sterven, in Johannesburg zelfs 70 %, terwijl de kindersterfte bij de blanken slechts 7 % bedraagt. Aan alles is de inboorling zelf medeplichtig. Hij heeft de Europeesche kleeding aangenomen zonder zich zuiver te houden en voor de noodige verfrissching der kleeren te zorgen. In plaats van het beetje geld voor goeden kost te besteden, gaan die paar shillings aan kleeren weg. En wederom het bijgeloof: volgens heidensch begrip is ziekte aan een boozen geest of aan toovenarij toe te schrijven, daartegen kan men niet veel doen, derhalve blijft de neger geheel werkeloos. De hulp van een tooverdokter inroepen mag hij niet meer, indien hij Christen wil blijven en het geld ontbreekt hem om den blanken arts te betalen. Ofwel wanneer hij het geld heeft, wil de arts waarschijnlijk uit rassenvooroordeel niet komen.

Om dien toestand te verbeteren werden door het Congres de volgende maatregelen getroffen:

Oprichting van ziekenhuizen, klinieken, kinderbewaarplaatsen, kindergezondheidskolonies, opleiding van zwarte dokters, aanstelling van zwarte ziekenverpleegsters en hare bezoldiging van staatswege, ondersteuning van de reeds bestaande missieziekenhuizen, missieklinieken enz.

Aan dit alles ziet men dat de *medische missieactie* een groot arbeidsveld zal hebben. De regeering is voorloopig nog niet in staat alles zelf te doen, zij is bereid de missies te ondersteunen. Een ieder, die weet hoe kostbaar het is ziek te zijn en hoe nog kostbaarder het is zieken te verplegen, zal moeten toegeven dat

katholieke missieartsen en dergelijken door gebrek aan financiëele middelen onmogelijk zijn.

Waarom zou dan de katholieke missie, die toch ook door belastingen tot de openbare middelen bijdraagt, niet die openbare middelen aannemen tot ondersteuning harer medische missiebeweging ? En zeker kan men van dezen tak der sociale verzorging het grootste nut voor de verspreiding van het Evangelie verwachten.

Vele zedelijke en lichamelijke gebreken kunnen door *geschikte ontspanning* van den neger verwijderd gehouden worden. Wat doet de neger na den arbeid in zijnen vrijen tijd ? Deze vraag schijnt men zich werkelijk zelden gesteld te hebben. Minstens, meent professor Jabavu, een der edelste negerkarakters van Zuid-Afrika, zouden de missionarissen de „verchristelijking der ontspanning" vergeten hebben. In den heidenschen toestand hadden de negers dansen en spelen, die nauw met hun geloof verbonden waren. De missionarissen moesten hunnen bekeerlingen deze spelen en dansen wel verbieden, want het waren heidensche gebruiken. Men heeft echter daar niets christelijks voor in de plaats gesteld. De inlandsche sport ging verloren en de christelijke sport was niet bekend, zoo werd de vrije tijd voor den neger een gelegenheid tot zonde. Derhalve is men er tegenwoordig meer dan ooit op uit door sport (tennis, voetbal enz.), als ook door leerzame theaters en bioscopen den neger na den arbeid de noodzakelijke ontspanning te verschaffen. Er moeten leeszalen ingericht, avondscholen geopend worden, de meisjes en vrouwen moeten in daartoe ingerichte tehuizen overnachten om aan de zonde te ontkomen en zich met een nuttig handwerk of iets dergelijks bezig te houden.

Ook de *padvindersbeweging*, die in Zuid-Afrika onder de negers reeds zeer verspreid is, werd door het Congres uitvoerig besproken. Men gelooft dat de padvindersbeweging de plaats der oude huwbaarheidsfeesten zou kunnen innemen. De oude reisceremonies voor jongens en meisjes brachten ongetwijfeld veel onzedelijkheid met zich ; de missionaris moest ze verbieden. Echter, zoo meent wederom professor Jabavu, zij hadden ook een goed element in zich : er werd namelijk de jeugd door de oudsten een zekere mate van zedelijke welvoegelijkheidsregelen bijgebracht. Met de afschaffing van de reisceremonies ging ook dit goede element

verloren. In de padvindersbeweging en gelijksoortige vereenigingen voor meisjes zou dit element weder kunnen opleven. Ook hier komt eene den neger aangeboren liefde tot gezelligheid zeer te pas voor de voorbereiding en leiding van dergelijke bewegingen.

Buiten de tot nu toe behandelde meer sociale vraagstukken kwamen ook de *politieke kwesties* ter sprake.

De missionaris moet zich op zichzelven niet met de politiek van het land inlaten, vooral niet wanneer hij in het missieland geen burgerrecht heeft. Hij zal echter niet altijd kunnen zwijgen. Den juisten middenweg geeft *Mgr. Gotthard O.M.I.* in zijn artikel „Het ontwaken van Afrika en de taak der katholieke Kerk." (Xaverius-Kalender 1928.) Daar leest men : „Het is de taak der Kerk met allen nadruk op een rechtvaardige wetgeving voor de inboorlingen aan te dringen. Wellicht heeft men hier in het verleden om de meest verschillende overwegingen een te groote terughoudendheid betoond. Ik hoorde in ieder geval eens uit den mond van een negervriend, die zich grondig met de studie van het negervraagstuk en zijne oplossing bezighield, op bevreemdenden toon, — dat de Kerk niet op nadrukkelijke wijze als verdediger der negervolkeren optreedt. De enkeling zal daar ongetwijfeld niet veel uitrichten en daarom zouden we het denkbeeld van een nadere gedachtenwisseling van alle in aanmerking komende missiegebieden mogen aanwakkeren. Er zouden van tijd tot tijd bijeenkomsten kunnen plaats vinden, waarop onderling het geheele probleem uitvoerig besproken en een leidraad voor een gemeenschappelijk optreden vastgesteld wordt."

De neger verwacht dit ook van den missionaris. Hoe vaak hoort men niet de inboorlingen zeggen : „Wij verachten den missionaris, die zegt, dat hij met de politiek niets te maken heeft." Een zwarte protestantsche predikant zeide eens op een missieconferentie : „Waarom zou de missionaris niet zijn belangstelling toonen voor de practische vraagstukken en protesteeren wanneer voortdurend door wetgeving of verordening de onbetwiste rechten der inboorlingen met voeten getreden worden ? Welk een groote steun zou het voor het christendom geweest zijn, indien de missionarissen geprotesteerd hadden tegen de op rassenvooroordeel berustende wetgeving ? Natuurlijk is de regeering steeds beleedigd, als de missionaris zich met de politiek van het land bemoeit.

Drie kwesties van meer politieken aard kwamen op het Congres ter sprake : *het kiesrecht voor den neger, de gerechtelijke behandeling van den neger en het paswezen.*

In sommige gebieden van Zuid-Afrika bezitten de kleurlingen het actief kiesrecht. Door een nieuwe wet zal dit in zijn bestaanden vorm worden afgeschaft en in een zeer beperkten vorm over geheel Zuid-Afrika worden uitgestrekt. De negers waren algemeen voor de uitbreiding van het kiesrecht, echter tegen de afschaffing in zijn huidigen vorm. Ofschoon de vertegenwoordigers der regeering de vergadering verlieten, toen dit punt ter sprake kwam, kwamen toch de overige congressisten algemeen voor het recht van den neger op.

Het dragen van een groot aantal passen is een onuitstaanbare last voor den neger geworden. Zij worden op den voet door passen gecontroleerd. De negers noemen de passen „hondenpenningen". Welk een ontevredenheid door de vele onnoodige passen verwekt wordt zal men eerst dan goed begrijpen, als men bedenkt dat de neger zichzelf als den inwoner van het land en den blanke als den landverhuizer beschouwt, dat de neger zich aldus beroofd ziet van zijne aangeboren vrijheid in het land zijner vaderen. De regeering beloofde het geheele passysteem te vereenvoudigen en aan de beschaafde inboorlingen zeer gemakkelijk pasvrijheid toe te staan.

Wat de rechtspraak betreft, zoo werd door vooraanstaande rechters op het Congres zelf toegegeven, dat de rechters bij het vellen van een vonnis niet slechts de wet maar ook de openbare meening hebben te raadplegen en de openbare meening laat b.v. niet toe dat een blanke wegens moord op een zwarte ter dood veroordeeld wordt, terwijl de dood de gewone straf is voor vermoording van een blanke door een zwarte, enz. Vele misdaden worden bij zwarten strenger bestraft dan bij blanken. Eigenlijk moest het juist omgekeerd zijn, daar de blanke beter opgevoed is en den neger het goede voorbeeld geven moest. Er werd een bijzondere commissie benoemd om van deze en nog vele andere gestrengheden en onrechtvaardigheden kennis te nemen en aan den Minister van Justitie mede te deelen.

In al deze laatstgenoemde kwesties kan de missionaris als eenling natuurlijk niet krachtig optreden, het is aan de Kerk als

geheel of aan conferenties, zooals in Kaapstad, de stem te verheffen en voor recht en billijkheid op te komen.

Al hebben de besluiten van het Congres ook nog geen kracht van wet, dan toch ziet men uit de verhandelingen, welke eischen tegenwoordig aan den missionaris gesteld worden en wat de neger thans van den missionaris verwacht.

De sociale arbeid, en zoo noodig, zelfs deelname aan de politiek behooren heden ten dage tot de belangrijkste hulpmiddelen bij het missiewerk en vooral bij de arbeiders- en mannenzielzorg, zoowel in Europa als in Afrika.

DE METHODE VAN HET PROTESTANTISME IN CHINA [1])

(Dit artikel sluit aan bij de artikelen op blz. 186 van den 10en jaargang en op blz. 31 van dezen jaargang.)

In twee vorige artikelen heb ik gesproken over de geschiedkundige ontwikkeling van het Protestantisme in China, zonder echter nader in te gaan op hun methode. Deze laatste zal ik thans breedvoerig behandelen. Later zal ik daaraan nog een bespreking van de voornaamste moeilijkheden en fouten van het protestantsche missiewerk in China toevoegen.

Wij kunnen een tweevoudige methode onderscheiden, namelijk de extensieve en intensieve methode. [2]) De eerste bestaat vooral in de territoriale uitbreiding van het Evangelie, en wij meenden hierover met betrekking tot de missie der Protestanten in China reeds voldoende gesproken te hebben. Ik wees daar nog speciaal op de methode der China-Inland-Mission. [3]) In het volgende zal meer de intensieve methode of de bevestigingvan de kerk ter sprake komen. Wij beginnen met te spreken over de organisatie van hun kerk, waaraan zich een kort woord aansluiten zal over de verspreiding van de bijbel, de school, de medische missieactie en de vrouw in de missie.

Zooals iedere missionaris ingezien heeft en nog inziet, weet ook de protestant maar al te goed, dat de aanpassing aan het milieu,

---

[1]) Voor de methode der prot. missie zie China-Inland-Mission deel II, October in „China und das Christentum", p. 10. Ook de overige werken, geciteerd in de beide vorige artikelen, kunnen voor dit doel geraadpleegd worden.

[2]) Al naargelang het extensieve of intensieve karakter op den voorgrond treedt, spreekt men van 'n extensieve of intensieve methode. Nooit echter zal men in de Missies de een of andere methode uitsluitend aanwezig vinden.

[3]) Zie dezen jaargang blz. 35.

waarin hij leeft, van het allergrootste belang is, en wel de aanpassing in alle opzichten, zoowel de materieele als ook de intellectueele, de sociale zoowel als de economische. Is de materiëele, sociale en economische aanpassing wel eens moeilijk, grootere moeilijkheden brengt de intellectueele accomodatie met zich mede, die toch niet minder belangrijk is, en waarop juist in den laatsten tijd op aangedrongen wordt. In zijn werkje „Das neue China und das Christentum" wijst Sutschewitz er op, dat juist nu — het was in 1913 en geldt ook nu nog — een gezonde aanpassing van groot nut zijn kan. Het gaat niet aan, aldus Sutschewitz, het Confucianisme zonder meer te bestrijden, maar men moet het goede er van behouden, om zoodoende een nieuw en nog gelukkiger China op te bouwen." [1]) Toen Dr. Witte eens een vergadering van boeddhistische priesters bijwoonde, zeide professor Insuki tot hem: „Wij zijn blij, dat de christelijke missionarissen tot ons komen. Doch het moeten mannen zijn, die het Boeddhisme niet voor duivelswerk houden, zooals vele Amerikaansche missionarissen doen, maar zij moeten het religieuse en geestelijke ervan goed leeren kennen." [2]) Al valt op deze woorden nog wel iets aan te merken, toch bevatten zij een groote waarheid, namelijk deze: „Wilt gij een groot en goed missionaris worden, tracht dan de mentaliteit van het te missioneeren volk te leeren kennen". Deze les hebben de protestanten zeer wel begrepen, al gingen zij wel eens wat te ver. Van den anderen kant vinden wij echter ook een gebrek aan aanpassing zooals b.v. bij de Anglo-Amerikaansche missionarissen.

De missieactie van de protestanten begon, zooals wij gezien hebben in de havensteden en breidde zich langzamerhand uit tot in het binnenland. Zij stichtten hoofdstaties, waaraan zich dan verschillende nevenstaties aansloten. Langen tijd heeft men getwist of men vanuit een centrale statie het land missioneeren zou en of men op verschillende punten van het missiedistrict staties bouwen zou. Beide methodes hebben hun voor en tegen. Is de eerste meer systematisch en beter georganiseerd, de tweede is meer geschikt, om vertrouwelijker met de menschen om te gaan. Bij de bespreking van de China-Inland-Mission [3]) hebben wij er reeds op

---

[1]) Sutschewitz: „Das neue China und das Christentum", bldz. 67.
[2]) Dr. Witte: Sommer-Sonnentage in Japan und China, bldz. 119.
[3]) Zie blz. 36 van dezen jaargang.

gewezen, hoe zij het eerst 'n missiestatie oprichten in de hoofdstad, dan in de grootere steden en dorpen, het eerst in de nabijliggende provincies dan in verder afgelegen dsitricten enz. In deze statie woont dan de missionaris en zijn catechisten, evangelisten en predikanten. Zulk een statie bevat een heel complex gebouwen, als daar zijn kerk, school, zoowel in- als externaten, bible classes, leeszalen, dan nog zooveel mogelijk 'n ziekenhuis met policliniek. Het is niet te verwonderen dat, zooals ik in de vorige artikelen gezegd heb, slechts 20 % van alle missionarissen direkte zielzorg hebben. [1])

Het missiepersoneel bestaat uit den missionaris en zijn catechisten. Deze laatsten zijn wederom onderscheiden. Men heeft catechisten, die van begin af in de zoog. ,,Predigerseminare" opgeleid zijn en andere die eerst later christen geworden zijn, de Evangelisten of hulpcatechisten. Ook wordt, vooral in onze dagen, er voor gewerkt, om te krijgen wat wij zouden noemen inlandsche Clerus. Voor dit doel heeft men theologische faculteiten aan de universiteiten opgericht, wat niet zonder tegenspraak plaats had. Vele missionarissen hebben echter groote verwachtingen van deze instelling. [2])

Het bestuur van een nieuwe statie of gemeente ligt meestal in handen van de catechisten, die tegelijk met de seniores of als het gaat om grootere gemeenten, en den predikant het presbyterium vormen, en zorg dragen voor het geestelijke welzijn van de gemeente, terwijl voor de materieele belangen door de diakens (diakone) gezorgd wordt. [3])

Wat de kerkelijke tucht betreft kennen de protestanten twee straffen, de groote en de kleine excommunicatie. Terwijl men bij de eerste ophoudt lid van de gemeente te zijn, bestaat de tweede in het verbod, om aan het avondmaal deel te nemen. Al naargelang de overtreding klein of groot is, worden deze straffen in meerdere of geringere mate toegepast. [4])

Bovendien worden de gemeenten aangespoord, om zelf voor hun onderhoud te zorgen door middel van belasting (Kirchensteuer) of

---

[1]) Oehler bldz. 171 vv. en 227 vv. Schmidlin : Kath. Missionslehre, 1923, bldz. 336 vv. ; 348, 350 ; Warneck Missionslehre IV, 49 vv.
[2]) Oehler l.c. bldz. 234.
[3]) idem l.c. bldz. 236.
[4]) idem l.c. bldz. 241.

collecten. Dit leest men zoowel in de verslagen van 1896 als ook in de nieuwste berichten van de protestantsche missie! [1])

Het Evangelie wordt verspreid én door de school én door de predikanten vanaf de kansel. Verder houdt men meetingen voor mannen en vrouwen en juist bij de protestanten is het systeem van de straatpredicatie in zwang, alhoewel men ook zoog. „Predigt-lokale" kent. In een verslag van de Engelsche Wesleyanen van 1896 las ik het volgende: „de eerste zich *zelf onderhoudende* kerk werd opgericht te Fa-stan. In een van de hoofdstraten is een *openbare leeszaal* opgericht, die onderhouden wordt door de inlandsche christenen [2]). Bijzondere vermelding verdienen hier nog de zoog. Biola-Evangelisten, die in groepen van twaalf door het land trekken. Hun arbeid is meest individueel. Het ligt voornamelijk in hun bedoeling, om de menschen te leeren lezen, opdat zij den Bijbel wier verspreiding een der hoofdpunten van het missieprogramma der protestanten uitmaakt, kunnen lezen [3]). Tenslotte nog een aanhaling uit Aufhauser: „Durch allgemeine Evangelisationszüge unter den gebildeten Klassen, wie den groszen Massen, sucht die evangelische Mission in China, Korea und Japan mit gutem Erfolg dem Christentum den Weg zu bahnen". [4])

Het missiemiddel bij uitnemendheid is bij de protestanten de Bijbel. Het is eenvoudig ongelooflijk hoe vele exemplaren van den bijbel en hoevele godsdienstige tractaten door de protestanten verspreid zijn. De Engelsche en Amerikaansche bijbelgenootschappen verspreiden in 1884 ruim vier millioen exemplaren, en de „Religions-Tract-Society" ± 79379550 geschriften. [5]) De Amerikaansche kerk der Presbyterianen schrijft in 1896: „De missie-arbeid bestaat hoofdzakelijk in het verspreiden van geschriften, het laatste jaar over de 50000, waaronder ook de bijbels vallen". [6]) De algemeene evangelische protestantsche missievereeniging, wier

---

[1]) Voor 'n breedvoerige behandeling zie Oehler l.c. bldz. 243—44, China-Mission-handbook, waar voortdurend sprake is van self-support. Ook in het programma van de „China voor Christus beweging" wordt er op aangedrongen de gemeenten tot aalmoezen geven aan te sporen.

[2]) China Mission handbook bldz. 93.

[3]) Biola = Bible Institute of Los Angelos. Zeitschrift für Missions-wissenschaft Jg. 1926 bldz. 53.

[4]) Aufhauser: Christentum und Buddhismus bldz. 254.

[5]) Kirchenlexikon VIII Spalte 1618; Oehler passim; China Mission-handbook bldz. 296 vv.

[6]) China Mission-handbook bldz. 215.

doel de verspreiding van het Evangelie is, beperkte tot 1896 in China haar werkzaamheid tot litterairen arbeid. Ook de Y.M.C.A. geeft zich alle moeite, om den bijbel aan het volk te doen kennen, en men tracht de meer ontwikkelden bijeen te brengen in zoog. „bible classes", waar hun aan de hand van den bijbel het christendom verklaard wordt. De Y.M.C.A. geeft een maandblad uit, dat 7000 abonné's telt, bovendien hadden zij in 1910 aan boeken en tijdschriften nog 33500 exemplaren verspreid. [1]) Hoeveel gewicht de protestanten aan den bijbel hechten is mij gebleken uit een artikel in de „Chinese Recorder — een protestantsch maandschrift, dat als titel droeg : The Church of tomorrow — its faith in the Bible. Dr. Steppard de auteur zegt o.a. : „De toekomst van de Kerk zal verzekerd zijn, indien men het geloof in den bijbel behoudt". Op de vraag, hoe men het geloof in den bijbel behouden zal, geeft zij als antwoord: 1e. door den bijbel tot z'n eigendom te maken en 2e. door te *zorgen* dat iedereen zich vertrouwd maakt met den bijbel." [2]) „Een nieuwe actie van de protestantsche bijbelgenootschappen, die in Azië werkzaam zijn is de publicatie geweest van een nieuwe uitgave van het nieuwe Testament in zakformaat en wel in de Chineesche taal. Ze telt 75000 exemplaren, die bestemd zijn om verzonden te worden aan iederen protestantschen missionaris, die zich verbinden moet, om ze slechts aan die Chineezen te geven, die beloven zullen, deze bij zich te dragen en er iederen dag in te lezen. [3])

Een ander voornaam middel is voorzeker de school. Het nut van een degelijk onderwijs en een goede opvoeding kan niet ontkend worden. Ook het protestantisme beschouwt de school als een middel tot het doel, terwijl zij naast de school ook het caritatieve werk niet verwaarloosden. Een der hoofdzorgen van het protestantisme is altijd geweest scholen te bouwen. Hier werd dan ook behalve de andere elementaire vakken bijbelsche geschiedenis gegeven. Hanspach, een protestantsche missionaris, trachtte tegen een kleine vergoeding de kinderen aan te sporen, om den bijbel van Medhurst (die christliche Drei-Zeichen-Bibel von Medhurst) te leeren, terwijl

---

[1]) Aufhauser l.c. bldz. 286.
[2]) *a)* By making it its very own.
b) By more direct acquaintance with the book self. Chinese Recorder, Jg. 1928, bldz. 95.
[3]) De Tijd, 13 Jan. 1928, citaat uit de mededeelingen van Agentia Fides.

hij de onderwijzers en onderwijzeressen liet bijeen komen, om deze te onderrichten in de christelijke leer. [1]) Zooals ik reeds opmerkte werken de protestanten in China ook voor de verbetering van het lot van de Chineesche vrouw, waaronder ook valt de opvoeding van de meisjes. Het protestantisme zag in het gebrek aan meisjesscholen ,,eine grosze Lücke'' en trachtte deze leemte aan te vullen. De meisjesscholen waren volgens Oehler niet zoo zeer middel tot het doel, dan wel het doel zelf. De noodzakelijkheid van zulke scholen moge uit het volgende blijken. In 1916 waren in de Chineesche staatsscholen van de 4 mill. leerlingen 95% jongens en 5% meisjes. De protestanten daarentegen onder de 180000 leerlingen 69% jongens en 31% meisjes, die onderricht werden in alle vakken, maar voornamelijk in het handwerk, op het platteland in kost- en in de steden in dagscholen. [2])

Naast dit alles werd ook de hoogere school [3]) niet uit het oog verloren. Ik herinner hier nog, aan hetgeen gezegd is over de stichting van het ,,anglo-chinese college'' door Morrison te Macao, later verplaatst naar Hong Kong. In 1861 stichtte de Engelsche missie het Sint Paul College, 1879 werd door bisschop Shereschewsky het St. Johns-College gesticht, de latere St. Johns Universiteit. Het onderricht werd in het Engelsch gegeven, terwijl de Duitschers hun moedertaal voor het onderwijs bezigden. In 1877 werd ter bevordering van het hoogere schoolwezen ,,de vereeniging voor de opvoeding'' (Educational Association) in het leven geroepen. Voor de verspreiding van literatuur diende de in 1877 opgerichte vereeniging ter verspreiding van christelijke en algemeene beschaving onder de Chineezen. In 1926 bedroeg het aantal Colleges en Universiteiten 24, met 2800 studenten. Theologische scholen telde men 125 met 3940 leerlingen. Daarbij komen dan nog de studentenvereenigingen, met hun groot getal mannelijke en vrouwelijke studenten. Vele van deze scholen staan onder den invloed van Amerika en bij velen is het doel, de moderne beschaving met al het goede en kwade over te brengen naar China. Onder de verschillende faculteiten neemt de medische de eerste plaats in. Gedurende het schooljaar 1919-20 waren onder de 2017 studenten, 1491 die geen

---

[1]) Zie Oehler l.c. bldz. 191.
[2]) Oehler l.c. bldz. 188.
[3]) Oehler l.c. bldz. 187 en 216 vv.

speciaal vak gekozen hadden. Van de overige 586 studeerden 234 medicijnen, 100 landbouw, 98 theologie, 40 philologie, 27 handelswetenschap en 27 in de rechten.

Ook voor de lichamelijke gezondheid werd zorg gedragen door de bevordering van sport en gymnastiek, waarbij vooral de Y.M.C.A. [1]) op den voorgrond trad. Van grooten invloed op het schoolwezen was ook een wetsbepaling van 1912, waardoor de studenten zoowel van de Chineesche staatsscholen, als ook die van de hoogere scholen van particuliere gezelschappen gelijkgesteld werden en tot de staatsambten konden toegelaten worden, mits deze zich onderwerpen wilden aan de in 1911 ingevoerde reform van het schoolwezen. [2]) Sinds de revolutie deed zich in 't algemeen een groote behoefte gevoelen aan opvoeding en onderricht. Tengevolge hiervan heeft zich dan ook in en met medewerking van China het schoolwezen veel verbeterd, al is men nog lang niet zoover als hier in Europa. Prachtige universiteiten bezitten de Protestanten in China, zooals blijkt uit een beschrijving van de Shantung-universiteit, volgens Dr. Witte in zijn interessant boek „Sommer-Sonnentage in Japan und China." Aan deze universiteit is een museum verbonden, dat volgens Dr. Witte jaarlijks door meer dan 500.000 menschen bezocht wordt. [3])

Vragen wij nu eens welk karakter draagt het protestantsche schoolwezen in China. Na rijp overleg, moeten wij antwoorden, dat alles er op gericht is, om niet enkel het evangelie en de christelijke leer te verkondigen, maar ook om de Europeesche beschaving naar China te brengen. „Heute steht in erster Linie das ganze englisch-amerikanische Missions schulwezen unter dem Gerichtspunkte der Ubermittlung der europäïschen kultur. In den kontinentalen Missionen gelten höhere Schulen für Heiden und Missions-

---

[1]) Oehler bldz. 218—220. De missiearbeid van de Y.M.C.A. is niet voldoende voor den Chineeschen student, aldus rijkskanselier Michaëlis, want hij zegt o.a. „Die chinesische Jugend, insbesondere der Student erkennt die Kulturarbeit der amerikanischen Y.M.C.A. mit Dank an, und lebt sich schnell in das Wesen seiner Freunde ein, aber all das Neue, das sittlich Gute, das angeboren und angezogen wird, wie ein europäischer Kleid, füllt doch die Sehnsucht nicht aus . . . . Sie stehen vor den groszen Fragen und Problemen des Lebens und suchen Verständnis. Das ist's was sie zu uns zieht. Der durchschnitts Arbeiter in der amerikanischen Jungmänner Organisation hat nichts übrig für das Wälzen von Problemen" (Oehler l.c. bldz. 220).

[2]) W. Sutschewitz l.v. bldz. 56.

[3]) Dr. Witte l.c. bldz. 178—179.

hospitaler als Mittel, um das Evangelium an bestimmte klassen des Volkes heranzubringen, und darum als indirekte Missionsmittel... Bei den Angelsachsen dagegen werden erziehende und ärztliche Mission, als mit der Wortverkündigung gleichberechtigte Zweige der Missionsarbeit angesehen, da sie christliche Kultur schaffen".[1]) Toen de universiteit van Peking gesticht werd, werd als haar doel opgegeven, ten eerste de studenten tot moderne handelsnijverheidsmenschen te maken en ten tweede de studenten te onderrichten in de fundamenteele principen van democratie en republicanisme, want zooals China van Amerika een nieuwen staatsvorm gekregen heeft, zoo moet het ook zijn republikeinsche opvoeding van Amerika krijgen. ,,Mit diesen Worten wird nicht nur das Ziel der Missionsuniversität beschrieben, sondern das der gegenwartigen in China tonangebenden amerikanischen Missionsarbeit überhaupt" [2]).

Uit het voorafgaande blijkt maar al te duidelijk, hoe groot de invloed van Amerika en het Amerikaansche Protestantisme op de moderne beweging in China is. Doch ook het Protestantisme voelt, dat het zijn methode veranderen en zich aanpassen moet aan het nationalistisch streven van Jong-China, vandaar dat men al meer begint te letten op de qualiteit, dan op de quantiteit der leeraren, vandaar dat men de Kerk van China altijd meer zelfstandig maken wil, vandaar dat men ook bij het hooger onderwijs rekening houdt met de moderne stroomingen. [3]) Hier staat het protestantisme voor een zeer moeilijk probleem. Behalve de scholen en universiteiten hebben de protestanten nog vele ,,Studentenheime", die volgens Aufhauser aan het Protestantisme de mogelijkheid bieden, om de leidende en meer- ontwikkelde kringen voor zich te winnen. [4]) Wanneer men het protestantsche schoolwezen zoo beschouwt, dan zou men geneigd zijn een Amerikaanschen auteur gelijk te geven, die in een artikel over dit onderwerp uitroept: ,,Eerlang zal het Protestantisme de absolute heerschappij in China verkrijgen", [5]) indien men niet wist, dat ook de katholieke school — al

[1]) Oehler l.c. bldz. 214.
[2]) Oehler l.c. bldz. 215.
[3]) ,,We needed to develop a more unequally Chinese system of education, rather than to continue following Europe and Amerika". Uitingen als deze vindt men meer onder de protestanten. Men leze slechts, het tijdschrift ,,Chinese Recorder" 1927-28.
[4]) Aufhauser: Christentum und Buddhismus l.c. bldz. 271.
[5]) You will realize, how one of our bishops could exclaim: ,,Erelong Protestantisme will have attained absolute supremacy in China!" (sic?) Franciscan Herald Jg. 1928 bldz. 59.

beschikken wij niet over de millioenen dollars van Amerika — altijd meer en meer vooruitgang maakt.

Bovendien weet het Protestantisme door het bouwen van poli-clinieken, ziekenhuizen, weeshuizen, vondelingshuizen enz. de groote massa van het Chineesche volk voor zich te winnen. Als stichter van de medische missie in China mag wel beschouwd worden, de beroemde Dr. Parker, die in 1835 een hospitaal opende te Kanton, in 1838 de „Gesellschaft für ärztliche Mission in China", stichtte en in 1841 het initiatief nam tot de stichting van de „missionsärztliche Gesellschaft" in Edinburgh. In de Engelsche en Amerikaansche Missie is het algemeen regel, naast elke goed opgerichte missiestatie ook 'n hospitaal en policliniek te bouwen. In 1922 hadden de protestanten in China alleen 328 mannelijke en 92 vrouwelijke geneeskundigen, 127 ziekenzusters en 265 hospitalen. De nieuwste statistiek geeft ons het volgende beeld van de prot. medische missieactie in China.

a. foreign staff: [1]	mannen	.	318
	vrouwen	.	118
b. native staff:	mannen	.	307
	vrouwen	.	66
assistenten:	mannen	.	1339
	vrouwen	.	1001
Hospitalen enz.	. . . .	.	301
Apothekers (dispensaries)	.	.	496
huisbezoeken	. . . .	.	52176
groote operaties	. . .	.	32703
kleine operaties	. , .	.	53222 enz. [2]

Zooals uit bovenaangehaalde statistiek blijkt, trachten zij door de opleiding van inlandsche geneeskundigen zich de toekomst te verzekeren en voor dit doel bestaan er reeds 55 scholen met 400 studenten [3]) en speciaal voor de opleiding van ziekenverpleegsters 26 inrichtingen met 445 candidaten. [4]) Dr. Balme zegt over het laatste, dat, wanneer eenmaal de dag komen zal, waarop de Protes-

[1]) Foreign staff = buitenlandsche krachten, native staff = inlandsche krachten.
[2]) World Missionary Atlas. Newyork 1925.
[3]) Dr. Aufhauser l.c. bldz. 283; Oehler l.c. bldz. 185, 221 vv.; China Mission-handbook passim.
[4]) Zeitschrift für Missionswissenschaft Jg. 1926 bldz. 54.

tantsche missie zich uit China terugtrekken zal, haar groote verdiensten daarin zullen bestaan aan de Chineesche kerk een aantal christelijke geneesheeren en verpleegsters gegeven te hebben, en zoodoende het verantwoordelijkheidsgevoel bij de Chineezen, ten opzichte van de zieken opgewekt te hebben. [1]) Op dit punt kan de katholieke missie nog wel iets leeren van haar tegenstanders, ofschoon in de laatste jaren ook bij ons een verandering en verbetering valt op te merken. [2])

In onze vorige artikelen spraken wij er terloops over, hoe de missionarissen er voor werkten, om ook de vrouw te doen deelnemen aan het missiewerk. Reeds was in Amerika de „Womens' Union Missionary Society" gesticht, [3]), die in 1869 te Peking haar eerste huis bouwde. Hier begon ook haar missiewerk, dat voornamelijk bestond in het verplegen van de zieken, het opvoeden van de kinderen, het geven van onderwijs en het verklaren van den bijbel. Vooral de „China-Inland-Mission heeft op dit punt veel gedaan, want Hudson Taylor wist maar al te goed, welken invloed de vrouw uitoefenen kan. Miss Taylor en Miss Aldersey hebben op voortreffelijke wijze gewerkt. Wanneer men de verslagen van 1896 leest en ook nu nog hoort, wat de protestanten aangaande deze kwestie schrijven, zijn allen vol lof over het werk van de vrouw in China en in de missie in 't algemeen. [4]) Omdat nu van verschillende kanten de wensch geuit werd, de missionarissen in China zelf op te leiden, wilde men dit systeem ook voor de vrouwelijke missionarissen invoeren en men bouwde derhalve zoogenaamde „Womens training-homes. [5]) In den tegenwoordigen tijd is de vrouw meer dan ooit in de protestantsche missie in China tegenwoordig, hetzij als onderwijzeres, hetzij als geneeskundige, als ziekenverpleegster, als opvoedster enz.

In de Duitsche missies bestaat het werk van de vrouw hoofdzakelijk in het geven van bijbelsche geschiedenis. Natuurlijk wordt

[1]) Oehler l.c. bldz. 221.
[2]) Men denke aan het „Medizin-Institut von Würzburg"; ook in Nederland bestaat de Medische Missieactie die o.a. Medische Missie-cursussen en de uitgave van het Medisch Missie-Maandblad op haar credit heeft en zich voorspoedig belooft te ontwikkelen.
[3]) China Mission-handbook bldz. 263—65; Oehler bldz. 183 vv.
[4]) Het probleem „de Vrouw en de Missie" is nader bestudeerd door Schw. Sixta Kastaner S. Sp. S. in haar werkje: Die Teilnahme der Frauenwelt am Missionswerk. Aschendorff Münster 1928.
[5]) China Mission-handbook en Oehler l.c. passim.

van hen met het oog op de Chineesche zeden en gewoonten een bepaalde leeftijd, een goed en ongerept karakter gevraagd. Zoo zijn b.v. van de 1383 „Bibelfrauen", die in 1920 in de Duitsche missie waren, 1056 reeds boven de 50 jaren. Er bestonden toen 38 scholen en 28 vrouwelijke missionarissen besteedden tijd aan de opvoeding en opleiding van deze „Bibelfrauen". „Wirklich tüchtige Bibelfrauen, die wie Hongkonger Tshin-Ju-tai, ihr Leben der brennenden Kerze gleich im Dienste ihrer Meisters versehen, sind eine besondere Gottesgabe". [1]) Wij kunnen hier niet verder ingaan op dit probleem, alleen zal hier de aandacht op gevestigd worden, dat tegenwoordig èn protestanten èn katholieken overtuigd zijn, dat de vrouw onontbeerlijk is in de missie.

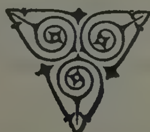
Gaan wij nu nog eens na, wat wij tot nog toe gezegd hebben, dan kunnen wij over de methode van de protestanten het volgende zeggen :

Hun methode is zoowel extensief als intensief en in de laatste 20 jaren overweegt m.i. wel het intensieve karakter, wat zooals reeds gezegd is het extensieve niet uitsluit.

Wat de missiemiddelen betreft vinden wij bij de protestanten hoofdzakelijk de indirekte middelen, namelijk het onderwijs, medische missie en liefdadigheid in praktijk gebracht, terwijl zij de direkte middelen als predikatie, catechismus enz. m.i. als iets secondairs beschouwen.

fr. ERICUS UPPENKAMP, O.F.M.

[1]) Oehler l.c. bldz. 184.

WAAROM VROEG FRANCISCUS XAVERIUS VLAAMSCHE (NEDERLANDSCHE) EN DUITSCHE MISSIONARISSEN?

Wie iets te bewijzen heeft, steunt gaarne op het gezagvolle woord van groote mannen. Zoo is het te verklaren, dat de H. Franciscus Xaverius ontelbare malen als getuige is opgeroepen om de geschiktheid der Nederlanders voor het moeilijk missiewerk aan te toonen. Want hij, de groote Apostel van Indië en Japan, de Paulus van het Oosten, heeft immers met aandrang om Nederlandsche helpers gevraagd!

Is dit juist? Daar zijn er, die het ontkennen. Niet het feit zelf dat staat onomstootbaar vast, — maar de prijzende beteekenis welke daaraan gehecht wordt.

Het kan daarom nuttig zijn uit de brieven van den Heilige de betreffende plaatsen bijeen te brengen. De lezer moge dan zelf oordeelen en zijn conclusie trekken.

Na een verblijf van meer dan twee jaar in Japan is Xaverius 24 Januari 1552 te Cochin teruggekeerd. Hij is vol over zijn bevindingen in dit nieuwe missiegebied, waar hij een pater en een broeder heeft achtergelaten. 't Is er zoo geheel anders dan in Indië of in de Molukken. Zoo spoedig mogelijk moet dit in Europa bekend worden, vooral bij hen, die hem helpen kunnen. Want hij heeft dringend medewerkers noodig, hoe meer hoe beter. Hij weet evenwel, dat ook in Europa de leden der Sociëteit van Jesus nog niet talrijk zijn en dat het werk er overstelpend veel is.

De eerste, die hem helpen kan, is Ignatius, de algemeene overste te Rome. Reeds 29 Januari schrijft hij hem van uit Cochin.

Zeer uitvoerig licht hij hem in over hetgeen de toekomstige medewerkers op dit arbeidsveld wacht.

Meer dan men denkt, zullen zij er vervolgd worden. Men zal hen lastig vallen met bezoeken en vragen op ieder uur van den dag, en een gedeelte van den nacht en evenmin zullen zij er aan ontkomen de voornamen des lands in hun huizen een bezoek te moeten brengen. Tijd om te bidden of te mediteeren is er niet, de H. Mis zullen zij zeker in het begin niet kunnen opdragen ; voor breviergebed, zelfs voor eten en slapen ontbreekt de tijd. Altijd door zullen zij worden bezig gehouden met het beantwoorden van vragen. Want de menschen zijn uiterst lastig, vooral voor vreemdelingen, met wie zij weinig op hebben en die zij bij elke gelegenheid bespotten.

Kennis om al die vragen te beantwoorden en de bonzen in hun drogredenen op tegenspraak te betrappen, is natuurlijk allernoodzakelijkst.

Zij zullen ook veel te lijden hebben van de koude, vooral omdat Bandu, de grootste universiteit van Japan, evenals de overige, in het Noorden ligt. Levensmiddelen zijn schaarsch en weinig voedzaam.

Voor mannen op jaren is wegens de zware vermoeienis dit land niet geschikt, voor heel jonge menschen nog minder, tenzij dat hun deugd bijzonder beproefd is.

„Ik heb daarom gedacht, dat Vlamingen of Duitschers, die kastiliaansch of portugeesch kunnen spreken, voor Japan geschikt zouden zijn, want zij kunnen groote lichamelijke vermoeienis verdragen en de zware koude van Bandu. Ik meen, dat er vele zulke leden zijn in de colleges van Spanje en Italië. En deze zijn toch niet voldoende de taal machtig om in Spanje en Italië te kunnen preeken, terwijl zij met veel vrucht in Japan zouden kunnen werken." [1])

Op al de boven opgesomde geestelijke en lichamelijke bezwaren wijst Xaverius even uitvoerig in zijn brief van 30 Januari aan Simon Rodrigues, den provinciaal van Portugal. En ook hier luidt zijn advies : „Mijns inziens zoudt gij daarom goed doen naar deze

---

[1]) *Monumenta historica Societatis Iesu.* — *Monumenta Xaveriana* tom. I (Matriti 1899—1900) p. 670 „Yo abya pensado que seryan buenos para Japón flamencos ho alemanes, que supyessen castellano ó portugués, porque son para muchos trabajos corporales, y tanbyén para sufrur los grandes fryos de Bando, parescyéndome que destas personas abrya muchas por los collegyos de Españña y Italya; y tanbyén porque carescen de la lengua para predicar en Españña y Italya, y podryan fazer mucho fruto en Japon".

streken Vlamingen of Duitschers te sturen. Want die zijn groot gebracht te midden van koude en zwaren arbeid en zullen daarbij toch niet de noodige talenten hebben om buiten hun land te preeken, omdat zij die vreemde taal niet kennen. Er zijn er velen zoo in Italië, Frankrijk en Spanje. Het zal hun echter zeer nuttig zijn, wanneer zij goed beslagen zijn in de vrije kunsten en in de redekunst, teneinde in twistgesprekken de bonzen tot zwijgen te kunnen brengen en hen van tegenstrijdigheid te overtuigen." [1])

In de onzekerheid of bij de gevaarvolle scheepvaart dier dagen zijn brieven hun bestemming wel zullen bereiken, komt Xaverius in April na zijn aankomst te Goa, in brieven aan Rodrigues en Ignatius opnieuw terug op hetgeen hem zoo zeer ter harte gaat.

Wederom komt hij tot dezelfde gevolgtrekking.

„Gegeven nu de groote koude dier streken geloof ik, dat, indien er eenige vlaamsche of duitsche paters beschikbaar zijn, die sinds vele jaren in Italië of in andere landen verblijven, deze mits goed onderlegd en beproefd, voor Japan en China geschikt zouden zijn." [2])

Voor zooverre mij bekend, is de eerste en eenige Vlaming, die in de Japansche missie werkzaam is geweest, pater Theodorus Mantels, uit Tongeren of Luik afkomstig. Hij werd er in 1590 gevangen genomen en stierf 1593 te Malaka.

Nijmegen, St. Canisius College. C. WESSELS S.J.

---

[1]) *Monumenta Xaveriana* I, p. 698 „Parésceme que para aquellas partes seria bueno que embiásedes algunos flamencos ó alemanes, porque son criados en frios y trabajos, y los que nu tubreren talento para predicar fuera de sus tierras por no saver la lengua; ai muchos destes por Italia, Francia u Spaña; y aindarles há mucho ser bien exercitados en artes y sofisteria, para en disputas saver confundir los uonzos, y tomallos en contradictión".

[2]) *Monumenta Xaveriana* I, p. 727. „Auendo respeito aos grandes frios que lá vão, pareçe-me que se alguns Padres framengos e alemães da Companhia, que muitos anos ha que estão por Italia e por outras partes, ya exerçitados e experimentados, que estes taes seriam bons para Yapão e para China". Brief aan P. S. Rodrigues, 7 April 1552.

INDISCHE KRONIEK

DE KATHOLIEKE MISSIE IN HET SULTANAAT BATJAM (1557—1609).

Onder dezen titel publiceerde onze missie-historicus, pater Wessels S.J., in het Historisch Tijdschrift van 't vorige jaar weerom 'n tweetal artikelen over de roemvolle missiegeschiedenis van een gedeelte van onzen archipel. Gelijk zijn eerste werk over Ambon steunt ook deze studie op de gegevens, geput uit verschillende brieven der toenmalige missionarissen.

De korte inhoud der artikelen geven we hieronder weer, als aanvulling op ons artikel in „Het Missiewerk" November 1928, waarin we 'n beknopte samenvatting gaven van het werk over de missiegeschiedenis op Ambon.

De voornaamste eilanden der groep (gelegen tusschen Celebes en Halmahara) zijn *Batjam* (toentertijd *Laboela*, genaamd) en *Groot-Taweli* of *Kasiroeta*, dat in dien tijd den naam *Batjam* droeg. In 1925 bedroeg de bevolking van heel de Batjam-groep 11297 inwoners.

De eerste jaren na de vestiging van Portugals heerschappij in de Molukken was het sultanaat Batjam de trouwe bondgenoot van het machtige Ternate in zijn strijd tegen de blanken. Hierin kwam plotseling verandering. De vrouw van den sultan van Batjam was 'n dochter van den sultan van Ternate. Toen de vorstin bij de geboorte van een kind stierf vreesde de sultan van Batjam, en niet zonder reden, voor de wraak van zijn Ternataanschen schoonvader. Dies zocht hij hulp bij de Portugeezen en verzocht tegelijkertijd om een missionaris.

Peter Antonio Vaz ging naar *Kasiroeta* (toen *Batjam*), waar de sultan woonde. 1 Juli 1557 kon hem en verschillende zijner bloedverwanten het H. Doopsel worden toegediend. Volgens pater Vaz toonde de sultan zich als een overtuigd katholiek. Hij vergezelde den missionaris op zijn reizen en spoorde overal de bewoners aan zijn voorbeeld te volgen, zoodat na vijf maanden prediking nog slechts een klein gedeelte zijner onderdanen niet gedoopt was. Toen Pater Vaz wegens ziekte moest terugkeeren, en tijdelijk geen enkel priester beschikbaar was, werd een broeder, frater Osorio, met de zielzorg belast. Hij richtte 'n soort kapel in en gaf iederen dag godsdienstonderricht aan kinderen en volwassenen. Begin Januari 1559 had frater Osorio reeds een groot aantal doopsels toegediend. Helaas moest ook hij, vermoedelijk hetzelfde jaar nog, wegens ziekte naar Ternate terugkeeren.

Om het tekort aan arbeidskrachten bleef Batjam nu een paar jaar zonder missionarissen. In 1562 waren er evenwel weder twee werkzaam.

Een dezer, pater Nunez, werd in 1564 vervangen door pater Alvarez, die in korten tijd achthonderd heidenen doopte. Toen na de lafhartige moord op den sultan van Ternate (1570) de strijd tusschen de inlanders en de blanken plots in al zijn felheid ontbrandde, bleef Batjam toch Portugals trouwe vazal. Althans tot 1581. In dat jaar kwam 'n nieuwe heerscher aan het bewind, die zijn katholiek geloof verzaakte en openlijk de partij der Mahomedanen koos. Wat een algeheele afval ten gevolge had.

De missie op *Kasiroeta* was hiermee afgeloopen.

Toch was hiermee niet heel de missie in dat gedeelte van den Molukken-archipel geeindigd.

Juist in dien tijd had namelijk de bestuurder van het eiland *Laboeha*, of — gelijk het tegenwoordig heet — *Batjam* om een missionaris gevraagd. Pater Ferrari trok er in 1582 op af en nam den bestuurder, die feitelijk reeds gedoopt was, tegelijk met tweehonderd zijner onderdanen, opnieuw in den schoot der H. Kerk op. Het jaar daarop kwam de Vlaming Rogier Koenraads op deze statie werken en won in tien maanden bijna alle bewoners (samen 500) voor het Katholicisme. En, naar het schijnt, waren het katholieken van goed gehalte. 1585 werd pater Koenraads vervangen door pater Gabriel da Cruz.

Zeven jaar nadien keerde pater Koenraads naar zijn oude standplaats weer, maar hervond het katholicisme op Laboeha niet in denzelfden gunstigen toestand. Slechts de helft der Christenen, 'n tweehonderd, vervulde naar vermogen hun godsdienstplichten. En de activiteit van den Islam was van dien aard, dat ook dit groepje nog grootendeels in het Mahomedanisme ten onderging. In 1594 waren er nog 'n honderd, en in 1597 nog tachtig of negentig goede Christenen. In 1599 moest pater Koenraads Laboeha weer verlaten, doch kon in 1601 met een metgezel, pater Bartholomeus Daniels, ('n Vlissinger en eenige Hollander, die ooit in de oude Molukken-missie heeft gewerkt) terugkeeren. Echter duurde 't weer niet lang. In 1603 reeds overleed pater Daniels en in 1604 pater Koenraads. Het jaar daarop werd Ambon door Hollanders ingenomen. Dat was 't begin van het einde der roemruchte missiegeschiedenis onzer Molukken. Weliswaar kon onder 't herworven Spaansche beheer de missie op Laboeha nog enkele jaren met succes worden voortgezet — sinds 1601 ging het katholicisme, dank de verbeterde levenswijze van den bestuurder weer flink vooruit — maar dit duurde slechts einde 1609 toen het Nederlandsche gezag daar werd gegrondvest. De inlanders vervielen tot Mahomedanisme, omdat de nieuwe regeerders toch niets deden voor het geloof.

Waarvoor het citaat van Ds. Brumund, die in 1855 Laboeha bezocht, mag volstaan : „Bijna drie eeuwen, zoo schrijft hij, zijn sedert den eersten doop op Batjam bediend verloopen. Drie eeuwen en hoe treurig is het daar nog met het Christendom gesteld. Het is duidelijk, dat wij de schuld daarvan niet aan de Laboeha's mogen, maar die aan ons zelven moeten wijten".

Huybergen. J. VERMEULEN.

MEDISCHE MISSIEACTIE

VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST VAN HET MEDISCH MISSIEWERK IN NEDERLAND

Zonder ook maar eenigermate te kort te willen doen aan het werk, dat te voren reeds door Amsterdamsche studenten en door een Comité van de R. K. Artsenvereeniging verricht werd, meenen wij toch te mogen zeggen, dat van een continu medisch missiewerk in Nederland pas gesproken mag worden, sedert het Nederlandsche Medisch Missie Comité in het jaar 1925 werd geconstitueerd naar aanleiding van de te Rotterdam gehouden Missieweek, waarop voor de eerste maal in Nederland ook een medische afdeeling te bezichtigen viel, waarvoor het materiaal welwillend werd afgestaan door het Instituut voor Tropische geneeskunde te Leiden. Het was de toentertijd te Rotterdam geplaatste Kapelaan Schiphorst die, met zijn breeden kijk op Missiezaken begrepen had, dat ook in Nederland voor de medische Missie een toekomst lag en hij wist zijn enthousiasme ingang te doen vinden bij Dr. A. Fehmers, waarbij zich later nog eenige anderen hebben gevoegd, waarvan het Nederlandsche Medisch Missie Comité in zijn huidigen vorm het gevolg was.

De oprichters van dit werk begrepen heel goed, dat het geen zin zou hebben, om al dadelijk met geweldige, wellicht veel geld verslindende plannen voor den dag te komen, doch dat het veeleer aanbeveling zou verdienen op bescheiden voet te beginnen en dat men vooral voorzichtig te werk moest gaan, om te zorgen dat het medisch missiewerk, dat toch voor Nederland iets volkomen nieuws was, geleidelijk ingevoerd kon worden, zonder dat daarbij door onberaden stappen, dit werk in discrediet zou komen.

Men roeide met de riemen die men had en is dat ook tot heden blijven doen, maar met vreugde valt toch te constateeren, dat de slag steeds krachtiger en krachtiger is geworden en al beschikken wij ook thans nog niet over motortractie, op de groote missie-zee zijn toch al de kleine golfjes zichtbaar, die door onze onverdroten en onvermoeide roeiers gemaakt worden.

Reeds in den aanvang van ons werk werd het ons wel heel duidelijk, dat ook de centrale leiding te Rome het opbouwen van een Nederlandsch medisch missiewerk gewenscht achtte. Schreef Kardinaal van Rossum niet aan ons Comité, dat in Nederland op dit gebied nog een betreurenswaardige achterstand te boeken viel, die zoo spoedig mogelijk ingehaald diende te worden.

Bij den opbouw van het medisch missiewerk werd gewerkt in propagandistische richting, terwijl daarnaast reeds die practische arbeid verricht werd, welke met de weinig beschikbare financieele middelen, mogelijk was. Aan personen die ons wilden helpen, heeft het nimmer ontbroken en hoewel wij tot dusverre nog nimmer ook maar eenig honorarium aan medewerkers konden geven, hebben talrijke Roomsch Katholieke Doctoren, maar zeker niet minder ook verschillende andersdenkende professoren en doctoren zich beijverd ons zooveel mogelijk hun onmisbaren steun te geven.

Wat de propagandistische kant van onze werkzaamheden betrof, zijn wij zoo spoedig mogelijk begonnen met het samenstellen eener *medische missie verzameling* die een tweeledig doel had.

In de eerste plaats zou zij bestemd zijn om op missietentoonstellingen en onder eigen beheer staande tentoonstellingen bij de Nederlandsche Katholieken belangstelling te wekken voor het medisch missiewerk. Hoewel dit omvangrijke werkzaamheden met zich bracht, zijn wij in de laatste jaren aanwezig geweest op iedere missietentoonstelling en hebben daarbij steeds veel succes geboekt.

Wij slaagden erin belangstelling te wekken voor ons werk en konden ook, zij het op beperkte schaal, steun van donateurs en begunstigers verwerven. Onze verzameling die uit den aard der zaak met zeer bescheiden middelen moest worden opgebouwd, heeft zich steeds meer en meer uitgebreid en op het oogenblik beschikken wij reeds over een tamelijk uitgebreide collectie, waarvan wij een 300 tal nummers tot een medisch missie museum vereenigd hebben en waaromtrent een duidelijke handleiding verschenen is. Toch is deze verzameling nog lang niet volledig genoeg en staan wij met name wat betreft den aankoop van moulages en leerzame modellen nog wel wat achter, doch de financieele toestand was tot dusverre een rem om onze verzameling zooveel doenlijk te completeeren. Want dit is vooral noodig als wij recht willen doen wedervaren aan het tweede doel, dat wij ons met deze verzameling gesteld hebben, namelijk als leermateriaal voor onderricht aan missionarissen en aanstaand medisch leeken missie-personeel te dienen. Daar wij niet over eigen localiteiten beschikken en het ons tusschen de tentoonstellingen door niet mogelijk is onze verzameling permanent te exposeeren, moet deze telkens weer worden opgeborgen, waardoor jammer genoeg aan de doelmatigheid onzer belangrijke collectie schade wordt gedaan, maar ook hierin hopen wij, dat de toekomst verbetering zal brengen, indien wij over eigen localiteiten kunnen beschikken.

Al spoedig begon het Nederlandsche medisch missie-comité met de oprichting van *medisch hygiënische leergangen voor missionarissen*, welke te Rotterdam werden gehouden, en waarvan de laatste op 16 September tot eind October laatstleden gehouden werd.

Uit het programma kan blijken, hoe veelzijdig het onderwijs is, dat bij deze cursus gegeven wordt en dat geen moeite gespaard is om de missionarissen in de korte periode van zes weken toch zooveel mogelijk op medisch en hygiënisch gebied bij te brengen. Het aantal cursisten, dat tot dusverre dez

cursussen volgde, bedroeg 66, verdeeld over niet minder dan 22 congregaties, waaruit zeker wel blijken mag, dat ook onder de missioneerende orden groote belangstelling voor dit werk bestaat. Ook voor deze cursussen, hoe succesvol ze thans reeds mogen zijn, bestaan nog desiderata. Wij beschikken nog niet over leslokalen, waarover wij geregeld kunnen disponeeren, ons leermateriaal dient aangevuld, gaarne zouden wij onze cursisten nog meer bieden en vooral ook wat betreft hulp bij het verstrekken van leerboeken, geneesmiddelen en instrumentarium in meer uitgebreide mate van dienst zijn, dan tot dusverre mogelijk was, doch onze middelen laten dit nog niet toe. Wij slaagden er nog steeds in onze cursisten te Rotterdam gratis onder dak te brengen, doch zonder ook maar eenigermate te kort te willen doen aan de groote gastvrijheid, die ze steeds overal ondervonden, werd het toch wel dikwijls als een bezwaar gevoeld, dat de cursisten uit den aard der zaak te veel aan de regels van het huis hunner gastvrijheid gebonden waren en dat de tehuizen dikwijls op te groote afstanden van de leslokalen gelegen waren.

Ook hier dus desiderata, die zich eveneens uitstrekken tot de vraag op welk tijdstip wij onze cursussen het beste kunnen geven in verband met de opleiding der missionarissen. Indien onze geldmiddelen ons dat zouden toelaten, zou het zeker mogelijk zijn de cursussen nog meer te doen beantwoorden aan het doel, dat wij ons er mee stellen.

Als een ander belangrijk werk werd in 1928 aangevangen met de werkzaamheden van een officiëel geconstitueerden *keuringsraad*, nadat reeds te voren heel wat missie-personeel officieus gekeurd was. Tot 1 Januari 1929 werden niet minder den 80 candidaten gekeurd, welke tot niet minder dan 16 verschillende congregaties behooren. Sedert 1 Januari is het steeds crescendo gegaan en de belangstelling voor de keuring is thans zoo groot, dat onze keuringsraad met werk overstelpt is.

Uit het reglement, hetwelk voorkomt in ons Medisch Maandblad, nemen wij over, dat de keurings-raad gevestigd is in het St. Franciscus Gasthuis en uit 3 leden bestaat, waarvoor bij ontstentenis reserveleden optreden. Uit den aard der zaak wordt bij de keuze der leden rekening gehouden met de speciale eischen, welke aan de keuring van voor tropische en exotische landen bestemde missionarissen verbonden zijn. Indien dit noodzakelijk wordt geacht, roept de keuringsraad het advies van specialisten in. De keuringsraad kan de volgende uitspraken doen : absolute ongeschiktheid, tijdelijke ongeschiktheid, geschikt onder voorbehoud en volledige geschiktheid. Uit den aard der zaak zijn de missie-oversten niet gehouden het advies van de keuringsraad op te volgen, daar deze slechts als adviesbureau werkt.

Het zal duidelijk zijn, dat deze keuringsraad in staat is aan werkkrachten zoowel als aan kapitaal groote verliezen te voorkomen en zeer zeker zal ook bij de ouders, die hun kinderen voor de missielanden afstaan, door het algemeen gebruik maken van dezen keuringsraad een groot vertrouwen ontstaan. De missioneerende orden zien ook de beteekenis van onzen keuringsraad zeer goed in, hetgeen onder meer blijken kan uit het feit, dat tot

dusverre reeds meer dan 180 candidaten ter keuring werden gezonden.

Ook voor den keuringsraad hebben wij desiderata. Wij zouden gaarne meer zittingen, meer van de leden van den keuringsraad en van de specialisten-adviseurs vragen, doch het werk voor den keuringsraad werd tot dusverre steeds gratis verricht, ook zelfs door de niet-katholieke geneesheeren. Toch is dit een standpunt, dat in de toekomst niet kan worden volgehouden. Als men bij een medicus, die zijn bestaan moet vinden in de practijk, beslag legt op een gedeelte van zijn tijd, moet daar op den duur een billijke contraprestatie tegenover worden gesteld. De keuringsraad geniet gastvrijheid in het St. Franciscus Gasthuis, doch hoe welwillend men daar ook steeds aan al onze wenschen tegemoet kwam, een eigen localiteit ware op den duur natuurlijk te prefereeren. Verder zou de keuringsraad af en toe gaarne candidaten voor een nader onderzoek laten opnemen en onderzoeken in het St. Franciscus Gasthuis, doch kan dit niet doorzetten, omdat voldoende middelen daarvoor ontbreken.

Van zeer veel belang is ook, dat ziek repatrieerende missionarissen zich onder de hoede van ons comité kunnen stellen, zoo noodig in het St. Franciscus Gasthuis opgenomen en onder behandeling van specialisten gesteld worden.

In aansluiting aan dit zeker zeer belangrijke werk van den keuringsraad wil ons comité ook het zijne bijdragen om inzake de *medische missie statistiek* iets tot stand te brengen. Zonder statistiek immers is het onmogelijk een juist inzicht te krijgen in den waren stand van zaken.

Indien een algemeene ziekte-sterfte-statistiek voor het Nederlandsche missie personeel wordt ingericht, zullen wij over eenige jaren kunnen overzien waar en welke verliezen geleden werden en kan ons streven er nog beter op gericht zijn door aan het werk te gaan waar dit het meest noodig is. Wij kunnen ook jaarlijks nagaan hoe het gesteld is met den gezondheidstoestand der door den keuringsraad onderzochte candidaten.

Door de missioneerende orden wordt zeker nog lang niet algemeen het nut eener dergelijke instelling ingezien en dikwijls is men nog wel wat schuw om met sterfte-statistieken voor den dag te komen, die niet al te mooi zijn. Deze struisvogelpolitiek wreekt zich echter voortdurend en dient ten spoedigste gestaakt te worden.

Ook voor dit werk ontbraken ons tot dusverre de werkkrachten en de financiëele middelen, welke er noodzakelijk voor zullen zijn. Moge het ons gegeven zijn in de toekomst zoo spoedig mogelijk aan deze noodzakelijke afdeeling een goede basis te kunnen geven.

Het Nederlandsch medisch missie-comité heeft spoedig na zijn ontstaan een aanvang gemaakt met den opbouw van een nog andere instelling, die zeker voor de missionarissen van groot belang moet worden geacht, namelijk het *medisch hygiënisch adviesbureau*, waartoe iedere missionaris in Nederland of waar ook ter wereld zich wenden kan om raad en bijstand. Ook deze instelling verheugt zich reeds in groote belangstelling, want in 1928 werd niet minder dan ruim 60 maal een beroep op dit adviesbureau gedaan.

De meest uiteenloopende vragen worden gesteld en indien zulks noodzakelijk is aan onze specialisten adviseurs ter beantwoording voorgelegd. Ook deze hulp aan den missionaris geschiedt evenals alles wat wij tot dusverre vermeldden, geheel kosteloos. Hieraan nauw verbonden is de actie welke zich bezighoudt met het *verstrekken van verbandmiddelen*, *geneesmiddelen* en *instrumenten*. Waren in den beginne de hieraan verbonden werkzaamheden nog zeer gering, in de laatste maanden breidt ook dit werk zich zeer uit en er gaat geen week voorbij, dat niet een of meerdere zendingen naar de missielanden vertrekken. In de laatste maanden konden wij ruim 30 zendingen versturen. Ook hier moeten wij roeien met de riemen die wij hebben, en dikwijls is het noodzakelijk om aan toch volkomen gemotiveerde aanvragen te snoeien, omdat de middelen ontbreken, in weerwil van het feit, dat ons voor dit werk reeds herhaaldelijk steun werd verleend. Zoo ontvingen wij van anonyme gevers een groote gift speciaal bestemd voor dit doel, maar . . . . geneesmiddelen, verband en instrumenten zijn duur! En er zijn zooveel missionarissen, die noodzakelijk geholpen moeten worden.

Hier ware nog veel meer te bereiken, als de middelen daartoe gevonden konden worden.

Als een der moeilijkste problemen beschouwt ons comité het *leeken medisch missiepersoneel vraagstuk* en wij hebben het dan ook pas laat aan de orde gesteld. Nu echter alle andere wortels van onze nieuwe missieplant zoo goed wortel geschoten hebben, meenen wij, dat wij ook deze taak niet langer mogen verwaarloozen. Een uitgebreide commissie met vertegenwoordigers van alle in aanmerking komende organisaties zal het vraagstuk in studie nemen en hoewel zeker veel bereikt zal worden, zou toch spoedig de grens van het mogelijke gevoeld worden, als het niet zou kunnen gelukken ook aan dit missiewerk een meer krachtige financiëele basis te geven.

Toch mag dit niet blijven rusten, want er zijn verschillende missielanden, waar hulp van leeken en in de eerste plaats wel van medische krachten, voor het voortbloeien der missie een absolute noodzakelijkheid beteekenen.

Straks zullen de groote moeilijkheden komen, verbonden aan de opleiding van artsen, verpleegsters en vroedvrouwen en ook de uitzending en overeenkomsten met de missioneerende orden zullen veel beleid vragen, doch ook hier zal dikwerf financiëele steun veel moeilijkheden kunnen overbruggen.

Het *Medisch Missie-Maandblad*, tracht ook in Nederland propaganda te maken voor het medisch missiewerk en zeker met succes. Daarnaast wil het op medisch gebied zooveel mogelijk brengen wat van belang is voor den missionaris. Maar ook hier staan wij voor zorgen. Drukken kost veel geld en wij kunnen jammer genoeg met name de medische missieliteratuur voor den missionaris nog niet op dat niveau brengen, waarop wij ze toch gaarne gesteld zagen.

Wij hopen door dit overzicht te hebben kunnen aantoonen, dat tot dusverre het medisch missiewerk zich langs harmonische lijnen ontwikkeld heeft; dat wij niet overijld te werk gingen en dat in weerwil daarvan deze missieactie toch een steeds grooteren omvang aangenomen heeft. Voor de

toekomst liggen de door ons te bewerken akkers nog braak en zeker zullen er vele vruchten te oogsten zijn, als het ons kan gelukken den steun te krijgen, dien wij noodzakelijk moeten hebben om productief verder te kunnen werken.

Het Nederlandsch Medisch Missie-comité heeft ook reeds in Nederland donateurs en begunstigers verworven, doch niet in evenredigheid met den hygiënischen nood der missies: daarom wordt er met bescheidenheid op steun aangedrongen.

Wij mogen hier wel de adressen vermelden, waar men gaarne aanbod van steun en verzoeken om inlichtingen ontvangt en behandelt.

Het Medisch missie-comité heeft als voorzitter kap. Fr. van de Vliet, pastorie Mathenesserdijk 117, Rotterdam; als penningmeester Dr. M. van Bouwdijk-Bastiaanse, Mauritsweg 55. Technische leiders zijn Dr. H. van Dijk, Mathenesserlaan 228 en Dr. E. Hermans, Mathenesserlaan 272.

Het Medisch Missie-Maandblad verschijnt den 1sten van iedere maand; de administratie is gevestigd te Breda, Drukkerij Van Turnhout & Co., Eindstraat 15.

HET MEDISCH MISSIE-COMITÉ.

MISSIEACTIE HOOGESCHOOL-STUDENTEN

R. K. Indisch Studiefonds der R. K. Studenten Missie-actie te Amsterdam.

Het studiefonds om R. K. Indonesische studenten in staat te stellen een wetenschappelijke, bij voorkeur universitaire opleiding te doen genieten, is sedert de oprichting reeds in staat geweest een bedrag van ± f 5000.— voor deze doeleinden uit te keeren. Men wil het nu zóó sterk maken, dat de rente in staat is om jaarlijks een student te kunnen onderhouden. Op een aantal uitgezonden circulaires mocht worden ontvangen : f 583.45, waarvan f 110.— als jaarlijksche bijdragen. Een der middelen om het doel te benaderen zijn de missie-telegram-formulieren ; deze formulieren zijn à f 0.25 bij het secretariaat Heerengracht 415 te Amsterdam verkrijgbaar en zijn als brief te verzenden bij diverse feestelijke gelegenheden. Ook deze hebben in het laatste jaar het fonds versterkt.

Alles te zamen bracht het jaar 1929 een vooruitgang van f 1066.83, waardoor het totaal op f 6126.— kwam.

Wanneer wij de jaarlijks terugkeerende posten beschouwen, n.l. rente (voor het komende jaar op ruim f 400.— geschat), jaarlijksche bijdragen (nu f 270.—) en telegrammen (nu f 174.30), dan kan eerst dan het studiefonds actief optreden, als het kapitaal minstens is verdubbeld, de post donateurs tot ± f 500.— à f 600.— gestegen, en de jaarlijksche telegrammenomzet ± 1000 stuks bedraagt. Om dit te bereiken is een comité van bijstand en advies, in wording : Prof. P. G. Groenen, Uniemoderator, en Pater J. v. Heugten S.J., directeur van de Studenten-Congregatie van O. L. Vr. van Goeden Raad te Amsterdam, waarvan de vereeniging een sectie is, hebben zich reeds bereid verklaard, hierin zitting te nemen, terwijl voor den financieelen adviseur besprekingen gaande zijn.

Z.E. Kard. van Rossum schreef 10 Dec. aan het Comité :

„Het is Ons een vreugde te zien met welken ijver U zich aan dit schoone doel wijdt en hoe U zich als ideaal voorstelt, eene som te verzamelen welke als studiebeurs door jaarlijksche rente voor altijd de studiekosten van een student kan op brengen.

Wij zegenen dit ondernemen en moedigen U aan, om in de Missieactie een veld van apostolaat te zoeken, dat U over de alledaagsche en beperkte grenzen van Uw studieleven de groote belangen der H. Kerk doet behartigen en U aldus doét medewerken aan het meest belangrijke doel dat bestaat : de uitbreiding van Christus' Rijk op aarde.

Van harte zegenen Wij Uwe Missieclub en Uwe werkzaamheden en roepen ook over Uwe studies Gods ruimsten genade-bijstand af."

Laten wij hopen, dat onder de bescherming en bijstand van O. L. Vr. van Goeden Raad ook dit werk tot steun van de Missie in onze Oost en tot vorming van Inlandsche intellectueele Katholieken moge slagen.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEEL

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Vertrokken:			
Mgr. Jos. Hoogers, Ap. Pref. ..	Scheutist	Jan. '30	Tatungfu
Mgr. M. Meulenberg, Vic. Ap. .	Montfortaan	15 Oct. '29	IJsland
Pr. A. Linssen	,,	,,	Columbia
Pr. A. Verdonk	Lazarist	Oct. 1929	Yungpingfu
Pr. H. Vonken (2e keer)	,,	5 Febr. 1930	Paotingfu
Pr. G. Smelsen	Montfortaan	19 Jan. '30	Shiré
Pr. Fr. Elshof................	S. C. J.	13 Nov. '29	Brazilië
H. E. *Pr.* Mart. v. d. Elzen, Vic. Prov. (3e keer) en *Pr.* Will. de Barbanson (1e keer) [1]....	O. P.	29 Nov. '29	Curaçao
Prs. Mar. Nieuwenhuizen en Thom. Hellebrekers	,,	,,	Porto-Rico
Prs. Adolphus Thoonssen en Vigilius Hoogenboom	O. F. M.	Oct. '29	Brazilië
Prs. Vict. Beekman, Flor. Schneiders, Pasch. Heitkönig, Azarius de Kok en Mich. Lunter	,,	Nov. '29	Batavia
Prs. Alph. Swinkels (1e k.) en Melchior Schilte (2e k.)	,,	Febr. '30	Luanfu
Pr. Cornelis v. d. Broek	O. Carm.	Dec. '29	Brazilië
Prs. G. van Keeken, Jos. van Son en W. Ostendorff	Miss. H. Franc.	24 Jan. '30	Texas
Prs. L. Veeger, J. Snelders (2e k.), P. v. d. Arend en *Br.* Will. M. v. d. Einden (1e k.)	C. ss. R.	11 Dec. '29	Brazilië
Pr. F. Kemps (2e k.)	,,	13 Dec. '29	Suriname
Pr. J. B. Smits (3e keer)	,,	15 Jan. '30	Brazilië
Pr. Stephanus Vissers en *Br.* van Lieshout	C. S. Sp.	Dec. '29	Belg. Congo

[1]) Met hen vertrok ter visitatie de Hoogeerw. Pater Provinciaal Lect. Ang. Jurrius.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Pr. Jos. Klerks	M. S. C.	31 Jan. '30	Ned.N.Guinea
Pr. Petrus Werners [1]	O. S. B.	28 Jan. '30	Nrd.Transvaal
Prs. Hugo v. d. Sanden en Ephrem Slof	„	Jan. '30	Trinidad
Brs. Eduard Wachters en Wilfried Verhoef	Brs. van Mill Hill	18 Nov. '29	Belg. Congo
Brs. Eug. Smeele, Ferd. Peeters, Land. Bögels en Guntr. Baggen	Brs. O. O. Maastricht	Nov. '29	Java
Br. fr. Conradus Ramakers	Ong.Carmeliet	10 Dec. '29	Irac (missie a.d. Nijl)
Frs. Simeon Luybregts en Asterius van de Lisdonk [2]	Fraters van Tilburg	13 Dec. '29	Padang
Frs. Lucius Elbers, Gerebernus van Geel, Arthur Sweens, Andreas C. Vermeer	„	29 Nov. '29	Curaçao
Fr. Brocardus Schollen	„	„	Suriname
Zrs. Joanna Voorvelt, Geertruida Laagland, Joanna v. d. Eerenbeemt en L. Sondag	S. Fr. Xav. Zrs.	28 Dec. '29	Noorwegen
Zrs. Wilh. M. v. d. Wiel, Henr. M. Slits, Walb. Hurks, Brig. van Noorwegen en Nicola v. d. Wiel	Zrs. v. Liefde van Schijndel	29 Nov. '29	Curaçao
Zrs. Clara de Graaff en Cuniberta Hoogstraten [3]	Zrs. Dom. Voorschoten	29 Nov. '29	Curaçao
Zr. M. Hermenegilda K. M. Brouwers	Francisc. v. Roosendaal	18 Oct. '29	Curaçao
Zrs. Valentia Reesink, Leon. Fr. van Dinther, Mechtilda M. Tweehuyzen	Liefdezusters St. Car. Borr. Maastricht	21 Nov. '29	Bandoeng
Zrs. Jaq. M. Nieuwenhoven, Fabiola J. de Keyzer, Carolus T. Hazenbosch	„	„	Bengkoelen (Sumatra)
Zrs. M. Adeodata Staal, M. Gonz. Balm, M. Ludw. Wagenaar, Franc. Smits, M. Theod. v. d. Meulen, Ant. v. Lier	Zrs. J. M. J. Mariënburg Den Bosch	„	Celebes
Zrs. M. Ass. van Ray, M. Bern. Kennepohl, M. Egb. Paalvast, M. Ferd. Klaassen, M. Anselma			

[1]) Met hem gaan 7 Zusters uit Heule, 5 Zrs. v. h. Kostbaar Bloed uit Aarle Rixtel en 1 Ursuline uit Sittard. Met de 16 Zrs. en 3 Brs. v. Liefde uit Gent, die op 31 Juli scheep gingen en 14 Zrs. die op 3 Sept. vertrokken, krijgt de missie in Zuid-Afrika in één jaar 50 nieuwe krachten.

[2]) Per zelfde gelegenheid vertrok de Zeereerw. frater Tharcisio, superior-generaal dezer Congregatie, voor visitatie op Sumatra en Celebes.

[3]) Ook vertrok op dien datum ter visitatie in Curaçao de Algemeene Overste dezer Congregatie, de Eerw. Moeder Priorin Hortensia Bak.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
v. d. Grinten, M. Ros. de Groot, M. Nic. Schoonderbeek, M. Paul. van Wees	Zrs. J. M. J. Mariënburg Den Bosch	21 Nov. '29	Nellore (Br. Ind.)
Zrs. M. Josepha A. M. v. d. Berg en M. Alida A. M. E. Janssen	Drs. van het H. Hart	31 Jan. '30	Ned.N.Guinea
Zrs. Jacoba A. M. v. d. Brand, en Gemma E. Marijnissen	Francisc. v. Breda (St. El. Gest.)	11 Dec. '29	Padang
Teruggekeerd:			
Mgr. A. Smets	Apost. Deleg. voor Perzië	Dec. '29	Perzië
Fr. H. Brouwer	Mill Hill	2 Oct. '29	Boven-Nijl
Fr. Jos. Fruytier	,,	4 Oct. '29	Madras
Fr. Jos. Thijssen	,,	20 Jan. '30	Boven-Nijl
Pr. C. Bollinger	W. P.	2 Nov. '29	Nyassa
Pr. J. Putters	,,	15 Dec. '29	Oeganda
Pr. C. v. Horsich.	W. P.	7 Dec. '29	Tabora
Pr. Ludwinus Exler	O.F.M. Conv.	Oct. '29	Hinganfu
Pr. Matheus Luppes	,,	Sept. '29	Denemarken
Pr. J. van Leuven	S. M. A.	16 Nov. '29	W. Nigeria
Brs. Eufrasius van Otten en August Urselmann	Brs. O. O. Maastricht	Nov. '29	Java
Zrs. M. Emmanuel E. van Eupen en M. Aquilée M. Kriellaars	Witte Zusters	Nov. '29	Afrika
Zrs. Pudentia en Hildegardis	Franc. v. Dongen	Jan. '30	Padang
Overleden:			
Pr. Jos. van Meerwijk (geb. 1892)	W. P.	3 Dec. '29	Mwanza
Pr. Joh. Termeer (geb. 1888, missie 1914)	,,	20 Jan. '30	Kabylië en Tanganyika
Br. Adrianus J. v. Asseldonk.	W. P.	31 Oct. '29	Afrika
Pr. Engelbertus de Vries (geb. 1888)	Picpus Paters	5 Nov. '29	Honolulu
Fr. G. Bouma (geb. 1879, pr. gew. 1902, missie 1902)	Mill Hill	8 Nov. '29	Kavirondo
Pr. Honorius Hendrix.	O.F.M. Conv.	Nov. '29	Denemarken
Pr. B. Glaneman	S. V. D.	6 Dec. '29	Kl. Soenda eil.
Pr. A. van Berendonk	M. S. C.	22 Jan. '30	Ned.N.Guinea
Zr. Macra J. van Wegen	Francisc. v. Heijthuijsen	28 Nov. '29	Semarang
Zr. M. Berthilla W. Camps (geb. 1883)	Francisc. v. Heerlen	26 Nov. '29	Luanfu
Zr. M. Florentia Marée (geb. 1884, geprof. 1909, missie 1925)	Francisc. v.	15 Oct. '29	Suriname
Zr. M. Alcantara A. Kerremans (missie 1893)	Oudenbosch	Dec. '29	Curaçao
Br. van Ravenstein (missie 1923)		Nov. '29	Congo

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

Mgr. F. Blessing is door den H. Stoel benoemd tot Apostolisch Prefect van Bondo. Deze nieuwe Nederlandsche Missie-overste werd geboren te Amsterdam in 1886. Aanvankelijk in het stukadoorsvak werkzaam, volgde hij eerst op lateren leeftijd zijn priesterroeping en trad in de orde van het H. Kruis (1911). In 1917 priester gewijd, trok hij in 1920 met de eerste kruisheeren-missionarissen naar Congo, in de Bondo-missie, waar hij de toegewijde medewerker was van den 1en Apostolischen Prefect Mgr. Konings. Als publicist bleef hij van daaruit de liefde zijner landgenooten voor de missie dienen. Hij bundelde zijn schetsen in „Het Rijzende Licht" en „Planten en Wieden".

Het Vicariaat Borneo viert dit jaar den 25sten verjaardag van het begin der Missie; Z. D. H. Mgr. Pacificus Bos, de stichter der Missie, zal er dan ook 25 jaar werkzaam zijn.

De Zusters Franciscanessen van Oudenbosch zijn in Suriname een tweede missiestatie begonnen ; ze heet : „Meliapur", Copieweg a.d. Spoorbaan te Paramaribo.

De Paters Minderbroeders Conventueelen hebben in **Denemarken** een missiegebied van ruim 2000 K.M 2, met drie vaste en twee hulp-missiestaties. Het aantal katholieken bedraagt ongeveer 5000.

In hun nog jonge missie van Shensi (China) zijn thans 12 paters en broeders werkzaam.

De Broeders v. d. Onbevl. Ontv. te Maastricht hebben thans 38 broeders werkzaam aan het onderwijs op Java. Zij bezitten er scholen te Solo, Djocja, Moentilan en Ambarawa ; in de laatste plaats is ook een internaat.

Er zijn ook 2 Javaansche broeders, die in het Moederhuis te Maastricht hun noviciaat gemaakt hebben.

Zusters Franciscanessen van Bennebroek. — Op 4 October 1929 heeft de eerste steenlegging plaats gehad van het nieuwe St. Franciscusklooster te Fort-de-Kock.

De Zusters v. h. Gezelschap van J. M. J., Mariënburg, Den Bosch hebben in Makassar een nieuwe school gebouwd, die in October 1929 plechtig ingewijd is.

In Tomohon werd begin Januari 1930 het groote nieuwe Ziekenhuis der Zusters geopend.

De Zusters van Liefde te Schijndel hebben op Groot-kwartier in Curaçao een klooster en school gebouwd. Een kerk met pastorie waren daar reeds onlangs door de Paters Dominicanen gebouwd.

Missie der Lazaristen in China. — Nadat vóór 2 jaren de Vicariaten in Ho-pei (Tchely) en de vicariaten in Tchekiang ieder hun eigen centraal-seminarie gekregen hebben, hebben nu ook de vier vicariaten, die de Lazaristen in Kiangsi besturen, hun centraal-seminarie gekregen en wel te Ki-an. De lessen, die door 5 priesters (waaronder 1 Hollander, 1 Franschman, 1 Hongaar en 2 Chineezen) gegeven worden, zijn den 2en October 1929 aangevangen. Er zijn 26 seminaristen, waarvan 5 theologanten en 21 philosophen.

† PATER GASTON DESRIBES

STICHTER VAN HET MISSIEHUIS VOOR AFRIKAANSCHE-MISSIËN TE CADIER EN KEER

Een halve eeuw geleden, verlieten twee Fransche missionarissen hun land, om een bedelreis te ondernemen door Holland, ten einde in het onderhoud te voorzien van een pas opgerichte kweekschool voor missionarissen te Clermont-Ferrand in Auvergne. Zij maakten veel opzien, in Rotterdam, Schiedam, Delft, Amsterdam en andere steden van ons land met hun lange rokken, hooge zijden hoeden en lange zwarte baarden.

De tachtigers waren niet gewoon zulke verschijnselen op rijkswegen te ontmoeten.

Gelukkig dat zij geen woord van de taal verstonden, anders zouden zij heelwat malle scherts hebben moeten aanhooren. Van den anderen kant was het voor hen een heel waagstuk, de hand uit te strekken, wel is waar naar geloofsgenooten, maar toch in een totaal vreemd land en dat nog wel als fel Protestant bekend stond, om aalmoezen te vragen voor een totaal onbekend werk. Doch het waren twee onversaagde missionarissen, die uitsluitend bezield waren met den ijver voor God's glorie en het heil der zwarten, van welken ijver zij tot hun dood toe, klaarblijkelijke bewijzen hebben geleverd, de een, door korten tijd na in zijn Missie op de kust van Benin, terug te zijn gekeerd, als martelaar zijn leven te geven voor bovengenoemd heilig ideaal, want hij werd vergiftigd door de afgodendienaars uit haat voor het Geloof ; de andere door dat hard en ondankbaar werk van bedelaar gedurende 56 jaren door te zetten, totdat eindelijk de dood er een einde aan maakte op den 5den December j.l. in het huis zijner stichting te Cadier en Keer. Vijftig jaar geleden, bij zijn eerste reis door Holland, dacht hij in de verste verte niet, dat hij later, in dat vreemde land, een gestadig beroep zou doen op de edelmoedigheid van zijn volk en den geest van zelf-opoffering zijner zonen, om met hem deel te nemen aan het groote Werk der bekeering van Afrika's meest verlaten gewesten, veel minder nog dat hij eenmaal aan het eind zijner dagen gekomen, aanvraag zou doen om te midden der door hem opgeroepen en opgevoede Hollandsche missionarissen, zijn tijdelijke en eeuwige rust te nemen.

Werpen wij een vluchtigen blik op dat lange leven, zoo rijk aan werken, zoo wel besteed voor God en de zwarten.

Pater Gaston Alfons Desribes werd den 7 Januari 1848 te Arreau bij de Spaansche grenzen, dus niet ver van Lourdes geboren uit diep godvreezende ouders, die van de talrijke kinderen waarmede God hun huwelijk gezegend had, vijf zoons afstonden aan God : Twee wijdden zich aan Zijn dienst in de Sociëteit van Jesus, twee in die van de Afrikaansche Missiën van Lyon en één werd Broeder van de Congregatie van St. Jean Baptiste de la Salle. Zijn vader bekleedde toentertijd in dat stadje het ambt van controleur van de indirecte belastingen en werd later overgeplaatst naar Nevers, alwaar Gaston de studie der philosophie begon aan het Groot Seminarie van het diocees in 1868. Doch weldra, gedreven door zijn liefde voor de heidenen, werd hij lid van de pas opgerichte Sociëteit van de Afrikaansche Missiën van Lyon, aan welke hij zich plechtig en definitief verbond door den eed, den 22sten Juli 1870. De Sociëteit bestond toen slechts 14 jaar en had met verschrikkelijke moeielijkheden te kampen gehad, die haar in haar groei gestuit, ja zelfs bijna in de wieg gesmoord hadden, want toen de eerbiedwaardige Stichter, Mgr. de Marion Brézellac, in 1858, na een verblijf van slechts zes weken met zijn 5 gezellen, als slachtoffer van de gele koorts in de Missie van Sierra-Leone, hem door de Propaganda toevertrouwd, stierf, was er niet veel leven meer in de pasgeboren Sociëteit. De jonge Seminarist Desribes maakte ook een van die beproevingen mee. Het was tijdens de troebelen van den oorlog 1870—71. Professoren en studenten moesten onder verschillende vermommingen het Seminarie en het land verlaten. Zij vonden een onderdak bij de Paters van Mill-Hill. De Overste Generaal, opvolger van Mgr. de Brézillac, ontsnapte ternauwernood aan het lot dat hem dreigde n.m. om aan den toren van de kapel opgehangen te worden. Gaston ontkwam aan zijn fanatieke vervolgers door zich te vermommen als banketbakker en vond eindelijk een schuilplaats bij zijn familie te Nevers. Korten tijd daarop, toen die moeilijke tijden voorbij waren ontving hij de priesterwijding (1 Mei 1872). Na een paar jaar in de Provincie Oran (N.-Afr.) te hebben gearbeid, werd hij teruggeroepen door zijn Overste die hem belastte een Noviciaat voor leekebroeders en een Apostolische School op te richten te Clermont.

„Pater de Foresta S.J." (de stichter der Apost. Scholen) aldus sprak de Overste tot den jongen Missionaris", heeft mij verzekerd dat, indien wij Missionarissen willen aanwerven, wij Apostolische Scholen moeten hebben".

Zijn antwoord was : „Ik zal gehoorzamen. De eenige tegenwerping die hij durfde maken was den Overste aan zijn leeftijd (25 jaar), zijn onbekwaamheid en onervarenheid te herinneren. Hij vertrok onmiddellijk met niets op zak, maar bezield met een vast geloof in de H. Voorzienigheid. Hij had ook een groot vertrouwen in O. L. Vrouw van Lourdes en daarom ging hij even aan in het hem welbekende klooster der Zusters van Nevers, bij Zuster Bernadette Soubirous, die hij van af zijn jeugd kende, om bij haar, de uitverkoren maagd van O. L. Vrouw, raad in te winnen en gebeden te vragen. Zij ontving hem met haar gewone eenvoudigheid en stelde zich tevreden met hem te zeggen, op een overtuigenden bijna voorspellenden toon : „Een

religieus moet gehoorzamen ; het werk dat Gij onderneemt is God's werk ; ga ! ik zal de Heilige Maagd voor U bidden !"

Zijn werk deelde het lot van alle werken God's ; de beproevingen lieten niet op zich wachten, maar God was zijn steun en „si Deus pro nobis quis contra nos ? "

De Apostolische School werd gesticht ten koste van ontelbare vermoeienissen en offers, want Pater Desribes moest al de departementen van Frankrijk doorkruisen, en de voornaamste steden van België en Nederland bezoeken ; zelfs stak hij den oceaan over ; naar het rijk der dollars met evenveel kennis van de taal als van het Hollandsch.

Het duurde niet lang of hij stichtte in 1881 een tweede Apostolische School voor Spanjaards te Santa Maria de Bugedo (Burgos). In 1886. begon hij een Missie onder de Schismatieken op het eiland Samos, alwaar hij tevens een werk oprichtte dat een blijvende hulpbron zou worden voor onze Hollandsche Apost. School, namelijk het werk van den Miswijn. In 1890 stichtte hij een nieuwe kweekschool te Nantes in het geloovige Bretagne, waar honderden missionarissen hun priesterlijke opvoeding hebben genoten.

Reeds een jaar daarna vertrekt hij naar Limburg en vestigt zich voorloopig te Oost (Breust-Eysden) maar weldra begint hij te bouwen op een terrein bij Keer gelegen, en bekend onder den naam van „Bakkersbosch" of „Keerderberg" op hetwelk in 1893 een spacieus College verrijst met een ruime kapel, waar de jongens van den Elzas, van België en de verschillende Provincies van Nederland bijeen komen om zich voor te bereiden tot het moeielijk Apostolaat aan de Westkust van Afrika.

In 1903 sticht hij Chanly in Waalsch-België, waar nu het Noviciaat is voor de drie Provincies, de Fransche, die van den Elzas en de Hollandsche. In 1912 richt hij een nieuwe school op te Andlau in den Elzas, die de bakermat is geworden van de Elzas-Lotharingsche Provincie van de Sociëteit. Nog heeft hij later twee scholen gesticht: een te Mozac in Auvergne en één te Chamalières (Clermont) om de eerste stichting te vervangen die hij had moeten opgeven ten gevolge van de goddelooze wetten, die in het begin van deze eeuw groote ontsteltenis verspreidden in de Kerk van Frankrijk en die de Bisschoppen van hun paleizen, Seminariën en bezittingen, en de kloosterlingen van hun kloosters beroofden. Professoren en leerlingen hadden de wijk moeten nemen naar Cadier en Keer en verbleven daar den tijd dat de onlusten duurden. Die eerste school, de moeder van al de anderen, is nu het eigendom van den Bisschop van Clermont, die er zijn groot Seminarie heeft gevestigd.

Wat wij in den onvermoeibaren missionaris het meest bewonderden was zijn onbeperkt vertrouwen, en zijn kinderlijke berusting in de Heilige Voorzienigheid, vertrouwen dat nooit beschaamd is geworden.

Het zou ons te ver leiden, wilden wij de werking dier goede Voorzienigheid aanwijzen in elk der stichtingen, waarvan wij hier een lijst hebben gegeven. Gaan wij liever over tot de geestelijke resultaten zijner ondernemingen na verloop van 56 jaren, resultaten die nog steeds aangroeien, naarmate die ondernemingen zich meer ontwikkelen.

De Apostolische kweekscholen door Pater Desribes gesticht, hebben gevormd honderden missionarissen, waaronder wij tellen den tegenwoordigen Overste-Generaal, den Vicaris-Generaal, de Procurators te Rome, te Marseilles, te Lyon, te Tourcoing, te Parijs, de Paters Provinciaal en Vice-Provinciaal van de beide Provincies van den Elzas en Holland, de meeste oversten van de verschillende huizen en missiën. 16 Apostolische Vicarissen en Prefecten hebben hun opleiding te danken gehad aan Pater Desribes. 150 zijner geestelijke zonen waren hem reeds vooruitgegaan, toen hij op zijn beurt geroepen werd om rekenschap af te leggen van zijn rentmeesterschap: zij zullen hem de taak vergemakkelijkt hebben bij den rechtvaardigen Rechter. — In 1920 deed Pater Desribes afstand van het beheer over het College van O. L. Vrouw van Lourdes te Cadier en Keer aan Pater H. Paulissen, die drie jaar later als eerste Provinciaal werd gekozen en de jonge Hollandsche Provincie, ondanks alle moeilijkheden, op wonderbare wijze heeft uitgebreid door de stichting van een Broederhuis te Blitterswijk (L.), een groot Seminarie te Bemelen, dat dit jaar naar Hastings in Engeland is verplaatst; een tweede Apostolische School voor beginners te Nieuw Herlaer (St. Michiels-Gestel). Grootelijks werd hij daartoe in staat gesteld door de hulpbronnen, die Pater Desribes had doen opwellen ten behoeve van zijn dierbaar Keer. Daar heeft hij, God en zijn Oversten gevraagd te mogen rusten de laatste maanden zijns levens; daar heeft hij willen sterven en begraven willen worden in den grafkelder, dien hij zelf dertig jaren geleden heeft laten maken, en waarin hij dan ook ter ruste is gelegd op Zaterdag, 7 December j.l. den dag vóór het groote feest van het College, de Onbevlekte Ontvangenis van Maria, in de schaduw van O. L. Vrouwe van Lourdes, die Hij in zijn leven zoo diep heeft vereerd en zoo kinderlijk heeft bemind en wier moederlijke bescherming hij steeds heeft ondervonden in al zijn ondernemingen, dank zij, volgens zijn eigen woorden, aan de tusschenkomst van zijn geliefde Zuster Bernadette, de begunstigde van Lourdes, nu op de Altaren geplaatst.

Terwijl zijn lichaam aldaar rust en den laatsten dag afwacht, moge zijn ziel rust gevonden hebben in de schoot zijner Moeder, Maria Onbevlekt Ontvangen.

Pater J. B. HOUTMAN S.M.A.
te Cadier en Keer.

UIT ANDERE TIJDSCHRIFTEN

B. M. Le Bulletin des Missions — *B. U. C. M.* Bulletin de l'Union du Clergé en faveur des Missions. — *R. H. M.* Revue d'Histoire des Missions .— *C. M.* Catholic Missions. — *Ill.* Illuminare. — *Z. M. R.* Zeitschrift für Missionswissenschaft und Religionswissenschaft. — *De K. M.* De Katholieke Missiën. — *K. M. T.* Koloniaal Missie-Tijdschrift.

Algemeene Missiekunde.

La Tradition du Mouvement Pontifical. B. M. Juillet-Oct. 1929.
Een stukje geschiedenis uit de 4de en 5de eeuw. De Kerk tegenover het Keizerrijk en de Kerk tegenover de Barbaren.

Het Gebed onder de Mohammedanen. De K. M. Oct. 1929.

Katholiciteit. Kerk en Missie Oct. 1929.
Inhoud en verbreiding der katholieke leer ook met betrekking tot de hereeniging.

Over Zielen, Geesten en Hekserij. De K. M. Nov. 1929.

Kultureele Problemen.

Fairness First. C. M. Nov. 1929.
Het Neger-probleem in verband met het missioneeringswerk in Amerika. Alleen eerlijkheid kan hier vooruitgang brengen.

Erasing the Color Line. C. M. Nov. 1929.
Een aansporing voor de Christenen van Amerika om de Negers als hun naasten te beschouwen. Het groote middel daartoe is het verwijderen van vooroordeelen.

Der Buddhismus. Z. M. R. 4. Heft 1929.
Bedoeld als orienteering in de studie van het Boeddhisme.

Le Travail forcé. B. M. Juillet-Oct. 1929.
Travail forcé is een werk dat van een individu gevorderd wordt onder bedreiging van straf en voor welk werk dit individu zich niet geheel vrijwillig heeft aangeboden. Een onpartijdig onderzoek komt tot de conclusie, dat de travail forcé, ofschoon veel toegepast, volstrekt onnoodig is voor de ontwikkeling van een koloniaal land.

Un Signe des Temps. B. M. Juillet-Oct. 1929.
De Kerk en het nationalisme in Indië.

25 *Jaren van apostolaat aan de universiteit de „Aurora".* De K. M. Oct. 1929.
Welke invloed er uitgaat van een katholieke universiteit in China.

Het Schoolprobleem in Britsch-Afrika. De K. M. Nov. 1929.

De Inlandsche Beweging. St. Claverbond Jan. 1930.
Een schets van den groei en de verdeeldheid der nationalistische stroomingen in Indië en wat ze voor de missie beteekenen.

Het Christelijk huwelijk en de Ontwikkeling van Indië. K. M. T. Nov. 1929.
In Indië ontbreekt het noodzakelijke voor een geordende maatschappij nl. de gezinsband. Het Christendom moet hier zijn zedelijken invloed doen gelden zooals het dat in het Westen deed en nog doet.

Missie-Orden, Congregaties, enz.

Die verschiedenen Missionstypen in Vergangenheit und Gegenwart. Z. M. R. 4. Heft 1929.
Dr. Schmidlin beschrijft de eigenschappen der afzonderlijke missie-orden en

nationaliteiten in hun missie-arbeid en ook het missie-werk der Protestanten.

Les Missions Salésiennes. R. H. M. Dec. 1929.

Ofschoon de stichting van Don Bosco eigenlijk niet missioneerend opgezet is, behooren de Salesianen toch — geheel volgens den geest van hun stichter — tot de eersten op missiegebied. Het artikel geeft den groei van hun missie-arbeid en de opleiding daartoe.

Les Missions des Carmes Déchaussés. R. H. M. Dec. 1929.

Over het merkwaardig ontstaan en de ontwikkeling van hun missie-leven. Hun arbeidsveld ligt vooral in Amerika en in het Westen van Azië.

L'Ancien Clergé colonial français. R. H. M. Dec. 1929.

The Pope of the Missions. C. M. Dec. 1929.

Een beschrijving van de groote daden van Pius XI op missiegebied.

Mère de Lamourous et les Missionaires des Missions étrangères. R. H. M. Dec. 1929.

Mère de Lamourous begon in het begin der vorige eeuw met gebedscontracten met missionarissen. Dit artikel geeft een aantal contracten en brieven van missionarissen.

Voortrekkers van de Missie. K. M. T. Oct. 1929.

Groote pioniers in het bekeeringswerk van Indië.

Pater Lievens, een revolutionair ? Kerk en Missie. Oct. 1929.

Hij was de trouwe hulp der landlieden tegen hun dikwijls onrechtmatig en onwettig handelende landheeren.

El Poeta Rabindranath Tagore. Ill. Sept.-Oct. 1929.

Een studie over Tagore, waarin overtuigend de opwerping wordt weerlegd als ware de schrijver atheist. 't Bewijsmateriaal wordt hoofdzakelijk genomen uit zijn Gitonjali.

Afzonderlijke landen.

Hongarije. Der Anteil Ungarns am katholische Missionswerk. Z. M. R. 4. Heft 1929.

Duitschland. Zur Rückgabe unserer deutschen Missionen. Z. M. R. 4. Heft 1929.

Van politieke zijde zoo goed als geen bezwaren meer, maar de niet-Duitsche missie-genootschappen willen niet wijken en Rome doet niets.

Japan. Het Boeddhisme in Japan. Xaveriana Sept. 1929.

Ofschoon het Boeddhisme in de vorige eeuw zijn bevoorrechte plaats verloor, ontwikkelt het zich nu in zijn strijd om het leven tot een groote macht. Het modern Boeddhisme is echter niet meer het Boeddhisme der geschiedenis ; het heeft eenigszins een voorbeeld genomen aan het Westen.

China. Les Débuts du Protestantisme en Chine. R. H. M. Dec. 1929.

Zuid-Amerika. L'Eglise Catholique dans l'Amérique du Sud et les Missions Protestantes. B. U. C. M. Oct. 1929.

Dit artikel is vooral gesteld tegenover de bewering der Protestanten, dat de Katholieken Zuid-Amerika totaal verwaarloosd hebben. D. G.

BOEKBESPREKING

Titel : De beteekenis van het Christelijk Gezinsleven voor de toekomst van Nederlandsch-Indië (32 blz.).
Auteur : mr. H. Schaapveld.
Uitgevers : J. J. Romen & Zonen, Roermond.
Prijs : f 0.60.

De rede, welke mr. Schaapveld hield op de Indische Avond tijdens de HAMAT te 's-Gravenhage is bij Romen in druk verschenen. De voorzitter mr. Koolen roemde de voordracht als een stuk ernstigen arbeid, en hij zeide niets te veel. In deze brochure wordt een der vele problemen van de missioneering behandeld, welke nu juist niet de algemeene belangstelling trekken. Het is o.i. een gelukkig bewijs, hoe onder ons de missieactie zich verdiept, dat dergelijke onderwerpen worden bestudeerd niet alleen door de priesters en kloosterlingen, die uitgezonden worden naar de missievelden, maar ook door degenen, die hier blijven, en zelfs door leeken. De missioneering van een volk beoogt de opbouw van een geheel nieuwe maatschappij, levend uit het christelijk levensbeginsel. En dit werk kan gerust niet worden volbracht door slechts de heidenen te doopen en te onderwijzen op een katholieke school, en door de ergste nooden tegemoet te komen met verschillende charitatieve werken.

Het christendom moet den heelen mensch vormen, zijn particulier en zijn maatschappelijk leven doordringen : wij verkondigen dat luide in ons eigen vaderland en begrijpen dat daarom naast de zuiver godsdienstige werkzaamheid der Kerk een breede wetenschappelijke, cultureele, sociale en economische actie zich moet ontplooien, om op die wijze iedere uiting des levens den veredelenden invloed te doen genieten van het christendom. Maar wat hier waar is, is ook waar in de missiën en.... wat hier moeielijk is, is daar nog veel moeielijker. Hier is er ten slotte een christelijke traditie van eeuwen : zij moge onder vele opzichten verbasterd zijn, zij is er niettemin nog. Daar echter is niets. En daarom moet over het geheele terrein begonnen worden met nieuwbouw. Doch deze is onmogelijk zonder degelijke kennis en zonder harden arbeid.

Het lijkt ons een gelukkig verschijnsel dat de groei der missieactie in allerlei kringen spontaan de behoefte en de drang doet ontstaan de speciale hulpkrachten, waarover zij beschikken, ten dienste der missieactie te stellen.

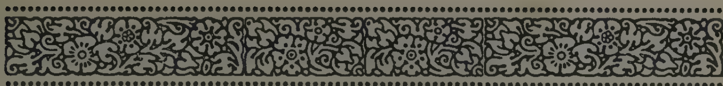
Wij kunnen dan ook niet sterk genoeg de lezing dezer brochure aanbevelen. Met een schat van gegevens, welker verzameling duidelijk blijk geeft, dat hier geput wordt uit een rijkdom van kennis, die alleen met langdurige en geduldige toeleg verkregen kon worden, wordt de waarde van het gezinsleven aangetoond, niet slechts voor den godsdienst maar vooral voor de ontwikkeling van de geheele samenleving. En aldus worden de bewijzen verkregen, dat het ontbreken van een christelijk gezinsleven de oorzaak is van allerlei maatschappelijke en individueele ellende en dat de bevordering van een goed gezinsleven dus beteekent de opbouw van het volk, ook in Indië. Door deze uiteenzetting wordt het van zelf duidelijk, dat naast de gestadige zorg der Kerk nog te veel te doen valt door allen die eenigen invloed hebben op de sociale en economische krachten, om het christelijk gezinsleven als een weldaad van den allereersten rang te bevorderen.

Juist degenen die over socialen en economischen invloed beschikken zullen uit deze brochure leeren, dat zij een taak te vervullen hebben.

Moge deze uiteenzetting dan gelezen worden door velen, zoowel door de eigenlijke arbeiders in de missiën, als door degenen die zich in dezen ,,leeken'' voelen. De eersten om er uit te leeren, dat zij ook bij anderen hulp en steun moeten en mogen vragen, de laatsten om in dezen hun plicht te leeren beseffen. Th. B.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 29 Januarii 1930. J. POMPEN, Vic.-Gen.

ONZE NIEUWE AARTSBISSCHOP

Bij de verheffing van Z.D.H. Mgr. J. H. G. Jansen op den Aartsbisschoppelijken zetel voegt ook de Priester-Missiebond zijn hulde en gelukwensch bij de vele blijde stemmen, die den nieuwen metropoliet een „gelukkige incomste" toejubelen.

Sinds de H. Stoel de missieactie in hiërarchisch verband opnam en den parochialen clerus opriep tot een systematische en blijvende medewerking aan den zendingsarbeid der Kerk en den Priestermissiebond belastte met de taak, die medewerking onder de priesters te bevorderen, heeft ons Doorluchtig Episcopaat op het eerste verlangen dat van Rome en van ons Katholieke volk tegelijk opkwam, deze beweging heerlijk beschermd en gesteund, en tot een normaal onderdeel der zielzorg bevorderd.

In dengene, dien de H. Stoel op St. Willebrords zetel plaatste, eeren wij daarom onzen natuurlijken leidsman en beschermer. En wij begroeten dezen Aartsbisschop met den wensch, dat de geest van St. Bonifatius, wiens groote vereerder hij is, hem moge bezielen gedurende een lang en vruchtbaar bestuur, die geest, die niet alleen de onmiddellijke belangen van de eigen Kerk ter harte nam, maar die aandreef tot een wijde zorg voor vele Kerken, voor de uitbreiding en de vestiging van *de* Kerk van Christus alom.

Aan dien geest heeft ons vaderland te danken, dat het werk van St. Willibrord werd bevestigd en het zaad des Geloofs bevrucht werd door het martel-bloed van den tweeden Opperherder, en kon opbloeien in weldoenden rijkdom.

Aan dienzelfden geest moge ook de Kerk van Nederland door het bestuur van St. Bonifatius' opvolger danken in het heden, een bevestiging en verhooging van den bloei die er leeft, en een versterking ook van den werkdadigen invloed, dien zij uitoefent op de vele kerken buiten onze landspalen, waar zij het Geloof verspreiden mag door den apostolischen arbeid harer zonen en dochteren, die uittrekken alom en door den apostolischen geest van haar kinderen-hier, die bidden en helpen wat zij vermogen.

HET DAGELIJKSCH BESTUUR
VAN DEN PRIESTER-MISSIEBOND

DE PRELATUUR VAN PARACATU

Deze nieuwe Prelatuur, den 1en Maart 1929 opgericht, waarvan de zielzorg aan de Carmelieten is toevertrouwd, ligt in het Westen van Minas Geraes, een der Staten van Brazilië. Het gebied heeft eene oppervlakte van meer dan 60.000 vierkante kilometers met eene bevolking van 80.000 inwoners.

Toen de Markies de Pombal door zijn drijven de opheffing der Jezuietenorde bewerkt had, ging het werk van deze verdienstelijke Orde in de Portugeesche Kolonie Brazilie grootendeels te niet en ook de andere kloosterlingen, Franciscanen, Benedictijnen en Carmelieten, waren door de kleingeestige bemoeiingen van den grooten en machtigen Markies niet meer in staat hunne werkzaamheden voort te zetten. Brazilië is vol overblijfselen van den arbeid dezer Missionarissen. Maar het is helaas als een gebouw, dat onvoltooid bleef.

De Bisschop van Corumbá, Dom Antonio Lustoza, is van meening, dat een groote zegen op het Braziliaansche volk rust, die bestaat in „het voortdurende, vaste en eenvoudige geloof van het landsvolk".

Inderdaad schijnt God op bizondere wijze het geloof in de harten van het landsvolk bewaard te hebben.

Men treft in de Braziliaansche flora eene cactus aan, die men den anachoreet onder de planten zou kunnen noemen. Zij leeft in de wildernis zonder voedsel, zonder beschutting, zonder eenige verzorging. Op den gladden steen, waaraan het mos met geen mogelijkheid kan kleven, ontkiemt haar zaad en daar leeft zij van stof, dauw en lucht. De zon verschroeit eeuwenoude boomen, verbrandt het gras der steppen, maar op de gloeiend heete rots blijft de cactus groeien.

Iets dergelijks gebeurt hier met het geloof van het landsvolk, en de ondervinding schijnt hier te bewijzen, dat het geloof eene gave Gods is. Als de cactus standhoudt niettegenstaande alle ongunstige levensomstandigheden, dan is dit, omdat zijzelf eene bewaarplaats is van voedsel. Het geloof is dit echter niet ; het heeft voedsel van buiten noodig. En dit is juist wat hier ontbreekt. De gewone hulpmiddelen, die de H. Kerk heeft om het geloof harer kinderen te onderhouden en te voeden, worden zelfs door de gesteldheid van den bodem werkeloos gehouden.

Het karakteristieke van den bodem is de hoogvlakte, die in haren schoot groote watermassa's bergt, die door de bronnen op de hellingen een uitweg vinden en de rivieren vormen.

Door gebrek aan water zijn deze hoogvlakten onvruchtbaar. Het volk zoekt dus de rivieroevers.

Deze Prelatuur heeft globaal genomen eene bevolkingsdichtheid van een en een derde persoon per vierkanten kilometer. De stad Paracatú, de zetel der Prelatuur, heeft ongeveer 6.000 zielen. Buitendien zijn er nog 5 dorpen met een gemiddeld zielenaantal van 2.000, te zamen ongeveer een 16.000 menschen die bij elkaar wonen. De rest woont verspreid over dat groote gebied met ongeveer 1 persoon per vierkanten kilometer. In werkelijkheid woont het volk in huisgezinnen bij elkaar, man, vrouw, kinderen, knechten, dienstboden en wie al meer bij de inrichting van eene Braziliaansche fazenda behoort. Geheele streken zijn dus totaal onbewoond.

De reiziger kan dan ook uren reizen, zonder een enkele woning te ontdekken. De onbewolkte lucht, de eindelooze steppen geven hem den indruk als was hij midden in eene zee van onbeweeglijke golven, waar hij evenals de zeevaarder immer naar denzelfden gezichteinder vaart zonder dezen te bereiken.

Gescheiden door deze woestijn is het voor het landsvolk eene groote moeilijkheid geregeld de parochiekerk te bezoeken; wederkeerig natuurlijk ook voor den priester met dit volk in aanraking te blijven.

Welk eene schade voor de zielen komt uit dezen toestand voort.

Vooreerst wat het doopsel betreft.

De Bisschoppen van Centraal Brazilië in hunnen pastoralen Brief van 1915, drukken den pastoors op het hart de ouders te onderrichten, dat zij hunne kinderen laten doopen op den dag van de geboorte of daags daarna en dat slechts om hoogst gewichtige redenen het doopsel acht dagen kan uitgesteld worden.

Hoe eenvoudig de kennis van den godsdienst hier ook moge zijn het ongedoopte kind wordt beschouwd als „een heiden". Slechts om gewichtige redenen zullen ouders het doopsel hunner kinderen uitstellen.

Maar wat kunnen zij doen ? Er zit niets anders op dan te wachten tot de feesten, die eens in het jaar gehouden worden. Gewoonlijk hebben zij tientallen van mijlen — 1 mijl is 6 K.M. — af te leggen en dat te paard. Het zwakke kinderleven wordt dus al spoedig blootgesteld aan den duur van de reis en het schokken van het paardrijden. Een niet te onderschatten gevaar !

Als het kind ziek wordt, wat dan ? Zeker in tijd van nood mag ieder doopen, maar de onkunde maakt een nooddoop dikwijls zonder waarde.

Hier hebben wij een tweede gevolg van het verspreid wonen van het landsvolk : de onkunde in den godsdienst.

Die onkunde is dikwijls zeer groot en brengt tot bijgeloovige praktijken, zooals begrijpelijk is.

Onderricht, dat niet geregeld gegeven wordt, haalt niet veel uit. Als de preek en het onderricht van iederen Zondag onvoldoende zijn, wat dan te zeggen, van het onderricht, dat zoo nu en dan gegeven wordt.

Bij eene preek wordt in de toehoorders eene vatbaarheid verondersteld. Zoo de predikant niet juist weet te treffen, loopt hij gevaar over de hoofden heen te preeken. Het gaat er mee als met den uitzender en den ontvanger der radio. Zijn dezen niet op elkaar gestemd, dan is het effect nihil. Maar wat kan men bij een gehoor, dat in de plattelandskapellen bijeenkomt verwachten ? Slechts weinige priesters is het gegeven zoo eenvoudig te preeken, dat zij door allen of te minste door een groot gedeelte der toehoorders begrepen worden.

De plaats zelf is ook niet bevorderlijk voor de aandacht der toehoorders. De kapel is klein, velen moeten buiten blijven. Buiten preeken in een Braziliaansch zonnetje is ook al zoowat. Kinderen moeten bij moeder blijven, daar ze anders zonder verzorging zijn. Door hun geschreeuw verstoren zij de aandacht en de kalmte zoo noodzakelijk bij het aanhooren van Gods woord.

Alleen eene langzame opvoeding kan die onwetendheid verbeteren. Na drie jaren onderricht stond de goddelijke Zaligmaker op den vooravond van zijn H. Lijden verwonderd over de onkunde zijner Apostelen. De knecht gaat niet boven zijn heer.

Het onderricht in het huisgezin is zeer onvolledig. Buiten de gewone gebeden, en een heel algemeene kennis der voornaamste waarheden leeren de kinderen niet veel meer.

Den twaalfden October l.l. is door de regeering van dezen Staat bij kracht van wet toegestaan, dat in de Lagere- en Normaalscholen binnen de lesuren godsdienstonderwijs kan gegeven worden. Voorwaar eene verbetering, die het godsdienstonderwijs zeer vergemakkelijkt.

Het derde gevolg is het niet tijdig wettigen der samenleving door het H. Sacrament des huwelijks.

Het is waar, dat de H. Kerk hierin voorzien heeft. Dit proces is echter voor velen nog te moeilijk ofwel het is onbekend en wordt daardoor eene doode letter.

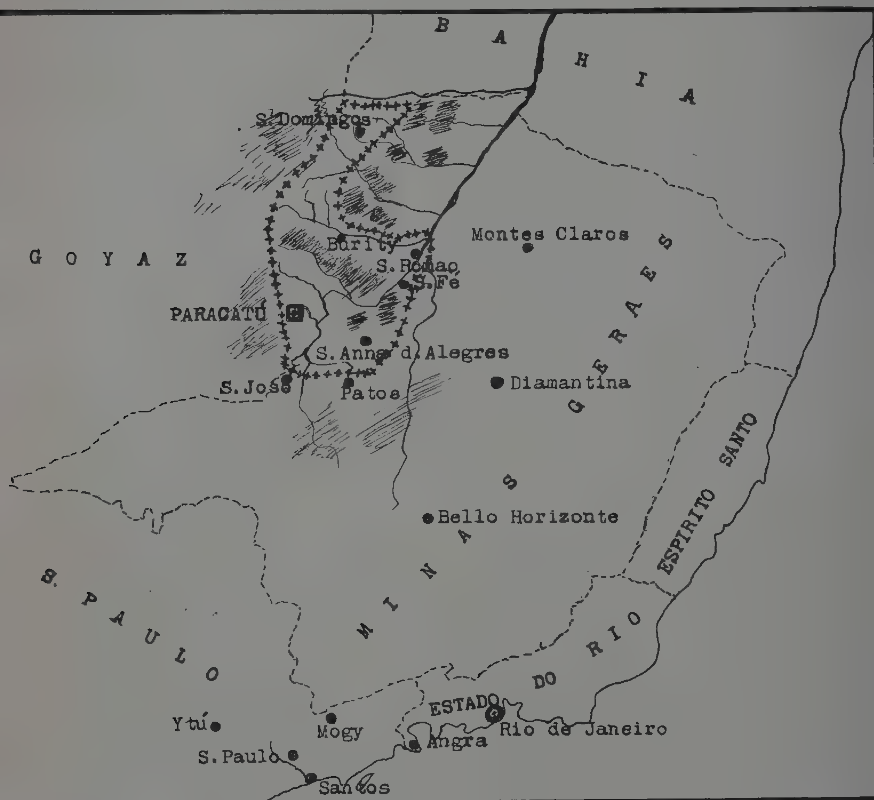
Een noodzakelijk middel om in deze eerste geestelijke behoeften van het volk te voorzien is het volk vereenigen in eene kapel of fazenda en aldaar onderricht geven, doopen en de huwelijken inzegenen.

MGR. ELISEUS VAN DE WEIJER, Ord. Carm.
ADM. APS. VAN PARACATÚ

Z O. Z.

DE NIEUWE PRELATUUR VAN PARACATÚ

Dat veronderstelt maandenlange reizen. Want als we aannemen, dat eene parochie 10.000 vierkante kilometer groot is — er zijn er, die grooter zijn —, dan is het gemakkelijk te begrijpen, dat de kapellen uren en uren soms dagen reizens van elkaar liggen.

En voorloopig is bijna alles te paard. Er worden wel autowegen aangelegd, maar deze nuttige beweging is nog in haar beginstadium en de wegen zijn alleen in den drogen tijd berijdbaar.

In den regentijd zijn de wegen doorweekt en geheel en al een modderpoel, de rivieren zijn gezwollen en 't is gevaarlijk ze over te steken. Ook al zou priester en volk zich in dezen tijd op reis wagen met groot gevaar voor hunne gezondheid, dan nog zou er niet gemakkelijk gelegenheid bestaan, om onderdak te bekomen. In den drogen tijd gaat dit gemakkelijk ; een ieder huist en slaapt in Gods vrije natuur.

Een nog gevaarlijker tijd voor koorts is, wanneer de regens ophouden en het water begint te zakken. Het nagelaten slijk wordt een broeinest voor muskieten en de verrotting van het achtergebleven vuil verpest de lucht.

Zoo blijft er van het geheele jaar niet meer dan een maand of zes over voor de uitoefening van deze beknopte geestelijke bediening.

Als het voor de noodzakelijkste Sacramenten zoo moeilijk is, wat dan te zeggen van het biechten en communiceeren ?

Velen sterven hier zonder de heilige Sacramenten. Dikwijls onkunde en onverschilligheid. Hoe kan het ook anders !

Maar hoe dikwijls gebeurt het ook niet, dat geen priester kan komen, daar deze op eene andere ververwijderde plaats, misschien wel in eene andere parochie zijn heilig dienstwerk verricht.

Door gebrek aan priesters hebben de Braziliaansche Bisschoppen meer dan één parochie aan de zorgen van éénen priester moeten toevertrouwen. Uit haren aard een gebrekkig middel.

Laten we eens veronderstellen, dat de twee parochies zoo gelegen zijn, dat het werk geregeld kan geschieden, dan bestaat er gewoonlijk nog eene groote moeilijkheid.

Een pastoor met de zielzorg van twee parochies belast is niet in beiden een „persona grata".

Ieder meent zijn uil een valk te zijn, zegt het spreekwoord. Zoo ook geven inwoners dikwijls aan eene kleine plaats eene overdrevene belangrijkheid om een nietige omstandigheid, omdat zij bijv. kort geleden tot hoofdplaats van het district is verheven.

Dat dergelijke „vooruitstrevende" plaats in geestelijk opzicht onder eene andere komt te staan is natuurlijk tegen hare waardigheid.

Ongelukkig als de pastoor in de eene plaats meer zou doen dan in de andere en hij het juiste midden niet weet of niet kan houden. Hij heeft veel kans geheel zijn gezag en invloed te verliezen, daar alles als voortrekkerij en bijzondere begunstiging wordt beschouwd. Door de jalouzie vindt hij afkeer, waar hij goeden wil noodig heeft en kan zich slechts tot het noodige bepalen en niettegenstaande al zijn moeite en arbeid is de uitslag gering. Tenslotte nog een moeilijkheid voortkomende uit den grooten afstand.

Dat er slechts één priester staat voor eene uitgestrekte parochie is wel geen ideale toestand, maar deze is nu eenmaal niet anders. Er wordt toch gewerkt en de godsdienst blijft bewaard.

In Holland zijn nog vele parochies met één priester, maar de communicatiemiddelen zijn uitstekend en de afstand is klein.

Zoo is het niet in Brazilië.

Hier in Paracatú zijn wij van de dichtst bijgelegene pastorie 42 uren of 252 K.M. verwijderd. In tegenovergestelde richting maar op ongeveer denzelfden afstand ligt een Dominicanenklooster. Dat is dus eene reis van een uur of tien met een auto of een dag of zes te paard.

Stelt u nu een pastoor voor op deze afgelegene plaats.

Een priester is en blijft toch ook mensch.

Om wat afleiding te hebben zoekt hij begrijpelijkerwijze de menschen en zoo hij in dit geval niet buitengewoon voorzichtig is, wordt hem dit in menig opzicht verderfelijk voor zijne bediening en voor zichzelf.

Er is maar één Priester, van wien de H. Paulus kan schrijven: „qui non habet necessitatem, cotidie prius pro suis delictis hostias offerre deinde pro populo".

Voor vele priesters wordt zulk eene plaats ondragelijk en deze trachten dan ook zoo spoedig mogelijk eene ander te krijgen. Het volk is de dupe en zit weer zonder priester.

De H. Stoel draagt dergelijke Prelaturen op aan religieuze Orden of Congregaties, daar de Regels en Constituties hare leden tot samenwonen verplichten. Maar de wereldgeestelijke staat hier geheel alleen en het „Vae soli" der H. Schrift komt helaas dikwijls uit.

Brazilië is een groot land. Passagiers uit Europa kijken hunne oogen uit op het natuurschoon en de pracht van de hoofdstad, Rio de Janeiro. Het is eene wereldstad met al haar luxe.

Die beschaving dringt een klein gedeelte door en wij hier in Paracatú liggen er reeds buiten of tenminste aan den zelfkant.

Er is nog een gedeelte bijna onbekend, waar de wilde Indiaan woont, die nooit van beschaving gehoord heeft. Wanneer zullen die zielen tot God komen ?

Wie meer van dit onbekende Brazilië wenscht te weten, leze de twee interessante boeken van Pater Marie H. Tapie O.P. ,,Chez les Peaux-Rouges en ,,Chevauchées à travers déserts et forêts vierges du Brésil inconnu". Librairie Plou. Paris.

Fr. ELISEUS VAN DE WEIJER, Ord. Carm.
Adm. Aps. van Paracatú.

Paracatú, Feestdag v. d. H. Teresia 1929.

DE ISLAM IN EGYPTE

De Islam is sinds de verovering van Egypte, in het jaar 640 n. Chr., door Amir-Ibu-el-'As, generaal van den kalief Omar, de staatsgodsdienst van Egypte. Egypte telt heden op eene bevolking van veertien millioen zielen : 13 millioen Mohammedanen. Op alle regeeringsscholen is het onderricht in den Mohammedaanschen godsdienst verplichtend gesteld. De Mohamedaansche godsdienstige feesten zijn officiëele rust- en feestdagen, alle regeerings-ambtenaren hebben iederen Vrijdag van het jaar rustdag. De ministerie's, departementen, rechtbanken en scholen sluiten dus Vrijdag.

De Zondag wordt als rustdag door de regeering niet erkend. Er bestaat een apart ministerie, hetwelk de roerende en onroerende goederen, welke aan den Egyptischen Islam behooren, beheert.

Hoe bekwaam ook, de Egyptische Christen of Kopt kan nooit de functie van commissaris eener provincie of van burgemeester bekleeden. De kosten der jaarlijksche pelgrimskaravaan naar Mekka en van de geschenken, welke voor de ,,Heilige Stad" bestemd zijn, worden door het Egyptische gouvernement gedragen en beloopen meer dan een millioen francs.

Welke zijn de oorzaken, dat de Egyptenaren het Christendom verzaakt en den Islam omhelsd hebben ?

Weinig volkeren in het Oosten, hebben het Christendom zoo spoedig en met zooveel vuur omhelsd als de Egyptenaren. Op het einde van de tweede eeuw was het meerendeel der Egyptenaren

Christen. Het anachoreten- en daarna het monniken-leven vond in de derde en vierde eeuw een ontzaglijk groot aantal volgelingen in Egypte en in de vierde eeuw was het Nijlland overal bedekt met mannen- en vrouwenkloosters.

Op dit bloei-tijdperk van geestelijk leven volgde in de vijfde eeuw een tijdperk van verslapping en godsdienstig verval. De monniken verlieten hun kloosters en hielden zich deels met godsdienstige spitsvondigheden en theologische strijdvragen, deels ook met politieke zaken bezig en waren aldus de oorzaak van verdeeldheid onder de Christenen.

Met Eutiches verdedigden zij hardnekkig de éëne goddelijke natuur in Christus, bewerende, dat deze natuur de menschelijke natuur van Christus geabsorbeerd had.

Theodosius I de Groote (379—395 n. Christus.), keizer van het Romeinsche rijk, verhief het Christendom in Egypte, dat toenmaals eene romeinsche provincie was, tot staatsgodsdienst. Bij de verdeeling van het Romeinsche rijk in 395 na Chr. ging Egypte onder Arcadius over tot het Oost-Romeinsche rijk en kwam onder Byzantijnsche heerschappij te staan. De Katholieke godsdienst werd in die jaren door alle Egyptenaren beleden.

In 't jaar 451 werd de katholieke leer der twee onderscheidene naturen in Christus, door de 630 kerkvaders op het Concilie van Chalcedon vastgesteld en Dioscorus, de Patriarch van Alexandrië, ketter verklaard en in den ban geslagen. Het overgroote deel der Kopten hield hardnekkig vast aan de dwaling van het Monophysisme, door hun Patriarch verdedigd, en scheidden zich van Rome af.

De godsdienstige verdeeldheid, welke tot een vreeselijken strijd leidde en veel bloed deed vergieten, daarbij nog de afkeer en haat der Kopten tegen hun Byzantijnsche overheerschers, die Katholiek waren, deze beide factoren waren een gunstige aanleiding voor de Mohammedaansche Arabieren, om zich met behulp der oproerige Kopten van Egypte meester te maken en om aan de Byzantijnsche overheersching een einde te maken en den Islam in Egypte te verspreiden.

Veertien jaar na den dood van den profeet Mohammed, in 't jaar 646 na Chr., werd Egypte een onbetwistbaar bezit der Mohammedaansche kaliefen. Nadat Amir-Ibu-el-'As, generaal van den Kalief Omar, zich van Pelusium (Nd. Oostelijk van Egypte)

meester gemaakt had en de Katholieke Byzantijnen, d. w. z. de overheerschers, te Heliopolis bij Kaïro verslagen had, gaf de Koptische gouverneur, Kaukakis — op aanraden van den monophysitischen Patriarch Cyrus — Babylonië (d.w.z. het voormalige oude Kairo) aan den Mohammedaanschen bevelhebber over, in hun verblindheid meenend, dat het onder Mohammedaansch juk beter leven was dan onder het Byzantijnsche.

Fostât. het oude Kaïro, werd als militair kamp ingericht en als zetel van het nieuwe Arabische gouvernement beschouwd.

Alexandrië werd door een Byzantijnsche vloot bevrijd, doch spoedig daarop weer door Amiroe ingenomen. Egypte werd een provincie van het kaliefenrijk en door bijzondere gouverneurs bestuurd. In de jaren 644—656 komen arabische stammen zich in de Nijldelta vestigen en het bestuur wordt geheel en al gearabizeerd.

Na de verovering van Egypte door de Arabieren behielden de Kopten, in 't begin door de overheerschers welwillend behandeld, geruimen tijd de hoogste posten in het bestuur van Egypte, alhoewel de geschiedenis verhaalt, dat onder het bestuur van Othman, Mohammedaansche gouverneur van Egypte (644—656), reeds vele Kopten tot den Islam overgingen.

Na verloop van tijd hadden de Kopten allerlei soorten van vervolgingen te doorstaan, welke zij voor een groot deel zelf uitlokten door hun grenzelooze ambitie en hun voortdurende kuiperijen en samenzweringen tegen hunne nieuwe meesters. De Mohammedaansche tijdgenooten beschuldigen hen zelfs de bewerkers der veelvuldige branden geweest te zijn, welke de hoofdstad van het land en andere steden in puin veranderd hebben.

Onder een systematisch-opgestelde kwelling- en onderdrukkingscampagne, — door het opleggen van buitengewoon zware belastingen, welke alleen de Kopten troffen, door de verachting en achteruitzetting, waaraan zij blootstonden, door wreede en hatelijke uitzonderingsbepalingen. b.v. de verplichting van een speciaal kostuum en hoofdkleedij te dragen, door het ontnemen van hunne burgerlijke rechten, door de onmogelijkheid, waarin zij zich bevonden om zich voor de rechtbank te verdedigen, — vielen zeer vele Kopten van het geloof af, aan een rustig leven de voorkeur gevend boven deze kwellingen en de doodstraf.

Sinds het bestuur der Omayaden (658 na Chr.) tot aan de

Engelsche bezetting in 1885 hebben de Kopten een onafgebroken reeks van wreede en bloedige vervolgingen moeten doorstaan van den kant der Mohammedanen, hebben zij hun eigen taal moeten verwisselen tegen de Arabische, zijn zij van al hun goederen systematisch ontroofd geworden, hebben gedurende eeuwen hun godsdienst in 't geheim moeten uitoefenen, hebben geen scholen mogen oprichten, noch onderwijs kunnen genieten.

Van de negen millioen Kopten, die in de zesde eeuw Egypte bewoonden, waren er op 't einde van de 19e eeuw nog slechts 800.000 Kopten over. Zoo mag men in zeker opzicht de Mohammedaansche Egyptenaren als de zonen van afgevallen Christenen beschouwen.

Het zijn de Engelschen, die aan de Mohammedanen, voor een dertigtal jaren geleden, geleerd hebben om hun Christen-landgenooten als medeburgers, die gelijke rechten bezitten voor de wet, te beschouwen.

Hoe staan de Mohammedaansche Egyptenaren tegenover de orthodoxe leer van den Islam ?

Het Islamitische recht is gebaseerd op de leer van den koran, de Somma (d.w.z. de praktijk of de handelingen van den profeet Mohammed en zijn oudste gezellen) en de consensus communis der Mohammedaansche leeraars van de wet, de z.g. „iduyiâ."

Dit recht omvat het godsdienstige, zedelijke en maatschappelijke of burgerlijke leven van den Mohammedaan. Alhoewel de orthodoxe Mohammedanen, tot welke natie zij ook behooren, alleen de vijf voornaamste plichten van den Islam aannemen (d.w.z. het ritueel gebed vijfmaal per dag, aalmoes, de vasten gedurende de maand Ramadan, geloofsbelijdenis en bedevaart naar Mekka), in het geloof aan God, de engelen, de geschreven openbaringen de profeten, het laatste oordeel en de predestinatie niet van elkander verschillen, de legale voorschriften (verbod van wijngebruik, varkensvleesch, gestikte dieren, echtscheiding, veelwijverij, enz.) onderhouden, toch behooren niet alle Mohammedanen tot denzelfden ritus, tot dezelfde rechtschool. In den Islam bestaan reeds sinds overouden tijd vier rechts-scholen. Iedere orthodoxe Mohammedaan heeft de volle vrijheid om tot een dezer scholen te behooren, zonder dat zijn orthodoxisme eenig gevaar loopt.

Deze scholen mag men dus niet als sekten beschouwen, welke

met de ware leer in strijd zijn. Zij zijn vier in getal: 1. de Malikieten, 2 de Châfiïeten, die zich in Egypte bevinden; 3. de Hanifieten, die de Hanifietische school volgen en hunne volgelingen hebben in Turkije en 4. de Haubalietische school, welke de minst belangrijke is en hare volgelingen heeft in Arabië.

De Irak volgt de Hanifietische school, gelijk westelijk Noord-Afrika de Malikietische school volgt.

Abou Hanifa (± 757), de stichter der eerste speculatieve rechtsschool, was de eerste Mohammedaan, die aan het persoonlijk oordeel, aan de „opinio" een eervolle plaats in den Islam wilde verzekeren. Malîk, de stichter der Malikietische rechtsschool, protesteerde daartegen en eischte de onaantastbare rechten van den „hadîth" (d.w.z. het voorbeeld van den profeet Mohammed) op. Ibu Haubal regeerde met nog meer kracht tegen de „opinio prudentium" en nam de „opinio" slechts aan in uitersten nood.

Ondanks deze verschillende neigingen, min of meer rationalistische strekkingen in den goeden zin des woords, vertoonde de geest dezer vier scholen en hare methode's meer schijnbare dan werkelijke verschilpunten. Hunne neigingen loopen slechts uiteen in de appreciatie der menschelijke handelingen, welke zij volgens gedeeltelijke varianten in vijf categorieën ordenen, naar gelang eene handeling bevolen, verboden, aanbevelenswaardig, onverschillig (indifferens) of afkeurenswaardig is. Deze verschillende appreciaties mogen door een orthodoxen Mohammedaan, tot welke school hij ook behoort, veilig, d.w.z. in tuta conscientia, gevolgd worden.

Men kan dit vergelijken met den katholieken moralist, die ad libitum de meening der Thomisten, Molinisten, Augustijners, scotisten, probabilisten of aequiprobalisten volgen mag.

Onder deze verschillende meeningen bij de Mohammedanen, vermelden we er enkele, welke in verband staan met het ritueele gebed, tot nadere toelichting.

Welke gebeden moeten hardop, welke met zachte stem verricht worden? Op welke hoogte moet men de armen heffen, wanneer de geloovige zegt: „Allah Akbar," d.w.z. „Allah is groot!" Waar moeten de handen zich bevinden tijdens het gebed? Blijft het gebed van een geloovige geldig, wanneer een vrouw zich naast hem plaatst.

Hoe en wanneer moet men de niet-onderhouden vastendagen van den Ramadan herstellen ? Is de afgevallen Mohammedaan, die weer tot den Islam terugkeert, verplicht om alle gedurende z'n afval nagelaten, vastendagen weer opnieuw te beginnen, enz., enz.

Het meerendeel der Egyptenaren volgt de Chafiiteische school, alhoewel ook volgelingen der drie andere scholen in geringe getale zich in Egypte bevinden. Het is de stad Kaïro, welke het graf van den imâm Châfiî (± 819), den stichter dezer rechtsschool, bezit, alsook de beroemde moskee „Al-Azhar", van waaruit de Chafiïtiesche leer verspreid wordt. Deze moskee is het meest merkwaardige gebouw uit den tijd der Fatimiden en in 970 werd deze moskee door Gohar, den vizir van den fatimitischen Sultan el-Mouïzen voleind en ingewijd.

De kalief El-Azîz verhief deze moskee met hare bijgebouwen tot Universiteit. De verschillende kaliefen en sultans hebben steeds gewedijverd om deze moskee en universiteit te vergrooten en te verfraaien. Al-Azhar is de belangrijkste universiteit van den Islam. Vóór de Engelsche bezetting beliep het aantal leerlingen ieder jaar van 7600—7700 met 230 professoren. In 1912 was het aantal studenten 14.959 met 587 professoren. Onder deze studenten bevinden zich Marokkijnen, Algerijnen, Temiziërs, Tripolitanen, Turken, Syriërs, Irakiërs, Perzen, Afghaniërs en Indiërs, die zich aldaar in de Arabische taal en Mohammedaanschen godsdienst komen bekwamen, om na volbrachte studie's als godsdienstleeraars naar hunne respectievelijke landen terug te keeren.

Zoo is dus voor den orthodoxen Mohammedaan de Universiteit Al-Azhar te Caïro het bolwerk der mohammedaansche leer en beschaving. Tot heden toe leerden de studenten op genoemde universiteit de Arabische taal en den godsdienst en beschouwde men het onderricht in de exacte, technische wetenschappen als iets overbodigs en in strijd met den godsdienst. Zij bezat een bij uitstek godsdienstig karakter en het bestuur der Universiteit wilde geen contact zoeken met de resultaten der hedendaagsche wetenschappen en beschaving.

Het was derhalve voor een Christen onmogelijk als student aan deze universiteit te worden opgenomen. De volledige studies aan deze universiteit duren zeventien jaren.

Al wie tien jaar oud is, kan z'n studies aan deze universiteit beginnen. De universiteit reikt verschillende diploma's uit. De studenten, die de verschillende examens met goed gevolg afgelegd en het studieprogram afgewerkt hebben, ontvangen den titel van „Ulema", d.w.z. leeraar der wet, en hebben dientengevolge het recht als professor aan de universiteit opgenomen te worden ofwel als leeraar in den der groote Moskeeën op te treden.

Aan het hoofd der Universiteit staat de Cheikh-el-Gamé en een raad van beheer, bestaande uit vijf leden. De contrôle op het beheer der financiën is in handen van een Hoogen Raad. De universiteit wordt geheel en al onderhouden door giften, welke zóó groot zijn, dat het aantal studenten, dat heden ± 16000 beloopt, dagelijks kosteloos zijn maaltijd 's middags en 's avonds in de bijgebouwen der Universiteit ontvangt.

Het onderwijs aan deze Universiteit is kosteloos. Hare inkomsten beloopen jaarlijks ongeveer 800.000 gulden. Alhoewel deze universiteit onder de Mohammedanen van alle natie's een buitengewoon groote reputatie bezit, toch hebben de rechtsuitspraken van het corps van leeraren in zaken van dogma en moraal slechts een relatieve waarde. Het collectief oordeel harer professoren heeft slechts waarde, voor zooverre het de meening der Chafiïtiesche rechtsschool vertegenwoordigt. De hoogste spiritueele macht bij de Mohammedaansche Egyptenaren is in handen van een „Moufti", d.w.z. de persoon, die „fatwâs" of beslissingen in zaken van practische moraal geeft. Hij neemt bij het Egyptisch gouvernement de plaats in van een Minister van Eeredienst, zooals men dien kent in sommige Europeesche Staten. Geen enkele Mohammedaan mag ter dood veroordeeld worden, zonder dat de „Moufti" zijne goedkeuring aan het doodvonnis gehecht heeft. De Hooge Raad der Universiteit „Al-Azhar te Caïro heeft het recht, om na onderzoek heterodoxe geschriften op den index te plaatsen, hun auteurs in den ban te slaan en hen in hun godsdienstambten te schorsen. In de laatste jaren, waarin modernistische ideëen zich onder den Islam in Egypte verspreidden, heeft deze Hooge Raad dikwijls boeken gecensureerd en godsdienstleeraars uit hun ambt ontslagen en in den ban geslagen. Doch alwie heden de evolutie der ideeën onder de meer ontwikkelde Koranleeraars en uléma's van nabij volgt, komt tot de overtuiging, dat de verschillende veroordeelingen

van de universiteit Al-Azhar niet in staat zullen zijn om den loop der modernistische ideeën, — vooral wat aangaat de historische critiek van den Koran en van den Hadyth, — tegen te gaan.

Kloosterwezen en religieuse orden. In den „hadyth", d.w.z. het verhaal van de daden en woorden van Mohammed en zijn eerste volgelingen, vindt men teksten, welke het coelibaat en monnikenwezen krachtig bestrijden. Wij lezen aldus : „Geen kloosterwezen in den Islam ; zijn monnikenwezen is de heilige oorlog. De ongetrouwden zijn de broeders van den duivel. Twee prostratie's, d.w.z. nederwerpingen, van een getrouwden Mohammedaan hebben meer waarde dan zeventig nederwerpingen ('n soort kniebuiging) van een ongetrouwden Mohammedaan."

Het kloosterwezen is dus vreemd aan den primitieven Islam. Voortgesproten uit het christelijk ascetisme, vereenigde het Mohammedaansch mysticisme zich eertijds met neo-platonische begrippen, later met boedhistische ideeën,. (Men nam zelfs het Nirwana aan.) Het gevolg daarvan was, dat vele pantheïstische dwalingen in den Islam doordrongen. De orthodoxe Islam weigerde gedurende langen tijd het mysticisme der z.g. soufi's te erkennen, doch de beroemde Ghazali (1097), — de grootste Mohammedaansche mysticus die gedurende twee jaren een afgezonderd leven leidde in de moskee van Damascus, om tot de exstatische wetenschap der soufis te geraken, — wist tenslotte de goedkeuring van den „idjuia", d.w.z. de consensus communis aller orthodoxe Mohammedaansche hoogleeraars, voor zijn mysticisme te verwerven. Het mysticisme kreeg toen burgerrecht in den Islam. Alle religieuse orden, welke de dogma's en de wet erkennen, worden voor orthodox of rechtzinnig gehouden. Iedere orde heeft zijn bijzondere regels om zich langzamerhand tot hoogere graden in het mysticisme te verheffen. Men kan de lagere graden in alle orden verkrijgen, doch de hoogste graden slechts in een enkele orde. Men treedt een orde in, om aan de zegeningen en goede handelingen van zekere, door den stichter ingestelde, praktijken deel te hebben. Door de gewone oefeningen, „zikz" genaamd, welke lange mystieke litanieën omvatten gemeenschappelijk gereciteerd door de medebroeders, geraakt men in een staat van extase en dat wel door verschillende methode's : hetzij door het gedurig herhalen van zekere aanroe-

pingen gedurende twee à drie uur, hetzij door mystieke dansen.

De menschenziel in extase opgevoerd, wordt beschouwd als zijnde met God vereend. De zikz gaat vergezeld met muziek en dans. Wanneer de novice zijn proeftijd doorstaan heeft, wordt hij in de orde opgenomen en bekleed door den cheikh of leider met een „khirga", een zeer armoedig ordekleed, hetwelk de armoede en de verzaking aan de wereld — (het coelibaat blijft uitgesloten) — verzinnebeeldt. Er zijn zeer weinig ongetrouwden soufis d.w.z. derwich of fagîr. Soufi, derwich en fagîr zijn synoniem. Zij worden „soufi" genoemd, wijl zij een wollen kleed (souf) dragen, „fagîr," wijl zij de armoede volgen, (het arabische fagir beteekent : arm) en „derwich", wijl zij bedelaars zijn (derwich is een perzisch woord, hetwelk bedelaar beteekent).

In Egypte staan alle orden onder het toezicht van den Cheikh el-Bekzi, die hun belangen bij het gouvernement verdedigt en de openbare „zikz" en mystieke bijeenkomsten presideert. De voornaamste orden der Egyptische derwichen zijn de volgende :

1. de Rifaye, een orde gesticht door Seyīd Ahmed el Rifaī el Kebir. Zij hebben zwarte vaandels en zwarte of donker blauwe tulbanden.) Twee takken van deze orde zijn vooral bekend : de oulād-Konāu en de Sadîyé.

De eersten onderscheidden zich door de uitvoering van allerlei soorten bewegingen op de feestdagen ; zij steken ijzeren spijkers in hun oogen en armen ; op den grond gelegen, breken zij groote steenen op hun rug, slikken glas en brandende kolen in, enz. De Sadiyé dragen gewoonlijk groene vaandels en zijn slangenbezweerders.

2. de Ahusédiyé of de orde van den nationalen Egyptischen heilige Seyid Ahmed el Bedaoui die te Fauta begraven is. Zij dragen roode vaandels en tulbanden. Onder de talrijke takken van deze orde mogen er twee vermeld worden : de zeer populaire Baī joumiyé, welke 'n groote rol spelen op de kermisdagen te Fauta en de Oulad noûh, jonge mannen, die voor het meerendeel hooge, puntige mutsen dragen, houten sabels en 'n soort van dikke, uit koorden gevlochten zweepen.

3. de Mirghaiuyé, een orde, welke merkwaardig is om haar geestdrift en vuur, waarmede zij op haar mystieke bijeenkomsten, bij gelegenheid van den verjaardag van den profeet, zonder ophouden

de aanroepingen en litanieën reciteeren. De Barbarijnen, die in Egypte wonen, hebben corporaties van deze orde georganiseerd. In den Engelsch-Egyptischen Soudan is deze orde eveneens sterk verspreid. De Sanousi uit Tripoli, die in Egypte wonen, hebben zich bij deze orde aangesloten. Behalve deze orden bestaan er nog 30—40 religieuse orden van mindere beteekenis.

Sekten. Verschillende sekten van den Islam zijn in den loop des tijds uitgestooten. Mohammed had geprofeteerd, dat zijn gemeente zich zou verdeelen in 73 fractie's waarvan er slechts één orthodox zou zijn en zoodoende gered zou worden !

Deze sekten hebben niet zoozeer tot oorzaak gehad geschillen in de leer als wel politieke en nationale drijfveren, wijl de Koran de kwestie der opvolging of het kalifaat niet geregeld had en Mohammed stierf zonder deze kwestie geregeld te hebben, zoo braken er onmiddellijk na diens dood onder zijn familieleden hevige disputen en discussie's uit, welke de aanleiding zijn geweest van talrijke sekten in den Islam, die elkander dikwerf met het zwaard bestreden hebben. De schoonzoon van Mohammed Aly, beweerde de opvolger van den profeet te zijn. Doch het meerendeel der Mohammedaansche kiezers ontkende aan Aly het recht van opvolging. Men stelde vast, dat het kalifaat gereserveerd zou blijven aan den stam van Goraich, d.w.z. aan dien van Mohammed. Daartegen verzetten zich de Khazidjiten, d.w.z. „afgescheidenen", die de eerste en dus de oudste sekte van den Islam vormden. De orthodoxe leer, welke vooral in Egypte gevolgd wordt, erkent alle geïnspireerde kaliefen : Abou Bekz, Omar, Othmân, Ali. De Chia of partij van Ali erkent alleen als wettige kaliefen : Ali en zijn zonen Hassau en Hosein.

De Khazidjiten erkennen alleen Abou Bekr en Omar. Alle sekten hebben hare traditie's en wanneer men beweert, dat de Chiïeten de Somma of traditie verwerpen, dan moet men daarmee verstaan: de orthodoxe Somma. Egypte heeft slechts eenmaal onder het bestuur der Fatimieten onder invloed van de Chiïetische sekte gestaan.

Veelwijverij. Hoe staat het met de veelwijverij bij de Egyptische Mohammedanen ? Men weet, dat de veelwijverij een der zwakke punten is van den Islam. Een der voornaamste oorzaken, waarom

de Islam zich niet tot een socialen en cultureelen welstand heeft weten op te voeren, moet gezocht worden in de veelwijverij. De Mohammedanen zelf en niet minder hun leeraars erkennen het groote sociale kwaad, hetwelk noodzakelijk uit de veelwijverij voor de maatschappij voortvloeit. In de praktijk komt de monogamie bij de Egyptische Mohammedanen veel meer voor dan de veelwijverij en dat wel om de eenvoudige reden, dat er slechts weinigen zijn, die meerdere vrouwen kunnen onderhouden. Volgens de wet is het den Mohammedaan niet toegestaan met meer dan vier vrouwen te trouwen, al heeft de Profeet zijn volgelingen een zeer slecht voorbeeld daarin gegeven. Hij beschouwde zich boven de gewone wet en eigende zich het strikt persoonlijke privilegie toe, om met een ongeveer 80 à 90-tal vrouwen te trouwen.

Uit het leven van Mohammed vernemen we daarom, dat hij alles behalve gelukkig was in zijn huiselijk leven en door de voortdurende twisten en kuiperijen — veroorzaakt door de afgunst en jaloezie zijner talrijke vrouwen — dikwijls hevig gekweld werd. Een en ander belemmerde hem in de uitvoering van de rol, welke hij onder zijn Arabieren spelen wilde.

De oude Oostersche opvatting beschouwt de vrouw als een minderwaardig wezen; daarom wordt de vrouw nog onder vele Mohammedanen in Egypte als een koopwaar behandeld.

Onder de Mohammedanen, vooral die der modernistische school bestaat er sinds een dertigtal jaren eene beweging tot afschaffing der veelwijverij, wijl men haar ten zeerste nadeelig acht voor de opvoeding der kinderen en het huiselijk geluk. Deze beweging vindt ook in Egypte onder de ontwikkelde Mohammedanen krachtige voorstanders. De tekst van den Koran is zeer expliciet en staat den mohammedaan toe om vier vrouwen te trouwen.

De modernisten evenwel beschouwen deze toestemming van Mohammed, om met vier vrouwen te trouwen, als eene tijdelijke permissie, welke een geheel exceptioneel karakter draagt. Zij kennen aan den staat het volle recht toe, om een permissie terug te trekken of op te heffen, wanneer hij haar in strijd oordeelt met het algemeen welzijn. Zij voegden daaraan toe, dat de Koran aan deze permissie tot veelwijverij conditie's heeft gevoegd, welke, — menschelijkerwijze gesproken, — onvervulbaar zijn.

Wijl de godsdienst het algemeen welzijn beoogt, zoo is het

de plicht dat religieuse autoriteiten om eene instelling of permissie, welke schadelijke gevolgen met zich medebrengt, te wijzigen en haar aan de eischen van den tegenwoordigen tijd aan te passen.

De overleden opper-moufti van Egypte, Cheikh Mohammed Abdou, die de groote stoot aan het Islamitisch modernisme in Egypte gegeven heeft, trok reeds in het jaar 1901 daaruit de gevolgtrekking, dat de veelwijverij absoluut ongeoorloofd is. Hij werd echter, bij het verdedigen van deze stelling, door de Egyptische uléma's heftig aangevallen. De leden van het Egyptische parlement (Mohammedanen) hebben voor twee jaren geleden aan de regeering gevraagd om door een wet de veelwijverij af te schaffen en de echtscheiding tot slechts enkele gevallen te beperken. De Mohammedaansche regeering, na deze kwestie ernstig bestudeerd te hebben, heeft in haar antwoord op dit voorstel het volgende verklaard: „De regeering is in beginsel voor de afschaffing van veelwijverij en voor beperking van de echtscheiding, welke beiden zij als een bron van groot individueel en sociaal kwaad beschouwt."

Uit de statistieken blijkt, dat het aantal verstooten en gevonden kinderen in Egypte ontzaglijk groot is. Het bureau der openbare veiligheid verklaart in zijn rapport, dat het overgroot aantal van verstooten en verwaarloosde kinderen, die in de straten der steden ronddolen, een groot gevaar vormt voor de openbare veiligheid en goede zeden en dat het meerendeel dezer kinderen, — door gemis aan lichamelijke en zedelijke opvoeding, — tot bandieten en misdadigers opgroeit en de gevangenissen vult.

Zij erkent dat de echtscheiding door de Mohammedaansche wetgeving veel te gemakkelijk wordt toegestaan. Zij zal derhalve een wetsontwerp indienen tot beperking der echtscheiding. Zij is echter van oordeel, dat op het huidige oogenblik eene radicale afschaffing der veelwijverij bij de bevolking een nog te grooten tegenstand zal vinden en de uitvoering van zulk een wet, — gezien de mentaliteit en zeden der doorsnee Mohammedaansche bevolking — op te groote moeilijkheden stuiten zal. Zij is echter van oordeel, dat het verlof tot veelwijverij aan bepaalde conditie's onderworpen moet worden. De regeering hoopt zoodoende langzamerhand door successievelijk-beperkende maatregelen tot de afschaffing der veelwijverij in Egypte te geraken. De hedendaagsche Turksche wet-

geving verbiedt de veelwijverij en de indische modernisten erkennen eveneens, dat de veelwijverij niet geoorloofd is.

Modernistische beweging in den Islam. Men moet de Wahabieten, de Babisten en de Behaïsten minder als modernisten dan wel als reformisten in den Islam beschouwen. Zij vormen de drie reformistische sekten van den Islam en hebben zich in de laatste twee eeuwen van den Islam afgescheiden onder politieke invloeden, vooral die van het kalifaat. Willen de Wahabieten in Arabië den Islam tot zijne oorspronkelijke zuiverheid van leer en tot zijn gouden tijdperk van den Profeet en zijn gezellen terugvoeren, deBabisten willen den Islam geheel en al vergeestelijken en zijn dogma's in allegoristischen zin interpreteeren. Zij vormen de liberale Mohammedanen van den Islam. De Behaïsten wijken het meest van den orthodoxen Islam af en willen aan hun nieuwen godsdienst een cosmopolitisch, humanistisch en pacifistisch karakter geven. Zij droomen, dat het Behaïsme een universeele godsdienst zal worden. Hun aantal volgelingen beloopt ongeveer één millioen en bevinden zich voornamelijk in Perzië, Syrië en Egypte.

In de Vereenigde Staten waar zich eenige duizenden Behaïsten bevinden, voeren Abbas Effendi en zijn volgelingen eene krachtige propaganda voor deze sekte. De modernisten echter van den Islam willen den godsdienst in overeenstemming brengen met de laatste gegevens der moderne wetenschappen, met de moderne philosophische systemen en scholen, zelfs met het evolutionisme van Darwin.

De modernisten vormen twee scholen: die der Indische Mohammedanen, welke de oudste is en die der Egyptische Mohammedanen.

Zij stellen voorop, dat er niet het minste antogonisme bestaat tusschen den Islam, als leer en den vooruitgang en aspiratie's der moderne maatschappij. Wat door Mohammed en zijn gezellen, volgens de eischen van zijn tijd, ingesteld is, moet men niet als eeuwige, onveranderlijke, onaantastbare wetten beschouwen. Zij willen het beginsel der historische evolutie op den Islam toepassen. De eerste groote Egyptische modernist was de volksmenner Afghau Sdyed Gamal-al Diju (± 1897), die een aanhanger was van het pan-Islamisme en grooten tegenstand en minachting van

de zijde der uléma's en godsdienstleeraars ondervonden heeft. Zijn beroemde leerling, Mohammed Abdou, opper-moufti van Egypte (± 1905), heeft de leer van zijn meester op schitterende wijze in woord en geschrift in de universiteit der Mohammedanen Al-Azahr te Kaïro verdedigd. Meerdere malen en gedurende vele jaren verbannen uit Egypte, is hij tot zijn dood de ziel der modernistische beweging gebleven. Bij zijn dood wilde bijna geen enkele uléma in Egypte, uitgezonderd een kleine groep van leerlingen, hem de laatste eer bewijzen. Hij stierf miskend.

Meer dan twintig jaren zijn voorbijgegaan en zijne leerlingen hebben de leer van hun meester alom weten te verspreiden en men kan bijna zeggen, dat in de laatste jaren zijn ideeën overal in Egypte gevolgd worden. Zijn devies was: de ware Islam neemt allen modernen vooruitgang aan, onder voorwaarde echter, dat men zich niet aan een juridische school of ritus, doch uitsluitend aan den Koran en de authentieke Somma of traditie hecht.

Hij wilde den Islam zuiveren van alle bijgeloof en van alle verouderde instellingen, welke niet met den geest der hedendaagsche beschaving overeenkomen. In dit punt komen de modernisten van Egypte met de Wahabieten overeen. De modernisten verwerpen en veroordeelen alle spitsvondigheden op doctrinair en moreel gebied, spitsvondigheden waarin vroegere kleingeestige orthodoxe koran-leeraars hebben uitgemunt. Zij verwerpen tevens de nuttelooze en bekrompen casuïstiek der vier orthodoxe juridische scholen, waarover in het begin van dit artikel gesproken is. Zij verwijten aan de Uléma's der vorige eeuwen hun groote onkundigheid en lichtzinnigheid, waarmede zij den Islam met nuttelooze en niet-doeltreffende wetten belast hebben, zonder eenigszins rekening te houden met de toekomstige generatie's. De modernisten van Egypte wenschen dus, dat ofwel de kalief der Mohamedanen of — bij gebrek aan dezen — de gezamenlijke ulema's beginnen met eene herziening der islamitische wet en haar in harmonie brengen met de eischen van den modernen tijd. Het aantal der modernisten in Egypte neemt voortdurend toe en hun leer propageeren zij vooral in de ontwikkelde kringen en onder de Mohammedanen, die hun studie's aan de Europeesche universiteiten gemaakt hebben en met de Westersche beschaving in contact gekomen zijn.

Zij zijn het, die in de laatste jaren aan de conservatieve Mohammedaansche universiteit el-Azahr van Kaïro een nieuwe richting in het onderwijs aldaar hebben weten te geven. Aan hun streven en werken is het te danken, dat de regeering den rector van genoemde universiteit opgelegd heeft om een nieuw leerprogram uit te werken, waardoor deze universiteit geheel gereorganiseerd zal worden. Deze universiteit zal dus na enkele jaren hare poorten openen voor de moderne wetenschappen. Eene zending van Mohammedaansche professoren en studenten dezer universiteit zal op 't einde van dit jaar naar Engeland vertrekken, om zich aan de universiteiten van Oxford en Cambridge in de moderne wetenschappen te bekwamen. Deze universiteit zal echter haar godsdienstig en Mahommedaansch karakter behouden. Alhoewel op het huidige oogenblik geen enkele toenadering van den Egyptischen Islam tot het Christendom merkbaar is en het onderwijs aan deze universiteit een sterk anti-christelijk karakter draagt, toch mag men uit eventueel contact dezer universiteit met Christelijke universiteiten meer kennis en wellicht meer waardeering van het Christendom van de zijde van den Egyptischen Islam in de naaste toekomst verwachten.

Doch het is eveneens niet onmogelijk, dat de Egyptische modernisten, die zich gaarne als de ware „orthodoxen" van de 20e eeuw beschouwd zien, door een contact met ongeloovige of liberale universiteiten in hun rationalistische opvattingen nog meer gesterkt zullen worden. In het laatste geval zou dit de ondermijning van den Islam beteekenen, welke zich enkel en alleen door zijn sterk conservatisme tot heden in stand heeft weten te houden.

Wat doet men voor de bekeering van den Islam in Egypte van protestantsche zijde ?

Gezien het nog voortlevende Mohammedaansche fanatisme, moeten de Protestanten voorzichtig te werk gaan in hun pogingen, om Mohammedanen te bekeeren. Zij worden door de Engelsche autoriteiten op bedekte wijze in hun evangelisatie gesteund. De bekeeringen der Mohammedanen in Egypte zijn uitermate gering.

In de tachtig jaren, welke zij in Egypte werkzaam zijn, hebben zij ongeveer 200 Mohammedanen bekeerd. Zij werken vooral door

middel van scholen en predicaties. Zij hebben een zeer groot aantal scholen in Egypte, zoowel in de steden als in de dorpen.

Zij werken vooral met behulp van inlandsche krachten, d.w.z. orthodoxe Kopten, die zij voor hun leer gewonnen hebben. Merkbaar succes hebben zij niet, alhoewel men hun ter eere mag nageven, dat zij hun krachten inspannen en de Christelijke leer, alhoewel verminkt, openlijk verkondigen in Mohammedaansche milieu's. Hier en daar stooten zij op grooten tegenstand. In sommige plaatsen zijn zij door de Mohammedaansche autoriteiten en bevolking verdreven geworden. Wijl de Protestanten over inlandsche krachten beschikken, die het Arabisch uitstekend kennen, zoo laten zij onder den Islam kosteloos een groot aantal brochure's (in 't Arabisch geschreven), waarin de Islam aangevallen en het Christendom verdedigd wordt, door hun catechisten verspreiden.

De orthodoxe Kopten voeren in dien zin geen enkele propaganda. Hun onontwikkelde priesters zijn niet in staat om eenige actie tegen den Islam te ondernemen. Zij hebben niet den minsten zielenijver.

De Katholieken in Egypte zijn nog te weinig in aantal om een goed georganiseerde actie te ondernemen. De meeste katholieke priesters d.w.z. die van den Latijnschen ritus, kennen de landstaal niet genoeg. Kennis der Arabische taal is in dezen eene noodzakelijke conditie. De inlandsche Katholieke Koptische priesters zijn te weinig in aantal om eenigen invloed op de volksmassa uit te oefenen. Van onze scholen gaat een zekere moreele invloed uit op de Mohammedaansche jeugd, doch de overgroote meerderheid der Mohammedaansche jeugd volgt de regeerings-scholen, waar het onderwijs van den Koran verplichtend is gesteld. De Mohammedanen, die aan hun kinderen het fransch willen leeren, zenden hen naar onze katholieke scholen, welke geleid worden door de broeders der Christelijke Scholen van St. Jean Baptiste de la Salle, der Franciscanen, Jezuiten en Afrikaansche Missiën van Lyon. Op eene bevolking van ± 13 millioen Mohammedanen in Egypte volgen ongeveer veertien duizend Mohammedaansche jongens en twaalf duizend Mohammedaansche meisjes de scholen der Katholieke broeders, paters en zusters.

De Egyptische regeering, welke sinds enkele jaren het onderwijs

krachtig ter hand neemt en de fransche taal in het leerprogram van het middelbaar onderwijs opgenomen heeft, doet aan onze Katholieke scholen eene groote concurrentie.

De Katholieke Zusters bezitten in hare missieposten bijna overal eene z.g. dispensaire, eene volksapotheek, waar de arme menschen gratis verpleegd worden en geneesmiddelen kunnen verkrijgen. Wijl de kindersterfte in Egypte door gebrek aan hygiënische kennis en verpleging buitengewoon groot is, zoo slagen de zusters er zeer dikwijls in om Mohammedaansche kinderen in sterfgevaar in het geheim te doopen. Dit doen zij dagelijks in hare z.g. dispensaire's ofwel, wanneer zij de dorpen afreizen om arme zieken kosteloos te verplegen. Onder onze Mohammedaansche leerlingen hebben wij bijna geen bekeeringen. Indien zij zich bekeeren willen, dan moet dit in 't geheim gebeuren. Indien de Mohammedanen vernemen zouden, dat wij slechts één kind op onze scholen bekeerden, zoo zouden zij in staat zijn om al hun kinderen uit onze scholen terug te nemen. Tot heden moeten we ons tevreden stellen met aan onze leerlingen de Christelijke beginselen te toonen, met hun fanatisme te verzwakken en hun vertrouwen te winnen. Het uur der bekeering schijnt voor den Islam in Egypte nog niet aangebroken al moeten we ook toegeven, dat de Katholieke Kerk voor de bekeering van den Islam veel meer doen kan dan dat zij tot heden doet.

Een der middelen daartoe zou zeker zijn om aan hare priesters de verplichting op te leggen van de landstaal, de Arabische taal, grondig te leeren en om veel meer scholen voor jongens en meisjes op te richten dan tot heden het geval is.

De Protestanten zijn ons in dezen n.l. door hun scholen, populaire brochure's en groot aantal catechisten, veel voor. Zij hebben op hun scholen veel meer Mohammedaansche leerlingen dan wij, Katholieken, en dat wel door hun groote werkzaamheid, onvermoeide en intense propaganda en door hun groot aanpassingsvermogen. Zelfs onder de Engelsche en Amerikaansche zendelingen zijn de meesten de Arabische taal geheel en al meester ; zij houden hun godsdienstige voordrachten steeds in de volkstaal. Met de volksmassa staan zij meer en nauwer in contact dan de Katholieke priesters.

Is het aantal bekeeringen der Mohammedanen tot het Christen-

dom, relatief genomen, uiterst gering, de afval der inlandsche Christenen, de Kopten, tot den Islam is des te grooter. Het aantal der Mohammedanen neemt daarom eerder toe dan dat het vermindert. Als redenen tot dezen afval mogen in 't kort genoemd worden: allereerst de grove en groote onwetendheid, waarin vele orthodoxe Kopten leven. Zij weten nauwelijks iets af van Christus en zelfs het kruisteeken weten zij niet te maken.

Aangezien het in den Islam zeer gemakkelijk is om eene wettelijke echtscheiding te verkrijgen, zoo gaan vervolgens verschillende Kopten uit lagere beweegredenen en door moeilijkheden in het huiselijk leven gedrongen, tot den Islam over, om zoo opnieuw te kunnen trouwen.

Als derde reden mag aangehaald worden het feit, dat de Kopten in de dorpen vaak geboycot worden door de overgroote meerderheid der Mohammedanen. Velen van hen verkiezen een rustig leven met opoffering van hun godsdienst boven voortdurende kwelling en benadeeling in hun materieele belangen.

Uit overtuiging gaat geen enkele Kopt tot den Islam over. De Mohammedanen in Egypte verheugen zich ten zeerste, wanneer zij een Kopt tot den Islam zien overgaan. Zij vieren met hem feest en steunen hem op materieele wijze. In de provincie der Charkieh in Egypte gaan ieder jaar, volgens de regeeringsstatistiek, ± 40 à 50 Kopten over tot den Islam. Veertig jaren geleden bevond zich bij Facous, waar schrijver dezes werkzaam is, een dorpje, hetwelk enkel en alleen door Kopten bewoond werd. Voor twintig jaren ging het grootste deel der bewoners, om reden van familietwisten en echtscheiding tot den Islam over.

Een Mohammedaan echter, die tot het Christendom overgaat, wordt door zijn ouders en familieleden van zijn erfrecht beroofd en in de meeste gevallen door bloedverwanten vermoord, wanneer hij niet naar elders weet te vluchten.

Van den anderen kant slagen onze Zusters er dikwijls in om gevonden kinderen, geboren uit Mohammedaansche ouders, tot Christenen op te leiden. De zusters hebben helaas slechts vier weeshuizen in Egypte. De opvoeding van verstooten kinderen is een prachtig terrein voor de katholieke charitas in Egypte.

De vrijmetselarij heeft in zekere intellectueele Mohammedaan-

sche kringen te Kaïro en Alexandrië adepten weten te vinden. In de hoogere kringen bevinden zich vele Mohammedanen, die inwendig niet veel aan den Islam gelooven, hun godsdienstplichten niet meer vervullen en wel door den invloed van hun studie's aan ongeloovige Europeesche universiteiten. Zij durven dit echter niet openlijk te belijden, aangezien de Islam de staatsgodsdienst is en hun persoonlijke belangen, hun betrekkingen met de regeering en hun familietraditie's, hen noodzaken om zich in 't openbaar Mohammedaan te toonen.

Doch deze toestand zal bij het meer en meer indringen der rationalistische beginselen in den Islam zich na een halve eeuw geheel en al wijzigen. Aan ons, Katholieken, is de taak om naar beste krachten het terrein der bekeering van den Islam voor te bereiden, d.w.z. om de harten te treffen, de geesten te vormen en het fanatisme te doen verdwijnen en dit alles moet geschieden door de vorming der Mohammedaansche jeugd op onze scholen.

Gebed, meer charitatieve werken, grootere zielenijver, intenser evangelisatie der volksmassa, grooter aantal scholen voor jongens en meisjes, een goed-georganiseerd leger van ontwikkelde, strijdvaardige catechisten, dit en dit alleen kan het uur van God's Voorzienigheid verhaasten, waarop de verblinde Islam van Egypte, — onder den invloed van God's onmetelijke barmhartigheid en genade-verlichting, — zich in de armen van het liefderijke en alleen zaligmakende Christendom werpen en een nieuw goddelijk leven uit de rijke genadebronnen der Katholieke Kerk putten zal.

PATER J. MUIJSER, S. M. A.
Missiehuis der Afrikaansche Missiën.
Cadier en Keer.

DE ECONOMISCHE TAAK VAN DE MISSIE [1]) IN HET OOSTEN VAN DEN INDISCHEN ARCHIPEL

EENIGE ALGEMEENE IDEEËN

Heeft de Missie zich bezig te houden met den economischen toestand der bevolking ? Ligt dit binnen haar werkingssfeer ?

Het antwoord daarop kan niet anders dan bevestigend luiden. De Missie moet allereerst den „heelen" mensch omvatten, zoowel den lichamelijken als den geestelijken mensch.

Als de Missie zich niet voldoende bezig houdt met een behoorlijke verzorging van de stoffelijke belangen der bevolking, dan kan onmogelijk een blijvend resultaat van eenige beteekenis verwacht worden. Hier geldt dus evenzeer wat Prof. Kohlbrugge in algemeen sociologisch verband opmerkt : „Het brood, dat het lichaam onderhoudt, moet genoten zijn, vóór men het geestelijk brood in zich opnemen kan", terwijl Macadam zegt : „het brengen van alleen geestelijk voedsel irriteert de onverschilligen of afvalligen."

Zeker, naast de Missie moet de regeering vooral zich bezig houden met de economische verzorging der bevolking en hoe meer zij dat doet, hoe meer de Missie zich van dit terrein kan terugtrekken. Vele maatregelen in het belang van de economische ontwikkeling van de bevolking kunnen door het Gouvernement sneller, veel beter en meer afdoende genomen worden. Toch kan de Missie zich niet geheel onttrekken aan dezen arbeid. In 't algemeen gesproken zijn het maatschappelijk en godsdienstig leven zoo innig verbonden, dat vele sociaal-economische vraagstukken tevens godsdienstig-zedelijke problemen zijn. De basis van elke ware sociaal-economische vooruitgang moet zijn de individueele vervolmaking. Zonder zedelijk-religieuse individuen is sociale vrede onmogelijk en waar deze ontbreekt zullen steeds voor een groote groep van menschen de economische levensomstandigheden ongunstig blijven. Daarom is de economische invloed van de prediking en vooral van de intense beleving van het Christendom zoo belangrijk. Het Christendom is de godsdienst der naastenliefde en in dit sociologisch principe van de allergrootste beteekenis schuilt de oplossing van alle sociaal-economische problemen.

---

[1]) Herhaaldelijk zal het woord „Missie" gebruikt worden in algemeenen zin, zoowel voor de protestantsche Zending als voor de Katholieke missie. In beperkte beteekenis wordt van „Zending" en „Katholieke missie" gesproken. Dit artikel is oorspronkelijk een voordracht.

Daarenboven zijn er toestanden die dringend hervorming behoeven, doch die zoozeer tot het intieme leven behoòren, dat het Gouvernement alleen in het uiterste geval zich er mee bemoeien moet, terwijl daarvoor juist de Missie geëigend is.

En dan, helaas, blijven noodzakelijke maatregelen van de Regeering wel eens àl te lang uit, of verliezen een groot deel van hun uitwerking bij de uitvoering door vijandige of onverschillige bestuursambtenaren, en in zulke gevallen mag de Missie niet talmen, doch moet zelf de hand aan den ploeg slaan, om haar heilzamen arbeid niet te belemmeren of te vertragen. Pater Austermöller C.s.s.R., schrijft in het Feestnummer van het Kol. Missie Tijdschrift 1922: „Men kan de zaak draaien en keeren zooals men wil, een feit is het, dat de heiden langs den weg der stoffelijke verbetering en der maatschappelijke tegemoetkoming tot het Christendom wordt gebracht."

In deze woorden van een ervaren missionaris ligt reeds een duidelijke aanwijzing, dat de Missie nog aan meerdere dingen haar aandacht te schenken heeft dan aan het verkondigen van Gods Woord, al blijft ook dit haar voornaamste taak en het eigenlijke doel, waarmee zij al haar nevenwerkzaamheden verricht. Bovendien zegt S. Thomas van Aquino, dat om deugdzaam te zijn een zekere mate van welstand noodig is. Is deze welstand dus niet voldoende aanwezig, dan is de missionaris verplicht te zorgen voor meerdere welvaart. De tijd, de moeite en het geld daaraan besteed zijn in missiologisch opzicht volkomen verantwoord. Ook in Zendingskringen komt men meer tot het inzicht, dat men zich niet uitsluitend moet richten tot het persoonlijk leven van het individu en zijn bekeering, maar dat men zich eveneens heeft te bewegen op het terrein van het economische en sociale leven. Op een missieconferentie zeide eens een protestantsch zwarte predikant: „Het komt mij voor, dat de missionarissen de practische zijde van den missiearbeid veronachtzaamd hebben. De missionaris moet niet zijn geheelen tijd en energie aan de louter geestelijke behoeften van zijn menschen besteden, maar hij moet wel degelijk zeer practische stappen doen om hun toestand in sociaal, economisch en industrieel opzicht te verbeteren. Een paar gram belangstelling voor het stoffelijk welzijn zijner inboorlingen zal het missiewerk vaak meer ten goede komen dan tonnen vol mededeelingen van den zuiver geestelijken zieletoestand."

De Engelsche en Amerikaansche zendelingen hebben al sinds lang deze opvattingen in de praktijk gebracht. Op de laatste conferentie van de International Missionary Council te Jeruzalem zijn deze beginselen met groote eenstemmigheid aanvaard. Wanneer de missionaris begint met de eigenlijke Christianiseering, dan heeft hij over 't algemeen reeds langen tijd, soms zelfs wel jaren, moeten arbeiden om het vertrouwen der menschen te winnen. Hij heeft hunne taal moeten leeren, hunne zieken moeten verzorgen en behandelen, heeft hen kleeren verschaft en de allereerste beginselen van orde en netheid geleerd. En reeds zoodra de Missionaris hiermee begonnen is, begint de economische beïnvloeding van de menschen, die langzamerhand zal toenemen en veelzijdiger worden, naarmate het beschavingspeil rijst als gevolg van 't voortschrijdende missioneeringsproces.

Wij moeten ons echter van den econ. invloed ook geen àl te groote voorstellingen maken, vooral niet in 't gebied waarover onze onderzoekingen loopen, al is hij ongetwijfeld zeer belangrijk te noemen. Niet uit 't oog mag verloren worden, dat de Katholieke Missie er nog pas sedert korten tijd werkzaam is, terwijl de Zending er vroeger weinig of geen werk van maakte, ja soms zelfs een verklaarde tegenstandster was van alle werk, dat niet rechtstreeks op de verkondiging van het Evangelie gericht was. Bovendien kan een Missionaris, die zijn werk in een of ander gebied begint, zoo maar niet ineens met belangrijke en in zich zegenrijke maatregelen komen. Zou hij dat doen, dan zou even spoedig het vertrouwen in hem verloren gaan. En wanneer een Missionaris dat niet bezit is zijn werk practisch vruchteloos. Alleen langzame, doch voortdurend gunstige inwerking op den inlander en vooral de machtige invloed van het voorbeeld zullen betere toestanden kunnen scheppen en onbruikbare werkwijzen kunnen uitroeien. De factor tijd is voor dit soort missiewerk 'n zeer belangrijk element. Wie dit over 't hoofd ziet kan niet tot een eerlijke en onpartijdige beoordeeling van de missie-resultaten komen.

Hoe hooger de beschaving, hoe meer de nieuwe Christen zich ook bewust wordt en hoe hooger eischen hij zal stellen. Beschaving schept behoeften, die den primitieven mensch vreemd zijn. Kleeding en huisraad eischen uitgaven, die vroeger niet bestonden. De Christenen, die voortdurend, ook economisch vooruitgaan zoeken

langs velerlei wegen wat te verdienen, ten einde hun huiselijk comfort en maatschappelijke positie te verbeteren.

Daar wij ons tot taak gesteld hebben het Oosten van onzen Indischen Archipel te onderzoeken met betrekking tot ons onderwerp, om dan tevens te letten op het verband met Regeeringsmaatregelen en hunne beteekenis, moeten wij allereerst 't groote verschil in het oog houden, dat bestaat tusschen 't Westen en 't Oosten van ons Indië.

Allereerst is de ontwikkeling van de bewoners van Indonesië zeer verscheiden. Er zijn er, die reeds eeuwen kunnen bogen op een min of meer hooge beschaving, gekristaliseerd in trotsche cultuurgoederen, doch er zijn er ook, die nog tot voor eenige jaren terug in algeheele afzondering van de overige menschheid leefden en nog pas op den ondersten trap der beschaving staan.

In 't Westen komen talrijke groote cultuurondernemingen voor, die in 't Oosten tot nog toe zoo goed als geheel ontbreken, terwijl alleen de Minahassa 'n overgang vormt.

Waar zooals in 't Westen talrijke plantages aanwezig zijn, kunnen daarop de inlanders te werk gesteld worden. Daar *bestaat* dus werkgelegenheid, al komt het helaas meerdere malen voor, dat de missie geen vriendelijke en welwillende houding van de directies te verwachten heeft, terwijl van daadwerkelijke samenwerking nog veel minder sprake is.

In 't Oosten is de toestand nog geheel anders. Daar staat de Missie voor het belangrijke probleem, hoe voor de inlanders nieuwe bronnen van inkomsten aan te boren. Vooral voor sommige bloeiende Missiegebieden, zooals b.v. Flores is het een brandend vraagstuk geworden, dat allerwaarschijnlijkst voor een groot deel de toekomst dier Missie beheerschen zal.

Nu zijn er drie mogelijkheden :

a. de Missie richt zelf cultuurondernemingen op òf

b. er komen plantages, wier directie tot intense samenwerking met de missie bereid is [1]) òf

c. door bevordering van het onderwijs, voorlichting op landbouwgebied en ontwikkeling van het ambachtswezen, alsmede

[1]) Het vestigen van industrieele ondernemingen laten we buiten beschouwing, omdat daarvoor de tijd nog in lang niet gekomen is. Dat is voorloopig nog niet mogelijk en ook niet noodig.

van den handel en daarmee noodzakelijk samenhangend verkeer wordt de welvaart en daardoor de financieele draagkracht der inlanders vermeerderd.

De beide eerste wegen zijn rechtstreeks op het doel gericht om door het verschaffen van arbeid nieuwe inkomsten aan de inlanders te schenken en daardoor tegelijkertijd de financieele positie der Missie te verbeteren, terwijl de laatste weg indirect de Missie in betere conditie brengt, doordat de inlanders door hun meerdere welvaart in staat zijn tot grootere geldelijke bijdragen.

Wij willen deze drie methoden achtereenvolgens wat nader beschouwen.

Stellen wij ons eerst de vraag : Is het wenschelijk dat de Missionarissen zelf cultuurondernemingen ter hand nemen ? Opgemerkt zij, dat de Katholieke Missionarissen volgens een canon in het Kerkelijk Wetboek persoonlijk geen handel mogen drijven. Oppervlakkig bekeken lijkt het zeer aanlokkelijk om cultuurondernemingen door de missie zelf te doen exploiteeren en de winst voor missiedoeleinden te gebruiken. Maar daartegenover staan ook zeer groote en ernstige nadeelen. 't Is immers algemeen bekend hoe thans door socialisten en communisten krachtig geageerd wordt om de inlandsche bevolking tegen de Europeesche cultuurondernemingen op te zetten. De mentaliteit van de inlanders op Java en Sumatra wordt reeds geheel bedorven door deze heillooze agitatie en 't zelfde zal ook gaan gebeuren elders, wanneer daar groote cultures worden begonnen. De Indische Regeering heeft indertijd geweigerd een Gouvernements-suikerfabriek op te richten en als een der motieven daarvoor gold, dat zij dan niet meer als onpartijdige derde zou kunnen optreden bij geschillen tusschen de inlandsche bevolking en de suikerfabrieken. Nu, ditzelfde motief is ook beslissend inzake de houding van de Missie ten opzichte der Europeesche cultures op Java en Sumatra en in de toekomst ook elders, wanneer die gebieden zullen opengelegd zijn. Al te gemakkelijk zou de Missie op gelijke wijze beoordeeld worden als de vaak gehate Europeesche ondernemer. Welke nadeelen voor de Missie daaruit zouden voortkomen is moeilijk te gissen, maar ze zouden in ieder geval zeer aanzienlijk zijn.

Hoe hard het voor sommige missies individueel ook kan vallen af te zien van aanstonds realiseerbare voordeelen, zullen zij toch

— als de omstandigheden dat eischen — voor zoover het de Katholieke missies betreft de algemeene missiebelangen moeten stellen boven de afzonderlijke der missieposten. Dan geldt dus wat Dr. Th. Grentrup schrijft in het „Zeitschrift für Missionswissenschaft" 1925: „Aber er (de missionaris) wird sich dem Urteile des Apostolischen Stuhles unterwerfen müssen, das dahin lautet, das es in Hinblick auf das Gesamtwerk besser sei auf den Handel ganz zu versichten, als einzelne Vorteile der Glaubensverbreitung dadurch zu erringen."

Bovendien moet bij eigen exploitatie eener plantage een groot kapitaal vastgelegd worden met 't risico of er ooit nog iets van terecht komt. Omtrent de resultaten kan door ziekte in de gewassen of anderszins nooit met zekerheid iets gezegd worden.

Eenigszins anders staat het natuurlijk in streken waar tot nog toe de Europeaan met zijn groote cultures niet doorgedrongen is, zooals in 't Oosten van onzen Archipel en waar dat voorloopig ook wel niet op groote schaal te verwachten is. En dan, deze streken liggen nog ver genoeg verwijderd van de centra der communisten om agitatie van deze te vreezen. Daarom geldt niet voor deze gebieden wat voor streken als Java en Sumatra wel geldt. Vandaar dat het zeer verklaarbaar is, dat de Paters van het Goddelijk Woord (Steyl) op Flores begonnen zijn met den aanleg eener cocosplantage te Nanga-Hale. De ontwikkeling dezer snelgroeiende missie maakte ingrijpen noodig om in het noodzakelijke onderhoud te voorzien.

Een machtige stimulans hiertoe is ook geweest de houding van de directie eener gefailleerde katoenplantage, die het werk der missionarissen ernstig bemoeilijkte. Na de mislukking der onderneming was het voor de Missie zaak om die katoenplantage over te nemen, wilde men niet het gevaar loopen een herhaling van het gebeurde te krijgen. Daar komt bij, dat van de 51 missionarissen in het Vicariaat der Kleine Soenda-Eilanden slechts 6 door het Gouvernement bezoldigd worden en van de meer dan 100 katechisten geen enkele. Gezien in dit licht is het te begrijpen, dat de inkomsten uit de thans aangelegde cocosplantage, waarop de inlanders in loondienst werken, absoluut onmisbaar zijn om de Flores-missie met zijn pl.m. 120.000 Katholieken in stand te kunnen houden. Bovendien helpen deze aanplantingen mee ter oplossing

van het probleem der werkverschaffing aan de inlanders en bereikt men dus een tweeledig resultaat. Te Maoemere zijn in 1925-'26 alleen reeds 6000 cocosboomen aangeplant, terwijl men daar ook een veestapel heeft van 60 stuks rundvee en een kudde schapen en varkens.

Een tweede mogelijkheid is de intensieve samenwerking met de directies van cultuurmaatschappijen. Daarom ligt het op den weg van de Missie en de missieactie die voor haar werkt, om die idee te propageeren en overal waar ondernemingen gevestigd zijn of nieuwe gesticht worden, naar intense samenwerking te streven. Ja, de Missie mag in deze zelfs niet passief afwachten en dan de hand tot samenwerking uitsteken, neen zij moet actief optreden en aansporen tot vestiging van ondernemingen. Op dergelijke wijze kan zij zeer krachtig bijdragen tot de economische ontwikkeling en opbloei van een gewest.

Zoo heeft naar men mij mededeelde, de H.V.A. op Flores groote complexen grond, waar zij bezig is met proefnemingen met verschillende producten. In welke richting zal zich dit ontwikkelen ? En wanneer daaruit straks een groote onderneming groeit, zal het leidend personeel dan bereid zijn tot samenwerking met de missionarissen ? Objectief beschouwd, zou samenwerking èn in 't belang der Missie èn in dat der onderneming zijn. Doch gezien haar houding elders, bestaat op een dergelijke wederzijdsche waardeering weinig kans. En toch is die noodzakelijk ! Wel zorgt het Westersch grootbedrijf voor behoorlijke huisvesting, ziekenverpleging, drinkwatervoorziening en.... voor de zinnenprikkelende bioscoop, die den Europeaan van zijn slechtsten kant laat zien, doch bevordering van de Missie acht men over 't algemeen niet noodzakelijk. Toch meent men goed te doen de Europeesche employé's geregeld schietoefeningen te laten houden met het oog op het dreigende communistengevaar. Zou echter dan nooit 't besef levendig worden bij de verantwoordelijke personen, dat niets meer het anti-maatschappelijke en oneconomische communisme beter kan weren dan een diep godsdienstige Christelijke levensbeschouwing ?

In dit verband verdient het aanbeveling te wijzen op de verhouding tusschen Katholieke Missie en Zending in de Congo eenerzijds en aldaar gevestigde cultuur- en mijnbouwondernemingen anderzijds en tevens op het standpunt van het Belgische Gouvernement.

De groote Engelsche zeepfabrieken Lever Brothers bezitten in de Belgische Congo uitgestrekte cocosplantages en steunen de missionarissen van Scheut moreel en financieel bij hun werk. Bij de aanvrage om concessies voor den aanleg van cocosplantages, werden deze toegestaan op voorwaarde, dat Lever Brothers een aantal scholen en hospitalen zouden bouwen. Daar de plantages hoofdzakelijk kwamen te liggen in het missiegebied van de Paters van Scheut, zouden die hospitalen en scholen aan deze missionarissen moeten aangeboden worden. Weigerden zij die te aanvaarden, dan konden Lever Brothers zich wenden tot de Zending. Aangezien de directie van Lever Brothers de noodige waarborgen gaf, dat de missionarissen alle vrijheid bij hun eigenlijken missiearbeid zouden behouden, werd het aanbod aanvaard. De directie van genoemde maatschappij is niet katholiek ; zij steunt de Kath. missie dan ook niet omdat zij een gelijke levensbeschouwing huldigt als de missionarissen, doch zij doet dat wel, omdat zij de groote sociale beteekenis van het Christendom voor de opvoeding en de samenleving van de negers begrijpt. En ten slotte heeft ook het welbegrepen handelsbelang tot deze intensieve samenwerking geleid. Het volgende zal dat duidelijk maken : Als Lever Brothers voor schoolbouw een millioen francs uitgeven, besparen zij daardoor in den loop der jaren millioenen. Vroeger moesten zij voor alle lagere administratieve betrekkingen Europeanen laten komen ofwel kustnegers, die reeds lager onderwijs genoten hadden. Dat alles kostte veel geld aan salarissen, pensioenen, reiskosten van en naar Europa. Tegenwoordig neemt zij voor dat werk de beste leerlingen van de missiescholen uit de buurt der plantages. De directie is dus veel voordeeliger klaar, ook omdat deze inlanders met minder salaris een behoorlijk bestaan hebben en voor de missie is 't van belang, dat meerdere jongens harer scholen bij deze onderneming in dienst kunnen treden en zoo in eigen onderhoud kunnen voorzien.

De derde mogelijkheid om de welvaart en daardoor de financiëele draagkracht der inlanders te verhoogen, is gelegen, zooals wij reeds opmerkten in het bevorderen van het onderwijs, in 't bijzonder van het vakonderwijs, in het verbeteren en hooger opvoeren van den inlandschen landbouw en in de ontwikkeling van verkeer en handel.

Aan de kwestie van het onderwijs voor den inlander is een

moeilijkheid verbonden, welke een gevaar schept, waartegen de Missie voortdurend moet waken. Wanneer de inlander zuiver intellectueel onderwijs genoten heeft, zooals tot voor kort bijna algemeen als het eenige heilmiddel werd aangeprezen, gaat hij zoo gemakkelijk met minachting neerzien op zijn onontwikkelde landgenooten en acht handenarbeid ver beneden zijn waaardigheid.

Zij willen dan een schrijvers- of mandoerbaantje, wat niet altijd zoo gemakkelijk te verkrijgen is, omdat nu eenmaal betrekkelijk weinig administratief werk te verrichten is in vergelijking met den gevraagden handenarbeid. Het schoolonderwijs is ontegenzeggelijk een machtig middel voor de Missie en heeft ook voor de inlanders een verstrekkende beteekenis, al was het alleen maar, omdat de missionaris op school pas intensief kan inwerken op zijn jeugdige discipelen, met wie hij dagelijks omgaat. Het missioneeringsproces is voor een groot deel een paedagogisch-psychologisch probleem en al zal iedere missionaris zich ook wel degelijk richten tot de volwassenen, toch zal de jeugd zijn hoop blijven voor de toekomst en zal alleen door en met de jongere generatie een Christelijk gefundeerde samenleving kunnen worden opgebouwd. Vandaar de groote beteekenis der school voor het missiewerk.

Een andere kwestie echter — en deze raakt meer speciaal de inlander — is, welke richting dit onderwijs uitgaat. De school moet midden in 't leven van de inlanders staan, waardoor zij ook veel aan populariteit zal winnen. Op de allereerste plaats moet gezorgd worden voor de ontwikkeling der vaardigheid, voor het leeren van allerlei dagelijks terugkeerende werkzaamheden. Jongens die den noodigen aanleg blijken te bezitten, kunnen dan nog opgeleid worden voor betere betrekkingen als onderwijzer, schrijver, opzichter, enz. Te uitsluitend intellectueel onderwijs is dus zeer afkeurenswaardig. Wellicht hebben Missie en Zending vroeger te veel de waarde van den handenarbeid harer leerlingen over 't hoofd gezien en alleen maar onderwijzers aangekweekt. Zoo zijn thans b.v. van de 14000 Katholieke Javanen er 500 onderwijzer. Wel moeten we hierbij in het oog houden, dat een Missie, als zij zich in een nieuw gebied gaat vestigen, op de eerste plaats te zorgen heeft voor onderwijzers, omdat zij personeel moet hebben voor de op te richten missiescholen. Maar zoo spoedig mogelijk moet zij het ambachtsonderwijs ter hand nemen om daardoor ook voor de

toekomst — althans in hooger gecultiveerde streken — een kleine zelfstandige ambachtsstand te scheppen, waardoor de financieele draagkracht der geloofsgenooten grooter wordt en er krachtig gestreefd kan worden naar financieele zelfstandigheid der Missie, naar self-supporting. Doch ook bij eenvoudiger maatschappelijke en economische ontwikkeling, waarin het leven nog niet zoo gedifferentieerd is dat afzonderlijke ambachtsbedrijven bestaanbaar zijn, is het toch een onverzwakt missiebelang met 't vakonderwijs spoedig te beginnen. De arbeid heeft groote economische, maar niet minder zedelijke waarde. En alleen reeds ter bereiking van dat laatste is het noodzakelijk, dat de Missie haar aandacht schenkt aan de economische opheffing van het volk waaronder zij werkt.

Dit geldt vooral voor de Missie onder de primitieve volken in onzen Archipel, omdat deze zich gewoonlijk weinig behoeven in te spannen om van den eenen dag in den anderen te kunnen leven. Het is dus een eerste eisch die menschen tot geregelden arbeid te brengen, wat in zich een grooten economischen vooruitgang beteekent en waardoor de basis gelegd wordt voor een hooger ontwikkelde samenleving in de toekomst. Arbeid adelt is een algemeen erkend beginsel. Van ethisch standpunt bekeken adelt alle arbeid, mits gericht op een zedelijk doel, op 't ware levensdoel. Tegenover het heidendom komt aan het Christendom de eer toe, dat het de juiste waardeering van den arbeid gebracht heeft en in onze Missie- en Zendingsgebieden nog steeds brengt. Denken wij in dit verband slechts terug aan de missioneering van ons eigen vaderland in de 7e eeuw en later. Hoe zegenrijk is het werk dier apostelen geweest voor den stoffelijken vooruitgang dezer landen. Hoeveel heeft ons land te danken aan de monniken en hunne kloosters, die al heel spoedig economische brandpunten werden, waaromheen zich een nederzetting schaarde, waaruit velen onzer huidige steden en dorpen gegroeid zijn. Woeste gronden zijn ontgonnen, moerassen drooggelegd, nieuwe gewassen ingevoerd, betere werkmethoden en gereedschappen toegepast.

Voor ons ligt dat alles zoover in 't verleden, dat het soms moeilijk is de beteekenis ervan helder voor oogen te stellen. Maar wanneer wij kijken naar de missiegebieden van onzen tijd, dan zien wij daar datzelfde proces zich nog steeds voltrekken. Wij moeten dan echter niet uit 't oog verliezen, dat wij den factor tijd moeten inschakelen ;

dat wat onze voorouders bereikt hebben niet het resultaat is geweest van eenige tientallen jaren missiearbeid, maar dat eeuwen noodig zijn geweest. Bedenken we dat, dan zullen wij van onze Missie en Zending niet gelijke resultaten willen verwachten in den nog slechts korten tijd, dat zij in vele streken van onzen Indischen Archipel werkzaam zijn.

Het spreekt wel vanzelf, dat er voor de verschillende missiegebieden geen algemeene en gelijkluidende regels gegeven kunnen worden, daar individueel de omstandigheden te zeer uiteenloopen en waar deze verschillen, worden ook andere middelen en methoden gevraagd. Ook voor ons Indië geldt dat. De Missie onder Javanen en Menangkabauers is niet zonder meer te vergelijken met die onder de Keieezen en de Kaja-Kaja's van Nw. Guinea.

Het is duidelijk, dat het allereerste en voornaamste doel van iedere missionaris is het brengen van 't Evangelie en 't verdiepen van het godsdienstig leven. En al het andere moet daar noodzakelijk aan ondergeschikt zijn, moet in dienst staan van het eene hoofddoel. Dit neemt echter niet weg, dat de ondergeschikte hulpmiddelen daartoe en alle begeleidende verschijnselen van het allergrootste belang kunnen zijn. Iedere poging tot Christianiseering zal vanzelf leiden tot cultureele en maatschappelijke opheffing, ja, zonder deze niet wel mogelijk zijn. Tusschen deze bestaat een innige wisselwerking, zoodat een verbetering van den economischen toestand een gunstigen invloed kan hebben op het godsdienstig en moreel leven van de bevolking. Terecht werd van Christelijke zijde de historisch-materialistische opvatting als zou de wereldbeschouwing en het geestelijk leven de reflectie zijn van de economische verhoudingen, van de hand gewezen. Maar bij de bestrijding van dit determinisme moet men zich wachten te vervallen in het andere uiterste van een indeterminisme, dat alle uiterlijke vormen en verhoudingen zonder eenig belang acht. Godsdienst en geestelijk leven zijn evengoed afhankelijk van politieke en economische verhoudingen als de ziel beïnvloed wordt door de lichamelijke ontwikkeling. Vandaar dat bij onze huidige, sterk ontwikkelde missiebeweging het inzicht gelukkig meer en meer doorbreekt, dat niet alleen indirect maar ook, direct economisch werk ten bate van de inlanders zijn vruchten voor de missioneering honderdvoudig zal

opleveren. En daarom is ook de Missie verplicht te werken aan de economische opheffing van den inlander.

De landbouw is het voornaamste middel van bestaan en zal dat voorloopig ook wel blijven. Daarom is iedere verbetering hiervan van groote sociale en economische beteekenis, omdat de inlanders daardoor hun oud, primitief bedrijfje tot grootere productiviteit zien komen en zij zelf een hoogere maatschappelijke positie blijven innemen, dan wanneer zij afdalen tot plantagekoelies. De indirecte methode van economische beïnvloeding heeft natuurlijk het nadeel, dat zij langzaam, zeer langzaam tot resultaten leidt en dientengevolge niet uitsluitend geschikt is voor die Missies, die voor hun onderhoud en voortbestaan aanstonds grootere inkomsten behoeven. Talrijke vooroordeelen moeten overwonnen worden, de eeuwenoude sleur moet worden gebroken en daarvoor is veel geduld en volharding noodig. Bij het bepalen van den zaai- en oogsttijd schikt men zich vooral bij een hecht stamverband naar het voorbeeld van het stamhoofd. Laat deze nu door nalatigheid of onverschilligheid of om welke reden dan ook, den juisten tijd voorbijgaan, dan is misgewas en gebrek aan voedsel een direct gevolg voor den heelen stam. Worden daarom de menschen door de Missie vrijgemaakt van sleur, dan is daarmede reeds een groote belemmering voor den vooruitgang uit den weg geruimd. Dan ook pas worden zij toegankelijk voor betere economische inzichten ; en als deze beginnen door te breken, dank zij onderwijs en voorlichting en vooral het levende voorbeeld, dan ontstaat de mogelijkheid dat de welvaart onder de inlanders aanzienlijk gaat toenemen, hun financieele draagkracht grooter zal worden, waardoor zij in staat zullen zijn om door giften bij te dragen in het onderhoud der Missie. Ieder missiegebied moet uitgroeien tot financieele zelfstandigheid, omdat zij op den duur niet van de liefdadigheid afhankelijk kan en mag blijven. Strekt de Missie haar economische werk in deze richting uit, dan zal zij na verloop van tijd tot algeheele of gedeeltelijke self-supporting komen en daarbij nog het groote voordeel behalen, niet zoo afhankelijk te zijn van invloeden van wereldconjunctuur, dan wanneer de Christen inlanders in hoofdzaak als koelies werkzaam zijn op Europeesche ondernemingen, aangezien deze aanstonds reageeren op de ups and downs der wereldverhoudingen.

De mogelijkheid van steun eener jonge Christengemeente aan de Kerk moeten wij niet in twijfel trekken. Mgr. McGlinchey haalt ons daarvan een recent voorbeeld aan in zijn interessant werk over een „Reis door de Missies van Engelsch-Indië". In het district Chota Nagpur nabij Calcutta bezocht hij de bloeiende missie der Belgische Jezuïeten, waarvan hij zegt: „de missie verkeerde in bloeienden toestand; de bevolking was welvarend en zij gaf haar bijdragen aan de Kerk."

Hier waren geen eigen plantages, die de inkomsten voor de Missie opbrachten, doch men had volgens de indirecte methode, n.l. door voorlichting op landbouwgebied de financieele draagkracht der inlanders individueel verhoogd.

En op dit gebied is veel te bereiken en dikwijls met weinig kosten en eenvoudige middelen. Wij denken hier allereerst aan den invoer van nieuwe landbouwgewassen, groenten en fruit. Hoe gemakkelijk is uitwisseling van zaaigoed mogelijk tusschen verschillende missiegebieden. Het is niet noodig, dat groote hoeveelheden onder de menschen verspreid worden, neen er zijn voorbeelden bekend, hoe een enkele uitgedeelde pit of knol na eenige jaren reeds een groote verspreiding gekregen had en al flink was ingeburgerd. De missionaris kent vele vreemde gewassen van elders, hetzij door eigen ervaring of uit mededeelingen van anderen en is daarom de aangewezen man in deze het initiatief te nemen. Ook zijn connecties bij 's Lands Plantentuin te Buitenzorg stellen hem daartoe gemakkelijk in de gelegenheid en kunnen hem waardevolle adviezen verstrekken.

Van groot belang voor de productiviteit van den bodem is een goede grondbewerking en geregelde bemesting. Noch het een, noch het ander is den inlander bekend. Ook hier wacht de missionarissen weer pioniersarbeid. Door hun voortdurend persoonlijk contact met de menschen, kunnen zij in hunne dagelijksche gesprekken, die bij een landbouwersvolk, zooals de meesten zijn, toch zeker over de tuinen gaan, telkens wijzen op de veel zorgvuldigere bewerking in Europa en de grootere oogsten, die daarvan het gevolg zijn. Bovendien kunnen zij doelmatige gereedschappen in de missietuinen gebruiken en met behulp van hun propaganda en het ambachtsonderwijs voor verdere verspreiding daarvan zorgen.

Een groote moeilijkheid levert gewoonlijk de bemesting op, doordat de inlander daarvan grooten afkeer heeft. In zijn primi-

tieve gedachtengang meent hij, dat de planten met al die vieze meststoffen doortrokken worden en voor 't gebruik ongeschikt zijn. Om dit vooroordeel uit te roeien moet meer de stille kracht van het voorbeeld dan een welsprekend betoog de menschen overtuigen. Zij zien hoe de missionarissen voortdurend de kippen- en paardenmest op hun land gebruiken met de prachtigste resultaten. Wil daarbij de controleur nog een handje helpen, door de lui er op te wijzen hoe zij hun tuinen moeten bemesten, dan zal langzaamaan hun inzicht verhelderd worden en zullen zij door gebruik van meststoffen spoedig hun oogsten zien vergrooten.

De uitbreiding van het Zendingswerk en de hooge kosten, welke daarmede gepaard gaan, benevens de wensch om de bevolking zelf de kosten te laten dragen van de genoten weldaden, hebben in de Minahassa aanleiding gegeven tot het aanleggen van school- en gemeentetuinen. Zij kunnen beschouwd worden als een soort kleine cultuurondernemingen, waarvan de opbrengst moet dienen tot dekking van de kosten voor gemeente en school.

Ook de Kath. missie bezit er sinds kort z.g. schooltuinen. Dit zijn geen tuinen, die aan de school annex zijn en als 'n soort proeftuinen door en voor de leerlingen bewerkt worden. Het zijn meer gemeenschappelijke landbouwondernemingen van de bevolking, dus ook geen cultuurondernemingen van de missie. Het initiatief ging uit van pater Domsdorf, die een zeer juiste kijk op de bevolking heeft. Hij zag haar gebrek aan initiatief en werklust en wist maar al te wel hoe hulpbehoevend zij staat tegenover den geslepen Chineeschen handelaar. Vruchtbaar land is er nog in overvloed, buitengewoon geschikt voor het aanleggen van koffievelden. Maar nog steeds leeft onder de bevolking de herinnering voort aan de eertijds gehate, gedwongen koffiecultuur en daarom was het niet te verwachten, dat de inlanders uit eigen beweging zouden komen tot den aanplant van koffie. Indirect is ook de Regeering van invloed geweest op het ontstaan dezer „schooltuinen."

Bij de invoering der Algemeene Subsidie-Regeling Inlandsch Lager Onderwijs in de Minahassa, ingaande 1 Juli 1925, vreesde men terecht, dat door zulk verplicht schoolgeld menig kind door de ouders van school gehouden zou worden. Om dat dreigend gevaar te keeren, heeft men school- en kerkfondsen opgericht in

den vorm van „schooltuinen". Zoo wil men door middel der opbrengsten daarvan de schoolgelden bekostigen en tevens komen tot kapitaalvorming voor onderhoud van kerk en school. Men wil de Katholieke gemeente in elke negerij financieel krachtig genoeg maken om met eigen middelen kerk en school te onderhouden. De ouders der schoolgaande kinderen leggen koffie-, klapper-, kruidnagel- en rubbertuinen aan. Er zijn reeds meer dan 30 plaatsen met een eigen schooltuin, terwijl 12 plaatsen nog werken op geleenden of gehuurden grond. Op één plaats is al een tuin van 210 H.A. ontgonnen, en in 't geheel zijn p.m. 100.000 koffieboomen geplant.

In het eerste jaar werden reeds 20.000 dagdiensten vrijwillig geleverd. Ieder die er aan meedoet verkrijgt daardoor zijn rechten. Elk uur arbeid wordt geregistreerd op naam van dengene, die het heeft verricht en ieders aanspraak is dus evenredig aan den besteden arbeid. Om de organisatie te vervolmaken is ook nog een coöperatieve verkoopsvereeniging gesticht. 't Merkwaardige van dit alles is, dat niet alleen door katholieken, maar ook door protestanten kan worden deelgenomen, zoowel aan de schooltuinen als aan de coöp. verkoopsvereeniging. Het doel van deze laatste is de opbrengst voor de boeren zoo hoog mogelijk te doen zijn. Allereerst krijgt de inlandsche landbouwer voor zijn product aanstonds den marktprijs uitbetaald, dien hij ook van de Chineezen zou ontvangen. Daar de Coöperatie aan den groothandel levert, maakt zij natuurlijk betere prijzen en 't meerdere wat daardoor de producten opleveren, komt later ook nog aan de boeren ten goede.

Behalve dat hierdoor de inlanders in staat gesteld worden in het onderhoud der Missie bij te dragen, zijn deze tuinen tevens practische leerscholen en proefvelden. Zoo beschouwd moet er van deze schooltuinen na eenige jaren een zeer gunstige landbouw-economische invloed uitgaan.

Voor verschillende gebieden in het Oosten bestaat een wegenvraagstuk. Hierbij moet niet uit het oog verloren worden, dat voor vele streken de natuurlijke omstandigheden van het land voor missioneering ongunstig zijn. Gewoonlijk is er een vrij schaarsche bevolking, is het land geografisch zeer uitgestrekt en biedt daarbij dikwijls allerlei verkeersmoeilijkheden als bergen, ravijnen, onbevaarbare rivieren, moerassen en wouden. Bij gebrek aan voldoende wegen en paden moeten dan enorme afstanden met primi-

tieve verkeersmiddelen worden afgelegd, wat veel tijd vraagt en groot gevaar oplevert. Deze verkeerskwestie is daarom van 't grootste belang èn voor de economische ontwikkeling èn voor de Missie. Men zou met eenig recht mogen verwachten dat de Regeering hieraan de noodige aandacht zou besteden, maar helaas is dit heel vaak niet het geval. De Missie ziet zich daarom wel genoodzaakt zelf in te grijpen, wil zij haar werk niet àl te zeer beperken en haar beschikbare krachten zoo intensief mogelijk gebruiken. Vele nieuwe wegen en paden zijn door de missionarissen aangelegd ofwel bestaande door hun toedoen en met behulp van hun kompas recht en berijdbaar gemaakt, zoodat gezegd mag worden, dat zij daardoor het fundament gelegd hebben voor verdere economische ontwikkeling.

In nauw verband met den aanleg van wegen en paden staat de vooruitgang van den handel. De menschen komen meer met elkaar in aanraking en vanzelf moet dit leiden tot onderlinge ruil van goederen. En een zeer belangrijke impuls gaat hier rechtstreeks van de Missie uit. Deze heeft natuurlijk voor eigen onderhoud en vooral voor de internaten vele landbouwproducten, visch e.d. noodig. Gedeeltelijk zullen de missionarissen door eigen tuinen in hun onderhoud voorzien, maar toch moet nog steeds een aanzienlijk deel bijgekocht worden, waarvoor zij zich allereerst tot de bevolking wenden. Zoo is het ook met de leverantie van hout. De Missie heeft voor den bouw en het onderhoud van hare kerken, scholen, huizen, schuren enz. zeer veel hout noodig, dat zij bij de bevolking koopt. In vele streken is daardoor een vrij omvangrijke binnenlandsche houthandel ontstaan.

Een krachtig middel tot ontwikkeling van het individu en tevens tot bevordering van een huiselijk leven in Christelijken geest, is het Anak-piarasysteem, dat door de Nederlandsche Zending bijna overal wordt toegepast. Het bestaat hierin, dat inlandsche jongens en meisjes uit de betere klassen der samenleving op hun verzoek in het huis van den zendeling worden opgenomen, daar onderwijs ontvangen in de gewone leervakken en in huiselijke bezigheden en daardoor gedurende eenige jaren den invloed ondergaan van een Christelijk milieu. Zijn de jongens volwassen geworden, dan kiezen zij bijna altijd een levensgezellin uit de met hen opgevoede meisjes, waardoor in het nieuw te stichten gezin al aanstonds een goede Christelijke geest heerscht.

Uit deze Anak-piara der zendelingen worden de inlandsche onderwijzers en godsdienstleeraars gerecruteerd.

Wat de Katholieke missie betreft kunnen wij dit Anak-piara-systeem vergelijken met de jongens- en meisjesinternaten. Ook daar krijgen de kinderen jarenlang een Christelijke opvoeding en zijn zij volwassen dan komen uit hen voort de onderwijzers en catechisten. Daarmede ontstaat een nieuwe stand, die voor de economische zoowel als voor de godsdienstig-zedelijke ontwikkeling van niet geringe beteekenis is.

Ten slotte is door het voorbeeld der missionarishuizen en door het ambachtsonderwijs op de missiescholen een gunstige sociaal-economische invloed uitgegaan op den bouw van inlandsche huizen. De groote familiehuizen, met de ernstige moreele gevaren daaraan verbonden, verdwijnen om plaats te maken voor de één-gezinswoning, die geriefelijker en gezelliger kan worden ingericht en die zelfs hier en daar al van eenig meubilair wordt voorzien. De menschen gaan meer voor hun woning voelen. Deze is niet meer uitsluitend een toevluchtsoord en een slaapplaats, waar men niet meer dan noodzakelijk verblijft, doch de plaats waar thans het gezinsleven zich concentreert. Daardoor gaan de menschen streven naar huiselijker inrichting, waaraan zij dan ook meer behoefte gaan krijgen en om hieraan te kunnen voldoen is weer meerdere economische activiteit noodzakelijk.

We zagen in het voorgaande hoe veelzijdig de indirecte, zoowel als de directe economische invloed van Missie en Zending werkzaam is of kan zijn. Wat dat beteekent, zal pas op zijn volle waarde geschat kunnen worden, als na vele jaren de Missie haar taak volbracht heeft, het volk gemaakt is tot een Christelijk levend en denkend volk en de breede, hechte basis gelegd is voor den verderen uitbouw van het economisch en maatschappelijk leven. Daarom hebben Missie en Zending recht op de volle waardeering en steun van het wereldlijk gezag, daar zij orde en rust, vrede en welvaart krachtig bevorderen. Wij kunnen deze algemeene beschouwingen eindigen met de woorden van Macaulay : „Men behoeft nog geen Christen te zijn om een voorstander te wezen van de Missie". [1])

Eindhoven. DRS. JOS. VAN VROONHOVEN.

---

[1]) In een andere bijdrage zal een overzicht gegeven worden van den practischen economischen arbeid van de Missie. Tevens volgt dan een lijst van gedrukte bronnen en literatuur.

MGR. PACIFICUS BOS
AP. VIC. VAN NED.-BORNEO

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES

JUBELJAAR DER MISSIE VAN NED.-BORNEO

Dankbaar benutten we de plaatsruimte, die de redactie van dit missietijdschrift beschikbaar stelt om 't jubeljaar van onze Borneo-missie te gedenken.

Gedurende 'n kwart eeuw missioneeren de Kapucijnen der Holl. provincie op dat reuzegebied, 't grootste eiland van onze Oost, in oppervlakte, maar misschien 't geringst wat bekendheid betreft.

't Is niet meer dan passend, dat we bij dit zilveren feest openlijk hulde brengen aan de stoere werkers, die met voortdurende opoffering dit moeilijk missieterrein hebben bewerkt. 'n Woord van oprechte waardeering aan alle missionarissen, Paters, Broeders en Zusters voor hun hoogstaanden apostolischen arbeid, voor hun verzorging van onderwijs, voor hun ziekenverpleging. Speciaal richten we ons in dit woord van hulde tot den energieken leider Mgr. Bos, die vijf en twintig jaar aan 't hoofd der missie staat, den groei van 't begin af aan heeft aanschouwd, maar ook in alle zwaarte de moeilijkheden en lasten van 't harde werk heeft gedragen met 'n onverstoorbaar vertrouwen op Gods voorzienigheid. Driedubbel is 't missiejubilé, want behalve dat dit jaar de missie 25 jaar bestaat en het vijf en twintig jaar geleden is dat Mgr. Bos tot prefect van Borneo werd genoemd, gedenkt Hij nu in 1930 tevens den dag waarop voor 12½ jaar z'n benoeming tot Apostolisch Vicaris volgde.

Onze diepe dankbaarheid spreken we uit jegens degenen, die door hun geestelijken en stoffelijken steun 'n onmisbare hulp geweest zijn.

Met den jubileerenden Ap. Vicaris, met de missionarissen brengen we onzen dank aan God, die onze missie zijn ruimen zegen en genade schonk waarmee de mooie resultaten werden bereikt in dit eerste stadium.

'n Kort overzicht moge hier volgen door Pater Marius, Pastoor te Singkawang, sinds 1906 in de missie Borneo werkzaam.

Den 30en November 1930 zal het 25 jaar geleden zijn, dat de eerste Minderbroeders-kapucijnen-missionarissen hun apostolischen voet op Ned. Borneo zetten en hier hun missie begonnen. Het is niet aan mij een weidsche lofrede te houden op ons werk van deze vijf en twintig jaren, maar gelijk Vondel zegt, slechts om datgene „wat op 's herten gront leit, en mij op deez' dag naar de keel welt" even vast te leggen.

Het resultaat dezer 25 jaren zal voor u het duidelijkst uitkomen, als we een vergelijk trekken tusschen 1905, het jaar waarin Mgr. Bos met zijn stoere helpers den arbeid aangrepen en 1930 het jaar waarin menig missionaris onder de Borneosche palmen met Tollens bekennen moet „reeds grijs ik hier en daar" ; terwijl bij andere arbeiders in Borneo's wijden ommering, gebruind door de jaar in jaar uit doorstanen zengenden gloed, zelfs reeds een aanzienlijk hiaat in de haren is gekomen.

Voor de komst der P.P. Kapucijnen werd Ned. Borneo bediend door de P.P. Jezuieten. Gedurende eenige jaren waren er toen twee vaste statie's nl. te Singkawang aan de West-kust en Sedjiram in de binnenlanden. Een reuzegebrek aan missionarissen aan den eenen kant en de voortdurende

bloei en groei van het katholicisme elders aan den anderen kant dwong deze zoo verdienstelijke orde, beide statie's op te heffen; en zoo werd Borneo van uit Batavia eens of twee maal per jaar bezocht, totdat in 1905 de eerste Kapucijnen voet aan wal zetten om deze zware missie over te nemen.

Op heel het Hollandsch gedeelte van dit reusachtig eiland was niet één priester gevestigd; en nu na vijf en twintig jaar zijn er 27 Paters, nl. 22 P.P. Kapucijnen en 5 Paters der H. Familie. Dit priestergetal beteekent dus dagelijks evenveel H.H. Sacrificiën in dit heidensch land, dat van toen af voor goed ook begrepen lag in Malachias' tekst „In omni loco.... enz., op iedere plaats wordt mijn Naam een zuivere offerande opgedragen." Tot 1905 geen enkele leekebroeder op Ned. Borneo, nu zijn er 25 n.l. 21 van de Kapucijner-orde en vier van de H. Familie, de nederige helden van de lastige taak, om den missionaris te helpen, te ondersteunen in zijn dagelijksche en stoffelijke zorgen. Aan Onderwijs-Broeders durfde onze missie jaren lang niet denken, het was lang een weelde, waarvoor Borneo vooreerst wel niet in aanmerking zou komen; en thans zien wij 14 Broeders van de Congregatie van Huybergen het Holl-Chin. onderwijs uit onze handen nemen, waarover wij niet anders dan verheugd kunnen zijn.

Zusters waren er tevoren nooit gezien, onbekend; nu arbeiden er 76 zusters (nl. 57 van Veghel en 19 van Etten) in Ned. Borneo en geven zich geheel aan het teedere, verlaten wicht; aan het onderwijs in zijn verschillende vertakkingen; aan zieken en melaatschen in alle stadia van menschelijk lijden.

Dus alle groepen gemobiliseerd staat onze grijze, beminde Bisschop Mgr. Bos tusschen een staf van 142 weerbaren.

Terwijl dus in 1905 de twee verlaten missieposten van Singkawang en Sedjiram met hun ± 400 gedoopten slechts op dienstreis van Batavia uit werden bezocht, heeft de missie van Ned. Borneo thans twaalf vaste statie's, verder nog twaalf secundaire statie's, die vanuit de hoofdstaties worden bediend. Verder 33 scholen met 1848 leerlingen; 6 ziekenhuizen, 1 leproserie en 5 weeshuizen.

Het aantal katholieken bedraagt op 't oogenblik ± 6468 gedoopten en ± 256 catechumenen.

Als een teeken van vooruitgang en verdieping mag ook gelden, dat er naast een Chineesche zuster onlangs weer twee candidaten naar Veghel zijn vertrokken en aldaar 't noviciaat begonnen zijn; vooral echter dien ik te wijzen op den eersten Chineeschen Minderbroeder Kapucijn, die in Udenhout zich voorbereidt voor het H. Priesterschap.

Deze cijfers getuigen van gezegenden arbeid onder de inwoners van Borneo. Denkt verder eens aan de voortdurende apostolische reizen. Zonder vrees van tegenspraak durven wij verklaren, dat Ned. Borneo (voor zoover niet door art. 177 gesloten vòor den kathol. missionaris) voor het grootste gedeelte door onze missionarissen is doorreisd. Van zelf denken we aan Pastoor Goossens, die in alle stilte dwars door Borneo is geloopen, slechts

met drie Dajaksche schooljongens bij zich. En daar de missionaris van geen betere makelij is dan de overige Eva's kinderen, gaat al dat reizen zoo maar niet in je jasje zitten.

In de binnenlanden b.v. dagen aan dagen in een prauwtje zitten, de ontzaglijke, eenzame stroomen op en af — te voet onder den wildzang der boschkoralen door eeuwenoude oerwouden, langs ongebaande, smalle Dajakspaadjes berg op berg af — kilometers verslindend al loopend over z.g. boomstamwegen, gelegd op modderigen moerasgrond — ofwel op de kusten uren en uren fietsen in dit verzengend klimaat onder een kopergloeienden hemel, voor ons Noordelingen om te smelten, — meermalen per stoomertje zee of rivier op niet zonder gevaar — en de laatste jaren nu en dan 'ns per auto op reis — dat ook heelemaal nog niets heeft van een pleiziertochtje.

Nog rest ons in oprechtheid ook de keerzijde van den penning te laten zien : twee staties moesten jammerlijk opgeheven worden nl. Palandjan en Landjak. Was voor de eerste statie deels de ongunstige ligging oorzaak der opheffing, ook om de ondankbaarheid en onverschilligheid dier verbasterde Dajaks klopte de missionaris het stof van zijn sandalen af, hun tot een getuigenis.

De tweede statie Landjak onder de beruchte Batang-Loepar-Dajaks, op aansporen der Regeering begonnen, zou wel gemarcheerd hebben, hadden de missionarissen aldaar slechts de medewerking der Regeering blijvend mogen ondervinden. In 't algemeen heeft de Katholieke Kerk slechts vrijheid, maar dan ook volkomen vrijheid noodig om te groeien, mag de Kerk daarenboven nog waardeering, daadwerkelijken steun en hulp van de regeeringsambtenaren ontvangen, dan bloeit zij ; en zeker is het, als deze beide factoren in Landjak hadden meegewerkt, dan zou de missie daar in de binnenlanden er heel wat beter uitzien dan thans. Intusschen is die Batang-Loepar-stam, een der flinkste en grootste stammen, er de dupe van geworden, zij zit tot nu toe heelemaal zonder onderwijs, zonder opheffing, zonder beschaving.

Een felle brand in 1914 verwoestte de arme statie Ledjiram in Midden-Borneo, ook kerk, pastorie en jongensschool, vrucht van vele jaren arbeid en van vele aalmoezen ; en er was niets om de schade te dekken dan een hernieuwd aankloppen bij Neerlands milddadigheid. In 1914 ook, begin der ongelukkige oorlogsjaren, gingen wij zoo niet achterwaarts, dan toch ook niet of slechts met 'n slakkengangetje vooruit, lam geslagen als de missie was door de algemeene malaise. En eindelijk ook liet de dood, die ons zoo lang gespaard had, oog en zeis vallen op enkele onzer : P. Honoratus van den Voort uit Borkel en Schaft, Br. Timotheus Evers uit Leende, Zuster Sylvana Peeters uit Gassel, Br. Alardus Henselmans uit Leende, Pater van Dinteren uit Tegelen, Br. Mattheus uit Alphen, beide laatsten van de Congregatie der H. Familie, Zuster Felicia, P. Beatus Bayens uit Dennenburg en de laatste Zr. Alexia Hellings. Ver van hun vaderland en familie rusten nu deze negen apostelen in Borneo's grond. Moesten eenige Zusters en missionarissen in en door hun apostolisch zwoegen gebroken,

heil en heul zoeken in vaderlandsche lucht, anderen waren gelukkiger en mochten zich nog, schoon door kwaal ondermijnd, vastklampen aan hun geliefd Borneo, om nog zoo lang mogelijk nuttig te zijn aan hun schoon werk, waaraan zij lentejeugd en mannenkracht hebben geofferd.

Bij deze beschrijving mag ik niet vergeten te herinneren aan de donkere en ontzettend lastige toestand, waarin Borneo in 1928 geraakte wegens de sterke daling van den rubberprijs. Op meerdere statie's brachten de rubbertuinen in onze missie 'n niet geringen steun. Mgr. Bos schreef ,,'n financieele ramp wier volledige uitgestrektheid ik met vrees overdenk, zal over ons komen. De rubber, die 'n groot gedeelte van onze inkomsten uitmaakt, is thans waardeloos geworden. We komen daardoor te staan voor 'n tekort van enkele duizenden per maand.'' In de missie werden aanstonds maatregelen getroffen om den moeilijken tijd zoo goed mogelijk door te maken, o.a. bepaalde gebeden werden voorgeschreven op alle missieposten, *Alle* plannen van uitbreiding werden op zij gezet. De grootst mogelijke zuinigheid moest betracht worden, zóó zelfs, dat ook de min of meer *noodzakelijke* uitgaven, die nog uitstel *duld en*, moesten vermeden worden. Dankbaar voor den ondervonden steun mogen we vermelden, dat de missie in 1929 zachtjesaan weer bekwam van dien grooten slag en met hulp van God kon het missiewerk rustig worden voortgezet.

Zoo strijdt de missionaris langzaam maar zeker voort tegen het heidendom, met hel en duivel in verbond. Vooruit moet het Evangelie onder Borneo's wijden hemel. Hoog op zal gaan het Evangelie, ook mede ter oorzake (gelijk wij hopen en vertrouwen) van het goed voorbeeld der missionarissen, broeders en zusters, want ,,vita clerici evangelium populi ; het leven der geestelijken is het Evangelie voor het volk,'' En als wij missionarissen, als wij straks emeriti zullen heeten en de moede dag al ras ons oog sluiten zal, dan zal 't 'n troost en gerustheid voor ons zijn, dat ons werk in 1905 begonnen, voortgezet wordt door ijverige jonge collega's, mogelijk, ja wellicht door gezalfden van inheemschen grond.

Bij deze beschrijving van P. Marius wil ik dezen wensch voegen, dat Nederland met welverdiend respect den grijzen jubileerenden Pionier en Bisschop, Mgr. Bos moge ontvangen, wanneer hij over enkele dagen in ons vaderland zal komen. Moge de zegen van Boven in overvloed neerdalen over Borneo en zijn missionarissen en moge steeds ons H. Geloof groeien, mogen steeds de grenzen van Christus' Rijk verder uitgezet worden over 't nog onbeschaafde en wilde Borneo.

Tot slot : Over Borneo's binnenland is zoo pas verschenen de zeer interessante ethnographische film, opgenomen door den bekenden apotheker-schrijver-explorateur Tillema. Nadat de heer Tillema zeer sympathiek ook de missiestatie's filmde, stond hij geheel belangeloos het vertooningsrecht af aan de Paters Kapucijnen, waarvoor ook hier onze oprechte dank gebracht wordt. De film is aan te vragen bij ,,P. Venantius, Kapucijnenklooster, Tilburg.''

X.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

DE VERSPREIDING VAN DEN PRIESTER-MISSIEBOND OVER DE WERELD

In de „Rivista dell' Unione Missionaria del Clero", het orgaan van den Priester-Missiebond in Italië vinden wij in de 1e en 2e aflevering van dit jaar 1930 de volgende gegevens over den stand van den Priester-Missiebond in verschillende landen van de wereld. Verschillende cijfers suppleerden wij uit Streit. Atlas Hierarchicus 1929.

Beijeren. Opgericht 1920. Van de 5000 priesters hebben zich bijna allen aangesloten. Orgaan: het *jaarboek* „Priester und Mission", bestemd voor alle Duitsch-sprekende afdeelingen. Blz. 128. 8° Adm. Aachen. Pontstrasse 78—80. Prijs RM. 1.—. Nationale Congressen: 1924, 1926, 1927.

België. Opgericht 1921 in alle bisdommen. Van de ± 8750 saeculiere priesters zijn er 7575 lid; daarenboven nog 900 regulieren van de ± 3900. Orgaan: „Kerk en Missie" (Vlaamsch) en: „Bulletin de l'Union Missionaire du Clergé" (Fransch) verschijnt driemaandelijks: Jan., April, Juli, Oct. 8°. Blz. 48. Adm. Middaglijnstr. 40, Brussel. Hield nog geen nationaal Congres, maar wel verschillende diocesane bijeenkomsten en leidde verschillende missieweken. Het nationaal bestuur vormt tevens het centrum der algemeene missieactie in België.

Canada. Opgericht 1920. Bestaat in de aartsbisdommen Winnipeg, Quebec, St. Boniface, Edmonton, met hun suffraganen en in de bisdommen London en Hamilton. (In Canada bestaan 11 aartsbisdommen, 24 bisdommen, 5 apostolische vicariaten en 1 Abdij „nullius".) Op 5010 seculiere en 1677 reguliere priesters. zijn er 4077 aangesloten. Orgaan: „Bulletin de l'Union Missionaire du Clergé" sinds 1924. Bezit nog geen nationaal centrum.

Duitschland. Opgericht 1921. De priesters van verschillende diocesen zijn „en bloc" aangesloten: totaal 12.400 op ± 18.500 priesters. Verdere gegevens werden niet verstrekt. Over het Orgaan enz., zie Beijeren.

Engeland. Nog niet opgericht. Zal gebeuren. Eenige priesters zijn ingeschreven in Ierland.

Frankrijk. Opgericht 1922. Op de 40.000 seculiere priesters zijn er 20.600 lid. Sinds 1923 verschijnt driemaandelijks het Orgaan: „L'Union Missionaire du Clergé de France" (Jan, April, Juli, Oct.). 32 blz. kl. octavo. Gratis aan de leden. Abt. frs. 6, buitenland frs. 10. Adm. 34 Quaie Henri IV Parijs IV. Jaarlijks te Parijs bijeenkomst der diocesane directeuren.

Hongarije. Opgericht 1925. Op 3982 seculiere en reguliere priesters zijn er ingeschreven 2742. Orgaan verschijnt sinds 1926 jaarlijks. Ieder jaar diocesane Congressen. In 1930 het eerste Nationaal Congres.

Ierland. Opgericht 1919. Van de 3408 seculiere priesters zijn er 2780 lid, van de 820 reguliere 140. Orgaan sinds 1922 driemaandelijks „Pagan Missions."

Joego-Slavië. Opgericht 1923. Verspreid in 15 van de 18 diocesen. Van de 3100 seculiere en 950 reguliere priesters zijn er 1800 ingeschreven (1000 Slovenen en 800 Kroaten). Geen orgaan, maar eenige op zichzelf staande publicaties. Nationaal Congres 15 Juli 1929.

Italië. Opgericht 1918. Van de ± 51000 seculiere en ± 11000 reguliere priesters zijn er 36.982 ingeschreven. Orgaan sinds 1919: „Rivista dell' Unione Missionario del Clero", tweemaandelijks. Febr., April enz. 8° 48 blz. telkens. Adm. Via di Propaganda 1A. Roma (106). Wordt gratis aan de leden gezonden. Abt. Italië Lt. 10, buitenland Lt. 20.—. Geeft daarenboven uit sinds 1929 „Il Pensiero Missionario" wetenschappelijke driemaandelijksche revue. Abt. Italia Lt. 20.—, buitenland Lt. 30. Organiseert verschillende gewestelijke bijeenkomsten en congressen voor priesters en seminaristen. Hield 1929 nationaal congres. Vormt zich tot een informatief centrum voor missieactie en missiekennis.

Malta. Opgericht 1929: 23 leden. Geen eigen orgaan; gebruikt het Italiaansche.

Nederland. Opgericht 1919 in alle diocesen. Op ongeveer 2800 seculiere priesters zijn er 2666, van de 1900 reguliere priesters 1492 ingeschreven; daarenboven nog 707 missionarissen en 508 seminaristen. Orgaan sinds 1919 „Het Missiewerk" met „Priesterbijlage", verschijnt driemaandelijks. Aug., Nov., Febr., Mei. 8° telkens 64 blz. Abt. 2.40 f. p. p. Wordt gratis gezonden aan de leden die f 2.50 contrib. betalen en aan alle donateurs. Hield drie Nationale Congressen in 1920, 1922 en 1927, en iedere twee jaar diocesane congressen in elk diocees. Door de opdracht van het Episcopaat is de P.M.B. in ieder diocees het centrum der algemeene missieactie geworden.

Oostenrijk. Opgericht 1921. Op ± 6600 seculiere en reguliere priesters zijn er 3896 ingeschreven. Orgaan „Priester und Mission" (zie Beyeren). Jaarlijks diocesane bijeenkomsten. Nog geen nationaal Congres.

Polen. Opgericht 1922. Op ± 9950 seculiere en 1150 reguliere priesters zijn er 7052 ingeschreven. Orgaan: Missie Katolickie. Hield vier Nationale Congressen te Krakau, Warschau, Posen en Plock.

Rumenië. Zal worden opgericht in 1930.

Schotland. Zal worden opgericht.

Spanje. Opgericht in 1921. Op ± 33000 seculiere en 6800 reguliere priesters zijn er 15000 ingeschreven. Sinds 1922 Orgaan, thans geheeten: „Illuminare." Verschijnt tweemaandelijks. 32 blz. 8°. Adm. te Pamplona. Hield twee nationale Congressen: 1922 (Pamplona) en 1929 (Barcelona).

Tsecho-Slowakije. Bestaat in 8 diocesen van de 16. Van de ruim 8600 seculiere en reguliere priesters zijn er 1105 ingeschreven. Meer ingedeeld naar de talen dan naar de diocesen. Orgaan voor de Duitsch-sprekende leden: „Priester un Mission"; zie Beijeren.

Vereenigde Staten van Amerika. Slechts opgericht in de bisdommen Buffalo en Denver, resp. in 1927 en 1928. In het eerste zijn van 534 priesters er 153 ingeschreven, in het tweede van 232 priesters 32. Geen orgaan noch congres.

Zwitserland. Opgericht 1920. Op ± 2200 seculiere en 900 reguliere priesters zijn er 1844 ingeschreven. Geen orgaan. Geen congressen.

Zuid-Amerika. In eenige landen zal de P.M.B. worden opgericht.

Totaal. De P.M.B. is dus opgericht in 16 naties en telt daar ruim 128.000 leden op een totaal van ± 240.000 seculiere en reguliere priesters of ± 53 %.

Percentsgewijze volgen de landen aldus op elkaar: 88 % heeft Nederland, 74 % Duitschland en Beyeren samen, 70 % Hongarije en Ierland, 63 % Polen, 60 % België, Canada, Italië, Oostenrijk en Zwitserland, 45 % Jugo-Slavië, 42 % Frankrijk, 38 % Spanje, 13 % Tsecho-Slowakije.

De meeste beteekenis voor de algemeene missieactie *schijnen* te bezitten (meer durven wij niet zeggen) de afdeelingen van Italië, België en Nederland.

Th. B.

„SINT FRANCISCUS-XAVERIUS" OP DE GROOT-SEMINARIES. De seminaristen publiceeren weer een overzicht van hun werk, dat er zijn mag. Wij zien daarbij niet het eerst naar het succes maar naar de groote toewijding, waarvan het getuigt. Dit is vooral daarom van zoo groot belang, omdat onze prachtige parochieele missieactie staat of valt met de toewijding van den Clerus. Als op de groot-seminaries de goede geest leeft en groeit zal ook later de praktijk van het volle leven kunnen steunen op een Clerus, die het belang van een deugdelijke missieactie niet alleen voor de missies maar ook voor het parochieleven begrijpt. Nu iets over het succes.

Hoeven bracht ongeveer evenveel op als vorig jaar f 1728. Altijd nog belangrijk minder dan voorgaande jaren, klaagt de verslaggever.

Roermond vermeldt f 1970.—.

Warmond ontving f 6183, of f 800.— meer dan in het voorafgaand jaar; dank zij vooral de busjes die f 5231.— opbrachten.

Dit is alles resultaat van klein werk: brokken en busjes; daarom des te mooier. Een vrucht van vele kleine offertjes waardoor de verschillende missies van onze Nederlandsche missionarissen f 9046, een tweetal inlandsche seminaristen f 500.—, de Voortplanting f 275.— en de H. Kindsheid f 100.— verwierven. Roermond vermeldde daarenboven nog het succesvol verkoopen van een tweetal mooie kerkboekjes: „Laat de kleinen tot Mij komen" en „Jezus en ik." Alle drie de vereenigingen hebben denzelfden wensch: dat er nog meerdere brokken-verzamelaars hun geduldige zorg te hunnen dienste zullen stellen; een wensch, dien wij gaarne ondersteunen en aanbevelen aan allen, die er iets aan kunnen doen.

NIEUWE OFFICIEELE STATISTIEKEN OVER DE MISSIES. De Congregatie der Propaganda heeft een nieuwe officieele statistiek van de Missies der Katholieke Kerk gepubliceerd. Deze uitgave, die in 't latijn is verschenen onder den titel „Missiones Catholicae", is een nieuwe editie van een werk, dat in de laatste vijftig jaren herhaaldelijk is verschenen; doch deze bevat verscheidene geheel nieuwe rubrieken. Deze statistieken zijn alle verzameld tot den datum van 30 Juni 1927, de laatste waarop het mogelijk is geweest gegevens van alle deelen der wereld bijeen te krijgen.

De Propaganda zond daarvoor in den aanvang van 1927 formulieren ter invulling aan alle missie-bestuurders. Begin 1928 waren de antwoorden binnen. Het bleek echter dat de historische gegevens veel onderzoek en vergelijking vorderden; daarom is er van afgezien deze reeds nu te publiceeren en heeft men zich beperkt tot het verzamelen der feitelijke gegevens. Gelukkig, want zelfs met die beperking zijn de gegevens die gepubliceerd worden, nog 2½ jaar oud geworden.

Deze nieuwe editie, die werd uitgegeven door de Vaticaansche Typo graphie, telt 546 pagina's in groot 8° formaat. Voor iedere missie zijn de gegevens in 127 rubrieken ingedeeld. Het is ongetwijfeld de meest volledige verzameling van Missiestatistieken die tot op heden gemaakt is.

Het werk geeft een totaal van meer dan 500 instellingen voor priesters, broeders en zusters, die werken in de missiegebieden afhankelijk van de Propaganda.

In Juni 1927 bestond het volledige missie-personeel uit 46174 leden, die verdeeld werden in 12952 priesters, buitenlanders of inlanders, seculier of regulier, 5110 Broeders, en 28112 Zusters. Dit personeel was verdeeld over 374 kerkelijke rechtsgebieden, van welke er 18 aan Nederlandsche missieinstituten zijn toevertrouwd. De grootste helft onzer Nederlandsche Missionarissen werkt echter samen met missionarissen van andere nationaliteit in zeker 100 verschillende kerkdistricten. Zij zijn gelegen in 81 landen van 51 verschillende nationaliteiten. Het aantal bisschoppen bedroeg 282 en dat der apostolische prefecten 91. Sinds 1 Juli 1927 tot 1 Jan 1930 zijn nog 9 apostolische prefecten verheven tot de bisschoppelijke waardigheid, terwijl er nog zijn opgericht 4 diocesen en 8 apostolische vicariaten, 17 apost. prefecturen, en 13 zelfstandige missies. Er zijn dus thans 414 kerkdistricten, waarvan er 302 door een bisschop en 112 door een niet-bisschop bestuurd werden. Wat de priesters betreft, hiervan zijn 8038 ingeschreven als missionaris en 4305 als inlandsch priester, terwijl van 609 geen nadere aanduiding gegeven is.

Bij vergelijking met de Nederlandsche statistiek van 1927 (Het Missiewerk IX. p. 29) blijkt, dat bijna 10% der priesters, Nederlanders waren.

Voor de eerste maal zijn de zes instellingen, die noodzakelijk zijn voor het aankweeken van inlandsch missiepersoneel, in eenzelfde verslag weergegeven, te weten : de groot- en klein-seminaries, de noviciaten voor broeders en die voor zusters, de scholen voor catechisten, en de normaalscholen voor onderwijzers. Er zijn in de Missielanden 103 groot-seminaries met 2495 seminaristen, en 206 klein-seminaries met 7476 leerlingen. De cijfers die betrekking hebben op de noviciaten zijn helaas onvolledig opgegeven, zoodat men die niet heeft kunnen totaliseeren. Het aantal scholen voor catechisten bedraagt 638 met 14896 candidaten, terwijl deze cijfers voor de normaalscholen 156 bedragen met respectievelijk 8032 candidaten.

Aldus een samenvatting van Agentia Fides. Hierin zijn niet begrepen de cijfers uit Australië, die slechts konden overgenomen worden uit het Australian Cath. Directory for 1929.

Als de tijd en gelegenheid ons gegeven worden komen wij nog wel eens terug op de gegevens van dit werk ; er zijn interessante combinaties uit te maken en er is veel uit te leeren, al ondervindt men bij nauwkeurige vergelijking met andere vertrouwbare gegevens, dat het noodig is „een statistiek goed te lezen", zooals in een der eerste jaargangen van ons tijdschrift eens betoogd is.

MISSIEACTIE HOOGESCHOOL-STUDENTEN

DE MISSIEACTIE IN POLEN

In ieder jaarverslag van de Missie-Inter-Academiale vindt men vermeld, dat in 't afgeloopen jaar werd gecorrespondeerd o.a. met onze Poolsche collega's. Zeer zeker is deze correspondentie, althans haar inhoud, niet bestemd om 't geestelijk bezit te zijn van enkele studenten, die daarin belang stellen, doch een publikatie van die inhoud, samengesteld uit een aantal brieven en brochures van de laatste jaren, zal zeer zeker ieder belangstellend missievriend zeer welkom zijn. Daarom moge dit distillaat uit de ons ter beschikking gekomen stof, bijdragen ter betere kennis der Poolsche Missieactie en ter juiste schatting en waardeering van den arbeid van dat veelal weinig bekende actieve land op missiegebied.

Niettegenstaande de jeugd van het geografische en politieke Polen, is het Katholicisme er reeds zeer oud en wordt er nog intens beleefd. Ondanks veel Joden en moderne heidenen is en blijft Polen een echt katholiek land. De bevolking is er goed praktiseerend en als één der eerste gevolgen daarvan zal er ook de Missie-Actie bloeien. Dit is dan ook inderdaad 't geval. En niet alleen dat deze actie er bloeit, neen, zij heeft er ook een groote verspreidheid gekregen in alle lagen en rangen van het volk, het gevoel van missieplicht, de missienatuur is er goed op weg om volkseigendom te worden. Door deze intense missie-actie was natuurlijk specialisatie noodig en deze is er dan ook op een bijna volkomen wijze.

Iedere volksgroep, iedere leeftijd voert er missieactie op die wijze, die haar 't best ligt, een soort van Taylor-systeem op missiegebied.

Zoo werd het vanzelfsprekend, dat de studenten-missie-actie zich ging bezig houden met de studie der missie. Ook daar wordt evenals hier getracht door de studenten om door studie der missiewetenschap, der missiologie, zichzelf missiewaardeering en -liefde bij te brengen en daardoor, waar de beleving der missie-idee dan van het intellectueele volksdeel uitgaat, een grooten invloed op de rest van het volk uit te oefenen, ter zich-eigen-making van een missienatuur. Dus: wat ook de Studenten-Missie-Actie hier wil bereiken : ieder katholiek moet gaan voelen, dat missieactie voeren een heel gewone plicht is, zoo goed als ons avondgebed bidden of den Zondag vieren. In Polen nu wordt daaraan door de katholieke studenten hard gewerkt. Die werkzaamheid heeft voor ons o.a. tot resultaat, dat wij hier vrij veel zijn te weten gekomen over de meest recente Missie-Actie in Polen. Een kort overzicht, dat al zeer beknopt zal moeten zijn in verhouding tot de uitgebreidheid der gegevens, laat ik hier volgen. Deze gegevens zijn alle de laatste, die in ons bezit kwamen, n.l. van 1929.

Polen heeft niet minder dan 36 missie-genootschappen van niet missionarissen. Deze alle op te noemen zou al te onpractisch zijn, daarom zal ik slechts de voornaamste opgeven. De drie groote Pauselijke liefdewerken bloeien er, te weten :

De Voortplanting des Geloofs, de H. Kindsheid en het St. Petrus-Liefdewerk.

Dan bestaat er evenals hier een priester-missiebond, die zeer intens op 't volk inwerkt en tevens meer direct de missies helpt door gebed en financien.

Een katholieke studiekring van de theologische faculteit, missie-sectie, houdt zich voortdurend bezig met de studie der meest dringende missieproblemen.

Een andere missie-studie-kring is die der priesters, waarvan 't bureau is gevestigd op 't groot-seminarie te Posen. (Poznan.)

Een geheel eigen plaats neemt de Poolsche vrouw in de Missieactie in. Zoowel het „missiegenootschap voor vrouwen" als het „onderwijzeressen-missiegenootschap" werken er zeer actief en vooral het laatste kan natuurlijk zeer goed en mooi werk verrichten door zijn grooten invloed op de jeugd. Mogelijk ligt hier voor onzen Kath. Vrouwenbond een mooi arbeidsveld open op het voorbeeld van haar Poolsche collega's.

Het verzamelen van postzegels, welk werk hier op onze groot-seminaria geconcentreerd is, heeft in Polen een niet onbelangrijke beteekenis, zoodat een eigen genootschap daartoe noodig schijnt te zijn. Het „Oeuvre des Timbres" vraagt ons ook voortdurend om adressen van eventueele afnemers van Poolsche postzegels.

Dan zijn nog een tweetal genootschappen van groote beteekenis voor de missieactie in Polen, n.l. de kring tot medewerking met de missiepers (te Warschau) en een „werk" dat ik 't best met zijn Franschen naam weergeef : „Oeuvre de Contemplation et Apostolat Missionnaire pour les cloîtres" te Krakau. De werkzaamheid dezer twee omvangrijke genootschappen, wordt voldoende meegedeeld door hun naam.

Wat de missie-vereenigingen aangaat in Polen, 't volgende : Op de eerste plaats zijn zij alle lid van één der drie reeds genoemde pauselijke missiegenootschappen.

1°. Op bijna alle diocesane seminaries en alle klooster- en studiehuizen bestaan missieclubs der seminaristen, die weer centraal georganiseerd zijn (Pomorze).

2°. Missieclubs in alle universiteitssteden (zes in getal) van Polen en aan de Polytechnische hoogeschool van Gdansck-Danzig. Centrale te Warschau : De Poolsche missie-interacademiale dus.

3°. Een zeventigtal missieclubs op meisjescolleges en minstens zooveel op jongensscholen.

4°. Een door de E. P. Salesianen bestuurd en geregeld verband van ongeveer 100 jeugd-missieclubs buiten de scholen, waarbij dan nog niet zijn gerekend de missieactie van Maria-congregaties en parochie-vereenigingen ten bate der missiën.

Alleen al uit deze gegevens blijkt overduidelijk, hoe de missie-idee diep in 't Poolsche volk zit ingegroeid, hoe de missie-actie één van zijn dagelijksche bezigheden is geworden.

't Volgende zal dit nog duidelijker doen worden.

In Polen verschijnen 33 missie-periodieken, voor 't meerendeel organen van missie-genootschappen en missie-instellingen.

Godsdienstige instellingen, d.w.z. missioneerende kloosterorden of congregaties zijn er 31 in totaal, te weten 12 voor vrouwen en 19 voor mannen.

Hiervan werken meer actief aan de missioneering op de missievelden pl.m. 400 Poolsche missionarissen en circa 200 Poolsche missiezusters.

De arbeidsvelden der Poolsche missioneering zijn ten getale van zes, n.l. :

1°. De Apostolische prefectuur van Brokenhill, N. Rhodesia, (Z. Afrika) : Poolsche Jezuieten, sinds 1927.

2°. Diocees Wladywostok, Siberië : seculiere clergé, sinds 1923.

3°. Apostol. vicariaat en apostol. admin. van Charbin, Siberië : Bernardijnen en wereldgeestelijken sinds 1921.

4°. Apostol vicariaat van Tomsk, Siberië : sinds 1927.

5°. Apostol. prefectuur Niigata : Poolsche missiestatie : Yonezawa-shiguchi-machi : Poolsche S. V. D.

6°. Brazilië. Parana, Curitiba : Poolsche Lazaristen.

De Poolsche Missieliteratuur bestaat uit circa honderd boeken, natuurlijk niet medegerekend de talrijke kalenders, postkaarten-mappen, affiches, enz. Ook zijn daarbij niet medegeteld de talrijke werken over de Missie door Polen geschreven in een vreemde taal, voorn. in 't Fransch en Duitsch.

De intense Poolsche missieactie heeft vanzelfsprekend ook gegrepen naar de moderne propaganda-mogelijkheden. Vooral van radio en groote pers wordt een goed en dankbaar gebruik gemaakt. Aan de universiteit van Lublin is een leerstoel voor missiologie, iets waarnaar wij voor Nijmegen verlangend uitzien.

Dit kort overzicht mag niet besloten worden zonder het moderne missiewerk der hereeniging der kerken te vermelden en even op te sommen, wat daarvoor ook in Polen wordt gedaan. Ook dit werk is grootsch opgezet. Niet minder dan zeven periodieken werken daaraan actief mee. Zeventien zusterkloosters en elf paters- en broeders-orden en congregaties, arbeiden ofwel contemplatief ofwel door directe propaganda en directe werkzaamheid op dat vruchtbare terrein, terwijl nog elf genootschappen zich ook met dit vraagstuk, waarvan één der eerste oplossingsfactoren de genade is, bezig houden.

Niet onmogelijk is, dat na deze zeer beknopte samenvatting, eenig lezer(es) meer belangstelling in zich gewekt voelt voor 't missioneerend-actieve Polen. Voor haar of hem zij gaarne een algemeen inlichtings-bureau-adres hier opgegeven : Secrétariat des Missions : Poznan-Ostrow Tumski 1. Polen. Daarbij zij dan opgemerkt, dat ons steeds wordt gevraagd de correspondentie te willen voeren in de Fransche taal.

FR. VAN SPAANDONK,

A'dam. Maart '30. h. t. praeses Missie-Inter-Academiale.

BERICHT OVER ONZE PRIJSVRAAG

In de aflevering van 1 Nov. 1929 staat vermeld, dat antwoord op de prijsvraag van de Missie-Inter-Academiale moet worden ingezonden vóór 16 Juni 1930. Op aanvragen van verschillende zijden hebben wij de termijn verlengd tot 1 September 1930, dit met het oog op den werktijd gedurende de vacanties. Nogmaals bevelen wij de nieuwe prijsvraag in de belangstelling van alle missievriend-studenten aan.

HET BESTUUR DER MISSIE-INTER-ACADEMIALE.

VIJFTIG JAREN GOUDKUST

Deze oude Nederlandsche kolonie, die bijna drie eeuwen (tot 1872) onze heerschappij erkende, maar die ook aan de praktijken onzer voorvaderen den naam van „Goudkust" en.... „Slavenkust" dankt (sapienti sat), herdenkt dit jaar het feit, dat voor 50 jaren de Katholieke Missie haar werkzaamheid daar aanving. Sinds twee jaren is deze missie, die toevertrouwd werd aan de Afrikaansche Missie van Lyon, door deze Societeit opgedragen aan haar Nederlandsche provincie, die te Cadier en Keer haar hoofdzetel heeft.

De aanvang dezer missie eischte ontzaglijke offers. Zij vond er een krachtige protestantsche zending en een allermoeielijkst klimaat en kon maar met heel beperkte krachten beginnen, zoodat zij van alle kanten belemmering ondervond. Weinig missies zullen in den aanvang zóóveel menschenlevens hebben gekost, en zooveel vinnigen kamp hebben gevraagd. Doch de zegen is groot geweest. Was er in 1880 niet één katholiek, nu zijn er ruim 70.000 met nog 17.000 catechumenen. Na Oeganda en Kameroen is het de vruchtbaarste missie in Afrika.

Onder de offers die vielen, telden wij 5 jonge Hollandsche Missionarissen en 2 Zusters; thans werken er 15 Nederlandsche priesters (op de 36) en eenige Nederlandsche broeders en zusters.

Laat ons God danken, dat onze landgenooten mogen medehelpen om de plaatsen waar onze vaderen slechts „goud" en „slaven" zochten, te kerstenen, en aan de slaven naar den geest het ware goud der genade te brengen.

Gods zegen moge hun arbeid en onze steun bevruchten. Th. B.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEEL

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
Vertrokken :			
Prs. Marinus Spanjers (2e keer), Octanius L. v. Asten, en *Br.* Gorgonius J. v. Leemkolk....	O. M. Cap.	16 Mei 1930	Padang
Pr. Martinus Luyckx (4e keer).	O. P.	Febr. 1930	Curaçao
Pr. Albertus Putters (3e keer).	„	21 Febr. '30	Porto-Rico
Pr. Chrysostomus Hoff (3e keer)	„	19 Mrt. 1930	„ „
Pr. Joseph Niessen (1e keer)..	S. J.	Maart 1930	Batavia
Pr. Dr. A. van Asseldonk (1e keer) [1]	O. S. Cr.	28 Mrt. 1930	Batavia
Pr. C. Klamer (2e keer)........	Lazarist	20 Mei 1930	Soerabaia
Fr. C. Epping (2e keer	Mill Hill	23 Jan. 1930	Sarawak
Fr. W. van Oerle	„	Jan. 1930	Boven Nijl
Frs. A. Vercauteren en L. Eygenraam	„	18 Mrt. 1930	Basankusu
Fr. G. van Beek (2e keer)....	„	10 April '30	Nw. Zeeland
Brs. Ludgerus Bareiss en Ignatius van Pelt	„	16 April '30	Boven-Nijl
Pr. J. Groen	M. S. F.	8 April '30	Oost Borneo
Prs. J. van Hagen en J. Mees (beiden 2e keer)	M. S. C.	23 Febr. '30	Philippijnen
Pr. Maxentius van Dorp (2e keer)	Picpus Paters	10 Mrt. '30	Peru
Pr. E. Molengraaff (2e keer)..	„	Maart 1930	Brazilië
Pr. M. Beutener (2e keer)......	S. C. J.	30 Jan. '30	Stanley-Falls
Mgr. Dr. J. M. Buckx........	„	28 Febr. '30	Finland
Pr. I. Mikkers (2e keer)	„	25 Mrt. '30	Benkoelen
Br. Ignatius Tieleman........	S. M. A.	17 Jan. '30	Nijl-Delta
Br. Hilarius Th. Coppers......	O. O. Maastr.	Mei '30	Batavia
Zrs. M. Margaretha A. Kerkvliet, M. Augustina, C. Weber en M. Teresa M. A. Brandts	Zrs. Allerh. H. v. J. Moerdijk	25 Mrt. 1930	Benkoelen
Zrs. M. Angelindis Häusler, M. Bonifazis Hoffmann en M. Gerardine Hagemann	Zrs. v/h. Kostbaar Bloed Aarle-Rixtel	15 Nov. '29	Oost-Afrika
Zrs. M. Albertine Foltijn, Hilda Gaspard, Verona Batt, Ludgarda Nahrgang en Rosalia Friedrich.	„	28 Jan. 1930	Zuid-Afrika (Natal)

[1]) Met hem vertrok ter visitatie de H. E. Magister Generaal W. van Dinter.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
Zrs. M. Cunegundis, P. Zanders, Valentina M. Coolen, Iris J. de Groot en Ammonia A. Ruyg [1])	Liefdezusters St. Car. Borr. Maastricht	13 Febr. '30	Batavia
Zrs. Marie Anne, L. M. Huisink en Agnes, H. M. Koene......	Ursulinen R. U.	Maart 1930	Malang en Soerabaia)
Zrs. Florentia A. Holiërhoek en Catharina J. M. van Bommel	Francisc. v. Dongen	6 Maart '30	Padang
Zr. M. Hilaria M. Mesman....	v. Rozendaal	4 April 1930	Benkoelen
Zrs. M. Wilhelmis Vinken en M. Melchiade van Schaik	Zrs. v. Liefde van Tilburg	Jan. 1930	Padang
Zrs. Aloysa Smulders en Francino v. d. Wildenberg	Zrs. v. Liefde v. Schijndel	30 Jan. 1930	Padang
Zr. Ma Hedwig	S. Fr. Xav. Z.	Maart 1930	Noorwegen
Zrs. Theresita Lemmens, Celine Wijngaarden, Josephia v. Eyk, Thecla Wielinga, Nolasca Haeren en de novicen Zrs. Stephanie Vos de Wael, Theresella Kamerbeek en Virginia Hoogstraten [2])	Francisc. v. Heythuysen	14 Febr. '30	Java
Zrs. Cyrilla, Werenfrida en Veronica......................	Ursulinen van Bergen	2 April 1930	Kavirondo
Zrs. Eufrancina O. Hinskens, Othmaria W. Simons, Jeanne E. Lübler en Joannilla A. Blaas	Francisc. v. Heerlen	7 Febr. '30	Luanfu
Teruggekeerd :			
Mgr. Pacificus Bos, Vic. Apost.	O. M. Cap.	29 April '30	Borneo
Pr. Fulgentius Koning........	„	29 April '30	Borneo
Br. Anicetus Joosten..........	„	29 April '30	Borneo
Pr. L. van Rijckevorsel	S. J.	April 1930	Batavia
Pr. J. Reynen................	Lazarist	24 April '30	Tientsin
Fr. L. Poell..................	Mill Hill	14 Febr. '30	Basankusu
Fr. L. Jacobs	„	28 Febr. '30	Kameroen

[1]) Bestemd voor een ziekenhuis voor Inlanders te Gondang Lepoero.
[2]) Met hen ging de Provinciale Overste M. Hortense Lindner ter visitatie van de 10 huizen der Congregatie op Java.

Nota. De algemeene Overste der Zusters van Liefde, Choorstraat, Den Bosch Zr. Venantia van Maanen vertrok met Zr. Simplicia .Verhuizen op 29 Jan. '30 voor visitatie naar China.

De algemeene Overste van de Broeders van O. L. Vr. te Huybergen, Br. Silvester E. C. de Maat, vertrok 24 Jan. '30 naar Ned. O.-Indië ter visitatie.

In de vorige lijst staat achter de namen van Prs. G. van Keeken, Jos. van Son en W. Ostendorff vermeld Miss. H. Franc. ; dit moet echter zijn Miss. der H. Fam. (M. S. F.).

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
Prs. Piet Eken en Guill. Peters	Montfortanen	6 Maart 1930	Shiré
Pr. H. Zey	C. ss. R.	4 Maart 1930	Brazilië
Zrs. Joanne Lacroix en Theodorine Gerritsen, alsmede M. Engelbertis v. d. Heyden....	Zrs. v. Liefde van Tilburg	Febr. 1930	Benkoelen
Zrs. Agatha de Leur, Bernardina van Vessem, Silverius Pierik en Serafia Pierik...........	„	Febr. 1930	Padang
Zr. Mre Julia	S. Fr. Xav. Z.	Maart 1930	Noorwegen
Zrs. Antonia E. Obdam en Johanna C. Hoogzaad	Zrs. O. L. Vr. der Apostelen	Febr. 1930	Afrika
Zr. Vincentia Willemse [1])	Zrs. Dom. van Voorschoten	April 1930	Curaçao
Zr. Lidwina C. Termeer	Witte Zusters	April 1930	Afrika
Br. Rosario van Duin	S. C. J.	27 Febr. '30	Stanley Falls
Br. F. Strackx.................	M. S. C.	2 Febr. '30	Brazilië
Br. Dioscorus Steur	C. S. Sp.	Febr. 1930	Belg. Congo
Overleden :			
Pr. Sigebertus Dübber (geb. 1884, missie 1915) overleden te R'dam	O. M. Cap.	18 Febr. '30	Padang
Pr. Delphinus Joosten (geb. 1894, missie 1922)................	O. F. M.	22 Febr. '30	Luanfu
Pr. Joannes Herkes (geb. 1886, missie 1916)................	O. P.	9 Mrt. 1930	Porto-Rico
Pr. J. Stevens (geb. 1892, missie 1919)	Lazarist	19 Dec. 1929	Peru
Pr. J. van de Loo (geb. 1872. Missie Batavia, overl. te A'dam	S. J.	5 April '30	Batavia
Fr. H. Drontman, overleden in Den Haag..................	Mill Hill	27 Febr. '30	Boven-Nijl en Z.-Afrika
Pr. Theodorus Buter (geb. 1897, missie 1925)...............	Picpus	25 Febr. '30	Brazilië
Pr. Th. v. d. Bom (geb. 1861, missie 1893)................	W. P.	Febr. 1930	Tabora
Zr. M. Bertilla Meyer	Z. Aarle-Rixt.	6 Nov. 1929	Mariannhill
Zr. M. Willibrorda G. Boumans	Steyl	6 Nov. 1929	Flores
Zr. Althanasia Pennings........	v. Heythuys.	Febr. 1930	Java.
Zr. Regina A. F. Egelie (geb. 1855, missie 1890)	Zrs. Dom. van Voorschoten	Jan. 1930	Curaçao

[1]) Met haar keerde van een visitatiereis terug de Algem. Overste dezer Congregatie, eerw. Moeder Priorin Hortensia Bak.

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

De Broeders van O. L. Vr. van Lourdes te Dongen gaan 1 Juli a.s. een Holl. Ind. school te Batavia beginnen ; dit wordt hun derde post op Java.

De Broeders van den H. Aloysius te Oudenbosch openen 1 Juli a.s. een Mulo-school voor jongens te Bandoeng.

De Apostolische Prefectuur Benkoelen bestaat 5 jaar. De Missieprocure der Priesters van het H. Hart te Rotterdam gaf bij deze gelegenheid een feestnummer uit van het tijdschrift „De Missiepost", waarin het resultaat van vijf jaar werken boeiend en duidelijk in woord en beeld geteekend wordt. Het meest spreken wel aan de twee kaartjes van het Missiegebied : het eerste van 1925 met één statie Tandjong Sakti, het tweede met 34 teekens aanduidende de kerken, scholen, ziekenhuizen, wijkverplegingen, jongens- en meisjes internaten, en de plaatsen die geregeld werden bezocht. Te samen beteekenen dit 28 posten. Daarenboven verschijnt sinds 1 Dec. 1929 een katholiek weekblad en deed de eerste Padangsche student zijn intrede in het Seminarie te Djocja. Moge de toekomst bewijzen dat dit goede begin al het halve werk is. Gods zegen doe het gedijen.

Missie der NederlandschePaters Augustijnen. Het Hoogwaardig Definitorium der Paters Augustijnen in Nederland heeft — behoudens goedkeuring van den H. E. Pater Generaal — besloten, een Missie te beginnen onder de Indianen in Bolivia. Zooals bekend is, wonen er in Bolivia nog ruim 2½ millioen Indianen, die zoo goed als geheel van alle geestelijke hulp verstoken zijn.

Reeds dezen zomer zullen de eerste Missionarissen naar de nieuwe Augustijnenmissie vertrekken.

Norbertinessen naar Brazilie. — In September a.s. zullen 12 Norbertinessen uit het St. Catharinasticht te Oosterhout 'n nederzetting beginnen in Rio de Janeiro.

UIT ANDERE TIJDSCHRIFTEN

B. M. Le Bulletin des Missions — *B. U. C. M.* Bulletin de l'Union du Clergé en faveur des Missions — *R. H. M.* Revue d'Histoire des Missions — *C. M.* Catholic Missions — *Z. M. R.* Zeitschrift für Missionswissenschaft und Religionswissenschaft — *K. M.* Die Katholischen Missionen — *K. M. T.* Koloniaal Missie-Tijdschrift — De *K. M.* De Katholieke Missiën — X. Xaveriana — *K.* en *M.* Kerk en Missie.

Algemeene Missiekunde.

Les Catéchuménats. B. M. Nov.-Dec. 1929. Een uiteenzetting van de voorwaarden waaraan Katechumenen moeten voldoen met als eindconclusie een scherper toezicht van de overheid in de Missies.

La Méthode d'Evangelisation chez les Non-Civilisés. B. M. Nov.-Dec. 1929. Het artikel geeft een duidelijken kijk op sommige moeilijkheden bij het bekeeringswerk zoo b.v. op de polygamie, die geen teeken is van bederf maar van stand.

Beschauliches Leben und Apostolat. K. M. Heft 1. 1930. Dit werk heeft tot doel de geestelijke vruchten van contemplatieve orden toe te passen op de missie en daar ook het contemplatieve leven in te voeren. Het werk, enkele jaren geleden begonnen, heeft zich al tamelijk wel verbreid.

Dogmatik und Mission. Z. M. R. 1. Heft 1930. In de missioneering wordt te weinig aandacht geschonken aan de Dogmatiek waarop toch onze missiebouw in geheel zijn constructie moet steunen. Omgekeerd werkt de missie weer in op de Dogmatiek. Ze maakt b.v. verschillende geloofspunten weer actueel enz.

Missions- und Kirchengeschichte. Z. M. R. 1. Heft 1930.

Mission und Weltpolitik. Z. M. R. 1. Heft 1930. Dr. Seipel schrijft over de verhouding en verplichting tusschen staat en missie.

Forstering Medical Missions. C. M. March 1930. De toestand van de Medische Missie-actie in Amerika is werkelijk verblijdend. Cursussen worden gegeven : in de missies worden hospitalen onderhouden ; enorme verzendingen naar alle deelen van de wereld.

Kultureele Problemen.

Unionsbestrebungen und Missionswerk im Orient. Z. M. R. 1. Heft 1930. Een beschrijving van de katholieke hereenigingsbeweging en meer speciaal van het hereenigings- en missiewerk in Oost-Europa en Voor-Azië.

Voor de hereeniging der Kerken. De K. M. Jan. 1930.

Schools in Mission Lands. C. M. Febr. 1930.

Missions and Civilization. C. M. Febr. 1930.

Wat deed het Katholicisme voor het kind, de vrouw en het gezin ?

Missie-Orden, Congregaties, enz.

Le P. Jean-Adam Schall S.J. B. U. C. U. Jan. 1930.

Pius XI de Missiepaus. X. Dec. 1929.

Sisters as Missionaries. C. M. Jan. 1930. Een korte beschrijving van het ontstaan en de ontwikkeling van den missie-arbeid der Zusters.

Balasabramania Aiijer. K. U. Heft 1. 1930. Weer een held, die den uiterst moeilijken stap van het Hindoeisme naar het Katholicisme aandurfde.

De eerste Franciscaner-missie op Java, door C. Wessels S.J. Studiën CXIII (1930).

Afzonderlijke streken.

Indië. *Hindu- und Mohammedanermission in Indien.* K. M. Heft 2. 1930. De Hindoe staat scherp tegenover den Mohammedaan; zijn verdraagzaamheid tegenover de Christenen is veranderd in een nationalistisch streven tegen de westerlingen.

L'Inde et quelques-uns de ses problèmes. B. M. Nov. Dec. 1929.

Missieproblemen in Engelsch-Indië. X. Jan. 1930.

Les origines du Clergé indigène dans l'Inde. R. H. M. Mars 1930. In Goa bestond reeds een seminarie, bestuurd door Franciscanen, vóór Franciscus Xaverius. Deze nam het over. In 1749 waren er reeds 5 seminaries. In 1606 werd bepaald dat alleen Brahmanen mochten worden toegelaten. In 1636 werd de eerste Brahmaan bisschop gewijd. Het gehalte der inlandsche priesters was niet altijd hoog.

De eerste Franciscaner missie op Java, door C. Wessels S.J. Studiën. Dl. CXIII (1930).

Is Katholiciteit een beletsel om in 's lands dienst vooruit te komen? K. M. T. Febr. 1930. De schrijver van dit artikel meent op grond van eigen ervaring deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden.

De R. K. Kerk in Nederlandsch-Indië. K. M. T. Febr. 1930.

Zending contra Missie. K. M. T. Dec. 1929.

China. *Een nieuwe documenten-verzameling van de Chineesche missie.* K. en M. Jan. 1930. Dit artikel geeft een korten inhoud van het eerste deel der Franciscaansche documenten over China. (13e en 14e eeuw).

Het brandend vraagstuk in China. De K. M. Febr. 1930. Jong China dweept met Westersche ideeën; de Katholieke Kerk wordt in een verkeerd daglicht gesteld: de hulp van katholieke geleerden is hoog noodig.

Egypte. *De Islam in Egypte.* X. No. 74. Sinds de 7e eeuw is het Mohammedanisme Staatsgodsdienst; er groeit nu een modernistische beweging. De protestanten, gesteund door de Engelsche autoriteiten, zijn er ons ver voor. Zeer weinig bekeeringen. Hetzelfde van denzelfden schrijver uitvoeriger in deze afl. van H. M.

N.-Afrika. *Le Christianisme sur les côtes barbaresques jusqu'au XIX siècle.* R. H. M. Mars 1930.

Congo. *Vers l'Avenir!* B. U. C. M. Jan. 1930. Het program der Zendelingen, hetwelk vooral bestaat in samenwerking met het gouvernement en de handelszaken.

BOEKBESPREKING

Titel: De Kerk van Zweden, 829—1929.
Schrijver: Mgr. B. D. Assarson.
Bewerker: fr. Andreas (Nicolaas Metz) O. Cist.
Uitgever: Desclée De Brouwer & Co., Brugge, en Foreholte, Voorhout.
Formaat: kl. 8° p. 148.

Het elfde eeuwfeest van Zwedens kerstening heeft Mgr. B. D. Assarson, de provicaris der huidige Missie. herdacht in een aantrekkelijk geschreven monographie, die door den grooten propagator der Noorsche Missie pater Andreas Metz is bewerkt en aldus geschikt gemaakt voor de vele belangstel lenden in Nederland en België. In een aankondiging las ik, dat het boekje zich laat lezen als een roman. Dit is niet te veel gezegd. Hoe kan het trouwens anders, waar de geschiedenis van Zweden zooveel heerlijke en droevige maar steeds spannende lotgevallen kent.

Door de vele historische aanrakingspunten, die de Scandinavische landen en Finland hebben, kwam de bewerker er toe ook van Denemarken, Noorwegen en Finland een en ander te vertellen en zoo ontstond eigenlijk een schets der Noorsche Missies, door p. Metz, onder den titel van „De getuige van den stroom" aan het werk van Assarson toegevoegd, Deze teekent immers het werk der Katholieke Kerk in zijn vaderland als een „sterke", eerst „verborgen" dan „doorbrekende", daarna helaas „opdrogende" maar trots alles toch „onweerstaanbare" stroom.

Moge het boekje veel lezers vinden. Dan zal het „naschrift" van den bewerker zeker veel belangstellenden en daadwerkelijk-belangstellenden voor de Zweedsche missie winnen. Th. B.

Titel: Descriptio geographica et statistica provinciarum et Missionum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum.
Samengesteld: Jussu Ministri Generalis R.mi P. Melchioris a Benisa.
Uitgeefster: Curia generalis. Via Boncompagni 71. Roma.
Formaat: Fol. 80 + XXX en 38 kaarten.

Bij haar vierde eeuwgetij heeft de Capucijnenorde een overzicht gepubliceerd van haar tegenwoordige verbreiding over de wereld en van den stand van haar werkzaamheden. Met haar 21 Provincies en haar 17 Missies beteekent dit, dat zij een overzicht geeft van een belangrijk stuk arbeid

der Kerk. Daarom is voor ieder deze verzameling van uitvoerig toegelichte statistieken van belang. Nu deze wordt vervolledigd door 38 flinke, gekleurde en prachtig verzorgde kaarten, is er feitelijk een atlas hierarchicus ontstaan, die iedereen, die belang stelt in den groei der Kerk en in haar missie-arbeid een prachtig hulpmiddel biedt om zich te oriënteeren. De orde heeft met deze publicatie aan allen een grooten dienst bewezen, en zich zelf ongezocht een schitterend monument gesticht. Want deze verzameling kaarten moest, om den arbeid der orde te belichten, feitelijk heel de wereld in beeld brengen. En daardoor laat zij zien hoe voor heel de Kerk de Capucijnen een krachtigen steun vormen, en demonstreert zij ad oculos dat het visioen van Sint Franciscus, die de bouwvallig-wordende Kerk steun zag zoeken bij hem, ook in onze dagen en ook in de Capucijnen nog steeds verwerkelijkt wordt.

Wie wat ernstig werk maakt van missiestudie kan deze royale publicatie niet missen. Vindt men het te lastig deze te Rome te bestellen, dan zal de bekende missieprocurator P. Desiderius te Velp bij Grave zeker als tusschenpersoon willen optreden. Ik hoop dat hij er veel leveren mag. De degelijke missiekennis zal er door gebaat zijn. Th. B.

Titel: De Catechismus verklaard door voorbeelden uit de Missie.
Schrijver: p. Herman Fischer. S. V. D.
Bewerker: J. O. Mercator.
Ingeleid door Dr. Th. Verhoeven.
Uitgegeven door den boekhandel St. Willibrordus te Uden. N.-Br.
Formaat: royaal 8°, XVI + 458 blz. 12×25 c.M. Prijs: linnen f 3.75, carton f 3.—.

De kracht van het Catechismus-onderricht schuilt in het vertellen, zegt het prospectus van dit werk; en ,,een rijk nog weinig ontgonnen gebied van de schoonste godsdienstige voorbeelden biedt ons de geschiedenis van de heidenmissie" zegt de inleider in zijn voorwoord. Daarbij voeg ik nog de mededeeling, dat de oorspronkelijke Duitsche uitgave .welke door deken Franssen besproken is in onzen 1en jaargang, blz. 73, bewerkt is in verband met den catechismus, die in Nederland gebruikt wordt, en dat er ook verschillende voorbeelden uit onze koloniale missies zijn ingelascht.

Hierbij heb ik — naar ik meen — de beste aanbeveling geschreven, die ik schrijven kan. Want iets zeggen over de beide stellingen, welke aan dit boek het aanzijn schenken, lijkt mij water dragen naar de zee.

Daarom: laten catechisanten dit boek gebruiken. Het zal hun en hun leerlingen helpen, en ongemerkt door de missie idee te doen doordringen, ook hun geloofsleven verdiepen. Th. B.

INHOUD VAN DEN ELFDEN JAARGANG

BERICHT OVER HET ALGEMEEN REGISTER

Het Register op de eerste tien jaargangen van ons tijdschrift is gereed en afgedrukt. Het wordt gratis gezonden aan alle leden van den Priester-Missiebond en aan alle abonnees van ons tijdschrift, die het op inliggedne bestelkaart

AANVRAGEN

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 29 Aprilis 1930. J. POMPEN, Vic.-Gen.

No. 1 — Jaarg. XI · Voorschoten, November 1929

BIJLAGE VAN
HET MISSIEWERK
ORGAAN VAN DEN
PRIESTER-MISSIEBOND

Deze bijlage verschijnt zoo dikwijls het bestuur het wenschelijk acht en wordt alleen aan de Leden van den Priester-Missiebond toegezonden.

CLERUS EN MISSIEACTIE

Toespraak van Mgr. A. G. M. Sweens, president van het Seminarie te Haaren op de vergadering van den P. M. B. te Tilburg.

De Heeren Bestuurders van den diocesanen Priestermissiebond hebben mij verzocht om op deze vergadering eene toespraak tot U te houden. Maar gelukkig hebben zij er bij gevoegd, dat die toespraak slechts kort en eenvoudig behoefde te zijn. Want om eene rede te houden zoogenaamd in grooten stijl, daartoe ben ik niet bekwaam ; en om lessen uit te deelen over de bevordering der missieactie daartoe acht ik mij niet bevoegd tegenover u, van wie de meesten op het gebied der missie-bevordering heel wat meer gepresteerd hebben dan ik. Staat mij dus toe eenvoudig een paar punten, die wellicht kunnen dienen om den ijver voor de missiën bij U nog te vermeerderen, aan uwe welwillende aandacht voor te stellen. Namelijk vooreerst dat de hulp, die het geloovige volk moet geven voor de missioneering der ongeloovigen, niet naar behooren kan geschieden zonder de medewerking en de leiding der geestelijkheid, in 't bijzonder der parochiegeestelijkheid ; ten tweede dat een parochieherder, een pastoor of kapelaan, die den missieijver bij zijne parochianen weet gaande te maken, daardoor ook het geestelijk heil zijner eigen parochianen op uitnemende wijze behartigt.

I. Ik zeg vooreerst, dat de taak, die de geloovigen te vervullen hebben om de missionarissen te helpen in de uitbreiding van het Rijk van onzen Heer en God Jezus Christus, niet naar behooren kan vervuld worden zonder de medehulp en de leiding der geestelijkheid, in 't bijzonder der parochiale geestelijkheid. Immers zonder die medehulp en die leiding kan het missiewerk der geloovigen niet hebben de twee hoedanigheden, die het uit den aard der zaak moet hebben, namelijk dat het moet zijn algemeen, en dat het moet zijn duurzaam of bestendig.

1. De missiebeweging onder de geloovigen moet zijn algemeen, d.w.z. allen moeten er aan meedoen, mannen, vrouwen en kinderen. Rector Bekkers, de volijverige nationale Directeur van het S. P. L. heeft het reeds opgemerkt in de merkwaardige brochure, die hij in het jaar 1925 het licht heeft doen zien, dat gezien het betrekkelijk geringe aantal katholieken over de geheele wereld tegenover degenen die den waren God niet kennen, slechts 300 millioen katholieken tegenover ruim 1100 millioen ongeloovigen, de Katholieke Kerk hare uiterste krachten moet inspannen, de hulp van al hare kinderen noodig heeft, om door eene betrekkelijk geringe minderheid de groote meerderheid overtuigend te onderwijzen. En wat de practijk ten dezen eischt wordt ook door de theorie aangetoond. Immers als onze Goddelijke Meester aan allen zonder uitzondering den plicht oplegt om voor de uitbreiding van het Godsrijk te bidden, als iedereen verplicht is zijnen naaste in zijn nood te hulp te komen, welke plicht des te zwaarder drukt naar mate de nood des naasten grooter is, en de middelen om te helpen meer onder ons bereik liggen, als eindelijk de normale groei van Christus' mystiek lichaam, niet anders dan dat bij het natuurlijk lichaam het geval is, de medehulp van alle ledematen eischt, dan volgt daaruit dat ieder geloovig christen den onafwijsbaren plicht heeft de geloofsprediking bij de heidenen te ondersteunen, minstens door gebeden en verstervingen, en zoo eenigszins mogelijk is, ook door stoffelijke middelen.

Welnu wanneer dat het geval is, wanneer in den heiligen krijg voor de vestiging van Jezus' wereldheerschappij er algemeene dienstplicht bestaat in den meest volstrekten zin voor alle christenen, dan volgt daaruit, dat de leiding in dien krijg moet genomen worden door degenen, die van Godswege de leiders zijn der geloovigen

in elke geestelijke onderneming dus ook in de missiebeweging. Daarom wilde dan ook Pater Leopold van Rijckevorsel in de bekende brochure, die is geworden de klaroenstoot, waardoor de missieijver in Nederland is wakkergeschud, *Missieactie in Nederland*, de leiding dier actie zien toegewezen aan den seculieren clergé ; en Dr. Ahaus stemt hem bij, dat uit den aard der zaak zelve voldoende blijkt, dat de leiding der missieactie aan niemand beter en veiliger kan worden toevertrouwd dan aan onze seculiere geestelijkheid. Dit blijkt uit den aard der zaak zelve, zegt Dr. Ahaus, en dit terecht vooreerst omdat de seculiere geestelijkheid als over 't algemeen de zielzorg in de parochies voerend meer onmiddellijk met het geloovige volk in alle zijne geledingen in aanraking komt ; vervolgens omdat de seculiere geestelijken, die geene enkele particuliere missie voor hunne rekening hebben, vanzelf onpartijdiger staan tegenover de verschillende missiebelangen, en beter geschikt zijn om de centrale, pauselijke missiegenootschappen, die immers boven alle den voorrang moeten hebben, dien voorrang te verzekeren.

Wat nu die algemeenheid van de missieactie, die en theoretisch en practisch gevorderd wordt, betreft, daar zijn wij ook in ons bisdom nog niet aan toe. De cijfers der H. Kindsheid staan mij niet ten dienste, maar wat het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs betreft, vermelden de laatste Annalen, dat de opbrengst der contributies in het laatste dienstjaar, Mei 1928—29, voor ons bisdom is geweest f 62430 afgezien van het in dit dienstjaar vrijgekomen legaat, dat de rekening heeft geflatteerd. Dit is nu wel een mooi cijfer, vooral als men het vergelijkt met het cijfer van 1917, f 9748, het jaar voor de opleving van de missiebeweging. Maar als men bovengenoemde som deelt door f 1,30, de jaarlijksche contributie, dan komt men tot een getal van nog geen 48000 contribuenten in ons heele bisdom. En als men dan rekent, dat er onder de katholieke bevolking van ons bisdom, die volgens de laatste statistiek ruim 600,000 zielen bedraagt, toch wel als men de kinderen en degenen die niets kunnen bijdragen daarvan aftelt, er nog 300,000 zullen zijn, die een halven stuiver per week kunnen offeren, dan komt men tot de conclusie dat het aantal contribueerenden tot de Voortplanting nog niet een zesde gedeelte bedraagt van hetgeen het moest en kan bedragen. Wat is de oorzaak daarvan ? Niet dat de liefde voor de missie bij het volk er niet is. Dat blijkt

genoeg uit de feiten. Nomina sunt odiosa ; maar er zweeft mij op het oogenblik eene parochie voor den geest, eene vrij aanzienlijke parochie, waar voor enkele jaren de contributies voor de Voortplanting de bespottelijke som van f 3,50 opbrachten. Maar toen de geestelijkheid de hand aan den ploeg had geslagen, een missiefeest had georganiseerd, dat schitterend slaagde, toen traden er aanstonds 682 leden toe, en in de laatste rekening prijkt diezelfde parochie met een mooi cijfer van nagenoeg f 900. De missieliefde is er dus wel bij onze menschen, maar hier en daar sluimert zij, omdat er geen Ezechiel is, die over de dorre beenderen profeteert, ik wil zeggen, omdat de herder zijn plicht verwaarloost, namelijk ofwel het Genootschap niet opricht, ofwel er de hand niet aanhoudt.

Over de algemeenheid der deelname aan de Voortplanting sprekend verdient voorzeker eene eervolle vermelding de parochie Apeltern, waar, zooals de laatste Annalen melden, alle huisgezinnen zonder uitzondering als leden der Voortplanting zijn ingeschreven. Een mooi voorbeeld tot navolging van een kleine aan de grootere gegeven.

Een verreweg minder gunstig beeld geeft de toestand in ons bisdom van het derde der pauselijke missiegenootschappen, het Liefdewerk van den H. Petrus tot steun van de opleiding der inlandsche priesters in de missiegebieden. Volgens eene opgaaf van het jaar 1923 bedroegen de contributies in ons bisdom slechts f 2809 tegenover f 6697 in Utrecht, f 9934 in Haarlem, f 2726 in Roermond, en f 2423 in Breda. Nu is het wel waar, dat op het punt studiebeurzen voor het S. P. L. volgens de bovenvermelde opgave ons bisdom aan de spits stond ; maar op het punt Weldoenersbijdragen stond het op de laatste plaats. En iedereen zal tòch moeten toegeven dat het voor de richtige werking van het S. P. L. voornamelijk aankomt op de jaarlijksche bijdragen, meer dan op toevallige en veranderlijk gestichte studiebeurzen. En volgens eene mededeeling mij verstrekt door den Eerw. diocesanen Directeur Rector Vingerhoets zijn er in ons bisdom momenteel nog 180 parochies van de 313, vanwaar nog geen contributies voor het S. P. L. binnenkomen.

U ziet dus, E. H. dat wat betreft de algemeenheid der deelname aan de missioneering in ons bisdom het ideaal, door onzen beminden Bisschop Mgr. Diepen herhaaldelijk geuit, dat ook het onze moet zijn : „Ieder kind lid der H. Kindsheid, ieder volwassene lid der

Voortplanting, en die iets meer kan doen ook lid van S. P. L." dat dat ideaal nog lang niet bereikt is, zelfs niet begint te gloren.

2. Het werk tot ondersteuning der wereldevangelisatie moet behalve algemeen ook nog zijn duurzaam en bestendig, en dit is eene nieuwe reden, waarom de medewerking en de leiding der geestelijkheid en bijzonder der parochiegeestelijkheid daarbij onontbeerlijk is. Immers de taak, door onzen Goddelijken Verlosser bij Zijne Hemelvaart als bij testament aan de Apostelen en hunne opvolgers opgelegd, zal niet geëindigd zijn, voordat het evangelie aan alle schepselen zal zijn verkondigd. De consummatio, naar Jezus in een plechtig oogenblik aan de Apostelen voorzegde, zal niet komen, voordat het Evangelie des Rijks over de geheele aarde tot getuigenis aan alle volken zal zijn gepredikt. (Matth. XXIV 14). Hetzelfde werd reeds voorbeduid in het geheimzinnig droomgezicht van Nabuchodonosor, dat de koning zich niet meer kon herinneren en de Babylonische Wijzen niet konden verklaren : de steen, die door eene onzichtbare hand van den berg werd losgemaakt en het trotsche standbeeld der vier heidensche wereldrijken vergruizelde, groeide aan en bleef groeien, totdat hij werd een groote berg, die de geheele aarde vervulde.

En als wij nu E. H. de teekenen des tijds eens aandachtig nagaan, zien wij dan niet, dat de toestand der heidensche wereld een steeds voortdurenden, steeds meer intensen missiearbeid vordert ? Gaandeweg en in snel tempo breiden zich de missiegebieden uit. De missionarissen dringen steeds verder door in streken en gebieden, die voorheen onbekend waren. Van verschillende kanten vernemen wij den noodkreet der missionarissen, dat de oogst blank te velde staat, maar dat de werklieden ontbreken om hem binnen te halen. Daar komt nog bij, dat de Protestanten tegenwoordig meer dan ooit een koortsachtigen ijver ontplooien om aanhangers te werven en de Katholieken voor te zijn ; daar komt ook nog bij, dat de onbeschaafde of halfbeschaafde volken tegenwoordig meer en meer naar zelfstandigheid hunkeren, en eene zekere beschaving zoeken ; en wanneer zij niet spoedig het zoete juk van Christus op zich nemen, dan is het te vreezen dat zij zich met eene valsche, aan het christendom vijandige, beschaving zullen tevreden stellen ; en dan zijn zij verder van den waren godsdienst verwijderd dan te voren. Uit dit alles blijkt, dat het werk der missioneering geen

stagnatie mag lijden, dat het niet aan rijzen en deinen onderhevig mag zijn, dat het niet afhankelijk mag zijn van toevalligen ijver, van toevallige vrijgevigheid, maar dat het op een stevige, soliede basis moet gevestigd worden, en het ,,plus ultra'' als wapenspreuk moet nemen. Dit nu is niet mogelijk wanneer het missiewerk niet georganiseerd wordt, en ook daarom is dus de medewerking en de leiding der parochiale geestelijkheid eene conditio sine qua non.

Zeer in 't bijzonder geldt wel, hetgeen ik zooeven gezegd heb, voor de drie zoogenaamde Pauselijke missiegenootschappen, de Voortplanting des Geloofs, de H. Kindsheid en het Pauselijk Liefdewerk van den H. Petrus. Deze drie toch zijn door de H. Kerk als de hare verklaard, zij zijn alzoo geplaatst onder de leiding der Hierarchie, zij zijn de drie officiëele lichamen, waardoor de Kerk hare wereldzending tracht te vervullen. 't Is daarom dat de H. Stoel de Voortplanting, ofschoon dòor leeken opgericht en voorheen door leeken bestuurd, aan de leekenleiding heeft onttrokken en onder de leiding van priesters geplaatst, 't is daarom dat Pius XI den zetel van het bestuur der Voortplanting evenals dat van S. P. L. naar Rome heeft verplaatst, en in een Motu Proprio van dit jaar beide Genootschappen onder éénen Voorzitter en éénen centralen Raad heeft vereenigd. Ik zou dus willen zeggen, dat het voortaan voor een pastoor niet meer is een werk van vrijwilligen zielenijver om de drie Pauselijke Genootschappen in zijne parochie te organiseeren en te behartigen; 't is voor hem een beroepsplicht, een integreerend deel van zijn herderlijk ambt. 't Is zijn plicht, omdat hij is een lid der Kerkelijke Hierarchie, omdat hij is een dienaar van Hem, die in de evangelische parabel zijne dienaren uitzond om niet alleen de eerstgenoodigden ten feestdisch te noodigen, maar hen ook uitzond naar de uiteinden der wegen om de blinden, lammen en kreupelen, en allen die zijn vonden, op te roepen, totdat de feestzaal gevuld werde. Zeer terecht heeft dus onze Bisschop in de laatst gehouden Diocesane Synode op dezen plicht gewezen: ,,Praeclarissimum missionum inter infideles opus sacerdotes cordi habeant, illumque in finem non tantum ipsi nomen dent piae unioni Cleri pro missionibus, sed inter fideles sibi commissos varia instituta, ab Ecclesia probata, enixis viribus promoveant, imprimis Propagationis Fidei, Sanctae Infantiae et Opus S. Petri, quae tria Sancta Sedes Apostolica veluti sua agnovit et prae caeteris commendari voluit.'' (n. 110)

II. Nog een tweede punt wilde ik gaarne belichten, namelijk dit dat de geestelijke herder door te ijveren voor de belangen der vreemde missiën zijne eigen parochie geen afbreuk doet, maar integendeel den bloei van het godsdienstig leven onder de zijnen ten zeerste bevordert. De zaak is eigenlijk zeer eenvoudig. Zij weten uit de verklaring van het Concilie van Trente, dat het geloof de grondslag en de wortel is van alle heiligmaking, „humanae salutis initium, fundamentum et radix omnis justificationis" (Sess. VI de Justif.) dus niet alleen van de eerste heiligmaking, maar ook van allen groei in deugd en heiligheid. Gelijk een plant of een boom uit den wortel het levenwekkend sap der vruchtbare aarde trekt, waardoor hij groeit, en bloesem en vruchten vermag voort te brengen, zoo krijgt ook de geloovige door het geloof de kracht om zijn geestelijk leven te verstevigen, om in heiligheid toe te nemen. Maar opdat het geloof dien heilzamen invloed hebbe, moet het zijn een levendig geloof, zooals de H. Jacobus ons leert. Het moet zijn een geloof, dat niet enkel ons verstand verlicht, maar ook ons hart verwarmt, dat een voedingshaard is van ons geestelijk leven, zooals de Apostel zegt : „Justus meus ex fide vivit." Als wij willen zien, E. H. wat een levendig geloof vermag, slaan wij dan het elfde hoofdstuk op van den Brief van Paulus aan de Hebreeuwen, waarin de Apostel met begeesterende woorden het geloof der Aartsvaders schildert. Hoe moeten wij dan ons geloof zoo levendig maken ? Door het in werking te stellen, door het in verbond met de liefde werkzaam te maken. „Fides, quae per charitatem operatur." Gelijk wij de ledematen van ons lichaam moeten gebruiken om ze te ontwikkelen en lenig te houden, daar zij anders atrophieeren zoo moeten wij ons geloof ook door de liefde laten werken, anders zal het kwijnen. Fides si non habeat opera mortua est. En hoe kunnen wij nu ons geloof beter laten werken, het een krachtiger oefening geven dan door ons te beijveren om dat geloof ook aan anderen, die het nog niet hebben, mede te deelen ? Wanneer onze geloovigen een diep besef hebben van den droevigen toestand dergenen die den waren God nog niet kennen, zullen zij dan niet leeren dankbaar te zijn aan den goeden God, die hun zonder eenige verdienste van hunnen kant het licht des waren geloofs heeft geschonken ? Wanneer onze geloovigen leeren te bidden. leeren offers te brengen om den Naam van onzen Heer Jezus Christus aan de heidenen

te doen kennen, zal dan de liefde tot Christus in hen niet des te vuriger worden ? Daarenboven de ijver voor de missiën zal aan de geloovigen ook de gelegenheid geven om verschillende goede werken te beoefenen. Hij zal van zelf leiden tot de veelvuldige H. Communie, tot het dikwijls bijwonen der H. Mis en andere godsdienstige plechtigheden. De meisjes zullen door de missienaaikringen leeren haren tijd nuttig te gebruiken. Och E. H. ik behoef slechts een beroep te doen op uwe eigen ondervinding, als in uwe parochie de missiebeweging levendig is. Ik ten minste kan dit ten volle getuigen van den tijd, toen ik in Den Bosch pastoor was, toen daar door de missievereeniging St. Franciscus Xaverius zoo schitterend werd gewerkt. De H. Lucas roemt in de Handelingen der Apostelen den schitterenden toestand van de Kerk van Antiochië ; hoe daar zoovelen tot den godsdienst van Jezus Christus bekeerden, hoe zij daar voor het eerst den naam van christenen ontvingen, hoe daar de charismata rijkelijk bloeiden. Maar de Kerk van Antiochië was ook de eerste die missionarissen naar de heidenen uitzond ; Paulus en Barnabas en Joannes Marcus.

En gij behoeft ook niet bang te zijn, dat uwe parochianen, wanneer zij voor de missiën hunne stoffelijke gaven zullen brengen, hunne eigen parochie in den steek zullen laten. Pius XI in de Encycliek „Rerum Ecclesiae" vermaande de Bisschoppen, dat zij niet huiverig moesten zijn om hunne priesters voor de missiën af te staan, want dat O. L. Heer dat genis in ruime mate zou vergoeden. En eveneens wanneer gij de milddadigheid uwer parochianen voor de missiën weet op te wekken of aan te moedigen, dan zult gij daarvan ook de gewenschte gevolgen ondervinden. Want dan zult gij hun hebben bezorgd het donum dandi, dat nu wel niet is een donum Spiritus Sancti, maar toch daarmede deze overeenkomst heeft, dat het wonderbare, onverwachte uitwerkingen heeft. „Date et dabitur vobis ; mensuram bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum." Luc. VI 38. Ik geloof dus, E. H. wanneer gij het geestelijk heil uwer parochianen wilt bevorderen, en welke herder wil dat niet ? dat gij dan geen doeltreffender middel kunt aanwenden dan door hun ijver voor de vreemde missiën op te wekken. En ook geen zachter middel, want ge behoeft daarvoor geen strafpredikatie's te houden, maar ge behoeft niet veel meer te doen, dan, zooals

Dr. Ariëns z.g. zegde, aan te moedigen, toe te zien en te applaudisseeren. Om het geestelijk leven uwer geestelijke kinderen te onderhouden en te versterken is zeer aanbevelenswaardig de taktiek, die weleer de weduwe van Sarepta gebruikte om het lichamelijk leven van haar zelve en haren zoon gedurende den hongersnood te onderhouden. Die weduwe had nog slechts een handvol meel en een weinig olie in hare kruik om een enkel brood te bakken voor haar zelve en haren zoon, en dan te sterven, zooals zij zeide. Die schamele voorraad werd nog door den profeet Elias van haar opgeëischt. 't Was een harde dobber voor het arme mensch. Maar zij toonde zich edelmoedig. En tot belooning van die edelmoedigheid bleef haar meelvat steeds gevuld en bleef haar oliekruikje steeds vloeien zoolang de hongersnood duurde. Eveneens wanneer gij de vreemde missiën laat deelen in de godsdienstige milddadigheid uwer parochianen, dan zal het oliekruikje uwer eigen parochieele werken niet uitdrogen, maar onverminderd ook uwe parochieele werken blijven voorzien.

Laat mij ten slotte als een voorbeeld, dat wij te volgen hebben in de ondersteuning der vreemde missiën eens voorstellen de geschiedenis van de inname van Jericho door Josue. Alvorens Josue en de Israelieten het beloofde land konden bemachtigen, moest eerst Jericho ingenomen worden. Gedurende zes dagen moest het geheele volk, mannen, vrouwen en kinderen rondom de stad trekken, en den zevenden dag zeven maal. Maar de priesters moesten voorgaan, en het volk volgen. Het volk mocht geen kik geven voordat de priesters met de bazuinen het teeken hadden gegeven. Op den zevenden dag bij den zevenden omgang daar staken de priesters op het teeken van Josue de bazuin, en onmiddellijk viel het geheele volk met een vervaarlijk krijgsgeschreeuw in, en de muren der stad vielen in, en Jericho werd zonder slag of stoot genomen. Zoo moeten ook wij, om het rijk van Jezus Christus op aarde te verbreiden, eerst het helsche Jericho, de stad des duivels innemen en verwoesten. Alle geloovigen moeten daaraan meedoen, mannen, vrouwen en kinderen. Maar de priesters moeten voorgaan. En wanneer wij dan allen gezamenlijk optrekken en ook volharden gelijk de Israelieten, dan zal ook het helsche Jericho, het rijk des duivels op de aarde vallen, en op de puinhoopen zal dan de troon van onzen Heer en Koning worden opgericht.

VERGADERINGEN VAN DEN PRIESTER-MISSIEBOND

In vier onzer diocesen heeft de P. M. B. de gewone tweejaarlijksche vergadering gehouden. Eerst Roermond op 12 Augustus tijdens de Heerlensche missieweek; dan Haarlem op 26 September tijdens de HAMAT, vervolgens 's-Hertogenbosch te Tilburg bij den Katholiekendag van 29 September; eindelijk Utrecht op 15 October bij gelegenheid der Missietentoonstelling te Hilversum.

Allen mochten zich verheugen in een meer of minder talrijke deelname van den clerus; den Haag zag zelfs meer dan 100 leden uit den parochieelen clerus bijeen.

Heerlen behandelde het Missiewerk in de parochie (deken Rhoen van Sittard), in de jeugdorganisatie (conr. J. Vermeulen van Huybergen), en in de school (de heer Oud te Heerlen). Den Haag bracht een uiteenzetting over de Chineesche troebelen en de missie (p. Th. v. Oyen C.M.), over Huisvlijt voor de missie (ir. H. Thumissen zie dit nummer), en over de missieactie als parochie-arbeid (door p. H. de Greeve S.J.). Tilburg hoorde mgr. Sweens, de president van het seminarie over Clerus en Missieactie (zie hiervoor) en Hilversum luisterde naar een kort woord van Mgr. Bekkers overhet nut van de missieactie voor den clerus en een pakkende uiteenzetting van p. de Louw, waarom wij priesters den missionaris moeten helpen.

Uit de verslagen, welke op deze vergaderingen werden uitgebracht bleek, dat de P. M. B. onder onzen clerus steeds dieper wortel schiet, de absolute deelname van alle seculieren wordt hoe langer hoe meer benaderd. In Utrecht ontbreken er nog maar een 25 op de ruim 600, in den Bosch en in Haarlem een 40-tal. De Pauselijke Genootschappen toonen overal vooruitgang, zooals men zien kan uit de cijfers in dit nummer uitvoerig gepubliceerd. De missiefeesten worden geregeld nu hier dan daar voortgezet. De algemeene missieactie blijkt door missienaaikrans en huisvlijt, door medische missieactie en verkeersmiddelenhulp steeds meer gedifferentieerd te worden en dus in extensiteit en intensiteit toe te nemen.

Wij mogen dan ook gerust de blijde woorden, waarmede pastoor Voskuilen zijn verslag eindigde toepassen op de geheele Nederlandsche missieactie:

Ruim tien jaar geleden bracht de Voortplanting nog geen 30.000,

de Kindsheid 84.000 gulden op, te zamen ongeveer f 114.000.— ; nu halen de drie Pauselijke Genootschappen bijna het *zevenvoudige*: f 776.000.—. En hoeveel er bovendien nog gegeven wordt getuigen de meer dan 70 studiehuizen en de ruim 7000 studenten, waaruit onze missionarissen worden gerecruteerd, en de sommen, die zeker in de millioenen loopen, welke aan het werk onzer geloofsboden worden geschonken.

Ruim 10 jaar geleden was S. P. L. nog onbekend : nu ondersteunt het meer dan 800 seminaristen in de missielanden.

De missieactie was bijna uitsluitend beperkt tot de keuken, nu is zij een onderdeel van de zielzorg geworden.

Missionaris-worden werd toen vaak beschouwd als een laatste uitkomst voor geestelijk of stoffelijk minderbedeelden, nu staat de missionaris op de plaats die hem toekomt, vooraan in de rij van hen, die Christus' werk voortzetten.

Dat werk is zeer zeker het werk van Gods Voorzienigheid, het werk van den Geest Gods, die blaast waar hij wil, het werk van zijn Kerk ook ; maar daarom ook van haar dienaren. De onmiddellijk belanghebbenden, de missionarissen en hun medebroeders hebben aan dat werk geofferd hun arbeid en hun moeite, hun volharding en hun wijsheid, maar het succes is toch ook voor een niet minder gering deel alleen zóó algemeen kunnen worden door de gestadige medewerking der parochiëele geestelijkheid.

Voor dat goede en schoone werk verdient die clerus de hulde en den dank van allen, die het heil der wereld ter harte gaat.

Maar het succes is ook een bewijs van onze verantwoordelijkheid : het volk, het volgzame en goede katholieke volk voelt voor de missie wat *zijn* clerus er voor voelt.

En in dien zin ligt de voortzetting van den missiearbeid in onze hand, en zal God er *ons*, priesters, ook eenmaal rekenschap van vragen.

VERSLAG VAN DEN P. M. B. IN HET BISDOM DEN BOSCH 1927—1929

In de vergadering van de diocesane afdeeling van den P. M. B. bij gelegenheid van den dioc. Katholieken-dag op 29 Sept. j.l. te Tilburg gehouden. werd door den Secretaris, Mgr. Hermus, ook een verslag uitgebracht over de resultaten van de missieactie in het Bossche bisdom in de laatste jaren.

Ter illustratie der samenvatting van ons voorgaand artikel geven wij hier de belangrijke cijfers uit dit verslag.

1. *Het aantal Leden van den Priester-Missiebond* steeg, wat de Seculiere Geestelijken betreft, nog met 1 %, zoodat hun aantal toen bedroeg 606, dat der Regulieren bedroeg 410, zoodat thans in ons bisdom 1016 *priesters* bij den P. M. B. zijn aangesloten.

2. *Het aantal Missie-naaikringen bij de Federatie aangesloten* bedraagt thans 46, wat een toename in 't laatste jaar beteekent van 16.

3. *Het aantal Missie-huizen* breidde zich de twee laatste jaren uit met 4 en steeg van 25 tot 29.

Bedoeld zijn hier alleen de missiehuizen van stricte missie-congregaties en van de Congregatie die *hoofdzakelijk* voor de missies werkzaam zijn.

Dat zijn de volgende :

Van de *Witte Paters* : 1 Sterksel, 2 ,,St. Charles" Boxtel, 3 Procure Boxtel.

St. Joseph's-Congregatie van Mill-Hill : 4 Tilburg.

Missionarissen van Scheut : 5 ,,Sparrendaal" Vught, 6 Nijmegen.

Mission. van het Goddel. Woord : 7 Uden (tevens Procure), 8 Helvoirt (noviciaat).

Mission. van de H. Familie : 9 Kaatsheuvel (Proc.), 10 Grave (Nov.), 11 Goirle.

Paters van den H. Geest : 12 Gemert.

Afrik. Mission. van Lyon : 13 St. Michiels-Gestel.

Mission. v. h. H. Hart : 14 Tilburg (Nov. voor Broeders en Procure), 15 Berg en Dal, 16 Zes Gehuchten.

Priesters v. h. H. Hart : 17 Asten (Nov.), 18 Nijmegen, 19 Brouwhuis (Juvenaat).

Montfortanen : 20 Oirschot (scholast.).

Lazaristen : 21 Nijmegen (studiehuis).

Paters der H.H. Harten : 22 St. Oedenrode.

Assumptionisten 23 Boxtel (Stapelen).

Oblaten v. d. H. Franciscus van Sales 24 (Tilburg).

Witte Zusters 25 Esch (postulaat).

Dienaressen v. d. H. Geest 26 Uden.

Zusters v. h. Kostbaar Bloed 27 Aarle-Rixtel.

Franciscanessen Missiezusters v. d. H. Antonius 28 Asten.

Zusters der Christel. Scholen 29 Boxmeer

Uit een onderzoek door den Secretaris ingesteld, bleek, dat in genoemde Huizen thans 1559 *studenten en novicen* voor het missiewerk worden opgeleid.

Daaronder zijn er zeker vele (vooral van de niet stricte Missie-Congregaties) die na hun opleiding niet naar de missies gezonden worden. Wij bemerken hierbij echter dat in dat getal 1559 niet zijn begrepen de vele priesters, broeders en zusters die zijn of worden opgeleid voor de missies in Huizen in ons Bisdom van de overige missioneerende Orden en Congregaties en die ook werkelijk daarheen worden gezonden, zooals van de *Capucijnen* (Tilburg en Den Bosch), *Jezuiten* (,,Mariëndaal" en Nijmegen), *Franciscanen* (Megen), *Dominicanen* (Neerbosch), *Carmelieten* (Oss, Boxmeer), *Kruisheeren* (Uden en St. Agatha), *Norbertijnen* (Heeswijk), *Redemptoristen* (Nijmegen, 's-Bosch);

Zusters Franciscanessen (van Oirschot en van Veghel), *Ursulinen* (Vught), *Dochters van Maria en Josef* ('s-Bosch, Choorstraat), *Zusters J. M. J.* ('s-Bosch) *Zusters van O. L. Vr. Moeder van Barmhartigheid* (Tilburg), *Zusters van Schijndel*, Zusters v. h. Allerh. Hart (Moerdijk) en de *Dochters van O. L. Vr. v. h. H. Hart* (Tilburg) ; *Fraters van Tilburg.*

Het aantal studenten, Broeders en Zusters die in deze missioneerende Orden en Congregaties voor de missies bestemd worden, weegt zeker op tegen het aantal dat in de eigenlijke Missie-Congregaties niet naar de Missie gaan, zoodat tenslotte het aantal dergenen die in het bisdom Den Bosch voor het missieleven worden opgeleid veilig op 1600 kan geschat worden.

4. *Wat in het bisdom jaarlijks wordt bijeengebracht* om al die Missiehuizen te onderhouden en uit te breiden en de uitgezonden Missionarissen te ondersteunen, kan niet onder cijfers gebracht worden. Men kan het echter veilig schatten op verschillende honderdduizenden guldens.

Nauwkeurig is op te geven wat door de Pausel. Missie-Genootschappen de laatste jaren werd opgebracht. Voor de Voortplanting kwam bijeen in 1927/28 f 80.241, voor de Kindsheid f 52.048.48, voor St. Petrus' Liefdewerk in 1927 : f 55.286.71. In het dienstjaar 1928/29 stegen de ontvangsten der Voortplanting tot f 100.117.27, der Kindsheid tot f52. 967.57, van het S.P.L. in 1928 tot f 74.124.94. In dat jaar werd dus door die drie Missiegenootschappen bijeengebracht de kapitale som van f 228.209.78.

Het verblijdend feit kon verder vermeld worden, dat het aantal leden der drie Pausel. Missiewerken nog steeds stijgende was.

Met een krachtige aansporing om te trachten die opbrengst der P.M.G. steeds hooger op te voeren en daartoe vooral aan te wenden het propagandamiddel bij uitnemendheid : het houden van een propaganda-week, waarin na een aanbeveling van den kansel, huis aan huis propaganda-circulaires verspreid en teruggehaald worden, besloot de Secretaris zijn merkwaardig verslag.

Een opmerking, welke wij aanbevelen aan allen, die met de opvoeding van toekomstige missionarissen belast zijn.

Een President van een der Groot-Seminariën in Equatoriaal-Afrika laat ons schrijven :

„Ge zult wel eens gelegenheid hebben om een wenk te geven aan degenen, die in ons Vaderland belast zijn met de opvoeding der toekomstige Missionarissen." Hij schrijft dan over het groote belang, hetwelk ook het missiewerk heeft bij wat men noemt „goede manieren".

„Men denkt soms in Europa, dat een Missionaris heel z'n leven onder de wilden moet doorbrengen. Niets is minder waar. In al onze Missiën zijn we in aanraking niet alleen met Europeanen, maar ook met inboorlingen, die reeds een zekere graad van be-

schaving hebben. Zelfs voor het huiselijk leven onder de Missionarissen is het veel aangenamer en voor het ware missie-werk veel voordeeliger indien ge met medebroeders hebt te leven, die beschaafd van vormen zijn, natuurlijk zonder overdrijving, maar gelijk het dan toch past onder priesters."

„Daarom" — zoo gaat hij verder — „moet er in de kweekscholen voor de Missiën bizonder op worden gelet, dat de leerlingen beschaafde manieren aanleeren. Dat behoort toch tot een ware christelijke opvoeding."

Daarenboven waarschuwt hij :

„De katholieke Missionaris krijgt anders bij de Engelschen den naam van een „impolite and rough" zooals me dat kort geleden een brave katholiek van een Missionaris vertelde."

*
* *

Daar het van belang is alle voorwaarden voor een vruchtbaar apostolaat te kennen en te belichten, meenden wij goed te doen, ook voor deze stem uit de praktijk tot klankbord te dienen.

BOEKBESPREKING

Titel : De beteekenis van het Christelijk Gezinsleven voor de toekomst van Nederlandsch-Indië (32 blz.).
Auteur : mr. H. Schaapveld.
Uitgevers : J. J. Romen & Zonen, Roermond.
Prijs : f 0.60.

De rede, welke mr. Schaapveld hield op de Indische Avond tijdens de HAMAT te 's-Gravenhage is bij Romen in druk verschenen. De voorzitter mr. Koolen roemde de voordracht als een stuk ernstigen arbeid, en hij zeide niets te veel. In deze brochure wordt een der vele problemen voor de missioneering behandeld, welke nu juist niet de algemeene belangstelling trekken. Het is o.i. een gelukkig bewijs, hoe onder ons de missieactie zich verdiept, dat dergelijke onderwerpen worden bestudeerd niet alleen door de priesters en kloosterlingen, die uitgezonden worden naar de missievelden, maar ook door degenen, die hier blijven, en zelfs door leeken. De missioneering van een volk beoogt de opbouw van een geheel nieuwe maatschappij, levend uit het christelijk levensbeginsel. En dit werk kan gerust niet worden volbracht door slechts de heidenen te doopen en te onderwijzen op een katholieke school, en door de ergste nooden tegemoet te komen met verschillende charitatieve werken.

Het christendom moet den heelen mensch vormen, zijn particulier en zijn maatschappelijk leven doordringen : wij verkondigen dat luide in ons eigen vaderland en begrijpen dat daarom naast de zuiver godsdienstige werkzaamheid der Kerk een breede wetenschappelijke, cultureele, sociale en econo-

mische actie zich moet ontplooien, om op die wijze iedere uiting des levens den veredelenden invloed te doen genieten van het christendom. Maar wat hier waar is, is ook waar in de missiën; en.... wat hier moeielijk is, is daar nog veel moeielijker. Hier is er ten slotte een christelijke traditie van eeuwen: zij moge onder vele opzichten verbasterd zijn, zij is er niettemin nog. Daar echter is niets. En daarom moet over het geheele terrein begonnen worden met nieuwbouw. Doch deze is onmogelijk zonder degelijke kennis en zonder harden arbeid.

Het lijkt ons een gelukkig verschijnsel dat de groei der missieactie in allerlei kringen spontaan de behoefte en de drang doet ontstaan de speciale hulpkrachten, waarover zij beschikken, ten dienste der missieactie te stellen.

Wij kunnen dan ook niet sterk genoeg de lezing dezer brochure aanbevelen. Met een schat van gegevens, welker verzameling duidelijk blijk geeft, dat hier geput wordt uit een rijkdom van kennis, die alleen met langdurige en geduldige toeleg verkregen kon worden, wordt de waarde van het gezinsleven aangetoond, niet slechts voor den godsdienst maar vooral voor de ontwikkeling van de geheele samenleving. En aldus worden de bewijzen verkregen, dat het ontbreken van een christelijke gezinsleven de oorzaak is van allerlei maatschappelijke en individueele ellende en dat de bevordering van een goed gezinsleven dus beteekent de opbouw van het volk, ook in Indië. Door deze uiteenzetting wordt het van zelf duidelijk, dat naast de gestadige zorg der Kerk nog veel te doen valt door allen die eenigen invloed hebben op de sociale en economische krachten, om het christelijk gezinsleven als een weldaad van den allereersten rang te bevorderen.

Juist degenen die over socialen en economischen invloed beschikken zullen uit deze brochure leeren, dat zij een taak te vervullen hebben.

Moge deze uiteenzetting dan gelezen worden door velen, zoowel door de eigenlijke arbeiders in de missiën, als door degenen die zich in dezen „leeken" voelen. De eersten om er uit te leeren, dat zij ook bij anderen hulp en steun moeten en mogen vragen, de laatsten om in dezen hun plicht te leeren beseffen. Th. B.

Titel: „Javaansche Legenden", (172 blz.).
Auteur: Walterida.
Uitgever: L. C. G. Malmberg, Den Bosch—Antwerpen, 1925.
Prijs: Ing. f 1.75; geb. f 2.75.
Inhoud en beoordeeling:

Deze collectie legenden doet ons een juisten blik werpen in het geestesleven van den Javaan en leert ons, hoe de Javanen in heel hun bestaan gemeenschap zoeken met de hoogere wezens: goden, geesten en prinsen en prinsessen van hoogere dan aardsche schoonheid.

Hun geheele omgeving en hun bestaan wordt door hen vastgelegd in legendarische beelden en voorstellingen, waarin die hoogere wezens een hoofdrol spelen.

De ernstige lezer vindt er 'n mooi stuk van Javaansch volksleven, maar zal er tevens in zien hoezeer de Javanen nog vastgekluisterd liggen aan heidensche ideeën, en goden en geestenvereering, waartoe zij heel hun leven

terugbrengen. De lezing van dit werkje wordt ten zeerste aanbevolen, mede om eenigszins de moeilijke taak te kunnen begrijpen der Katholieke missionarissen die werkzaam zijn onder de Javanen, om dezen te brengen tot de vereering van den waren God in plaats van hun goden en geesten. J. V.

Titel: Bij de Oermenschen van Boven-Ivoorkust (100 blz.) (geillustr.).
Auteur: P. Knops S.M.A.
Uitgever: Drukkerij en Uitgeverij, Missiehuis te Blitterswijk (L.).
Prijs: f 1.—.
Inhoud:

De zoo gelukkig-groeiende provincie van de Societeit der Afrikaansche Missiën van Lyon, die in ons land zich liefst noemt naar haar eerste missiehuis te Cadier en Keer, telt onder haar jongere leden er velen, die vaardig de pen weten te hanteeren, en in de tijdschriften van hun Congregatie „Het Afrikaansche Missieklokje" en „Stemmen uit Lourdes" op onderhoudende wijze vertellen van de eigenaardigheden der volken, onder welke zij arbeiden en van de moeielijkheden en successen van hun werk. Pater Knops, die de eerste jaren van zijn priesterleven wijden mocht aan het heil der zwarten in „de Vereenigde Staatjes van Afrika" aan de brandende Ivoorkust, vertelt ons van het land en zijn volken, van hun maatschappij en hun godsdienst, van hun leven en gebruiken. Het blijft altijd interessant dergelijke uiteenzettingen te lezen en bij de vele voor ons vreemde gebruiken en opvattingen toch weer telkens te zien, hoe ook deze oermenschen toch dezelfde natuur, dezelfde strevingen bezitten als wij, en hoe verlicht door de genade ook hun oer-natuur zich aanstonds begint te veredelen.

Dat het den missionaris veel kost die zwarten te verstaan, zich met hun gewoonten te verstaan, het goede ervan te begrijpen en het verkeerde te zuiveren begrijpen wij des te meer, naarmate wij duidelijker zien, dat ook deze menschen hechten aan de vormen, waarin ze zijn opgegroeid, en waar heel hun samenleving sinds eeuwen op gebaseerd is.

En daarom is het gebrek aan werkkrachten zoo nijpend.

Lees dit boek en ge zult er beter van worden. Th. B.

Titel: Almanak van den H. Vincentius à Paulo 1930.
Uitgeefster: De Congregatie der Missie. Missiehuis H. Joseph te Helden-Panningen.
Prijs: f 0.35.

De beroemde Congregatie der Missiën of Lazaristen, wier Vincentiaansche bescheidenheid zich zeker niet te buiten gaat aan ijdelen roem, deed haar 2e Almanak in het Nederlandsch verschijnen. Deze pretentie-looze uitgave brengt in al haar eenvoud met de gewone stichting en ontspanningslectuur een klare en aantrekkelijke uiteenzetting over de Congregatie der Lazaristen en haar Zustercongregatie de Dochters van Liefde en over het werk der Nederlandsche en Vlaamsche leden. Grooten en kleinen zullen er beter door leeren kennen het grootsche en levenskrachtige werk van den grooten zieleleider en zielevormer Sint Vincentius, wiens geest het werk zijner zonen en dochters zoo vruchtbaar maakt. Th. B.